

p-100

v. 2. 26.

367

ULB Düsseldorf

+9102 740 01

Herr. Benzenberg,
Past. Schöllerang
1807.

Δοκιμάσετε τα διαφε-
ροντα. Phil. 1, 10.

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

AUCTARIUM
CODICIS APOCRYPHI
N. T. FABRICIANI,

continens

piura inedita, alla ad fidem codd. mss. emen-
datus expressa.

Congessit, disposuit, edidit

ANDREAS BIRCH,

*S. S. Theologiae Doctor et Professor, Episcopus insula-
rum Laalandiae et Falstriae.*

Fasciculus primus.

HAVNIÆ, 1804.

Apud Arntzen et Hartier.

Excuderunt N. Möller & Filius, Aulae Regiae
et Universitatis typographi.

Lectoribus Editor!

Opus nec supervacuum nec doctis ingratum me suscepisse ratus sum, cum huic collectioni librorum, quos nomine apocryphorum N. T. insignire solent, promulgandæ studium et laborem impenderim. Si enim dandum est, quod plures viri, ut eruditione ita ingenii acumine conspicui, inter quos Doederlein, Gabler et J. E. C. Smidt nominare sufficiat, non sine causa arbitrati sunt, hæc scripta ad interpretationem librorum sacrorum N. F. non sine fructu adhiberi posse; quis dubitaverit utilitatem eorum eo magis redundare, quo emendatori textu uti concessum fuerit? Laudem omnino meruit J. A. Fabricius, cum sparsa hujus generis scripta in unum volumen collegerit, et pro mirabili, qua pollebat eruditionis copia, multa ad eorum cognitionem utilia adjecerit; sed deficiente puriores fontes acquirendi occasione, priorum editorum vestigiis institit, nisi quod interdum textum depravatam conjectura emendando operam accommodaverit. Quamquam non diffitebor Fabricium, qui ut eruditione ita judicio quoque valuit, plurima acute emendasse, tamen jure contenderim, ad textum recte constituendum codicibus Mss. opus esse, præprimis si librorum apocryphorum conditionem spectaveris, in quibus mutandis

librariorum licentia plurimum ausa est. His ductus
rationibus consilium cepi, scripta nonnulla apocrypha,
quæ mihi, cum viginti abhinc annis codices N. T. in
bibliothecis exterorum examinarem, obvenerint, dili-
gentius scrutari, atque si editionis honore dignos ju-
dicarem, cum eruditis communicare. Quod cum ab
amicis perceptum fuisset propositum, eadem felicitas,
quæ apparatus meum criticum ad N. T. textum auxit,
hac quoque occasione obtigit. Collationem codicis lati-
ni, Evangelium Nicodemi complectentis, una cum sylloge
observationum ad Protevangelium Jacobi, ex duobus
codd. Vaticanæ bibliothecæ congestis, nec non apogra-
phon libri inscripti περιοδοι Ιωαννου auctore Prochoro,
amice mihi obtulit vir doctissimus Engelbreth; cui ac-
cessit vir egregie doctus B. Thorlacius, copiam codicis
græci Evangelii Nicodemi, ut et alia minora scripta
apocrypha benigne mihi largiendo.

His instructus opibus editioni fidenter me accinxi.
Jamjam typis expressum erat Evangelium Nicodemi,
cum vir illustrissimus Thorkelin, ut multarum rerum
scientia, ita quoque linguæ anglo-saxonice cognitione
pollens, translationem latinam, quæ versionem anglo-
saxoniam Evangelii Nicodemi ad verbum redderet,
sponte nobis promisit. Eodem tempore vir celebra-
tissimus Silvestre de Sacy, cujus doctrina modo urba-
nitate vincitur, suppellectilem nostram ex thesauris
Bibliothecæ Parisiensis ditare velle, officiosissime est
polli-

pollicitus. Sic, ut mole ita quoque pretio crevit
adminiculorum ad opus perficiendum copia: spesque
fuit, si non meis, attamen virorum doctorum acces-
sionibus locupletatum luce publica non prorsus in-
dignum existimari,

Hæc dum parantur, clementia augustissimi Regis
munus Episcopi dioeceseos Laalandiæ et Falstriae mihi
delatum est: omnibus igitur, quæ a delegato officio avo-
care animum possent, renuntiandum esse fas et æquum
reputans, rivos clausi, satque habui, quæcumque pre-
lo jam expressa essent, cum brevi præfatione, qua mo-
do maxime necessaria indicarentur, publicare. Cæte-
ra, quæ huic volumini inserere animus fuit, in aliud
tempus reservantur. Hæc si Deus otia dabit, atque
hoc opusculum justis arbitris non displicere admadver-
terem, promulgare non omittam.

Ante vero, quam finem huic præfationi faciamus,
pauca adhuc monere non alienum ducimus. Si quis
stylum et dictionem librorum apocryphorum cum ele-
gantia scriptorum florentis Græciæ ætatis comparave-
rit, multa, quæ eum offendant deprehendat necesse est:
quinimmo non pauca observabit loca, ubi scriptores li-
brorum apocryphorum soloecismi incusandos esse cen-
sebit. Hæc vitia ne editoris vel socordiæ vel inscitia
tribuat, atque nostram linguæ græcæ cognitionem, te-
nuem fortasse et jejunam, justo tenuiorem judicet,
enixe

enixe petimus. Hunc observare velimus, conditionem scriptorum græcorum sequioris ævi longe aliam fuisse ac eorum, qui eo tempore, quo lingua græca viguit, scripta litteris consignarunt. Tota enim linguæ facies labente tempore ac gentis pristina gloria penitus mutata est; quæ mutatio eo usque serpsit, ut ab antiquioribus grammatices præceptis deflectere non dubitaverint posterioris ævi auctores. (Qui hæc penitus cognoscere cupiunt, adeant præfationem, quam glossario mediæ et infimæ græcitatæ præfixit du Cange, et Simonis Portii grammaticam linguæ græcæ vulgaris, præfationi subnexam.) Hæc depravata corrigere atque ad antiquam puritatem effingere, nobis non licere, quinimmo cum editoris fide pugnare arbitrati sumus. Equidem non inficiabor, nonnulla adhuc in hoc opusculo adesse vitia, quæ editoris curam fugerint; sed his veniam concesserint ii, qui ejusmodi scriptis aliquam operam impenderint; nam ubi in quavis linea, ne dicam verbo, omnia mendis scatent, et membra dictionis ita mixta et turbata, ut sensum sæpius frustra quæras, vix singula quisquam, intentissimam licet adhibeat curam, consequi poterit.

Dabam Roschildiæ, mense Aprili, 1804.

CON-

CONSPECTUS OPERIS.

- Prolegomena p. I - LXX.
1. Evangelium Nicodemi, græce et latine
cum variis lectionibus p. I - 158.
2. Relationes ad Tiberium de Jesu Christo,
Pilato tributæ 159 - 171.
3. Rescripta Tiberii ad Pilatum 172 - 175.
4. Παράδοσις Πιλάτου 176 - 180.
5. Narratio Josephi ab Arimathia de J. C.
apprehensione et morte 181 - 194.
6. Protevangelium Jacobi, græce, cum
var. lectionibus 195 - 242.
7. Apo-

CONSPECTUS.

7. Apocalypsis Pseudojohannea . . . p. 243-260.
8. Capita nonnulla ex Prochori *περιόδους*
ιωαννου, græce et latine . . . 261-307.

PROLE-

PROLEGOMENA.

STRECKENBACH

PROLEGOMENA.

§. I.

*De librorum apocryphorum N. T. origine,
indole et usu.*

Prima ecclesiæ christianæ ætate, quamplurima exstitisse scripta, quibus res cum ad Christi personam et dicta, tum ad religionis historiam spectantes, varie exponerentur, vel ex solo Evangelistæ Lucæ testimonio colligitur, qui Evangelium suum hoc potissimum consilio composuisse fatetur, ut justam et fide testium oculatorum innixam historiam Theophilo exhiberet. Hos commentarios exinde originem duxisse, quod multis religionis cultoribus curæ fuit, omnia, quæ doctrinam Christi et Apostolorum gesta attingerent, accuratius nosse, non est, quod dubitemus; sed cum nullum rerum haberent delectum, atque plura, quæ incertis auctoribus vulgo circumferebantur, litteris consignarent, evenit, ut falsa veris mixta, quinimmo multæ narrationes, neque religione neque religionis conditoribus factæ dignæ, his libris infererentur, quos tamen nihilo-

minus avide lectos, atque auctoritate quadam valuisse, ex primis rerum christianorum scriptoribus, satis abunde constat.

Procedente deinde tempore, quo latius religio Christi promulgaretur, atque inter ipsos christianorum coetus, parata majori tranquillitate, arctior copula obtineret, factum est, ut etiam magis inter eos conveniret, qui libri, congerie ceterorum exempti, pro veris fontibus haberentur. Quod celeberrimi ecclesiarum doctores efficere, summo studio allaboraverunt, salubri sane consilio, ut hoc modo concordiam doctrinae ad honorem religionis apprime necessariam constituerent. Cautum igitur fuit, ut publicis praelectionibus huiusmodi adhiberentur libri, quorum certa auctoritas constaret, et quos *οὗτοι κανονα της αληθειας* unanimis fere ecclesiarum consensus comprobaret: reliqua, quae manibus christianorum terebantur, scripta, quod privatis modo usibus infervirent, neque in altercationibus cum religionis adversariis, ad haec provocare licitum esset, nomine *των αποκριφων* signabantur.

Quod autem ad solam privatam lectionem his libris uti concessum fuerat, temporis successu effectum est, ut eos immutandi, nonnulla addendi, alia detrahendi occasio data sit, usquedum ita refecti et amplificati essent, ut, licet priori titulo inscriberentur, tamen ab originario textu valde deflecterent. Quo magis a
prima

prima doctrinae simplicitate degeneravit ecclesia, quo facilius anilibus fabulis aures præbuerunt christiani, eo plus sibi indulserunt horum librorum amplificatores. Inde evenit, ut idem liber, pro temporis et regionum diversitate, diversus reperiat: in aliis provinciis copiosior, in aliis brevior observetur.

Talem librorum apocryphorum conditionem et statum fuisse, cuilibet patebit, qui hos intentioni examine scrutandos sibi sumpserit. Si enim varias ejusdem libri apocryphi versiones percenseas, varias *endocæis*, seu recensiones indagare necesse est. Ut enim de aliis taceam, unum modo librum hoc volumine exhibitum, in exemplum proponam. Quantum distat textus latinus Evangelii Nicodemi a græco? Quæ inter versiones latinas, observatur differentia? Et si porro versiones anglo-saxonica et franco-gallica cum græco textu et latinis componentur, quis non mutationes, prava emendatorum licentia obortas, ubiqve agnoverit? In tanta autem recensio-
num diversitate, originarium quendam textum, qui quasi fundamenti loco omnibus subjiatur, non obscure cernere licebit.

His in universum de librorum apocryphorum origine et conditione propositis, quid ex iis petat Theologus, breviter differamus; libet enim propter quosdam imperitiores dubitationem de eorum utilitate eximere. Primo quidem asseverare ausim, histo-
riam

riam dogmatum non minus iuste ex his fontibus, quam ex ipsis patrum scriptis hauriri posse. Sic, ut res exemplo pateat, quis non perviderit, doctrinam de Christi ad inferos descensu, quamplurimum lucis ex Evangelio Nicodemi accipere? Vir doctissimus Gabler in diario theologico, *Journal für theologische Litteratur*, IV Bd. 4 Stück p. 426 sq. V Bd. 5 Stück p. 417, et alibi passim, plura de hoc dogmate, cujus in prima ecclesia summa fuit auctoritas, docte et acute, ut solet, proponit; equidem non dubitaverim, Nicodemum nostrum ad hanc quaestionem amplius excutiendam multa non inutiliter suppeditare. Quantum ad penitentiorem cognitionem linguae hellenisticae ἀποκρυφα conferre possint, doct. J. E. C. Smidt in *Bibl. für Critic und Exegese des N. T.* I Bd. I St. p. 130 sq. exemplis ex Protevangelio Jacobi adductis, luculenter demonstravit. Ipsorum quoque Evangelistarum de Christo historiam, alicubi ex his libris illustrari posse, certa mihi est persuasio. Non diffitebor, exactissimo iudicio in his adminiculis adhibendis opus esse, atque sequiorum temporum figmenta, ab iis, quae primarium textum effecisse statuendum est, diligenter segreganda: sed neminem recta via et methodo incedentem utilitas fugerit. Tutior est usus ad Crisin textus N. T., cujus rei deinceps, cum de textu graeco Evangelii Nicodemi ageretur, plura exempla proponere in animo est. —

Qvod

Quod tamen non sic accipi volo, quasi omnibus hujus generis libris idem pretium assignandum esse credam; multos enim vel nullius vel perexigui esse momenti lubens concedo.

§. 2.

De Evangelio Nicodemi et variis ejus editionibus.

Inter scripta N. T. apocrypha non ultimum sane locum sibi vindicat liber, qui sub titulo Evangelii Nicodemi seu Actorum Pilati circumfertur. Nam etsi hunc librum ab ipsa genuina relatione, quam procurator Judææ Pontius Pilatus de J. Christo ejusque factis et vitæ exitu Romam misit, plane differre nemo distinebitur; pluribus tamen coarguitur testimoniis, eum seculo post C. N. VI, multis Christianorum coetibus innotuisse atque ejus usum late patuisse. Gregorius Turonensis, auctor non ignobilis, qui seec. V et VI floruit, in historia Francorum, Libr. I. Capp. XX et XXIII, non modo ad hæc Pilati Acta provocat, sed et ea affert, ex quibus facile colligitur, hoc nostrum Evangelium ipsi cognitum fuisse. Exstant præterea versiones græcæ, latinæ, versio anglo-saxonica, franco-gallica et theotisca, maxima ex parte, quantum ex ipsorum indole judicare liceat, seec. VI haud juniores. Quæ cum ita inter se differant, ut non ex eodem textu, sed ex diver-

diversis recensioibus fluxisse existimandum sit, ex hac diversitate, meo quidem iudicio, non immerito concluditur, hujus libri lectionem non arctis limitibus circumscriptam fuisse.

Quamquam, ut in antecedentibus monuimus, nostri non est propositi, hoc loco de hujus Pseudo-Evangelii auctore, indole et scopo fusius tractare, sed commentarium plenius tum exhibituros, cum omnibus adminiculis ad justum iudicium ferendum necessariis, instructi erimus: tamen non abs re visum est, de libri editionibus, manuscriptis codd. et versionibus, nonnulla hic generatim differere, atque his expositis, descriptionem adminiculorum, quibus in hac nostra editione paranda usi sumus, lectoribus tradere.

Ut igitur ordinem nobis praescriptum servemus, sequitur hic enumeratio versionum omnium, quotquot ad nostram pervenere notitiam.

I. Versionis latine, vel si mavis, versionum latinarum, editiones typis vulgatae existant:

1. Lipsiensis, Anni 1516.
2. Antverpiensis, Anni 1538.
3. Grynæi, in Monumentis P. P. Orthodoxographis, 1569, Tom. II. p. 643 fq.
4. J. A. Fabricii, in Cod. Apocrypho N. T. Tom. I. p. 238 fq.

Quibus accedunt:

5. Codex

5. Codex Mss. Monasterii Einsidlenfis, a doct. Hefs in Bibliothek der heiligen Geschichte, Tom. I. p. 436 sq. exhibitus.
6. Codex Mss. in Bibliotheca Principis Corsini, sub No. 1146, Romæ servatus.

II. Versionis græcæ, seu versionum græcarum, nam et hæc inter se variant, innotuerunt Codd. sequentes:

1. Codex Parisiensis 770, antea Colbertinus 2493, a Viro doct. B. Thoplacio descriptus, quem hoc volumine expressimus. Hujus codicis mentionem facit Fabricius Tom. I. p. 230. 237. 239. atque du Cange in Glossario mediæ et infimæ Græcitatæ voce *πρεσποια* p. 1225 et alibi.
2. Codex Palatino-Vaticanus 269. fragmentum modo, nempe a Cap. XIX ad XXVII complectens, huic editioni inferus.
3. Codex, quem Meursius in Glossario Græco-Barbaro passim excitat titulo: Anonymi de Passione Domini. Hunc et a Parisiensi et Vaticano discrepare, monstrant allegationes Meursii, sub vocibus *κουρσορες, κομοδεσμος* et *κατ'ε* obviæ, quas hic adponere lubet. p. 282. *Κουρσορες* Anonymus in Passione Domini: *προσκαλεσαμενος ο Πιλατος τον κουρσορα, σελλει αυτον αγαγειν τον Ιησουν.*
Ubi

Ubi Parisiensis ita: και προσκαλεσαμενος ο Πιλατος τον κουρσορα, λεγει αυτω· μετα επιεικειας ακθητω ο Ιησους. p. 259. Κομοδρομος Anon. de P. Domini: και οτε φθασωσω εις τον τοπον, ελθων ο κομοδρομος, ας (ως) σ αυρωση αυτον. p. 232. Κατζειν Anonymus: ας προφθαζωσι οι μυροφοροι μετα σιγης και φοβου, βαπαζουσαι κατζειν και θυματα. Uterque locus in Parisiensi non occurrit, licet non subobsenre cernitur, hic respici ad ea, quæ in nostra editione pagg. 55 et 63 ex graeco referuntur.

4. Codex Mss. Monachii asservatus, No. 32. Hujus mentionem fecit Fabricius Cod. Apocr. Tom. I. p. 237, in notis, atque cum Colbertino geminum esse asserit. Quod an ita sese habeat vel contra, pro certo definire non ausim; sed cum spes mihi sit copiam hujus Mss. acquirere, iudicium certius tunc ferre concessum fuerit, cum hanc manibus volvere contigerit.

III. Versio anglo-saxonica, edita ab Edw. Twaites, Oxoniae, 1698. Cum hæc lingua plane obsoleta sit et paucis modo cognita, optandum foret latinam translationem adjectam fuisse. Hunc defectum supplere operam accommodat vir ornatissimus Thorkelin; sed cum hæc versio nondum mihi

mihî obvenerit, de ejus indole nunc tacendum erit.

IV. Versio franco-gallica, cujus ampliorem notitiam debemus viro cl. Brunn, qui in Disquisitione de indole Ev. Nicodemi, p. 14 sq. plura profert, ex quibus cognoscere licet, eam non inutiliter ad correctionem cæterarum versionum adhiberi posse.

V. Versio theotisca. Hæc, quantum ex Ittigio in Dissert. de P. P. Apostolicis §§. 15, 16 colligi possit, ex codice latino, diverso ab eo, quo Grynæus usus est, et probatiore quidem, confecta videtur.

Enumeratis fontibus, qui ad plenioram cognitionem Pseudo-Evangelii nostri facere possunt, tractatum eorum, qui a nobis in hac editione adhibentur, ingredimur.

§. 3.

De textu J. A. Fabricii, quem non ex Grynæo desumptum esse demonstratur.

De fontibus a Fabricio ad textum suum adorandum adhibitis, non satis certe constat, cum ipse hujus rei nullibi mentionem fecerit. Prioribus editionibus, Lipsiensi 1516 et Antverpiensi 1538, usum fuisse, nulla quidem mihi est dubitatio; sed quo modo? asseverare non ausim, cum eas inspicere

tere atque examinare non contigerit. Vir cl. Hefs in ea quidem est opinione (Bibl. der heil. Geschichte Tom. I. p. 436.) ut existimet, textum Fabricianum ex Grynæi Monumentis P. P. orth. desumptum esse; sed huic sententiæ accedere plura vetant. Cuilibet enim recensitionem Fabricianam attentius consideranti, statim in oculos incurrat necesse est, Fabricium non unam alteramve editionem presso pede secutum, sed sæpius textum depravatum, quem in editis invenerat, conjectura emendasse. Quod autem assertionem cl. Hefs maxime infringit, est illa, quæ inter textum Grynæi et Fabricii observatur dissonantia. Instituta nempe inter utrumque accurata collatione, alterum ab altero discrepare animadverti; quinimmo apud Grynæum ejusmodi occurrere varietates, quibus assensum Fabricius sane non denegasset neque silentio prætermisisset, si ipsi, cum suam editionem concinnaret, occasio obvenisset, Monumenta Orth. manibus versandi. Hæc quo clarius adpareant, varietatem lectionis in utraque editione obviam, hic adponere non inutile duxi, adhibitis ubique notulis a Fabricio textui suo subjunctis, ubi ad edita provocat. Aptius sane et lectorum commodo convenientius fuisset hæc suo loco in notis proposuisse; sed ingenue fateor, me, cum editionem meam prelo darem, auctoritate cl. Hessii adductum, hoc examen supervacuum reputasse. Quæ deinceps, Grynæo inspecto, a me observata sunt, hic subjungam.

CAP. I.

Textus Fabricii.

Textus Grynei.

CAP. I.

P. 238. *lin. 9.* Paternam legem nostram vult dissolvere.

Addit: Dicit Pilatus: quid est quod ait? et quæ vult dissolvere?

P. 240. *l. 8.* Benedictus qui venit.

Benedictus qui venis.

— — *l. 9.* Pueri quidem hebræorum.

Pueri quidem hebræorum.

— — *l. ult.* O domine salvum fac!

O Domine salvum me fac!

Subjicitur nota: Eiam hic in editis erat: O domine salvum me fac!

P. 241. *l. 9.* Et curvata sunt.

Curvata sunt.

— — *l. 10.* Hinc Judæi magis clamabant.

Magis clamabant.

— — *l. 2 a fine.* Et adoraverunt.

Et adoraverunt eum.

CAP. II.

P. 242. *l. 3.* De sede sua, posterius.

De sua sede.

P. 243. *l. 12.* Habet potestatem.

Potestatem habet.

P. 244. *l. 1.* De fornicatione.

Ex fornicatione; sed sci-
mus, quoniam desponsa-
ta erat mater ejus Maria
Joseph, et non est natus
ex fornicatione. Dicit
Pilatus ad Judæos, qui
dixerant, eum esse na-
tum de fornicatione.

P. 244.

*Textus Fabricii.**Textus Grynei.*

p. 244. l. 11. Et nunc facti
sunt Judæi.

Et non facti sunt Judæi.

*Additur nota: Male edi-
tum erat: et non facti
sunt Judæi.*

p. 245. l. 1. Isti duodecim.
*Fabr. nota: Isti duodecim
scripsi pro: isti duode-
cimo.*

Isti duodecimo.

— — l. 4. Qvod nos cre-
dimus.

Qvod non credimus.

*Fabr. in nota: Pro non
credimus scripsi nos cre-
dimus.*

CAP. III.

p. 245. l. 3. Qvia nec.

Qvi nec.

p. 246. l. 8. Principes sa-
cerdotum.

Princeps sacerdotum.

CAP. IV.

p. 247. l. 9. In triduo re-
dificare.

In triduo ædificare.

p. 248. l. 4. Si iste fermo.

Si ista verba.

— — l. 10. Blasphemavit.

Blasphemaverit.

CAP. V.

p. 249. l. 1. Et circumstan-
te populo.

Ex circumstante populo.

— — l. 6. Hic.

Huc.

CAP. VI.

p. 250. l. 4. Cum hæc au-
dierunt.

Cum hæc audirent.

CAP. VII.

*Textus Fabricii.**Textus Grynæi.*

CAP. VII.

P. 253. l. 7. Et implerunt.

Et impleverunt.

CAP. VIII.

P. 254. l. 5. Et dixit mihi
Jesús: vade, et sicut cre-
didisti, fiat tibi.Et dixit mihi Jesús: ego
veniam et curabo eum.
Et ego dixi: domine,
non sum dignus, ut in-
tres sub tectum meum,
sed tantum dic verbum,
et sanabitur puer meus.
Et dixi mihi Jesús: va-
de, et sicut credidisti,
fiat tibi.— — l. 13. Et alii quidam
multi.

Et alii quidem multi.

CAP. IX.

P. 255. l. 2. Duodecim vi-
ros.

Quindecim viros.

*Fabr. nota: Duodecim con-
jeci etsi hoc loco in edi-
tis erat quindecim.*

— — l. 3. Dixit ad eos.

Dicit ad eos.

P. 256. l. 5. Dicunt omnes.

Dicunt ei omnes.

— — l. 8. Filium Dei esse
et regem.

Filium Dei esse regem.

CAP. X.

P. 258. l. 7, 8. Dimas. Ge-
stas.

Dimam. Gestam.

P. 261. l. 4 a fine. Eclipsis
facta est.

Eclipsis factus est.

*Fabr. nota: Inepte editum
erat: Eclipsis factus.*

CAP. XI.

*Textus Fabricii.**Textus Grynai.*

CAP. XI.

p. 262. l. 10. Ligaverunt
illum.

Ligaverunt illud.

*Hic additur observatio Fabr.
Corpus nempe; ex qua,
si recte conjicio, efficitur,
Grynai editionem illum
latuisse; si enim legisset
illud, non opus habuisset,
hac observatione textum
illustrare.*

— l. 11. Et posuerunt
illum.

Et posuerunt illud.

CAP. XII.

p. 262. l. 3. Duodecim vi-
ros.

Quindecim viros.

*Fabr. ad h. l. Sic iterum
scripsi pro eo quod in
editis hic reperi quin-
decim.*

— l. 8. Ostendit se eis,
quando isti ingressi Syna-
gogam.Ostendit se eis. Quomodo
isti ingressi Synagogam?

*Fabr. ad h. l. In editis eius
sensu nullo: ostendit se
eis. Quomodo isti in-
gressi Synagogam.*

CAP. XIII.

p. 266. l. 18. Milites vero
accipientes sic dixerunt,
ut a Judæis moniti sunt.Milites vero accipientes sic
dixerunt, ut a Ju-
dæis mirati sunt.*Fabr.*

Textus Fabricii.

Textus Gryndi.

Fabr. ad h. l. In editis erat: sicut dixerunt, ut a Judæis mirati sunt; nullo sensu.

CAP. XIV.

p. 266. l. 7. Sedentem.

Et sedentem.

CAP. XV.

p. 269. l. 10. Forsitan spiritus rapuit illum in montibus Israel. Sed eligamus viros nobiscum et circumeuntes montes Israel, forsitan inveniemus eum.

Forsitan spiritus rapuit illum in montibus Israel; forsitan inveniemus eum.

— — l. ult. Possimus.

Possimus.

p. 270. l. 7. Consilium malignum.

Malignum consilium.

— — l. 9. Liberavit te.

Liberavit.

p. 271. l. 4 a fine. Rosque perfudit me.

Rosaque perfudit me.

Fabr. ad h. l. Ita scripsit pro eo quod editum erat: rosaque perfudit me.

CAP. XVI.

p. 273. l. 14. Vivit Dominus.

Vidit Dominus.

Fabr. monet: Ita scripsit pro: vidit.

— — l. 7. Sed quid dicimus.

Sed quid diximus.

— — l. ult. Ut corpus ejus.

Et corpus ejus.

CAP. XVII.

b

XVIII PROLEGOMENA:

Textus Fabricii.

Textus Grynei.

CAP. XVII.

p. 275. l. 14. In sepulchris eorum.

In sepulchris eorum.

p. 276. l. 2. Tomos Chartæ.
Fabr. ad h. l. Inepte editum erat: Tomos terræ.

Tomos terræ.

CAP. XVIII.

p. 276. l. 2. Deus, mortuorum resurrectio.

Deus mortuorum, resurrectio.

Fabr. nota: Vitiose interpunctus erat in editis hic locus, sic: Deus mortuorum, resurrectio.

— — l. 9. Solis color.

Solis calor.

Fabr. nota: Ita scripsi, est in editis reperi calor.

p. 278. l. ult. Sedentes in tenebris.

In tenebris.

CAP. XIX.

p. 278. l. 9. Ad portas Paradisi.

Ad portas Paradisi.

p. 279. l. 3. Dei filius.

Dei filius Christus.

— — l. 10. Ex aqua.

Et ex aqua.

CAP. XX.

p. 279. l. 3. Apparo suscipere.

Apparo suscipere.

— — l. 4. Qvi gloriatur.

Qvi gloriatus est.

p. 280. l. 12. Omnipotens est.

Omnipotens.

CAP. XXI.

p. 233. l. 11. Ros, qui est a domino.

Rex, qui est a domino.

Fabr.

*Textus Fabricii.**Textus Grynei.*

Fabr. ad h. l. Editum erat:
rex, qui est a domino.

p. 283. l. 5 a fine. Quoniam
vinctus eris.

p. 284. l. 1. Qvis est rex
gloriæ?

CAP. XXII.

p. 285. l. 11. Adstricti te-
nentur.

p. 286. l. 5. In tetrīs usi-
bus.

*Fabr. ad h. l. Alii inte-
gris, uel in terris usi-
bus.*

CAP. XXIII.

p. 286. l. 1. Suscipientes.

— — l. ult. Tanta spolia
nobis.

p. 287. l. 7. Insultant.

*Fabr. ad h. l. Insultant
scripsi pro insultabant.*

p. 287. l. 8. Et deprecationi-
bus.

CAP. XXIV.

p. 289. l. 7. Domine Deus
clamavi!

p. 290. l. 3 a fine. Hallelu-
jah!

CAP. XXV.

p. 291. l. 8. Collocati estis

— — l. 9. Unus ex eis.

Quoniam jam vinctus eris.

Qvis est iste rex gloriæ?

Adstricti detinentur.

In terris usibus.

Suscipientes.

Nobis tanta spolia.

Insultabant.

Deprecationibus.

Domine Deus meus clama-
vi!

Deest.

Collati estis.

Unus eis.

b 2

p. 291.

Textus Fabricii.

p. 291. l. 2 a fine. In adventum Christi.

CAP. XXVI.

p. 292. l. 15. Hoc porta.

CAP. XXVII.

p. 294. l. 13. Annæ et Cai-phæ.

Fabr. ad h. l. monet, se hæc ex versione Anglo-Saxonica correxisse.

p. 296. l. 17. Ad templum istud.

Fabr. hic adnotat, se ab editis recessisse, in quibus scriptum erat: Et templum.

p. 296. l. 6 a fine. Post passionem mortis, vivum se vidisse, et duos testes, quorum corpora Jesus a mortuis resuscitavit, vidimus.

Textus Grynæi.

In adventum Antichristi.

Hæc porta.

Rennæ et Cheyfa.

Et templum istud.

Post passionem mortis vivum se vidisse, et loquentem cum discipulis suis audivisse, et altitudinem coeli penetrantem vidisse, et duos testes, quorum corpora Jesus secum a mortuis resuscitavit, vidimus.

Quamquam ex allatis fati credam esse manifestum, textum Fabricii non ad Grynæi Monum. orth. expressum, sed ex alia quadam editione depromptum; hanc tamen meam assertionem aliis et indu-

bis.

biis quidem, ut opinor, argumentis ultro probare allaborabo. In notis ad pag. 299. Tom. I. Cod. Apocr. Fabricius varios auctores, qui Pseudo-Epistolam Pilati ad Tiberium promulgaverint enumerans, hæc addit: "Vicissim minime differt Epistola Pilati in Orthodoxographis vulgata, ab ea, quæ a Sixto edita est, ut affirmat scriptor cætera accuratissimus et cui velut doctori meo in his litteris plurimum debeo, p. 9, appendice de Hæresiarchis." Si Fabricius ipsa Monumenta Orthodox. ante oculos habuisset, ei non opus fuisset ad Ittigii testimonium (hic enim auctor est libri de Hæresiarchis) recurrere; quin etiam hac inspectione errorem Ittigii, qui hic non accurate observavit, facile detexisset. Epistola enim Pilati, prouti apud Grynæum reperitur, ab editione Sixti Senensis valde discrepat. Quod ut pateat, hanc Epistolam ex Grynæi Monumentis Tom. II. p. 2. hic adscribam:

"Pontius Pilatus Cl. Tiberio Neroni Imp. S.

"Nuper contigit, ejus rei ipse testis esse possum,
 "Judæos sese ipsos posterioresque suos universos per
 "invidiam crudeli damnatione perdidisse. Cum enim
 "ex oraculorum promissis, majorum ipsorum auctori-
 "tate receptis, hoc expectarant, ut deus illorum per
 "virginem juvenulam mitteret, qui jure rex eorum
 "diceretur, hunc me præsentem misit in Judæam. Is,
 "quod omnibus notum est, cæcis visum restituebat,
 "lepro-

"leprofos mundabat, resolutos nervis curabat. Vi-
 "derunt quoque ipsum dæmonia abegisse, atque ob-
 "sessos spiritibus immundis liberasse. Mortuos item
 "ex sepulcris ipsis resuscitavit, obediebant ipsi ven-
 "torum turbines, siccis pedibus ipsum mare inambu-
 "labat. Fecit alia quoque permulta miracula, ut
 "vulgo etiam inter Judæos et plebem Dei filius dice-
 "retur. Principes vero sacerdotum æmulatione et li-
 "vore instincti adversabantur illi, captumque mihi
 "illum tandem tradiderunt; ementitis sceleribus eum
 "reum facientes, magum appellabant, atque legis eo-
 "rum desertorem et contradictorem. Quibus persua-
 "sionibus seductus ipse, fidem querelis eorum adhibui
 "flagellatumque ipsis tradidi, ut pro arbitrio in eum
 "animadverterent. Crucifixerunt igitur illum et se-
 "pulcro; quo conditus erat, custodes adhibuerunt,
 "inter quos etiam ex militibus meis nonnulli erant,
 "qui tertio die ipsum a mortuis resurgentem vide-
 "runt. Nequitia autem Judæorum magis hoc facto
 "exarsit, numeraruntque magnam pecuniarum vim
 "ipsis militibus, quatenus discipulis ipsius noctu cor-
 "pus rapuisse prædicarent. Acceperunt hi quidem pe-
 "cunias, nihilominus tamen publice ubique professi
 "sunt atque testantur, se visiones angelorum vidisse, ac
 "Jesum illum a mortuis vere resurrexisse. Hæc autem
 "ideo scripsi, ne quis nugis ac mendaciis Judæorum, si
 "de re gesta aliter loquantur, fidem adhibeat. Vale!"

Qvis-

Quisquis hanc Grynæi recensioem Epistolæ Pilati cum Fabriciana, p. 154 sq. editionis nostræ exhibita, atque ibi ex Sixto Senensi adnotatis variis lectionibus, quas ex Fabricio Tom. III. p. 469 sq. exscripsimus, contulerit, observet necesse est, unam ab altera quamplurimum dissonare; quæ utriusque textus discrepantia nullo modo Fabricium fugere potuisset, si Grynæum ipse perlustrasset. His accedit, quod Fabricius Tom. I. p. 213. in notula ad inscriptionem Epistolæ, quæ a Pilato ad Claudium imperatorem transmissa perhibetur, indicat Claudii nomine hic venire Tiberium, qui, quod ex Claudia gente patricia ortum traxisset, interdum Claudius appellaretur. Hæc adnotare sane superfedisset vir eruditus, si inscriptio hujus Epistolæ utut apud Grynæum reperitur, in qua Tiberius expresse nominatur, ei innotuisset. — Minuta hæc fortassis dixeris; sed cum ad efficiendum, quod proposuimus, plurimum valeant, silentio prætermittere nolumus.

§. 4.

Indoles recensiois Fabricianæ examinatur.

Plurimum sane dolendum, Fabricium, cum libros apocryphos N. T. in unum corpus colligeret, in textum tam vitiosum Evangelii Nicodemi incidisse, atque puriores fontes eum omnino latuisse. Medicam manum sæpius adhibuit vir eruditus, atque

que in hoc laborum genere apprime versatus; sed quamquam ingeniose et feliciter conjectura in depravationibus emendandis usus est; quamplurima tamen intacta relinquere coactus fuit. Licet hæc nostra editio quavis pagina sat multa referat exempla, quibus misera hujus recensionis conditio abunde comprobatur; non supervacuum tamen existimamus, univérse de indole hujus textus differere, atque exemplis in medium prolatis demonstrare, quanto hic, ut codd. latinis Corsini et Einsidlensi, ita quoque græco Parisiensi et Vaticano, inferior censendus sit.

Primo hoc monendum, hanc recensionem ubique abundare augmentis, quæ in nominatis latinis et græcis desiderantur, atque sequioribus seculis inserta fuisse nemo negaverit. Sic Cap. VI afferuntur verba paralytici a Christo sanati: *expectans sanitatem, quæ fiebat in adventu angeli, qui turbabat aquam secundum tempus. Et qui prior descendisset in aquam; post commotionem aquæ, sanus fiebat ab omni infirmitate.* Hæc verba, ex Joh. V. 3, 4 desumpta, atque fide optimorum codd. tamquam dubia reputanda, non adsunt in græco Parisiensi neque in latinis Corsini et Einsidlensi. Porro Capp. VII et VIII afferuntur multa, in nominatis fontibus non obvia. Integram quoque Cap. XXVIII, assummentum sane recentioris ævi, illi non agnoscunt. Alia minora, quæ deinceps, cum de indole et proprietatibus

tibus

tibus Codd. Corfini et Einsidlensis differemus, fufius exponentur, hic non attingimus.

Sed ut in textu amplificando operam navavit librarius, ita fæpius peccavit omitendo, ubi ὁμοιογενεῶν obveniunt. Sic Cap. II. pag. 18. contextus omni privatur fenfu, omiffione commatum, quæ post verba: *nos non dicimus eum effe natum de fornicatione*, apud græcum et cæteros latinos reperies. Cap. XII. p. 70. lin. 4. post *præfentari Jofeph*, defiderantur hæc: *Et adportantes clavem; fignato autem oflio, non invenerunt Jofeph.* Et fic alibi.

Hæc autem levia reputanda funt, fi illa confideraveris vitia, quibus negligentiam non modo, fed et infcitiam luculenter prodidit. Cap. I. p. 14. legitur: *Adfpicientes autem feniores Judæorum viros duodecim fortiffimos potentesque fenos*, folemni errore, pro: *accipientes autem viros duodecim, fortiffimos, potentes, fenos et fenos.* Et porro eodem capite: *Quia fi non fic ferant figna*, pro: *quia fi flectantur figna.* Cap. II. p. 16. *Matrona ipfius Pilati procul pofita*, pro: *Matrona ipfius Pilati, nomine Procula.* Cap. XX. Princeps inferorum, de Lazaro, Chrifti virtute, potestate τοῦ αἰῶνος crepto, queftus, fic verba facit: *per omnem malignitatem et fcleritatem falvus exivit a nobis*, ubi rectius Codd. Corfini et Einsidl. ita: *Ut aquila per omnem agilitatem et celeritatem falvit exiens a nobis.* Et in Epilogo,

XXVI PROLEGOMENA.

logo, ubi invenies: *Consultatoriae revelationis pro:
in consulatu Rufini et Leonis.* Plura afferre super-
fedeo, cum hæc ad codicis indolem demonstrandam
sufficere opiner; atque infra, ubi de Codd. Corsini
et Einsidl. indole tractetur, hæc fusius exponentur.

§. 5.

*Descriptionem codicis Corsini ejusque indolem
exponit.*

Romæ, in bibliotheca Principis Corsini, sub
No. 1146, asservatur codex chartaceus, seculi, quan-
tum ex litterarum forma et vocum compendiis col-
ligitur, XIV, foliorum 210, quem vir doctissimus
Engelbreth, cum Romæ commoraretur, cum textu
Fabriciano accurate contulit, atque observata amice
mecum communicavit.

Hunc codicem, licet sequioribus seculis scrip-
tum, esse apographum codicis antiquioris melioris
notæ, ex ejus indole facile dignoscitur. Quantum
recensionem Fabricianæ anteferendus sit, quælibet pa-
gina nostræ editionis commonstrat; sed et Einsid-
lensi, cui alias abunde similis reperitur, præstantiorem
esse contenderim. De consensu cum græcis et Pari-
sensi et Pal. Vaticano, infra, cum ad descriptionem
horum Codd. venerimus, pluribus dicetur.

Quæ hunc nostrum a Fabricii textu discernunt,
ad sequentia referri possunt:

I. Versio

1. Versio Cod. Corsini est brevior. Sic, ut addita-
 menta Capp. VI. VII. VIII. XI. apud Fabricium
 obvia, et integrum Caput XXVIII. plane omit-
 tantur. Hæc brevitatis quoque cernitur in senten-
 tiis et periodis, ubi hic Fabriciana recensione
 pressior, græcis ut plurimum sese adjungit.

2. Textu Fabricii longe correctior, ita ut librarium
 non solum peritum, sed attentum quoque fuisse
 omnia evincunt; quin etiam hoc nomine Codici
 Einsidlensi anteposendum non dubitaverim. Quod
 nostrum judicium ut exemplis firmetur, nonnulla
 hic adponimus.

Cap. I. p. 14. *Incurvaverunt ex se signa Corsini,*
 ubi Fabricius et Einsidl. modo: *curvaverunt se signa.*

Cap. II. p. 18. *Dicunt quidam de his adstantibus*
ex Judæis benigne de Jesu. Corsini. Hic Fabricius
 et Einsidl. *Dicunt quidam de adstantibus benigne ex*
Judæis.

Cap. III. p. 26. *Intende veritatem descendisse in*
terram Corsi. ubi Fabr. *intende veritatem esse in ter-*
ra; et Einsidl. *intende veritatem dicentis in terra.*

Cap. VIII. p. 52. Codex Corsini missionem Chri-
 sti a Pilato ad Herodem, quæ in textu Fabricii et
 Einsidl. mire confunditur, recte proponit.

Cap. XI. p. 62. Cod. Corsini habet: *voluntati-*
bus, ubi Einsidl. male: *voluptatibus.*

Cap.

XXVIII PROLEGOMENA.

Cap. XII. p. 66. *Non bene egistis versus justum, et non recogitastis, quanta benevolentia erga vos operatus sit, sed eum crucifixistis et lacerastis eum* Cod. Corfini. *Non bene egistis adversus justum, et non recogitastis ne eum crucifigeretis, sed et lanceastis eum* Cod. Einsidl. *Ego bene egi circa istum, vos enim non bene egistis adversus justum, ut eum crucifigeretis, sed aceto potastis illum, et spinis eum coronastis, et flagellis lacerastis eum, et sanguinem ejus imprecati estis* Fabric.

Cap. XII. p. 70. Post verba textus Fabricii: *presentari Joseph*, adduntur in codice Corfini frequentia, ad sensum recte constituendum necessaria: *et adportantes clavem; signato autem ostio, non invenerunt Joseph.* Hæc desunt quoque in Cod. Einsidl.

Cap. XX. p. 116. *Lanceam exacui ad percussio- nem ejus.* Sic Cod. Corfini, ubi Fabricius: *Lanceam exacui ad passionem ejus.* Et Einsidl. *Lanceam exacui ad persecutionem ejus.*

Cap. XX. p. 120. *In crudelitate carceris* Cod. Corfini. Ubi Fabr. *sub incredulitate carceris*, et Einsidl. *in incredulitate carceris.*

Cap. XXIII. p. 132. *Qui a principio usque nunc fuerunt desperati salutem, nunc invenerunt vitam: nullus eorum hic jam solito mugitu auditur, nec ullus eorum personat gemitus* Cod. Corf. *Quia qui a prin-*
cipio

cipio usque nunc, fuerunt desperati salutem et vitam, modo nullus eorum huic (lege hic) jam solito mugitus auditur, nec ullus eorum personat gemitus Einsidl. Quod a principio usque nunc fuerunt desperati salute et vita: modo nullus eorum personat gemitus Fabr.

Cap. XXIII. p. 134. *O princeps Satan! possessor olim inferorum Cod. Corsini. O princeps Satan! possessor clavium inferorum Einsidl. O princeps Satan! possessio inferorum Fabr.* An lectio Codicis Corsini seu Einsidlensis hoc loco potior habenda sit, merito ambigitur. Equidem prætulero *olim*, ut in Codice Corsini legimus, atque lectionem Codicis Einsidlensis *clavium* exinde ortam autumo, quod in exemplari, ex quo librarius suum descripserit *απογραφον*, litteræ minus distinctæ reperirentur. Quis non viderit, *olim*, litteris detritis et dimidiatis, a librario festinanter inspicienti, facile accipi posse pro abbreviatura *clim* seu *clm*; quam lectionem, quod sensui non repugnaret, textui inseruit.

Cap. XXIV. pag. 136. Verba textus Fabricii: *Tunc statim omnes sancti Dei sub manu altissimi Dei adunati sunt. Tenens autem Dominus Jesus manum Adæ, dixit ad eum: pax tibi cum omnibus filiis tuis iustis meis! Adam vero genibus Domini Jesu Christi advolutus, lacrymabiliter deprecatus est eum obsecratione humili.* Desunt omnino in Codice Corsini.

§. 6.

Codex latinus Mss. monasterii Einsidlenfis describitur.

Notitia hujus codicis debetur cl. Hefs, qui in Bibliothek der heiligen Geschichte, Tom. I. p. 435-483. cum non modo descripsit, sed et accuratam cum Fabricii recensione comparationem instituit et protulit. Hic codex, qui in monasterio Einsidlenfi, Helvetiis, reconditus reperitur, in hac editione adhibitus, citatur Einsidlenfis denominatione. Indolem et habitum si spectes, textui Fabriciano longe anteponeendus, Codici Corsini apprime similis, græcis Parisiensi et Vaticano, ut plurimum sese adjungit. Augmenta textus Fabricii Capp. VI, VII, VIII, XI, quæ, ut antea monuimus, Codex Corsini respuit, in nostro, una cum integro Cap. XXVIII desiderantur. Cæterum librarium non æque sollemnem fuisse ac eum, cui Cod. Corsini debemus, exempla supra in descriptione hujus codicis allata, hic non inutiliter repetenda, satis superque demonstrant. Neque tamen negaverim, Codicem Einsidl. interdum Corsiniano præferendum, quod cum ad Codicem Parisiensem ventum erit, pluribus dicetur.

§. 7.

Codicis græci Parisiensis 770 descriptio.

Codex græcus, cujus textus, hucusque ineditus, hoc volumine exhibetur, antea Colbertinus 2493,
in

in catalogo typis expresso No. 770 signatus, nunc Parisiis in bibliotheca magna gentis franco-gallicae asservatur. Membranaceus est, in forma quarta, atque, quantum ex litterarum ductu et tota libri conditione judicare liceat, sequioribus seculis exaratus. Præter Evangelium Nicodemi, varia scripta apocrypha complectitur, inter alia *αναφοραν* Pilati, quam Fabricius Tom. III codicis apocr. inferuit p. 456 sq.

Apographum, quo in hac editione usi sumus, ex ipso codice excrispsit vir doctissimus Birgerus Thorlacius, atque nobis amice obtulit.

Nulla mihi est dubitatio hunc codicem esse eundem, de quo memorat Fabricius Tom. I Cod. Apocr. p. 237 et 239, ubi ad citata du Cange in Glossario mediæ et infimæ græcitatibus provocat. Hoc Glossarium evolventi et intentius examinanti contigit tria observare loca, ubi Cangius ad hunc librum Mss. respexerit, quæ hic adponere non inutile existimamus. Sub voce *κουρσωρ* p. 741, inter alia testimonia de hujus vocis significatione, affertur liber Mss. S. Johannis Theologi Commentarius Apocryphus de J. C. *προκαλεσαμενος δε ο Πιλατος τινας κουρσωρα*. Voce *πρεσποκων* p. 1225, 1226 Acta Pilati Apocrypha Mss. *ιδοντες δε οι ιουδαιοι ο εποικισεν ο κουρσωρ, κατετραξαν τω Πιλατω, λεγοντες: διατι (adde υπο) πρεσποκωνα αυτον ουκ εκαλεσας ελθειν, αλλ' υπο κουρσωρα;* Et p. 1259. voce *προτομη* ex S. Johanni

nis Th. Comm. apocrypho de J. C. afferuntur frequentia: *εισελθοντων σιγνοφορων, κατεχοντων τα σιγνα, εκαμφθησαν αι προτομαι των σιγνων, και εκυνησαν (lege προσεκυνησαν) τω Ιησου.* Et infra: *ου θαυμαζετε πως εκαμφθησαν αι προτομαι των σιγνων, και προσεκυνησαν τω Ιησου.* Hæc, cum iisdem plane verbis in codice nostro Parisiensi (vide pagg. 7, 9, 11, 13.) adfunt, ex eo quoque hausta esse non dubitaverim; nisi forte exinde, quod Cangius modo sub voce *πρεσποικων* Acta Pilati excitaverit, atque sub vocibus *κουρσωρ* et *προτομη* ad Commentarium Johannis de vita J. C. provocaverit, colligere velis, duo exemplaria ejusdem libri apocryphi, diverso titulo inscripta, ei ad manus fuisse; quod speciem aliquam veri induit, si observetur differentia lectionum *τον κουρσωρα* et *τινα κουρσωρα*; et quod vocula *αι αυται* in parisino obvia, apud Cangium desiderentur.

Codex hic negligenter admodum scriptus, quin immo ejusmodi mendis repletus cernitur, ut vix credere liceat, librarium græcæ lingvæ gnarum fuisse. Contra regulas grammaticas non raro peccat; vitia ex permutatione vocalium pronuntiatione similium, crebro occurrunt: sic, ut res exemplis pateat, scripsit *οψασθαι* pro *οψασθε*; *χαμε* pro *χαμαι*; *υμεις* pro *ημεις*; *κεσσαρος* pro *καισαρος*; *ιωδος* pro *ειωδωσ*; *περιλεπτος* loco *περιλυπος*; ut innumera alia trans-

trans-

transeam. Sed hæc minora censentur; si cum integris membris, seu periodis misere tractatis componantur, ita ut interdum Oedipo opus esset, sensum aptum indagare: ex quo genere unum modo exemplum proferam. Pag. 5 Ed. nostræ comma: ἤτις ἐστὶ ἢ καὶ πεμπτη μαρτυριῶν, a librario ita exprimitur: ἤτις ἐστὶν ἢ καὶ πεμπτη μαρτυριῶν. Ingenuè fateor, nisi hic subvenisset textus latinorum codicum, ad cuius fidem hæc in melius correxi, plane me latuisse, quid hic sibi voluisset auctor. In tanta librarii imperitia omissiones, ob ὁμοιοτελευτα, ut vocantur, aliquoties occurrere, nemo mirabitur. Nonnulla hujus generis vitia in notulis textui subjunctis indicavimus, ne omnia enumerando lectores tædio afficeremus: quædam, iterata textus-recognitione observata, deinceps afferuntur.

In prooemio Evangelii, Ananias quidam, προτεκτορ *), se hunc librum, regnante Theodosio imperatore, ex hebraica lingua in græcum sermonem convertisse narrat. Quisquis ille Ananias fuerit, non magni interest inquirere: hoc modo monere non alienum duco, dictionem græcam libri, quæ ab antiqua attica puritate et elegantia plurimum absonat, Theodosii ævo apprime congruere.

Recte

*) De hac dignitate, seu officio, vide du Cangii observata in Glossario mediæ et infimæ latinitatis, sub voce.

XXXIV PROLEGOMENA.

Recte enim, ut mea quidem fert opinio, du Cange in præfatione ad Glossarium med. et infimæ græcitat-
tis, pag. v, græcam linguam, ex quo tempore im-
perii Romani sedem Byzantii fixit Constantinus M.
a pristina puritate descivisse, atque indies magis de-
pravatam fuisse, contendit.

Quod ad versionis indolem attinet, non diffi-
cile est observatu, eam singularem quamdam *ειδος*
Evangelii Nic., ut latinorum Codd. Corfini et Einsidl.
ita quoque Fabriciana recensione antiquiorem exhi-
bere. Quibus a latinis discrepat, ad sequentia re-
ferri possunt:

1. Finitur Capite XVIII.
2. Instructus est proœmio copiosiore.
3. Textum sequitur pressiore atque in multis pro-
batiorem.

In numerum lectionum peculiarium, ubi latinis
versionibus antistare videtur græcus, veniunt sequen-
tes, ex pluribus selectæ.

Cap. I. p. 7. lin. 12. Pilati ad Judæos, Chri-
stum accusantes, adlocutio ita habetur: *τουτο ουκ
εστι εν πνευματι ακαθαρτω, αλλ εν θεω Ασκληπιω.*
Auctor libri acute satis observat, Pilatum ut homi-
nem ethnicum, cum Christi sanationes mirabiles vir-
tute divina patratas fuisse affirmet, has ope Æscula-
pii effectas censere. Latini omnes nomen Æsculapii
non referunt.

Eadem

Eadem pagina, lin. 16. græcus ita: ὁ Πιλατος λέγει αυτοῖς· εἰπατε μοι, ὅτι πῶς δυναμαὶ ἐγὼ ἡγεμῶν ὢν, βασιλεὺς ἐξετασάι; Non male auctor libri hanc ironiam Pilato tribuit, utpote cum iis, quæ Evangelistæ in historia passionis J. C. de hoc iudice referunt, optime consonam. In latinis hæc Pilati verba desunt.

Cap. III. p. 23. lin. 2. Μαρτυρεῖ εἰς τὸν ἥλιον. Formula jurandi per solem, usitatior illa, quæ terram testem provocant, licet hanc quoque interdum antiquis usu venisse monstret Fabricius Cod. Apocr. Tom. III. p. 469. Latini, Fabriciana et Corsini, vitio graphico legunt: *solum*. Lectionem ἥλιον testimonio versionis franco-gallicæ comprobari observat cl. Brunn in Disq. de Ev. Nic. p. 25.

Cap. III. p. 26. Post verba: τί ἐστὶν ἀληθεία; in latinis plura adduntur, quæ Christus ad hanc Pilati quæstionem respondit. Recte hæc in græco desunt, nam ex Evangelistis constat, Pilatum, quæstionem prolata, subito prætorio exivisse.

Cap. IX. p. 49. lin. 1, 2. Verba Pilati sic referuntur: ὡς ἀκούω, ὁ θεὸς ὑμῶν κ. τ. λ. Græcus hic recte personam servat pagani, qui, quæ de beneficiis populo Israelitico a Deo collatis profert, auditione modo acceperat. In latinis verba: ὡς ἀκούω, non inveniuntur.

Cap. IX. p. 53. lin. 10. Το εθνος το σου κατ-
 επεξαν σε ως βασιλευα, και δια τουτο αφυαμην;
 πρωτον φραγγελουσθαι δια των δεσμων των ασεβων
 βασιλευων. Ex his, si quid recte video, optime cor-
 riguntur latini, qvi varie haec exprimunt, sed ita,
 ut sensum aptum ex verbis illorum elicere neqveas.
 Apud Fabricium ita: *Genus tuum comprobavit te ut
 regem, propter quod ego Herodes praecipio flagella-
 ri te secundum statuta priorum principum.* In co-
 dice Corfini sequenti modo: *Genus tuum atque gens
 tua reprobavit te regem, propterea praecipio pri-
 mum te flagellari secundum statuta principum.* Apud
 Einsidl. sic: *Gens tua reprobavit te ut regem, prop-
 terea praecipio te primum flagellari secundum statuta
 priorum principum.* Equidem non dubitaverim,
 lectionem Fabricii et Einsidl. *priorum principum,*
 esse sphalma graphicum, pro *impiorum principum,*
 atque auctorem nostrum statuere, flagellationem Chri-
 sti a Pilato ideo jussam, quod solitum Romanis fuerit,
 hoc supplicii genere reges seditiosos punire. Utrum
 hoc moribus Romanorum respondeat an minus, alii
 me doctiores decernant.

Cap. IX. p. 56. lin. 6 sq. Verba: *accipiens au-
 tem Longinus miles lanceam, aperuit latus ejus et
 continuo exiit sanguis et aqua,* in latinis versioni-
 bus obvia, in graeco desunt.

His propositis ad exempla pergamus, quibus efficitur, Græcum nostrum cum codd. Corf. et Einsidl. leni sæpe congruere.

Cap. I. p. 15. lin. 12. ὅτι εὖν καμφθῶσι τὰ σιγνὰ. *Quia si flectantur signa* Corf. et Einsidl. *Quia si non sic ferant signa* Fabr.

Cap. IV. p. 29. lin. 11. κατὰ καισαρος εὖν τις βλασφημία. *Si quis Cæsarem blasphemavit* Corf. *Super Cæsarem, si quis blasphemaverit* Einsidl. *Per salutem cæsaris, si quis blasphemaverit* Fabr.

Cap. VI. p. 37. 38. Verba textus Fabriciani: *expectans sanitatem, quæ fiebat in adventu angeli, qui turbabat aquam secundum tempus. Et qui prior descendisset in aquam, post commotionem aquæ, sanus fiebat ab omni infirmitate*, in Græco non adfunt, neque in Corf. et Einsidl. reperiuntur.

Cap. VII. Additamentum textus Fabricii: *Et quidam Judæus post alia dixit: vidi Jesum vocari ad nuptias . . . usque ad finem capituli. Sic et initium capituli VIII. a verbis: post hæc quidam nomine centurio dixit . . . usque ad: et sanatus est filius meus ex illa hora: non habet Græcus, assentientibus Corf. et Einsidl.*

Cap. IX. p. 47. αὐτοὶ ὀψονταί. *Ipsi videant* Corf. et Einsidl. *Ipsi videant, qui seditionem commovent* Fabric.

Cap. IX.

XXXVIII PROLEGOMENA.

Cap. IX. p. 49. lin. 6. και νομον εδωκεν υμιν. *Et legem dedit nobis Corf. et Einsidl. Et legem de coelo vobis dedit Fabric.*

Pag. 49. lin. 8 sq. και εξητησατε μοσχον χονευτον, και παροξυνατε τον θεον υμων. Και εξητησεν αποκτειναι υμας, και ελιτανευσεν Μωσης υπερ υμων, και ουκ εθανατωδητε. *Et quævisistis vobis vitulum, fusilem deum, et exacerbastis deum vestrum et voluit vos occidere. Et deprecatus est Moses pro vobis, ut non moreremini; quem postmodum lapidari voluistis.* Sic Corf. In Einsidl. autem omittuntur, sed male. Apud Fabricium ita; *Et quævisistis vobis vitulum facere conflatilem, et adorastis et immolastis, et dixistis: isti sunt dii Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. Et voluit Deus vester disperdere vos; et deprecatus est Moses pro vobis, ut non moreremini, et audivit Deus vester eum, et transtulit peccatum vestrum. Deinde exacerbati voluistis occidere prophetas vestros Moysen et Aaron, quando fugerunt in tabernaculum: et semper contra Deum et ejus prophetas murmurastis,*

Cap. XI. p. 58. *Et petrae scissæ sunt, et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.* Hæc Fabriciani textus verba, neque in Græco nec in Codd. Corfini et Einsidl. reperiuntur.

Cap.

Cap. XI. p. 60. οὐ θεωρεῖσθε τὰ γενομένα; *Vidistis, quæ facta sunt?* Corf. et Einsidl. *Vidistis signa, quæ facta sunt in sole et cætera omnia, quæ facta sunt, dum Jesus moriebatur?* Fabricius.

Ante vero, quam hunc codicem mittamus, in conjecturam cl. Brunn, libro sæpius citato, §. 7 propositam, speciosam sane et examine dignissimam, penitus inquiramus. Opinatur nempe vir doctus, auctorem hujus Apocryphi, Evangelia IV canonica, non talia, qualia nunc sunt, cognovisse. Fontes quidem, ex quibus historiam passionis J. C. hauserit noster, Evangeliiis valde similes fuisse; sed in multis ab iis recessisse, alibi breviores, alibi ampliores existisse. Hanc conjecturam variis argumentis demonstrare conatur; sed non ad liquidum perduxit, quod eo magis excusandum, cum præter textum Fabricii et versionem franco-gallicam, nulla habuerit adminicula, ad quæstionem solvendam apprime necessaria. Hæc cum nobis suppetant, nostri esse negotii duximus, ope præsertim textus græci, huic quæstioni lucem affundere. Non alienum igitur existimo, pericopas historiæ Jesu Christi, prout in Evangelio Nicodemi obveniunt, cum ipsis Evangelistarum verbis ante oculos lectorum ponere, quod hac comparatione, utriusque textus vel consonantia vel diversitas, facilius dijudicari poterit.

Evang.

Evang. Nicod. mi.

Cap. IX. p. 49.

Και παλιw ὁ Πιλατος προσκαλεσάμενος αἰπὰν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων, λέγει· οἰδατε ὅτι συνηθεία ὑμῖν ἐστίν, κατὰ ἑσπερὴν τῶν ἀζύμων, ἕνα ἀπολυεῖν ὑμῖν δεσμίον. Ἐχὼ ἕνα καταδικῶν δεσμίον ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, Φοκεὸν, λεγόμενον Βαραββαν, καὶ τούτον ἔσηκοτόν κατὰ πρόσωπον ὑμῶν τὸν Ἰησοῦν ἴσον, αὐτὴ μιαν αἰτίαν εὗρισκῶ ἐν αὐτῷ· τίνα θελετε ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ κρᾶζουσιν, Βαραββαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς Πιλατος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν σαυρωθήτω.

Cap. XIII.

Καὶ ἀνηγγεῖλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς ἀρχισυναγωγαῖς καὶ λευῖταις (ἰ. τινες τῆς κουσῳδίας), λέγουσιν τὸ πῶς ταγεωροῦντα. Ἐγένετο σεισμός
μεγας

Evang. Matthai.

Cap. XXII. v. 15-17.

Κατὰ δὲ τὴν ἑσπερὴν εἰσθῆι ὁ ἡγεμὼν ἀπολυεῖν ἕνα τῶ σχλῶ δεσμίον, ὃν ἠθελόν. Εἶχον δὲ τότε δεσμίον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββαν. Συνηγεμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλατος· τίνα θελετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββαν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (v. 23.) οἱ δὲ εἶπον Βαραββαν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλατος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες· σαυρωθήτω.

Cap. XXVIII. v. 2-7.

Καὶ ἰδοὺ, σεισμός ἐγένετο

Evang. Nicod.

μεγας ἡμῶν τηρουντων, και ιδωμεν πως αγγελος κατεβη εξ ουρανου, και απεκυλισεν τον λιθον απο της θυρας του μνημειου, και εκαθητω επανω αυτου. Ην δε ἡ ἰδεα αυτου ὡς ασραπη, και το ενδυμα αυτου λευκον ὡς χιων. Απο δε του φοβου αυτου γενομεθα ὡσει νεκροι. Και ηκουσαμεν του αγγελου λεγοντος ταις γυναιξιν, αιτινες παρεμειναν το σωμα του Ιησου, και ελεγεν· μη φοβεισθε υμεις, οἰδα γαρ, οτι Ιησουν ζητετε τον εστυρωμενον· ουκ εστιν ὡδε, ηγερθη γαρ ὡς ειπεν· δευτε, ιδετε τον τοπον, ὁπου εκειτο ὁ κυριος. Και ταχυ πορευθεισαι, ειπατε ταις μαθηταις αυτου, οτι ηγερθη απο των νεκρων, και ιδου προαγει υμας εις την Γαλιλαιαν·

ἐκει

Evang. Matthæi.

νετο μεγας, αγγελος γαρ κυριου καταβας εξ ουρανου, πρσβελθων απεκυλισε τον λιθον απο της θυρας, και εκαθητω επανω αυτου. Ην δε ἰδεα αυτου ὡς ασραπη, και το ενδυμα αυτου λευκον ὡσει χιων, απο δε του φοβου αυτου σσεισθησαν οἱ τηρουντες, και εγενετο ὡσει νεκροι. Αποκριθεις δε ὁ αγγελος, ειπε ταις γυναιξι· μη φοβεισθε υμεις, οἰδα γαρ οτι Ιησουν τον εστυρωμενον ζητετε. Ουκ εστιν ὡδε· ηγερθη γαρ, καθως ειπε· δευτε, ιδετε τον τοπον ὁπου εκειτο ὁ κυριος. Και ταχυ πορευθεισαι, ειπατε τοις μαθηταις αυτου, οτι ηγερθη απο των νεκρων, και ιδου προαγει υμας εις την Γαλιλαιαν·

λαϊαν·

Evang. Nicod.

ἔκει αὐτὸν οὐφείθε, κα-
θὼς εἶπεν ὑμῖν.

Cap. XIII. p. 75.

Καὶ συμβουλίον ποιη-
σάντες εἰς αὐτοὺς, κατε-
βάλλοντο α) ἀργυρίον ἰ-
κανόν, καὶ ἔδωκαν τοῖς
φρατῖαις (λεγοντες)
εἶπατε· ὅτι οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἐ-
κλήψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοι-
μώμενων. Καὶ εἰάν ακου-
σθῆτο b) ὑπο τοῦ ἡγεμο-
νος, ἡμεῖς πείσομεν αὐ-
τὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμεριμνοὺς
ποιήσωμεν. Οἱ δὲ λαβόν-
τες τὰ ἀργυρία, ἐποίη-
σαν κατὰ ἐδίδαχθῆσαν.
Καὶ διηφημισθῆ ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις με-
χρι τῆς σημερον.

Cap. XIV.

a) ἀργυρίον ἰκανόν] Sic quoque habent D. Syrus. Vulg.
Itala.

b) ὑπο] Ita B. D. 59.

Evang. Matthæi.

λαϊαν· ἐκεῖ αὐτὸν οὐφεί-
θε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.

Cap. XXVIII. v. 12-15.

Καὶ συναχθέντες (οἱ ἀρ-
χιερεῖς) μετὰ τῶν πρεσ-
βυτέρων, συμβουλίον τὰ
λαβόντες, ἀργυρία ἰκα-
να ἔδωκαν τοῖς φρατῖα-
ταις, λεγοντες· εἶπατε,
ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
νυκτὸς ἐλθόντες ἐκλεψάν
αὐτὸν ἡμῶν κοιμώμενων.
Καὶ εἰάν ακουσθῆ τούτο
ἐπὶ τοῦ ἡγεμονος, ἡμεῖς
πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς
ἀμεριμνοὺς ποιήσομεν. Οἱ
δὲ λαβόντες τὰ ἀργυρία,
ἐποίησαν ὡς ἐδίδαχθῆσαν.
Καὶ διηφημισθῆ ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις με-
χρι τῆς σημερον.

Cap. XVI.

Evang. Nicod.

Cap. XIV.

Και ελεγεν Ιε. ὁ Ἰη-
 σους, τοῖς μαθηταῖς αυ-
 του· παρευθεντες εἰς τον
 κοσμον ἅπαντα, κηρυ-
 ζατε πᾶσιν τῇ κτίσει·
 ὅτι ὁ πισευσας και βαπ-
 τισθεις, σωθησεται, ὁ
 δε ἀπισησας, κατακρι-
 θησεται. Σημεια δε τοῖς
 πισευσασιν ακολουθησει
 ταυτα· ἐν τῷ ὀνοματι
 μου δαιμονια ἐκβαλλου-
 σιν, γλωσσαις λαλησω-
 σιν καιναις, ε) και ἐν
 ταῖς χερσιν αὐτων ὀφεις
 αρουσιν, ἢ ἂν θανασι-
 μον τι πιωσιν, οὐ μη αυ-
 τους βλαψει· ἐπι αρ-
 ρωτους τας χειρας ἐπι-
 θησουσιν, και καλως ἴξ-
 ουσιν.

Cap. XVI.

Evang. Marci.

Cap. XVI. v. 15-18.

Και εἶπεν αὐτοῖς· πα-
 ρευθεντες εἰς τον κοσμον
 ἅπαντα, κηρυζατε το
 ευαγγελιον πᾶσιν τῇ κτί-
 σει. Ὁ πισευσας και
 βαπτισθεις, σωθησεται·
 ὁ δε ἀπισησας, κατα-
 κριθησεται. Σημεια δε
 τοῖς πισευσασιν ταυτα
 παρακολουθησει· ἐν τῷ
 ὀνοματι μου δαιμονια ἐκ-
 βαλουσι· γλωσσαις λα-
 λησουσιν καιναις. Ὄφεις
 αρουσι· ἢ ἂν θανασιμον
 τι πιωσιν οὐ μη αὐτους
 βλαψει· ἐπι αρρωτους
 χειρας ἐπιθησουσι, και
 καλως ἴξουσιν.

Cap. II.

e) και ἐν ταῖς χερσιν αὐτων ὀφεις αρουσιν] Eandem lec-
 tionem habent Codd. C. 1. 33. Syra posterior.

Evang. Nicod.

Cap. XVI. p. 95.

Και ὅτε ελαβεν αὐτον ὁ μέγας διδασκαλὸς Συμεὼν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτου, καὶ εἶπεν· νυν ἀπολυεὶς τὸν δούλον σου, δεσποτά, κατὰ τὸ ῥήμα σου, ἐν εἰρήνῃ. Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου τὸ σωτηριὸν σου, ὃ ἤτοιμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν. Φῶς εἰς ἀποκαλύψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. Καὶ εὐλογήσεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτου· ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πλῶσιν καὶ ἀνασασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐστὶ σημεῖον ἀντιλεγόμενον· (καὶ σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διέλευσεταὶ ῥομφαία,) ὅπως ἀν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Cap. X.

Evang. Luca.

Cap. II. v. 28-35.

Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτου, καὶ εὐλόγησε τὸν θεόν, καὶ εἶπε· νυν ἀπολυεὶς τὸν δούλον σου, δεσποτά, κατὰ τὸ ῥήμα σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου τὸ σωτηριὸν σου, ὃ ἤτοιμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· Φῶς εἰς ἀποκαλύψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτου θάυμαζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτου. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτου· ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πλῶσιν καὶ ἀνασασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον (καὶ σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διέλευσεταὶ ῥομφαία) ὅπως ἀν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Cap.

Evang. Nicod.

Cap. X.

Και ευδus εξηγαγον τον Ιησουν απο του πραιτωριου, αμα των δυο κακουργων, και d) ηλθον επι τον τοπον, εξεδυσαν οι στρατιωται τον Ιησουν τα ιματια αυτου, και περιεζωσαν αυταν λεντια, και σεφανον εξ ακανθων περιεδηκαν αυτου την κεφαλην. Και εσαυρωσαν αυτον, αμα δε και τους δυο κακουργους εκρεμασαν συν αυτω. Ο δε Ιησους ελεγεν· αφες αυτοις, ου γαρ υδασιw τι ποιουσιw. Και διεμερισαντο τα ιματια αυτου οι στρατιωται· και σηκει ο λαος θεωρων. Και εξεμυκτηριζον αυτον οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι του λαου, λεγοντες· αλλους εσωσεν, και εαυτον

Evang. Luca.

Cap. XXIII. v. 33-53.

Και οτε απηλθον επι τον τοπον τον καλουμενον κρανιον, εκει εσαυρωσαν αυτον και τους κακουργους· ον μεν εκ δεξιων, ον δε εξ αριστερων. Ο δε Ιησους ελεγε· πατερ, αφες αυτοις· ου γαρ υδασιw τι ποιουσιw. διαμεριζομενοι δε τα ιματια αυτου, εβαλον κληρον. Και ειπηκει ο λαος θεωρων. Εξεμυκτηριζον δε και οι αρχοντες συν αυτοις, λεγοντες· αλλους εσωσε, σωσατω εαυτον, ει

d) ηλθον] Sic quoque BC. D. L. Q. 33. 69. 124. 157. Syr. Copt. (Syr. post. in m.) Vulg. It.

Evang. Nicod.

τον ου δυναται σωσαι. Ει υιος Θεου ει, καταβατω κιν απο του τρουρου, και πιψευσαμεν εις αυτον. Ενεπαιζον δε αυτω και οι ξρατιωται, προσερχομενοι, και οξος μετα χωλης προσφεροντες αυτα, και ελεγον· ει συ ει ο Χριστος, ο βασιλευς των Ιουδαιων, σωσον σεαυτον. Εκελευσε δε ο Πιλατος μετα την αποφασιν, και τιτλον επιγραφησαι, την αιτιαν αυτου γραμματιν ελληνικοις. Εις δε τις των κρεματισθεντων καικουργων ονοματι Γεσας, εφη προς τον Ιησουν· ει συ ει ο Χριστος, σωσον σεαυτον και ημας. Αποκριθεις δε ο ετερος Δημας, επιτιμησεν αυτον λεγων· ουδεν φοβη συ τον Θεον, οτι εν τω αυτω κριματι ει; Και μεν δικαιως, αξια γαρ ων επρα-

Evang. Luca.

ουτος εστιν ο Χριστος, ο του Θεου εκλεκτος. Ενεπαιζον δε αυτω και οι ξρατιωται, προσερχομενοι και οξος προσφεροντες αυτα, και λεγοντες· ει συ ει ο βασιλευς των Ιουδαιων, σωσον σεαυτον. Ην δε και επιγραφη γεγραμμενη επ' αυτω γραμμασι ελληνικοις και ρωμαϊκοις και εβραϊκοις· ουτος εστιν ο βασιλευς των Ιουδαιων. Εις δε των κρεματισθεντων καικουργων εβλασφημει αυτον, λεγων· ει συ ει ο Χριστος, σωσον σεαυτον και ημας. Αποκριθεις δε ο ετερος επιτιμα αυτω, λεγων· ουδε φοβη συ τον Θεον, οτι εν τω αυτω κριματι ει; Και ημεις μεν δικαιως· αξια γαρ

Evang. Nicod.

επραξαμεν, απολαμβανομεν· ουτος δε ουδεν ε) κακον εποιησεν. Και ελεγεν τω Ιησου· μνησθητι μου κυριε, οταν ελθης εν τη βασιλεια σου. Ειπεν δε αυτω ο Ιησους· αμην λεγω σοι Δημα, σημερον μετ' εμου εση εν τω παραδεισω.

Cap. XI.

Ην δε ως ωρα εκτη, και σκοτος εγενετο επι την γην, εως ωρας θ, f) του ηλιου σκοτισθεντος, και εσχισθη το καταπετασμα ναου εις δυο, απ' ανωθεν εως κατω· και φωνησας φωνη μεγαλη ο Ιησους ειπεν· περ βαδδαχ, εθ, κιδ, δηλ ο ερμηνευεται· εις χειρα σου g) παρατιθημι

Evang. Luca.

γαρ αν επραξαμεν, απολαμβανομεν· ουτος δε ουδεν ατοπον επραξε. Και ελεγε τω Ιησου· μνησθητι μου κυριε, οταν ελθης εν τη βασιλεια σου. Και ειπεν αυτω ο Ιησους· αμην λεγω σοι σημερον μετ' εμου εση εν τω παραδεισω.

Ην δε ως ωρει ωρα εκτη, και σκοτος εγενετο εφ' ολην την γην, εως ωρας εννατης. Και εσκοτισθη ο ηλιος, και εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον. Και φωνησας φωνη μεγαλη ο Ιησους, ειπε· πατερ, εις χειρας σου παρατιθημι

ε) κακον] Huic varietati suffragantur Vulg. Itala.

f) του ηλιου σκοτισθεντος] Syra posterior in margine, eodem modo legit, et quidem sola.

g) παρατιθημι] Sic quoque legunt D. I. 106. 209. Syr. Vulg. Itala.

XLVIII PROLEGOMENA.

Evang. Nicod.

ἤμι το πνευμα μου· και τουτο ειπων παρεδωκε το πνευμα. Ἰδων δε ὁ ἑκατονταρχος το γενομενον, εδοξασεν τον θεον, λεγων· ὅτι ὁ ανθρωπος ουτος δικαιος ειν. Και παντες οἱ παραπορευομενοι οχλοι επι την θεωριαν ταυτην, και θεωρουντες τα γνωμενα, τυπτοντες αυτων τα σηδη ὑπεσβεφον.

Cap. XI. p. 61.

Εἰσηκεισαν δε παντες οἱ γνωστοι του Ἰησου απο μακροθεν, και γυναικες αἱ συνακολουθουσαι απο της Γαλιλαιας, ορωσαι ταυτα. Και ιδου ανηρ ονοματι Ἰωσηφ, λευιτης ὑπαρχων, ανηρ αγαθος και δικαιος. Ουτος ουκ ην

Evang. Luca.

παραθησομαι το πνευμα μου, και ταυτα ειπων εξεπνευσεν. Ἰδων δε ὁ ἑκατονταρχος το γενομενον εδοξασε τον θεον, λεγων· ουτως ὁ ανθρωπος ουτος δικαιος ην. Και παντες οἱ συμπαραγενομενοι οχλοι επι την θεωριαν ταυτην, θεωρουντες τα γενομενα, τυπτοντες εαυτων τα σηδη ὑπεσβεφον.

Εἰσηκεισαν δε παντες οἱ γνωστοι αυτου μακροθεν, και γυναικες αἱ συνακολουθησασαι αυτω απο της Γαλιλαιας, ορωσαι ταυτα. Και ιδου ανηρ ονοματι Ἰωσηφ, βουλευτης ὑπαρχων, ανηρ αγαθος και δικαιος. Ουτος ουκ ην συγκατεδειμενος τη βουλη και τη πραξει αυτων· απο Αριμαθαιας, πολεως των Ἰουδαιων, ὅς και προσεδεχετο

Evang. Nicod.

ην την βασιλειαν
του Θεου. Ούτος προσ-
ελθων τῷ Πιλατῷ, ἠτή-
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ·
καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλα-
τος ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.
Καὶ καθελὼν, ἐνετυλιξεν
σινδονι καθαρᾶ, καὶ ἐθή-
κεν αὐτὸ ἐν μνημείῳ λα-
ξεύτῳ, ἐν ᾧ οὐκ ἦν οὐδε-
πῶ . . . κείμενος.

Cap. III. p. 25.

Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ
πραιτωριον πάλιν ὁ Πι-
λατος, ἐφώνησεν τὸν Ἰη-
σοῦν κατ' ἰδίαν, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· σὺ εἶ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπ-
εκριθὴ ὁ Ἰησοῦς τῷ Πιλα-
τῷ· ἀφ' ἑαυτοῦ τούτο
λάλεις, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶ-
πον περὶ ἐμοῦ; Ἀπεκρι-
θὴ ὁ Πιλατος πρὸς τὸν
Θεόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
μητι εἶγω Ἰουδαῖος εἰμι;
το

Evang. Lucæ.

χετο καὶ αὐτὸς τὴν βα-
σιλειαν τοῦ Θεοῦ. Οὐ-
τος προσελθὼν τῷ Πιλα-
τῷ, ἠτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθε-
λὼν αὐτὸ, ἐνετυλιξεν αὐ-
τὸ σινδονι· καὶ ἐθήκεν
αὐτὸ ἐν μνηματι λαξευ-
τῳ, οὐ οὐκ ἦν οὐδεπῶ
οὐδεὶς κείμενος.

Evang. Johannis.

Cap. XVIII. v. 33-37.

Εἰσηλθὼν οὖν εἰς τὸ
πραιτωριον πάλιν ὁ Πι-
λατος, καὶ ἐφώνησε τὸν
Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων; Ἀπεκριθὴ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ
τούτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοὶ
εἶπον περὶ ἐμοῦ; Ἀπ-
εκριθὴ ὁ Πιλατος· μητι
εἶγω Ἰουδαῖος εἰμι; το ἐθ-
νος

Evang. Nicod.

το εθνος το σον, και οι αρχιερεις παρεδωκαν σε εμοι τι εποησας; Απεκριθη ο Ιησους· η βασιλεια η εμη ουκ εστιν εκ του κοσμου τουτου, ει γαρ βασιλεια η εμη εκ του κοσμου τουτου ην, οι υπηρηται οι εμου ηγωνιζοντο, ινα μη παραδοθω τοις Ιουδαιοις· νυν δε η βασιλεια η εμη ουκ εστιν εντευθεν. Και ειπεν αυτω ο Πιλατος· ουκ ουν βασιλεις ει συ; Απεκριθη αυτω ο Ιησους· συ λεγεις, οτι βασιλευς ειμι εγω· εις τουτο γαρ γεγεννημαι και εληλυθα, ινα πας ο αν εκ της αληθειας, ακουει μου της Φωνης. Λεγει αυτω ο Πιλατος· τι εστιν αληθεια;

Cap. IV.

Και καταλειπων ο Πιλατος τον Ιησουν, εσω του πραιτωριου, εξηλθεν προς τους

Evang. Johannis.

vos το σον, και οι αρχιερεις παρεδωκαν σε εμοι τι εποησας; Απεκριθη ο Ιησους· η βασιλεια η εμη ουκ εστιν εκ του κοσμου τουτου· ει εκ του κοσμου τουτου ην η βασιλεια η εμη, οι υπηρηται αν οι εμοι ηγωνιζοντο, ινα μη παραδοθω τοις Ιουδαιοις· νυν δε η βασιλεια η εμη ουκ εστιν εντευθεν. Ειπεν ουν αυτω ο Πιλατος· ουκ ουν βασιλευς ει συ; Απεκριθη ο Ιησους· συ λεγεις, οτι βασιλευς ειμι εγω. Εγω εις τουτο γεγεννημαι και εις τουτο εληλυθα εις τον κοσμον, ινα μαρτυρησω τη αληθεια. Πας ο αν εκ της αληθειας, ακουει μου της Φωνης. Λεγει αυτω ο Πιλατος· τι εστιν αληθεια; Και τουτο ειπον, παλιν εξηλθε προς τους

Ιου-

Evang. Nicod.

τους Ιουδαιους, και λεγει
αυτοις· εγω ουδεμιαν αι-
τιαν ευρισκω εν αυτω.

Evang. Johannis.

Ιουδαιους, και λεγει αυ-
τοις· εγω ουδεμιαν αιτιαν
ευρισκω εν αυτω.

Ex allatis, nisi me fallunt omnia, patebit, aucto-
rem Ev. Nicodemi, non modo IV Evangelia cogno-
viffe, sed iis quoque ita usum fuisse, ut quæcumque
ad rem suam necessaria duxerit, ex his verbotenus ex-
scripserit; codices quoque antiquos, et inter purio-
res S. Textus fontes numerandos, ad latus habuisse,
lectiones peculiare, a nobis in notulis citatæ, offen-
dunt. Hoc quoque ad ætatem Ev. Nicodemi cogno-
scendam, non inutiliter adhiberi posse putaverim.
Si enim auctor codicibus græcis, *εδοσι* textus N. T.
seculi VI. referentibus utitur, hac quoque ætate vi-
guisse censendum erit. Quod argumentum ad vin-
dicandam libri antiquitatem, ut per se non sufficit,
ita cæteris adjunctum testimonii loco ducendum esse
contenderim.

§. 8.

*De codicis Palatino-Vaticani ætate, scriptura
et indole.*

Hic codex, in bibliotheca Palatino-Vaticana re-
conditus, ibique signatus No. 269, chartaceus est,
et quidem non in charta bombycina, sed vulgari,
forma octava exaratus, seculo XIII. haud antiquior

judicandus. Character litterarum non inelegans est, compendia scribendi lectu faciora; permutationes vocalium ex Itacismo, ut vocant, subortæ, licet non crebro occurrant, tamen interdum sensum turbant *); in textu interpungendo admodum negliger verſatus est librarius.

Præter varia Ephraemi Syri et J. Chryſoſtomi ſcripta, fragmentum Evang. Nicodemi complectitur, quod occurrit fol. 145-149. In fronte prioris pagina recentior manus ſcripſit: *Evangelium Joſephæ et Nicodemo miſſum a Michaele archangelo.*

Textus indolem ſi ſpectes, non dubitaveris eum in numerum probatorum *εὐδοσίων* Evangelii Nicodemi referre. Brevior eſt latinis, quod præcipue cernitur omiſſione citationum ex V. T., quæ in ultimis capitibus verſionum latinarum abunde et ſæpius inepte locantur. Caput XXVIII Fabricianæ recenſionis non agnovit; quinimmo Caput XXVII diverſo a latinis habitu exprimitur.

Cum Pariſienſi codice ſi componatur Palatino-Vaticanus, illi multis nominibus præſtare cenſendus eſt.

*) Hujus rei exemplum invenies p. 121. lin. 2, ubi *εὐρος* legitur, pro qua voce, cujus ſignificatio omnino me latuiſſet, ſubſtituendum putabam *εὐδρος*, ut in notis indicatum eſt: ſed ſi Codd. latini Corſini et Einſidl. conſulenter, non erit dubium judicium hiſ *εὐρος* veram eſſe lectionem.

est. Græcum enim sermonem utriusque si exami-
naveris, in Vaticano puriorem et tersiorem et anti-
quis propiorem observes necesse est. Utinam inte-
grum ætas tulisset, nam ad primitivum Evangelii
Nicodemi statum et habitum aliquatenus cognoscen-
dum, et quantum translatores in augendo et mutan-
do sibi licere arbitrati sint, plurimum lucis et utili-
tatis afferre, fidenter pronuntiare ausim.

His tractatis licebit nostrum de genealogia et
συγγενεια versionum Evangelii Nicodemi, quate-
nus mihi innotuerunt, iudicium breviter propone-
re. Ex textu in orientis regionibus conscripto,
precedente tempore, duæ *εκδοσεις* seu recensiones
enatae sunt, altera brevior, altera longior, ambo
translatorum licentia auctæ et refictæ, donec tandem
sequioribus seculis, ex longiori *εκδοσει* provenerit
nova *εκδοσις*, quam longissimam appellare non du-
bitavero. Sequens tabula hoc clarius monstrabit:

Textus, nescio quis, deperditus

Εκδοσις brevior		Εκδοσις longior	Εκδοσις longissima
Græcus Parif.	Græcus Monach.	Verfio franco- gallica	in Textu Gry- næi expressa.
Græcus vaticanus	Verfio lat. Cod. Cors.	Verfio lat. Cod. Eins.	

§. 9.

*Evangelium Nicodemi ad interpretationem librorum
canonicorum N. T. et textus crismi non inutiliter
adhiberi posse, exemplis comprobatur.*

Dogma de Christi ad inferos descensu, quantum in prima ecclesia viguerit, vel ex scriptoribus ecclesiasticis patet, qui ejus sæpe faciunt mentionem, quamquam in explicando diversas sibi vias munierunt. Non igitur mirandum, quamplurima hujus dogmatis in libris apocryphis occurrere vestigia, atque auctorem Evangelii Nicodemi, copiosam de Christo victore, regnum inferorum intrante, exhibere narrationem. Hoc dogma apostolica auctoritate, Petri nempe, cujus verba I Ep. III. 18, 19. et IV. 6 referuntur, innixum esse, notius est, quam ut multis demonstrare opus esset. Sed et hæc Apostoli dicta: Χριστος, θανατωθεis µεν σαρκι, ζωοποιηθεis δε πνευματι· εν ω και τοις εν φυλακη πνευµασι πορευθεis εκηρυξεν, απειδησασι ποτε — Eis τουτο γαρ και νεκροις ευηγγελισθη, ινα κριθωσι µεν κατὰ ανθρωπους σαρκι, ζωσι δε κατὰ θεον πνευματι, ope interpretum indigere, varia hujus loci explicandi conamina demonstrant. Ut ceteros prateream, nominasse sufficiat duumviros eruditione clarissimos, *Cabler* et *Vogel*, qui nuperrime loco huic vexatissimo operam suam accommodaverunt, doctis

com-

commentationibus, diario theologico, (Journal für theologische Litteratur V Bd. 4 St. p. 309. sq. et V Bd. 5 St. p. 417 sq.) insertis. Sed quamquam verba Apostoli ab his viris egregie et scite tractata esse, non abnuerim; modeste tamen pronuntiare licebit, non omnem difficultatem esse sublatam, sed quaedam adhuc superesse, quæ ulteriorem interpretis curam desiderent. Qvis non viderit, Apostolum, verbis: *ἐκρηξε τοῖς πνεύμασι ἐν Φυλακῇ* aliud indicare velle, quam dictione *εὐηγγελισθῆναι νεκροῖς*, et duplicem Christi actum significare? *) En dignum vindice nodum? Quid? si hunc ope Evangelii Nicodemum solvere conabimur? — Ex narratione auctoris nostri, Capp. XX-XXIV exposita, patet, eum statuisse, regnum inferorum in duas provincias divisum, imperio duorum principum τοῦ σατανα et τοῦ ἀδου subjectum. **) Ditione τοῦ ἀδου patriarchæ,

*) Verba *κηρῦσσειν* et *εὐαγγελισθῆναι*, quæ multoties in N. T. libris promiscue usurpantur, hic quoque esse synonyma, contendit doct. Gabler, Journal für theol. Litt. V Bd. 5 St. p. 424, cui opinioni accedere minime possum.

**) Notandum omnino, ipsos scriptores N. T. hanc divisionem regni inferorum agnoscere. Sic Paulus I Cor. XV. 55 expresse distinguit inter *θανάτον* et *ἀδην*, cui suffragatur auctor Apocalypses Cap. VI. 8. XX. 14. His adde Apocalypsin apocrypham

chæ, prophetæ, ut et probi et iusti homines tenebantur; reliquis mortuis dominio τοῦ σατανα subditis. Christus ad inferorum regnum descendens primum offendit Satanam, qui introitum ejus impedire tentat, sed frustra: interea habitatores του ἄδου, adventum victoris percipientes, exultant, atque liberatorem summa latitia excipiunt, qui omnes secum in paradisum ducit, tradito Satana in custodiam principis του ἄδου, qua asservandus esset ad tempus τῆς δευτερας του Χριστου παρουσιας. Hanc auctoris nostri expositionem, de duplici mortuorum statu, seu in duas classes divisione cum alii ταρταρω inclusi, supplicii afficerentur, alii, luce modo privati, carceribus του ἄδου clauderentur; quidque Christus hac apparitione egerit, ad explicationem Petri opportune adhiberi posse, certa mihi est persuasio. Χριστος nempe θανατωθεις σαρκι ο: in triduo mortis, cum corpus quidem exanime sepulcro conderetur, ζωοποιηθεις πνευματι, anima, quæ vita privari nequiret, εκηρυξε τοις εν φυλακη πνευμασι, απειδησασι ποτε, animabus impiis, refractariis, ταρταρω inclusis, prædicavit et ad respiscientiam perduxit, ut et ipsi aliquando

pham hoc volumine editam, ubi pag. 256 et 257 ταρταρος ab ἄδη distinguitur. Quinimmo Platonem si consulas (vid. ejus Phædo p. 256, 256. Ed. Bipont. Tom. I.), eandem divisionem ab eo adoptatam invenies.

quando beneficiorum ejus compotes fieri possent: νεκροῖς autem, animabus probis, τῷ ἁδὲν servatis, εὐηγγελισθῆναι, lætum nuntium de liberatione jamdiu ab ipsis expectata, tulit. Duplici igitur officio, ex Apostoli sententia, functus est Christus, cum in mortis triduo et ad τὰρταρον ad ἁδὴν descenderit: in τὰρταρῷ ἐκῆρυξε τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι; in ἁδὴ πῖσι et justis εὐηγγελισθῆναι: sic, cur Apostolus diversis formulis usus sit, facile cognoscitur.

Hunc sensum si Petri effatis inesse constiterit, reliqua quoque clarius patebunt: sic verba Cap. IV. β. εἰς τοῦτο γὰρ νεκροῖς εὐηγγελισθῆναι, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι, ita interpretanda esse censeo: Hoc læta sua in ἁδὴ præsentia effecit Christus, ut justī hujus dominio soluti, licet quoad corpus communi hominum conditioni subjicerentur; anima tamen, felicitate ab ipso parta fruerentur. Hæc quoque explicatio, nisi me fallunt omnia, ad interpretationem vocum σὰρξ et πνεύματος Cap. III. 18, quam supra proposui, ultro stabiliendam juvabit. Non enim sine causa Apostolus indicat, Christum hæc egisse πνεύματι, ut nempe objectionibus occurreret eorum, qui exinde, quod mortuum corpus sepulcro servaretur, efficere vellent, eum nihil omnino agere potuisse. Ut Christus hoc πνεύματι, perficere potuisset; ita quoque νεκροῖς potestate τοῦ ἁδου exemptis, πνεύματι

ματι

μοι beatitudine frui licuisset. Huic assertioni: justorum liberationem ex *ἀδη* non necessario injungere resurrectionem corporum hac occasione subsecutam, suffragatur Nicodemi Evangelium, ubi de corporum proborum resurrectione, cum e claustris suis prodirent, nihil refertur. Atque, ut semel finiam, ex auctore nostro hoc quoque efficitur, illum statuisse, imperium Satanæ hac Christi apparitione destructum fuisse, cum illum vinctum tradat τῷ *ἀδη*, his verbis: *κατεχε ασφαλως αχρι της δευτερας μου παρουσιας*. Si quid igitur conjectura ad explicationem dogmatis de Christi ad inferos descensu adjicere licebit, quid obstat, quo minus assumamus, animas antea *εν τη φυλακη* constitutas, ex tartaro in *ἀδην* translocatas, quod sua resipiscencia mitigationem poenæ meruerint: ibi servatos teneri, usquedum ad iudicium solemne Christus appariturus esset; id enim dictione *της δευτερας παρουσιας του Χριστου*, auctorem nostrum intelligere, pluribus demonstrare superfedeo.

Unum adhuc addamus exemplum. Ex epistola Judæ, vl. 9. constat, Michaellem archangelum tanquam custodem corporis humani spectari: idem quoque auctorem nostrum statuisse patet ex iis, quæ Capp. XIX et XXV referuntur; quinimmo ex his penitus cognoscitur, justos et probos solos ejus custodia concreditos fuisse. En illa inter *ταγραρον* et *ἀδην*
di-

distinctio, quæ me iudice ad explicationem quoque verborum Judæ egregie adhiberi poterit. Satanas, princeps tartari, corpus Mosis demortui sibi vindicat, hoc nifus argumento (ut ex sequenti Scholio patebit) Mosen, quia cædem ægyptii commiserat*), claustris impiorum asservandum esse: id Michael, justorum custos indigne ferens, impedire conatur, atque Satanam diris exsecrationibus prosequitur. Verba Apostoli ex libro apocrypho, Henochii nomine inscripto, illustrari posse, plures docti opinantur; atque Bruce in itinerario suo (p. 542. Tom. I. versionis theotifcæ) asserit, se in libro quodam apocrypho, quem ex Abyssinia in patriam reportavit, verba Judæ reperisse.**)

Alia

*) Non possum mihi temperare, quin verba Platonis in Phædone obvia, p. 257. Ed. Bipont. hic asseram: *Οἱ δ' ἂν δοξῶσιν ἀνίας εἶναι, διὰ τὰ μέγιστα τῶν ἁμαρτημάτων, ἣ ἱεροσολίας πολλὰς καὶ μεγάλας, ἣ φόνους ἀδίκους καὶ παρανομίους πολλοὺς ἐξεργασμένοι . . . τοὺτους δὲ ἢ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὐποτε ἐκβαίνουσιν.* Hic inter crimina, quæ ad Tartari poenas ducebant, expresse nominatur cædes. Sed dixeris fortasse, quid Plato inter prophetas? Facilis responsio. Quid impedit, quo minus statuamus, Platonem, qui, teste Diogene Laertio, in Ægypto et partibus Asiæ commoratus sit, hæc dogmata, late in oriente fusa, auditu accepisse atque sua fecisse?

**) Vide cl. Silvestre de Sacy Nachricht das Buch Henoch

noch

Alia ex vetustis auctoribus ad rem pertinentia refert Fabricius in codice pseudepigrapho V. T. Tom. I. p. 160 sq. et Grabe in notis ad spicilegium patrum Tom. I. p. 345. His adde cl. Matthæi, qui in editione N. T. inter Scholia ad epistolam Judæ, unum profert non exigui ad Judam interpretandum momenti; quod, cum ex codice vitiose scripto desumptum sit, idem ex Codice Vindob. 34, quem ad hunc locum examinavimus, emendatius adponere licebit:

Τελευτησαντος, φησιν, εν τω ορει Μωϋσεως, Μιχαηλ ο αρχαγγελος αποσπελλεται μεταδησον το σωμα. Ο ουν διαβολος αντειχε θελων απατησαι, λεγων· εμοι εσι το σωμα ωσε υλης δεσποζων, κατα δια το παταξαι τον Αιγυπτιον. Βλασφημουτος κατα του αγιου και φονεα αναγορευοντος, ουκ ενεγκων την κατ' αυτου βλασφημιαν ο αγγελος· επετιμησαι σοι ο θεος, προς τον διαβολον εφη.

Ad crisin textus librorum N. T. hoc apocryphon plura non inutiliter subministrare, paucis demonstrabimus.

Joh. V. 3, 4. testimonio codd. græcorum antiquissimorum merito suspecta, in textu græco Cod. Parisiensis nec non Corsini et Einsidlenensis, non ad sunt Cap. VI. Evangelii Nicodemi, ubi tamen historia

noch betreffend — von Rinck, et quæ ex hoc adnotantur in Journal für theol. Litteratur, V Bd. 5 St. p. 467 sq.

istoria paralytici prope Bethesdam a J. C. sanati narratur.

Matth. XXVII. 52, 53. prodigia mortem Christi comitantia iidem non memorant.

Matth. XXVII. 60. Lectionem: *εν τῷ κενῷ αὐτοῦ μνημείῳ*, quæ in nonnullis codd. N. T. obvia cernitur, suo suffragio comprobat Ev. Nic. Cap. XV. p. 91. Sed cum auctor noster, ut jam in antecessum monuimus, permutationibus vocalium *αι* et *ε* crebro utatur, hujus testimonium hoc loco magni facere nolumus.

Plura de usu hujus Apocryphi hic proferre superfedeo, cum propositum nobis sit, tum eum translatione latina versionis anglo-saxonicae et apocryphi codicis graeci Monachii reconditi, ut et aliis adminiculis instructi fuerimus, hanc materiam amplius ex-
cutere. Tum quoque nonnullas opiniones cl. Brunn et quæ cl. Kleuker in præfatione ad tractatum de libris apocryphis N. T. p. XIII. sq. observavit, diligentius examinare in animo est.

§. 10.

*De scripto apocrypho, cui titulus ἀναφορὰ Πι-
λάτου paucis disseritur.*

Procuratoribus provinciarum imperio Romani subjectarum, moris fuisse, omnia de quibus dubitarent vel quæ memoria digna acciderint, ad Cæsarem

rem

rem referre, non solum ex Plinii epistolis libro X notum est, sed et aliorum scriptorum testimoniis factis comprobatur. Non igitur dubitare possumus, Pontium Pilatum de Jesu Christo, ejus factis et morte ad Tiberium retulisse: hanc autem genuinam Pilati relationem, quamvis ad eam provocare non dubitaverint primi ecclesie christianae scriptores, nunquam extra archivium imperatorum pervenisse atque temporis successu plane deperditam fuisse, non sine causa arbitrantur docti, ac nuper luculenter demonstrare aggressus est vir cl. Hencke in tractatu de actis Pilati, opuscul. acad. p. 203 sq.

Nec defuere tamen, qui procedente tempore, pia quadam fraude, epistolas spurias Pilati nomine inscriptas, coetibus christianorum obruderent: pluribus ejusmodi fingere placuit, hinc evenit, ut diversas relationes, valde a se invicem discrepantes legamus. Horum numero aggreganda erit *αναφορα Πιλατου*, quam ex Cod. Colb. 2493, Tomo III codicis apocryphi, p. 972 sq. inseruit Fabricius, cui simile exemplar invenimus in Bibliotheca Caesarea Vindobonensi, in Nesselii indice No. 246. Hic codex, olim Sambucci, chartaceus, sec. XIII vel XIV assignandus, habet folia 320, atque varia Ephraemi et Chrysostomi opera complectitur. Foliis 148-150 continetur Pilati *αναφορα*, cui subjungitur pseudo-epistola Tiberii ad Pilatum, foliis 151, 152 expressa.

Hæc

Hæc Pilati epistola, etsi eadem refert, quæ in *αναφορα* Codicis Colbertini, nunc Parisiensis 770 reperiuntur, tamen quoad dictionem et narrationis methodum huic abfimilis cernitur. Hoc quoque in causa fuit, cur eandem una cum textu codicis Colbertini iterum edere non dubitemus. Quæ quidem dissonantia, si recte conjicio, documento est, relationem quamdam antiquiorem, in orientis partibus confectam, ambabus originem dedisse. De his pseudorelationibus alio a nobis tempore dicetur.

§. II.

Παραδοσεως Πιλατου et narrationis Josephi ab Arimathia brevis expositio.

De libris apocryphis, quorum unus inscribitur *παραδοσις Πιλατου*, alter narratio Josephi ab Arimathia de J. C. apprehensione et morte, pauca quæ dicerem habeo. Ambo exscripti sunt ex Codice Parisino 770, cura doct. Thorlacii, qui suum *απογραφον* nobis denegare noluerit. Quod ad *παραδοσιν Πιλατου* attinet, quisquis hanc cum relatione de ultimis Pilati factis Cod. Vindob. 246 contentam, composuerit, alteram alteri plane contrarium esse animadvertat necesse est. — Narratio, Josepho ab Arimathia tributa, nonnulla de ejus incarceratione et liberationis modo refert, iis quæ in Ev. Nicodemæ de ipso Nicodemo dicuntur, plane similia, quin
 et

LXIV PROLEGOMENA.

Christi super *αδην* victoriam attingit. Nescio an vox *δυναμεις*, quæ apud auctorem nostrum p. 190 tereo occurrit sensu, ut hac certus angelorum ordo indicetur, ad explicationem hujus vocis in epistolis apostolorum canonicis adhiberi possit. Vide ex. gr. 1 Petr. III. 22.

§. 12.

De Protevangelio Jacobi nonnulla exponuntur.

Inter scripta N. T. apocrypha, Protevangelium Jacobi, libri antiquitatem si spectes, primum sibi vindicare locum, plura veterum testimonia, copiose a Fabricio enumerata, satis superque demonstrant: hoc quoque merito iis aggregandum esse libris, ex quibus multa, cum ad pleniorum linguæ hellenisticæ notitiam, tum ad librorum canonicorum N. F. interpretationem peti possint, exemplis probavit doct. J. E. C. Smidt in libro sæpius citato, *Bibl. für Cr. und Ex. des N. T.* 1 Bd. 3 St. p. 459 sq.

Textus græci, quantum scio, duo modo existant editiones, altera Grynæi in *Monum. P. P. orth.* Tom. I. p. 71 sq., altera Fabricii *Cod. apar.* Tom. I. p. 66 sq., ambo a se invicem discrepantes, ut elenchus variarum lectionum, quem in fine sphi dabitur, monstrabit. Versionem latinam Postelli ex græco codice, et a Grynæi et Fabricii textu deflectente, esse confectam, facile apparet.

Admi-

Admunicula ad textum hujus libri recte confituendum apprime utilia, subministravit cl. Engelbreth, collationem duorum codd. in Bibliotheca Vaticana asservatorum, diligentissime institutam, cum nobis communicando. Alter horum, signatus No. 455, in Folio, membranaceus, seculo XI, ut litterarum ductus indicat, exaratus, egregia textus indole sese commendat: in hoc observatur lacuna, unius folii, a verbis Cap. XII. *χαραν δε λαβουσα* ad Cap. XIX. *υπηνητησεν αυτω γυνη*, quam recentior manus ex Mss. bonæ notæ supplevit. Alter, signatus No. 654, in Folio, membranaceus, sæc. XII, ut videtur, licet quoad textus qualitatem Codici 455 non æquiparandus, tamen Grynæi et Fabricii textum longe antecellit.

Observationibus ex his codd. collectis, varietatem lectionis ex Postelli versione commodissime jungi posse existimantes, hanc in notis indicavimus.

His addere lubet seriem V. L., quibus Grynæi textum a Fabriciano dissonare observavimus.

Textus Fabricii.

CAP. II.

p. 70. lin. 3. *εκοπετο.*

CAP. III.

p. 73. l. 10. Post verba: *ὅτι αυτα τα θηρια τ. γ. γ. ε. ενωπιον σου κυριε*

Textus Grynæi.

εκεπετο.

Addit: *οι μοι, τινι ὁμοιοθην εγω; ουκ ὁμοιοθην εγω τοις αλογοις ζωαις, ὅτι αυτα αλογα ζωα γονιμα εισιν ενωπιον σου κυριε*

Ⓢ

p. 73.

Textus Fabricii.

Textus Grynci.

p. 73. l. 17. ὅτι αὐτὰ τὰ ὕ-
δατα γονίμα εἰσὶν ἐνωπίου
σεν κυρίε.

Hic adduntur sequentia: οὐ
μοι, τινὲ ὁμοιωθῆν ἐγὼ
σεν ὁμοιωθῆν ἐγὼ τοῖς κυ-
μασι τῆς θαλάσσης, ὅτι καὶ
τὰ κύματα γαληνιώτα καὶ
σκιρτώτα, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς
ἰχθύες εὐλογοῦσι σε κυρίε.

CAP. IV.

p. 76. l. 7. Φερετε μοι ἄδε δε-
κα ἀμνάδας κυρίῳ τῷ θεῷ
μου.

Φερετε μοι ἄδε δεκά ἀμνάδας
ἀπάλους καὶ ἀμώμους, καὶ
εἰσὶνταί δεκά ἀμνάδας κυ-
ρίῳ τῷ θεῷ μου.

CAP. VI.

p. 79. l. 14. μὴ περιπατήσεις
— — l. ult. κοινον

οὐ μὴ περιπατήσεις
κοινον

p. 80. l. 5. διεπληνων

διεπληνων

p. 81. l. 14. ἀσμα κυρίῳ

ἀσμα κυρίῳ τῷ θεῷ

CAP. VII.

p. 83. l. 12. ἐπιζητήσει πα-
τερα ἢ μητέρα.

ἐπιζητήσει πατέρα.

CAP. VIII.

p. 85. l. 11. μιανθῆ

μιανθῆ.

p. 87. l. 1. κατ' ὅλης τῆς Ιου-
δαίας.

κατ' ὅλης τῆς περιχωρούς τῆς
Ιουδαίας.

p. 88. l. 2. προσευξασθαι

του προσευξασθαι

— — l. 4. τοὺς ῥαβδούς

τας ῥαβδούς

— — l. 21. καταγελῶς

καταγελῶς

CAP. X.

p. 90. l. 12. καὶ τῆς βύσσου

καὶ περὶ βύσσου

CAP. IX.

PROLEGOMENA LXVII

Textus Fabricii.

Textus Grynai.

CAP. XI.

P. 91. l. 2. ἐξηλθε δε.

ἐξηλθε.

P. 93. l. 13. εν γηρει

εν γηρα.

CAP. XIII.

P. 96. l. 26. και ανδρα ου γινωσκω.

Addit: Και ειπεν Ιωσηφ· ποθεν εστιν το εν γαστριον σου;

CAP. XV.

P. 100. l. 9. ανατροφεισα.

ανατραφεισα.

— — l. 13. υμων αυτων

υμων αυτω

CAP. XVII.

P. 103. l. 7. απογραψαμαι

απογραφομαι.

— — l. 14. οτι ουκ εστι μου θυγατηρ. Αυτη η ημερα

οτι ουκ εστι μου θυγατηρ αυτη.

Η ημερα. Sic interpungit, et ut opinor, recte.

CAP. XX.

P. 112. l. 15. και δανοθη

και διενοθη.

CAP. XXI.

P. 116. l. 13. εως ου ελθων εση

εως ου εση

CAP. XXIV.

P. 121. l. 3. απηνητησεν αυτοις.

απηνητησεν

— — l. 7. προσδοκουντες.

προσδοκουντες.

P. 121. l. 17. εξελειφθησεται

εξαλειφθησεται

P. 122. l. 16. επειδησαν

επενδησαν

P. 123. l. 2. κληρους αυτων

κληρη αυτων

P. 124. l. 2. Χριστον κυριου

Χριστον κυριου.

§. 13.

De Apocalypsi pseudojohannea, huic editioni inserta.

In Codice Palatino-Vaticano 346, chartaceo, seculi, ut opinor, XIV, varia a diversis librariis ex-

EXVIII PROLEGOMENA.

rata complectente, inest apocalypsis, Johannis Apostoli nomine inscripta, quamquam illo minime digna. Hanc exscripsi, ac deinceps, oblata occasione, cum Codice Vindobonensi, apud Lambecium 5, in Nesfelii indice 119, selectis in locis contuli, quod Vaticanum a librario imperito admodum negligenter habitum observarem. Codicis Vindobonensis mentionem facit Fabricius cod. apoc. Tom. 2. p. 953, atque adnotat, supposititiæ hujus Apocalypseos meminisse Theodosium Alexandrinum, commentario inedito ad Dionysium Tracem. Quod si recte observasset Fabricius, non dubitaverim ex Theodosio, qui sec. VI floruit, documentum pro ætate hujus libri fumere. Sed si verba Theodosii a Fabricio allata intentius examinentur, merito ambigitur, utrum ad hanc vel ad aliam Apocalypsin respexerit, ita enim scripsit Theodosius: *αλλα και ομωνυμως ψευδη συγγραμματα εισιν, οιον η λεγομενη αποκαλυψις του αγιου Παυλου . . . και ετερα αποκαλυψις, η λεγομενη του θεολογου, ου λεγομεν δε την εν πατρω τη νησω, μη γειοιτο, αυτη γαρ αληθεατη εσιν, αλλα την ψευδωνυμον και αλλοτριον.*

Quæ in hac Apocalypsi p. 251 de imaginibus sanctorum et vasis sacris in coelum ferendis, somniantur, scriptorem sequiorum seculorum non obscure innuere videntur, nisi hæc deinceps inserta esse statueris. Auctoris nostri opiniones, de magna
 uber-

ubertate, tum cum regnum novum in terra repurgata conditurus esset Christus, subsecutura, cum Lactantii et aliorum de regno millenario sententiis apprimè consentiant.

§. 14.

De Prochori relatione johannea.

Variae de Johanne Evangelista in prima ecclesia existere relationes, inter quas illa, quæ Prochori ejus discipuli nomine circumferebatur, tantam obtinuit celebritatem, ut, teste Itrigio in diff. de P. P. apost. p. 44-46, etiam publicis adhibita sit prælectionibus. Sed quod reliquis libris apocryphis accidit, ut temporis successu mutati et ampliati sint, etiam *περιδοις Ιωαννου* evenisse, non est quod dubitemus, cum ii qui ad nos de hoc Apostolo pervenire commentarii, plurimum a se invicem differant.

Prochori nomine hactenus innotuit de Johannis gestis et vitæ exitu relatio, Bibliothecæ maximæ P. P. Lugdunæ 1677, Tom. 2. p. 46 sq. inserta, a fine mutila; ut et fragmenta græce scripta, a Grynæo in monum. P. P. orthod. Tom. I. p. 85 sq. exhibita; quibus accedunt capita nonnulla lingua copta exarata, quæ Mingarellius in reliquiis ægyptiorum codd. in Bibliotheca Naniana reconditorum, Bononiæ 1785, fasciculo 2do p. 302 sq. expressit. Integram Prochori relationem, ipso titulo, quo apud scriptores primævos, nempe

nempe *περιόδων Ιωάννου*, in Bibliotheca Vaticana, Codice 455, indagavit vir cl. Engelbreth, cujus *απογραφήν* secum in patriam abduxit. Hoc mihi a viro amicissimo traditum, omnem meam intentionem sibi vindicabat, et mihi spem injiciebat fore, ut hoc volumine, si non ipsum Prochori opus, attamen antiquam hujus libri *εἰσοδῶν*, omnibus hactenus cognitis longe præstantiorem indagarem. Sed valde doleo, hanc expectationem modo ex parte adimpletam esse. Hanc enim Vaticani codicis relationem, ut fragmentis Grynæi ita et versione latinæ in Bibl. max. P. P. abunde similem observavi, nisi quod textum correctiorem esse animadverterem. Placuit igitur selecta modo capita edere, atque ut de codicis indole facilius judicare possent eruditi, his et fragmenta Grynæi et versionem latinam in Bibliotheca max. P. P. nec non Mingarellii translationem alicubi a viro cl. Engelbreth, qui lingvæ coptæ studio feliciter incubuit, emendatam adjicere. Illud adhuc paucis adnotare volumus, ultima hujus tractatus capita, quibus de Johannis sepultura refertur, cum iis, quæ Augustinus, Ephraim Theopoltitanus et Mellitus hac de re exponunt, apprime congruere.

LIBER APOCRYPHUS

VULGO INSCRIPTUS

EVANGELIUM NICODEMI.

Textus latinus ex recensione J. A. Fabricii.

Textus græcus ex Codd. Parisiensi 770 et Palatino-
Vaticano 269, quibus adduntur variæ lectio-
nes Codd. Corfini et Einsidlenfis.

A

NICODEMI DISCIPULI

de Magistri et Salvatoris nostri Jesu Christi
passione et resurrectione

EVANGELIUM.

Ex recensione J. A. Fabricii, in cod. apocr. N. T.
Tom. I. p. 238. sq.

In nomine sanctæ Trinitatis expliciunt gesta
per Salvatorem Jesum Christum, quæ invenit
Theodosius Magnus Imperator in Jerusalem, in
prætorio Pontii Pilatii, in codicibus publicis.

Facta in Anno decimæ nono Imperato-
ris Tiberii Cæsaris Romanorum, et Herodis
filii

Varia lectiones Codd. Corsini et Einsidlensis.

Acta passionis et resurrectionis Domini nostri J. C.
Sic inscribitur in Cod. Corsini.

Prooemium hujus Evangelii, usque ad verba pag. 4.
*historiatus est Nicodemus litteris hebraicis, apud Fabricium
locum Epilogi obtinet.*

In nomine sanctæ Trinitatis expliciunt gesta per Sal-
vatorem Jesum Christum, quæ invenit Theodosius Magnus
Imperator in Jerusalem, in prætorio Pontii Pilati, in co-
dicibus publicis) *Desunt hæc in Cod. Cors.* In nomine
sanctæ Trinitatis incipiunt gesta Salvatoris domini nostri
Jesu Christi, inventa Theodosio Magno imperatore, in
Jerusalem, in Prætorio Pontii Pilati, in Codicibus publi-
cis *Cod. Einsidl.*

Facta in Anno decimo nono) Factum est in Anno de-
cimo imperii *Cod. Cors.* Factum est in Anno XVIII im-
perii *Cod. Einsidl.*

Υπομνηματα του κυριου ημων Ιησου Χριστου, α
επραχθησαν επι Ποντιου Πιλατου, ηγεμονευου-
τος της Ιουδαιας.

Εγω Ανανias προτεκτωρ, απο επαρχων τυγ-
χανων, νομομαθης εκ των θειων γραφων, επιγνω
τον κυριον ημων Ιησουν Χριστον πισει προσελθων·
κατηξιωθεις δε και του αγιου βαπτισματος, ερευ-
νησας δε και τα υπομνηματα τα κατα τον και-
ρον εκεινον πραχθεντα, επι του δεσποτου ημων
Ιησου Χριστου, α κατεθοντο οι Ιουδαιοι επι Ποντιου
Πιλατου, ταυτα ειρω τα υπομνηματα εν εβραι-
κοις γραμμασι, και θεον αδοντα, μετερμηνευσας
γραμμασι ελληνικοις, εις επιγνωσιν παντων των
επικαλουμενων το ονομα του κυριου ημων Ιησου
Χριστου, επι της βασιλειας του δεσποτου ημων
Βλαβιου Θεοδωσιου, ετους επτα και δεκατου, και
Φλαβιου Υαλεντιμιανου του εκτον, εν ινδικτιου Θ.
Παντες ουν όσοι αναγιωσκατε, μεταβαλλετε εις
ετερα βιβλια, μνημονευετε μου, ευχεσθε και
υπερ εμου, ινα ιλεος μοι γενηται ο θεος, και
ιλασσηται ταις αμαρτιαις μου, ας ημαρτον εις
αυτον. Ειρηνη τοις αναγιωσκοσι και τοις ακου-
ουσιν και τοις οικηταις αυτων, αμην.

Εγενετο ετη πεντε και δεκατω της ηγεμονιας
Τιβεριου Καισαρος και βασιλεως Ρωμαιων, και

EVANGELIUM

4

fili Herodis Regis Galileæ, Anno decimo septimo principatus ejus, VIII Calendas Aprilis, quod est XXIII die mensis Martii, Consultatoriæ revelationis, in Anno CCII Olympiadis, sub principatu Judæorum, Josephi et Caiphæ: quanta post crucem et passionem domini historiatus est Nicodemus litteris hebraicis,

I. Annas enim et Caiphæ et Summas, et Datam, Gamaliel, Judas, Levi, Nephtholim, Alexander et Cyrus, et reliqui Judæi veniunt ad Pilatum propter Jesum, accusantes eum de multis accusationibus malis et dicentes: Jesum novimus Joseph fabri filium, de

Regis) Imperantis *Cod. Einsidl.* Anno decimo septimo) Anno nono decimo *Cod. Corf.* Anno XVIII *Cod. Einsidl.* VIII Calendas Aprilis) Nono Calendas Aprilis *Cod. Corf.* XXIII die mensis Martii) XXV mensis Martii *Cod. Corf.* XXI dies mensis Martii *Cod. Einsidl.* Consultatoriæ revelationis) Procurante Pontio Pilato Judæam, in consultatu Rufini et Leonis *Cod. Corf.* Consulatu Rufini et Rubellionis *Cod. Einsidl.* In Anno CCII Olympiadis) In Anno quarto ducentesimæ et secundæ Olympiadis *Cod. Corf. et Einsidl.* Sub principatu Judæorum) Sub principibus sacerdotum *Cod. Corf.* Sub principatu sacerdotum *Cod. Einsidl.* Josephi et Caiphæ) Annæ et Caiphæ Joseph

Ἡρώδου του βασιλεως της Γαλατίας, εν τη εν-
νεα και δεκατη * ετη της αρχης αυτου, τη ογδοη
Απριλλίων, ήτις εσιν η Κ̄ και πεμπτη Μαρτίων,
εν ύπατεια Ρουφινου και Ρουβιλεονου, εν τω τε-
ταρτω ετη της διακοσισης δευτερας ολυμπιαδος,
και επι αρχιερεως των ιουδαιων ΚαιαΦα· και οσα
μετα τον ζαυρον και το παθος του κυριου, ίσω-
ρισεν Νικοδημος, και παρεδωκε τοις αρχιερευσι,
και τοις αλλοις ιουδαιοις, συνεταξεν δε ο αυτος
Νικοδημος γραμμασιν έβραϊκοις.

I. Annas και ΚαιαΦας και Νουμης και Δο-
Φαη, Γαμαλιηλ, Ιουδας, Λευις, Νεφθαλιμ,
Γαιρος, και οι λοιποι των ιουδαιων, οίτινες ηλθον
προς Πιλατον κατα του Ιησου, κατηγορουντες
αυτον περι πολλων πραξεων κακων, λεγοντες·
τουτον οιδαμεν ειναι αυτον υιον Ιωσηφ του τεκ-

ΤΟΥΤΟΣ

* In codice sic: επι της αρχης αυτου, τη ογδοη απριλλιω,
ητις εσιν η καδικεμπτη μαρτιω, εν ύπατιου.

seph *Cod. Corf.* Nicodemus) *Add. Acta a principibus*
facerdotum et reliqvis Judæis, mandavit ipse Nicodemus
Cod. Corf. Acta a principibus sacerdotum reliqvis Judæis
mandavit ipse Nichodemus *Cod. Einsidl.*

I. Annas enim et Caiphas) Annas et Caiphas *Cod.*
Einsidl. Datham) Datham *Cod. Einsidl.* Cyrus et reli-
qui Judæi) Syrus et reliqui Judæorum *Cod. Einsidl.* ve-
niunt) venerunt *Cod. Corf.* Propter Jesum) adversus Je-
sum *Codd. Corf. et Einsidl.* Jesum novimus) Istum novi-
mus *Cod. Einsidl.*

de Maria natum: et dicit se esse filium dei et regem, et non solum hoc dicit, sed sabbatum et paternam legem nostram vult dissolvere. Dicunt ei Judæi: legem habemus in sabbato non curare; iste autem claudos et surdos, paralyticos, coecos et leprosos et dæmoniacos curavit de malis actibus. Dicit ei Pilatus: quomodo de malis actibus? Dicunt ei: maleficus est et in principe dæmoniorum ejicit dæmonia, et omnia ei subjecta sunt. Pilatus dicit: istud non est in spiritu immundo ejicere dæmonia, sed in virtute dei. Dicunt et Judæi Pilato: Rogamus magnitudinem vestram, ut eum jubeatis adstare ante vestrum tribunal et audite eum. Advocans autem Pilatus cursores dicit ei: qua ratione adducetur Christus? Exiens vero cursor et agno-

Et dicit se esse filium dei et regem) Qui se dicit filium dei esse et regem Judæorum *Cod. Corsf.* Et non solum hoc dicit) Et sabbatum violat *Cod. Corsf. in.* Non solum hoc sed et sabbatum violat *Cod. Einsidl.* Curare) Curare aliquem *Codd. Corsf. et Einsidl.* Surdos) *Addit* curvos et *Cod. Einsidl.* Curavit) *Addunt:* in sabbato *Codd. Corsf. et Einsidl.* De malis actibus) in malis actibus suis *Cod. Corsf.* Quomodo de malis actibus) quare malarum actionum *Cod. Corsf. et Einsidl.* Dæmoniorum) *Addunt:* Beelzebub *Codd. Corsf. et Einsidl.* Ejicere) ejiciendi

τὸν ἀπὸ Μαρίας γεννηθέντα· καὶ λέγει ἑαυτὸν
 εἶναι υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλεῶ· οὐ μόνον δὲ τοῦτο,
 ἀλλὰ καὶ τὰ σαββάτα βεβήλοι, καὶ τὸν πα-
 τριὸν νόμον βουλεῖται καταλύσαι. Καὶ γὰρ νό-
 μον ἔχομεν ἐν σαββάτῳ μὴ θεραπεύσαι τινα,
 οὗτος δὲ χῶλους καὶ παραλυτικούς, καὶ τυφλοὺς,
 καὶ κურτους, καὶ λεπροὺς, καὶ δαιμονιζομένους
 ἐθεραπεύσεν ἐν σαββάτῳ ἀπὸ κακῶν πράξεων,
 καὶ γῆς ἐσίν, καὶ ἐν βελζεβουλ ἐκβάλλει τὰ
 δαιμονία, καὶ τὰ πάντα αὐτῷ ὑποτάσσεται. Λέ-
 γει αὐτοῖς ὁ Πίλατος· τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐν πνευμα-
 τι ἀκαθάρτῳ ἐκβάλλειν δαιμονία, ἀλλ' ἐν Θεῷ
 ἀσκληπιῷ. Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πίλατῳ· ἀξι-
 οῦμεν τὸ ὑμέτερον μέγεθος, ὥστε αὐτὸν παρασηναί
 τῷ βήματι σου καὶ ἀκουσθῆναι. Καὶ προσκα-
 λεσάμενος αὐτοὺς ὁ Πίλατος λέγει αὐτοῖς· εἶπα-
 τε μοι ὅτι πῶς δυναμαὶ ἐγὼ ἡγεμῶν ὢν, βασιλεῶ
 ἐξέτασαι; Λέγουσιν αὐτῷ· ἡμεῖς οὐ λεγομέν βα-
 σιλεῶ ἑαυτὸν εἶναι, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτὸν λέγει.
 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Πίλατος τὸν κουρσῶρα,
 λέγει αὐτῷ· μετὰ ἐπιεικειᾶς ἀχθῆτω ὁ Ἰησοῦς.

Εκβας

eiendi Cod. Einsidl. Virtute dei) Dei virtute Cod. Einsidl.
 Vestram) Tuam Cod. Corf. Jubeatis) Jubeas Codd. Corf.
 ei Einsidl. Vestrum) Tuum Cod. Corf. Audite) Audiri
 Cod. Einsidl. Qua ratione adducetur Christus) Cum mo-
 deratione introducatur Christus Cod. Corf. Cum modera-
 tione modo adducatur Jesus Cod. Einsidl.

agnoscens eum adoravit et fasciale involutorium, quod ferebat in manu sua expandit in terra dicens: domine super hoc ambula; ingredi, quia Præses te vocat. Videntes autem Judæi, quod fecit cursor, exclamaverunt ad Pilatum dicentes: quare sub voce præconis non iussisti eum introire et non per cursorem? Cursor enim videns eum adoravit illum, et fasciale quod tenebat in manu, expandit ante eum in terra et dixit ei: domine vocat te præses. Advocans autem Pilatus cursorem dixit: quare hoc fecisti? Dixit ei cursor: quando me misisti de Jerosolyma ad Alexandrum, vidi Jesum sedentem super asinam humilem et pueri hebræorum clamabant Osanna, ramos tenentes in manibus suis: alii autem sternebant vestimenta sua in via dicentes: salva nos, qui es in coelis, benedictus qui venit in nomine Domini. Clamaverunt ergo

Ferebat) *Addit cursor Cod. Einsidl.* Expandit) Expandit coram eo *Cod. Corf.* Ambula) *Ambulans Cod. Einsidl.* Qvare) *Qvare non Cod. Einsidl.* Non iussisti) *Iussisti Cod. Einsf.* Introire) *Adduci Cod. Corf.* Cursor enim) *Sed cursor Cod. Corf.* Videns eum adoravit illum) *Adoravit eum Cod. Corf.* Ante eum in terra) *In terra coram eo Cod. Corf.* Ei) *Deest in Cod. Corf.* Vocat) *Clamat Cod. Einsidl.* Dixit) *Dicit Cod. Einsidl.* Qvare) *Qvare quidem*

Ἐβρας δὲ ὁ κουρσῶρ καὶ γνωρίσας αὐτὸν, προσ-
 εκυνήσεν αὐτῷ, καὶ ἔλαβεν τὸ καταπλάσμα τῆς
 χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἠσπλώσεν αὐτὸ χαμαί, καὶ
 λέγει τῷ Ἰησοῦ· κυριε ὡδε περιπατήσον, καὶ εἰσ-
 ελθε, καλεῖ σε ὁ ἡγεμῶν. Ἰδόντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι,
 ὃ ἐποίησεν ὁ κουρσῶρ, κατεκραῖξαν τῷ Πιλάτῳ,
 λέγοντες· διατί ὑπο πρεσπόκονα αὐτὸν οὐκ ἐκα-
 λήσας ἐλθεῖν, ἀλλ' ὑπο κουρσορα; Ὁ δὲ Πιλά-
 τος μετακαλέσασαμενος τὸν κουρσορα, λέγει αὐτῷ·
 τί τοῦτο ἐποίησας; Λέγει αὐτῷ ὁ κουρσῶρ· κυριε
 ἡγεμῶν, ὅτε ἀπέσειλας με ἐν Ἱεροσολυμοῖς πρὸς
 Ἀλεξάνδρον, εἶδόν αὐτὸν καθέζομενον ἐπὶ οἴκου,
 καὶ οἱ παῖδες τῶν Ἑβραίων ἐκράζον· ὡσαννα,
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, κλάδους ἐν ταῖς χερ-
 σῖν αὐτῶν κατεχόντες· ἄλλοι δὲ ὑπέσβρωννον
 τὰ ἱμάτια αὐτῶν, λέγοντες· σῶσον δὴ ὁ ἐν τοῖς
 ὑψίσοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνοματί κυ-
 ρίου. Λέγουσιν δὲ οἱ ἰουδαῖοι πρὸς τὸν κουρσορα·
 οἱ

quidem *Cod. Corfini.* Afinam humilem) Afinum *Codd.*
Einsidl. et Corf. Et pueri hebræorum clamabant Osan-
 na) Et pueros hebræorum Hosanna clamantes *Cod. Corf.*
 Osanna) *Addit filio David Cod. Einsidl.* Ramos) Ramos
 palmarum *Cod. Corf.* Manibus) In manibus *Cod. Einsidl.*
 Sternebant) *Deest in Cod. Einsidl.* In via) *Omittit Cod.*
Einsidl. Nos, qui es in coelis) Igitur, qui es in cellis
Cod. Einsidl. Clamaverunt ergo adversus cursorem Judæi
 dicentes) Clamaverunt Judæi dicentes adversus cursorem
Cod. Einsidl.

ergo adversus curforem Judæi dicentes: pueri quidem Hebræorum Hebraice clamabant; tu autem cum sis græcus, quomodo linguam hebræam nosti? Dicit eis cursor: interrogavi quendam Judæorum, et dixi ei, quid est quod clamant pueri hebraice? et iste mihi discernit dicens: osanna enim clamant, quod interpretatur: o domine saluum fac, seu domine salva! Dicit eis Pilatus: vos autem cur attestamini voces, quas pueri dixerunt; quid peccavit cursor? Et ipsi tacuerunt. Dixit cursori Præses: exi, et quovis ordine introduce eum. Exiens vero cursor fecit sicut et prioris schemate, et dicit ad eum: domine ingredere, quoniam vocat te Præses. Ingressus autem Jesus ad signiferos, qui signa ferebant, et curvata sunt capita ipsorum et adoraverunt

runt

Tu autem) unde tibi *Cod. Einsidl.* Quomodo linguam hebræam nosti) Non linguam hebræam nosti *Cod. Cors. Ebraica Cod. Einsidl.* Et dixi ei) Et dixi *Cod. Einsidl.* Quod clamant pueri) Quod clamabant *Cod. Einsidl.* Et iste mihi discernit dicens: Osanna enim clamant quod interpretatur) Ille autem mihi dixit. Dicit eis Pilatus, quomodo clamabant hebraice? Dicunt ei Osanna! Et Pilatus: quod interpretatur? dicunt ei *Cod. Cors.* Et ille mihi discernit. Dicit eis Pilatus: quomodo autem clamant ebraice? et dicunt ei Osanna! quomodo interpretatur?

οἱ μὲν παῖδες τῶν Ἑβραίων ἑβραΐσι ἐκραζον, πο-
 θεν δὲ σὺ ἕλληνα ὑπαρχῶν οἶδας τὸ ἑβραΐσι; Λε-
 γει αὐτοῖς ὁ κουρσῶρ· ἠρωτίσα τίνα τῶν ἑβρα-
 ῖσι ἐσὶν ὃ κρᾶζουσιν; κακίως μοι ἐρμηνευσέ.
 Λεγεί αὐτῷ ὁ Πίλατος· πῶς ἐκραζον ἑβρα-
 ῖσι; λεγούσιν αὐτῷ· ὠσαννα. Λεγεί αὐτοῖς ὁ
 Πίλατος· τὸ ὠσαννα τί ἐρμηνεύεται; σωσον δὴ.
 Λεγεί αὐτοῖς ὁ Πίλατος· ὑμεῖς μαρτυρεῖτε τὰς
 φωνὰς, τὰς παρὰ τῶν παιδῶν λεχθεῖσας· τί
 ἠμαρτεν ὁ κουρσῶρ; Οἱ δὲ ἐσιώπησαν. Λεγεί ὁ
 ἡγεμῶν τῷ κουρσῶρι· ἐξέλθε, καὶ οἶόν βουλή
 τροπῷ εἰσαγάγε αὐτὸν. Ἐκβὰς δὲ ὁ κουρσῶρ,
 ἐποίησε τὸ σχῆμα τὸ πρῶτον, καὶ λεγεί αὐτῷ·
 κυρίε, ὁ ἡγεμῶν σε καλεῖ. Εἰσελθόντος δὲ τοῦ
 Ἰησοῦ καὶ τῶν σιγνώφορων κατεχόντων τὰ σιγνά,
 ἐκαμψθεῖσαν αἰ πρότομαι τῶν σιγνῶν, καὶ προσ-
 ἐκυνή-

tur? dicunt ei *Cod. Einsidl.* O domine saluum fac, seu
 domine salva!) O deus saluum me fac! O domine salva
 nos *Cod. Corf.* O domine saluum fac, seu, o domine sal-
 ua igitur *Cod. Einsidl.* Autem) Deest in *Cod. Corf.* Cur
 attestamini) attestamini *Codd. Corf. et Eins.* Quid pec-
 cavit) Quid ergo peccavit *Cod. Corf.* Et ipsi tacuerunt)
 Et tacuerunt *Codd. Corf. et Einsidl.* Dixit) dicit *Cod.*
Corf. Ordine) Deest in *Cod. Einsidl.* Ingressus autem
 Jesus ad signiferos, qui signa ferebant, et curvata sunt
 capita ipsorum) Ingresso Jesu et signifervis ferentibus signis
 curvata sunt capita signorum ex se *Cod. Corf.* Ingressus
 autem

runt Jesum. Hinc Judæi magis clamabant ad-
versus signiferos. Pilatus vero dicit ad Ju-
dæos: non laudatis quod ex se curvata sunt
capita signorum et adoraverunt Jesum; sed
quomodo clamatis ad signiferos, quia ipsi se
curvaverunt et adoraverunt. Dixerunt illi Pi-
lato: nos vidimus, quoniam inclinaverunt se
signiferi et adoraverunt Jesum. Advocans ve-
ro signiferos Præses, dixit eis: quare sic feci-
stis? Dicunt signiferi Pilato: nos viri pagani
sumus et templorum servi, quomodo habui-
mus adorare eum? Etenim nos tenentes signa
curvaverunt se et adoraverunt. Dicit Pilatus
ad Archifynagogos: eligite os viros poten-
tes et ipsi contineant signa et videamus, si ex
se

autem Jesus et a signifervis, qui ferebant signa curvata sunt
capita signorum ex se *Cod. Einsidl.* Hinc Judæi magis
clamabant) Magis clamabant *Cod. Corf.* Videntes autem
Judæi signa signorum, quomodo curvata sunt capita ipso-
rum et adoraverunt Jesum, magis clamabant *Cod. Einsidl.*
Dicit ad Judæos) Dixit Judæis *Cod. Corf.* Non laudatis,
quod) Num videtis quod *Cod. Corf.* Non laudatis, quo-
modo *Cod. Einsidl.* Sed quomodo clamatis ad signiferos,
quia ipsi se curvaverunt et adoraverunt) Sed clamatis ad
signiferos, quod quasi ipsi curvaverunt et adoraverunt *Cod.*
Corf. Sed clamantes ad signiferos, quasi ipsi curvaverint
et adoraverint *Cod. Einsidl.* Dixerunt illi Pilato) Dicunt
Judæi

ἐκυνησαν τῷ Ἰησοῦ. Ἰδόντες δε οἱ ἰουδαῖοι το σχήμα των σιγνων, πως ἐκαμψθησαν και προσεκυνησαν τῷ Ἰησοῦ, περισσοτερωσ ἐκραζον κατα των σιγνωφορων. Ὁ δε Πιλατος λεγει προς τους ἰουδαῖους· ου θαυμαζετε, πως αἱ αυται ἐκαμψθησαν αἱ προτομαι των σιγνων, και προσεκυνησαν τῷ Ἰησοῦ; Λεγουσιν οἱ ἰουδαῖοι προς Πιλατον· ἡμεις εἶδαμεν πως ἐκαμψαν οἱ σιγνωφοροι, και προσεκυνησαν αυτῷ. Προσκαλεσαμενος δε ὁ ἡγεμων τους σιγνωφορους, λεγει αυτοις· τι τουτο ἐποιησατε; Λεγουσιν αυτοι τῷ Πιλατῷ· ἡμεις ἀνδρες ἑλληνες ὑπαρχωμεν, και πως ἡκαμεν προσκυνησαι αυτον; Και γαρ κατεχοντας ἡμωντας προτομασ ἑαυται ἐκαμψθησαν και προσεκυνησαν. Λεγει ὁ Πιλατος τοις ἀρχισυναγωγοις και τοις πρεσβυτεροις του λαου των ἰουδαιων ἐκλεξατε ὑμεις ἀνδρες δυνατους, και αυτοι κατεχουσιν
τα

Judæi ad Pilatum *Cod. Corf. et Einsidl.* Quoniam inclinaverunt se signiferi) Quomodo ex se curvaverunt se signiferi *Cod. Corf. Einsidl.* Quomodo inclinaverunt signiferi *Cod. Einsidl.* Signiferos Præfes, dixit) Præfes signiferos, dicit *Cod. Einsidl.* Dicunt signiferi) Dicunt *Cod. Einsidl.* Et templorum servi) *Omissa in Cod. Corf.* Curvaverunt se) Ex se curvata sunt *Cod. Corf.* Archisynagogos) Seniores plebis Judæorum *Cod. Corf.* Archisynagogos et seniores plebis ipsorum *Cod. Einsidl.* Vos) Ex vobis *Cod. Corf.* Potentes) Potentes et fortes *Cod. Einsidl.*

se curventur? Adspicientes autem seniores Judæorum Viros duodecim fortissimos potentesque senes fecerunt continere signa, et steterunt ante conspectum Præsidis. Dicit Pilatus cursori: ejice Jesum foras et intromitte eum iterum qualivis ordine. Et exivit foras prætorium Jesus et cursor; et advocans Pilatus signiferos, qui tenebant signa priores, jurans eis per salutem Cæsaris, quia si non sic ferant signa ingrediente Jesu, præcidam capita vestra. Et jussit præses ingredi Jesum secundo, et fecit cursor eodem schemate sicut et prius, et multum deprecatus est Jesum ut superascenderet et ambularet super fasciale suum; et superambulavit et ingressus est. Introeunte autem Jesu curvaverunt se signa et adoraverunt eum.

II.

Curventur) Curventur et adorent *Cod. Corf.* Adspicientes autem) Accipientes vero *Cod. Corf.* Accipientes autem *Cod. Einsidl.* Viros duodecim fortissimos potentesque senes) Viros fortes duodecim *Cod. Corf.* Viros XII fortissimos, potentes, senos et senos *Cod. Einsidl.* Dicit) Dixit *Cod. Corf.* Foras) Foras protinus *Cod. Corf.* Foris prætorium *Cod. Einsidl.* Et exivit foras prætorium Jesus et cursor) *Omittit Cod. Corf.* Signiferos) *Omittit Cod. Einsidl.* Judæos *Cod. Corf.* Priores) *Deest in Cod. Corf.* Jurans eis) Et juravit *Cod. Corf.* Quia si non sic ferant signa) *Qvia*

τα σιγνά, και ιδωμεν ἢ ἑαυτοῖς καμπτονται.
 Επιλαβομενοι δε οἱ πρεσβυτεροι των ιουδαιων
 ανδρας δωδεκα, κραταιους και δυνατους, ανα ἐξ
 ἐξ, ἐποίησαν κατασχειν τα σιγνα, και εσαθη-
 σαν εμπροσθεν του βηματος του ἡγεμονος. Και
 λεγει ὁ Πιλατος τῷ κουρσωρι· εκβαλε αυτον
 ἐξω του πραιτωριου, και εισαγαγε αυτον παλι
 οἷω βουλη τροπῶ. Και ἐξέλθων ἐξω του πραι-
 τωριου ὁ Ἰησους προσκαλεσαμενος ὁ Πιλατος τους
 κατεχόντας τας προτομας, και τους πρωτους των
 ιουδαιων, και λεγει αυτοῖς· ὡμοσα κατα της σω-
 τηριας Καισαρος, ὅτι εαν καμψωσιν τα σιγνα,
 ανελθουτος του Ἰησου, αποτεμνω τας κεφαλαι
 ὑμων. Και καθισας ὁ ἡγεμων, εκελευσεν εισ-
 ελθειν τον Ἰησουν εκ δευτερου. Και ἐποίησεν ὁ
 κουρσορ το σχημα το πρωτον· και πολλα παρε-
 καλει ὁ κουρσωρ τον Ἰησουν, ινα επιβη επι τῷ
 φακιολῶ αυτου. Και ἐπεβην και εισηλθεν.
 Εισελθουτος δε αυτου, εκαμψθησαν παλι τα
 σιγνα ἑαυτον, και προσεκυνησαν τον Ἰησουν.

II.

Quia si flectantur signa *Codd. Corf. et Einsidl.* Eodem
 Schemate) Eodem ordine *Cod. Corf.* Sicut) *Deest in Cod.*
Corf. Et multum deprecatus est Jesum — et superam-
 bulavit) *Hæc desunt in Cod. Corf.* Et ingressus est. In-
 troente autem Jesu) Et ingressus est Jesus *Cod. Corf.*
Curvaverunt) *Incurvaverunt Cod. Corf.* Se) *Ex se Cod.*
Corf. Adoraverunt eum) Adoraverunt Jesum *Cod. Corf.*

II. Videns autem Pilatus, timor apprehendit eum et coepit exsurgere de sede sua. Cogitante autem eo exsurgere de sede sua, matrona ipsius Pilati procul posita, misit ad eum dicens: nihil tibi et justo illi; multa enim passa sum in visu propter eum hac nocte. Audientes autem hæc Judæi dixerunt Pilato: numquid non diximus tibi, quoniam maleficus est; ecce somnium immisit ad uxorem tuam? Pilatus vero advocans Jesum dixit: num audisti quod isti adversus te testantur? et nihil dicis? Jesus respondit ei: si non haberent potestatem loquendi, non loquerentur; sed quoniam unusquisque habet potestatem oris sui loqui bona et mala, ipsi videbunt. Respondentes autem seniores Judæorum

II. Videns autem Pilatus, timor apprehendit eum et coepit exsurgere) Pilatus vero videns, timore correptus voluit exsurgere *Cod. Corf.* Cogitante autem eo exsurgere de sede sua) Cogitante vero hoc agere *Cod. Corf.* Procul posita) Nomine Procula *Codd. Corf. et Einsidl.* Et justo illi) Et homini isti justo *Cod. Einsidl.* In visu) *Omittunt Codd. Corf. et Einsidl.* Hac nocte) In hac nocte *Cod. Corf.* Audientes autem hæc Judæi) Respondentes autem Judæi *Cod. Corf.* Respondentes Judæi *Cod. Eins.* Quoniam) Quia *Cod. Corf.* Immisit) Misit ipse *Cod. Eins.* Pilatus vero) Pilatus *Cod. Corf.* Num audisti) Non audis

Π. Ὁ δε Πιλατος ιδων, εκθαμβος γενομενος
 εξητη ανασηναι απο του βηματος· ετι δε αυτου
 ενθυμουμενου ανασηναι, η γυνη αυτου επεμφεν
 προς αυτον λεγουσα· μηδεν σοι και τω ανθρωπω
 τω δικαιω τουτω, πολλα γαρ επαθον δι αυτον
 νυκτος. Ὁ δε Πιλατος προσκαλεσαμενος τους
 ιουδαιους, λεγει προς αυτους· οιδατε οτι η γυνη
 μου θεωσεβης εσιν, και μαλλον ιουδαιζη συν υμιν.
 Λεγουσιν αυτω· ναϊ οιδαμεν. Λεγει αυτοις ο Πι-
 λατος· ιδου επεμφεν η γυνη Προκλα λεγουσα·
 μηδεν σοι και τω ανθρωπω τω δικαιω τουτω,
 πολλα γαρ επαθον δι αυτον νυκτος. Αποκρι-
 θεντες δε οι ιουδαιοι λεγουσιν τω Πιλατω· μη
 ουκ ειπαμεν σοι, οτι γοης εσιν, και εν Βελζεβουλ
 αρχοντι των δαιμονιων τα παντα αυτω υποτασ-
 σεται· ιδου ονειρο-πεμπτα επεμφε προς την γυ-
 ναικα σου. Ὁ δε Πιλατος προσκαλεσαμενος τον
 Ιησουν λεγει αυτω· τοιουτοι σου καταμαρτυρου-
 σιν· ουδεν λεγεις; Ὁ δε Ιησους απεκριθη· ει μη
 ειχον εξουσιαν, ουδεν ελαλουν. Εις εκασος εξου-
 σιαν εχει του σωματος αυτου, λαλειν αγαθα και
 πονηρα. Αποκριθεντες δε οι πρεσβυτεροι του
 λαου

dis *Codd. Cors. et Einsidl.* - Qvod ifti aduersum te) Quid
 ifti aduersum *Cod. Einsidl.* Potestatem loqvendi) Lingvas
Cod. Cors. Loqverentur) *Addit:* Aduersum me *Cod. Cors.*
 Sed qvoniam) Sed *Cod. Cors.* Ipsi videbunt) Ipsi autem
 videbunt *Cod. Cors.*

B

rum dicunt ad Jesum: quid nos videbimus?
 Nos primum de te vidimus, quod ex fornicatione natus es. Secundo, quod pro nativitate tua in Bethlehem infantes interfecti sunt. Tertio, quod pater tuus et mater tua Maria fugerunt in Ægyptum, eo quod non haberent fiduciam in populo. Dicunt quidam de adstantibus benigne ex Judæis: Nos non dicimus eum esse natum de fornicatione: hic sermo vester non est verus, quoniam desponsatio facta est, sicut ipsi dicunt, qui sunt de gente vestra. Dicunt Pilato Annas et Caiphas, omnis multitudo audienda est, quæ clamat,

Quid nos videbimus?) Nos vidimus, et testamur quod nos vidimus *Cod. Corf.* Quid nos vidimus *Cod. Einsidl.* Nos primum de te vidimus, quod ex fornicatione natus es) Primum, quod ex fornicatione natus es *Cod. Corf.* Primum quod ex fornicatione nasceris *Cod. Einsidl.* Secundo, quod pro nativitate tua in Bethlehem infantes interfecti sunt) Secundo, quod generatio tua in Bethlehem est *Cod. Corf.* Secundo, quod generatio tua est in Bethlehem et infantum interfectio propter te facta est *Cod. Einsidl.* Pater tuus) Pater tuus Joseph *Cod. Corf.* Eo quod non haberent fiduciam in populo) Propterea quod non haberent fiduciam in populo nostro *Cod. Corf.* De adstantibus benigne ex Judæis) De his adstantibus ex Judæis benigne de Jesu *Cod. Corf.* Nos non dicimus eum esse natum de fornicatione: hic sermo vester non est verus, quoniam despon-

λαου των ιουδαιων, λεγουσι τω Ιησου· τι η̄μεις
 οψωμεθα; πρωτον, οτι εκ πορνειας γεγεννησαι·
 δευτερον, οτι η̄ ση γενεσις εν Βεθλεεμ, νηπιων
 αναιρησις γεγυνε· τριτον, οτι ο πατηρ σου Ιωσηφ
 και η̄ μητηρ σου Μαρια εις Αιγυπτον εφυγον,
 δια το μη εχειν αυτους παρακλησι εν τω λαω.
 Λεγουσι τινες των εσηκοτων ευλαβεις των ιου-
 δαιων· η̄μεις ου λεγομεν αυτον ειναι εκ πορνειας,
 αλλα αιδαμεν, οτι εμνησευσατο Ιωσηφ την Μα-
 ριαν, και ου γεγεννηται εκ πορνειας. Λεγει ο
 Πιλατος προς τους ιουδαιους τους λεγοντας αυ-
 τον ειναι εκ πορνειας· ουτος ο λογος υμων ουκ
 εστιν αληθης, οτι ορμαστρα γεγονασιν, καθα και
 αυτοι λεγουσιν οι συνηχοι υμων. Λεγουσιν τω
 Πιλατω Αννας και Καιαφας· το πληθος κρα-
 ζει

sponsatio facta est, sicut ipsi dicunt, qui sunt de gente
 vestra) Nos non dicimus eum ex fornicatione natum esse,
 sed scimus quoniam Maria desponsata est Joseph, et non
 est natus de fornicatione. Dixit Pilatus ad Judæos, qui
 dixerunt eum ex fornicatione esse: hic sermo vester non
 est verus, quoniam desponsatio facta est, sic dicunt ipsi
 ex gente vestra *Cod. Cors.* Nos non dicimus eum esse ex
 fornicatione, sed scimus, quod desponsata est Maria Jo-
 seph, et non est natus de fornicatione. Dicit Pilatus ad
 Judæos, qui dixerunt eum esse ex fornicatione: hic sermo
 non est verus, quoniam desponsatio facta est; sicut ipsi
 dicunt ex gente nostra *Cod. Einsidl.* Omnis multitudo
 audienda est, quæ clamat, quoniam ex fornicatione natus

clamat, quoniam ex fornicatione natus est et maleficus est. Isti autem qui negant eum esse natum ex fornicatione, profelyti sunt et discipuli ejus. Pilatus autem dixit ad Annam et Caipham: qui sunt profelyti? Dicunt: illi paganorum filii sunt et nunc facti sunt Judæi. Dicunt Eliezer et Asterius et Antonius et Jacobus, Caras, et Samuel, Isaac et Phinees, Crippus et Agrippa, Annas et Judas: nos profelyti non sumus, sed filii Judæorum sumus et veritatem loquimur et in desponsatione Mariæ interfuimus. Alloquens vero Pilatus duodecim viros, qui hæc dixerunt, dixit eis: adjuro vos per salutem Cæsaris, si non est natus ex fornicatione, aut si vera sunt, quæ dixistis. Dicunt illi Pilato: Legem habemus non jurare quia peccatum est, ipsi jurent

est) Omnis multitudo clamat, quoniam ex fornicatione natus est *Cod. Cors.* Omnis multitudo clamat, quod ex fornicatione nascitur *Cod. Einsidl.* Qui negant eum esse natum ex fornicatione) *Desunt hæc in Codd. Cors. et Einsidl.* Pilatus autem dixit ad Annam et Caipham: qui sunt profelyti?) Advocans vero Pilatus Annam et Caipham dicit eis: quid sunt profelyti? *Codd. Cors. et Einsidl.* Dicunt: illi paganorum filii sunt et nunc facti sunt Judæi) Dicunt ei: paganorum filii sunt, et non facti sunt Judæi *Cod. Cors.* Eliezer) Lazarus *Cod. Einsidl.* Annas) Annes

ζει και ου πισευεις, οτι εκ πορνειας γεγεννηται· αυτοι προσηλυτοι εισιν και μαθηται. Και προσκαλεσαμενος ο Πιλατος Ανναν και ΚαιαΦαν, λεγει αυτοις· και τις εσιν προσηλυτος; Ἐλληνων τεκνων γεγωνασι, οι ιουδαιοι λεγουσιν, οι ειποντες, οτι ου γεγεννηται εκ πορνειας. Λαζαρος, Ασερριος, Αντοιος, Ιακωβος, εις Αννας, Σαμουηλ, Σαακ, Φινεες, Ιεριππιος, Αγραππας, Ιουδας (ειπον)· και ημεις προσηλυτοι ου γεγεννημεθα, αλλα τεκνα ιουδαιων εσμεν, και αληθειαν λεγομεν, και γαρ εις τα οματρα αυτων Ιωσηφ και Μαρίας παραγεγοναμεν. Και προσκαλεσαμενος ο Πιλατος τους δωδεκα ανδρας τουτους τους ειποντας, οτι ου γεγεννηται εκ πορνειας, λεγει αυτοις· ορκιζω υμας κατα της σωτηριας Καισαρος, η αληθεια εσιν, οτι ου γεγεννηται εκ πορνειας; Λεγουσιν τω Πιλατω· νομον εχομεν μη ομνυειν, ει και ωμοσωμεν ενωχοι εσμεν.

nes *Cod. Einsidl.* Nos profelyti non sumus) Nos profelyti non sumus nati *Cod. Einsidl.* Et in desponsalitie Mariæ interfuimus) Et in desponsalitie Mariæ interfuimus testificamur *Cod. Corf.* Etenim in desponsalia Mariæ interfuimus *Cod. Einsidl.* Si non est natus ex fornicatione, a si vera sunt, quæ dixistis) Si verè dixistis quoniam non est natus ex fornicatione *Cod. Corf.* Quod non est natus ex fornicatione, si vera dixistis *Cod. Einsidl.* Non jurare) Neque jurare licet *Cod. Corf.* Ipsi jurent) Denique ipsi jurent *Cod. Corf.*

rent per salutem Caesaris, quoniam non est sicut diximus, et rei sumus mortis. Dicunt Annas et Caiphas ad Pilatum: isti duodecim non credent, quia scimus, eum natum de stupro et maleficum esse et dicit se ipsum esse filium Dei et Regem, quod nos credimus et audire pertimescimus. Jubens ergo Pilatus omnem populum exire foras, absque duodecim viris qui dixerunt: quoniam non est ex fornicatione natus; sed et Jesum iussit segregare remote et dicit eis: quia ratione volunt Judaei Jesum occidere? Dicunt ei illi: zelum habent, quoniam sabbato curat. Dixit Pilatus: de bono opere volunt eum occidere? Dicunt illi: etiam Domine.

III. Pilatus vero repletus ira exivit praetorium et dixit Judaeis: testem habeo solum, quia nec ullam culpam invenio in homine isto. Dicunt Judaei Pilato: si non esset maleficus, non tibi eum tradidissemus. Dixit eis

Quoniam non est) Si non est *Cod. Corf.* Isti duodecim non credent, quia scimus eum natum de stupro et maleficum esse et dicit se ipsum esse filium Dei et Regem, quod nos credimus et audire pertimescimus) Duodecim isti credi debent, quoniam non est natus de fornicatione, sed maleficus est et dicit se ipsum filium Dei esse et regem, et nos non

non

ἔσμεν. Καὶ λέγει αὐτὸν εἶναι υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλεῖα, καὶ οὐ πισυνώμεθα. Ἐκέλευσεν ὁ Πιλάτος ἅπαν τὸ πλῆθος ἐξελθεῖν, ἐκ τούτων ἀνδρῶν τῶν εἰπόντων, ὅτι οὐ γεγεννηταὶ ἐκ πορνείας· καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐκέλευσεν χωρισθῆναι· καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· ποῖον ἔλογον θέλουσιν αὐτὸν ἀποκτεῖναι; Λέγουσιν αὐτῷ· ζῆλον ἔχουσιν, ὅτι ἐν σαββάτῳ θεραπεύει. Λέγει ὁ Πιλάτος· περὶ καλοῦ ἐργου.

III. Καὶ θυμὸν πλῆσθης ὁ Πιλάτος, ἐξήλθεν ἐξω τοῦ πραιτωρίου, καὶ λέγει αὐτοῖς· μαρτυρεῖτε ἔχω τὸν ἥλιον, ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον τῷ ἡγεμονί· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοὶ παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν
δε

non credimus *Cod. Corf.* Duodecim isti credunt, quod non est natus de fornicatione et maleficus et dicit se ipsum esse filium Dei et regem, et nos non credimus *Cod. Einsidl.* Sed et Jesum iussit segregari remote et dicit eis) Sed et iussit Jesum segregari semote et dicit eis Pilatus *Cod. Corf.*

III. Pilatus vero repletus ira exiit prætorium et dixit Judæis) Pilatus furore repletus exiit foras prætorium et dicit eis *Codd. Corf. et Einsidl.* Solum) Solem *Cod. Einsf.* Quia) Quoniam *Cod. Corf.* Quod *Cod. Einsidl.* Ullam culpam invenio) Unam culpam inveni *Cod. Einsidl.* Dicunt Judæi Pilato) Responderunt Judæi *Cod. Corf.* Responderunt Judæi et dixerunt præsidi *Cod. Einsf.* Maleficus) Iste malefactor *Cod. Corf.*

eis Pilatus: tollite eum vos et secundum legem vestram iudicate eum. Dicunt Judæi Pilato: nobis licet occidere neminem. Dicit Pilatus Judæis: vobis ergo dicit: non occidas, sed non mihi? Et ingressus est iterum prætorium et vocavit solum Jesum et dixit ad eum: tu es Rex Judæorum? Et respondens Jesus dixit Pilato: a te hoc solum dicitis, an alii tibi dixerunt de me? Respondens Pilatus dixit ad Jesum: numquid ego Judæus sum? gens et principes sacerdotum tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondens Jesus dixit: Regnum meum non est de hoc mundo; si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei resisterent et non traditus essem Judæis, nunc vero regnum meum non est hinc. Dixit Pilatus: ergo Rex es tu? Respondit Jesus: tu dicitis quia Rex sum ego. Iterum dicit Jesus Pilato: ego in hoc natus sum et ad hoc veni,
ut

Nobis licet occidere neminem) Nobis non licet occidere quemquam *Cod. Cors.* Vobis ergo dicit: non occidas, sed non mihi) Vobis dixit dominus: non occideris, sed mihi *Cod. Einsidl.* Et ingressus est iterum prætorium et vocavit solum Jesum) Ingressus iterum Pilatus in prætorium vocavit Jesum solum *Cod. Einsidl.* A te hoc solum dicitis, an alii tibi dixerunt de me?) Ex te hoc dicitis aut alii tibi de me dixerunt? *Cod. Einsidl.* Gens et principes sacer-

δε ὁ Πιλατος· λαβετε αυτον ὑμεις, και κατα
 τον νομον ὑμων κρινετε αυτον. Ειπαν οἱ ιουδαιοι
 τῷ Πιλατῷ· ἡμιν ουκ εσιν αποκτειναι ουδενα.
 Ειπεν δε ὁ Πιλατος προς τους ιουδαιους· ουχ'
 ὑμιν ειπεν ὁ Θεος του αποκτειναι, αλλ' εμοι;
 Και εισελθων εις το πραιτωριον παλιw ὁ Πιλα-
 τος, εφωνησεν τον Ιησουν κατ' ιδιαν, και ειπεν
 αυτῷ· συ ει βασιλευς των ιουδαιων; Απεκριθη
 ὁ Ιησους τῷ Πιλατῷ· αφ' εαυτου τουτο λαλεις,
 ἢ αλλοι σοι ειπον περι εμου; Απεκριθη ὁ Πι-
 λατος προς τον Θεον, και ειπεν αυτῷ· μητι εγω
 ιουδαιος ειμι· το εθνος το σον και οἱ αρχιερεῖς
 παρεδωκαν σε εμοι· τι εποιησας; Απεκριθη ὁ
 Ιησους· ἡ βασιλεια ἡ εμη ουκ εσιν εκ του κοσμου
 τουτου, εἰ γαρ βασιλεια ἡ εμη εκ του κοσμου του-
 του ην, οἱ ὑπερηται οἱ εμου ηγωνιζοντο, ἵνα μη
 παραδοθῶ τοις ιουδαιοις· νυνι δε ἡ βασιλεια ἡ
 εμη ουκ εσιν εντευθεν. Και ειπεν αυτῷ ὁ Πι-
 λατος· ουκ ουν βασιλευς ει συ; Απεκριθη αυ-
 τῷ ὁ Ιησους· συ λεγεις, ὅτι βασιλευς ειμι εγω;
 εις τουτο γαρ γεγεννημαι και εληλυθα, ἵνα

πας

sacerdotum) Gens tua et pontifices tui *Cod. Corf.* Gens
 tua et principes sacerdotum *Cod. Einsidl.* Mundo) Se-
 culo *Cod. Einsidl.* Ministri mei resisterent et non tradi-
 tus essem Judæis) Ministri mei utique decertarent ut non
 traderer Judæis *Cod. Corf.* Nunc vero) Nunc ergo *Cod.*
Corf. Ad hoc veni) Ad hoc veni in mundum *Cod. Corf.*

ut testimonium perhibeam veritati et omnis qui est ex veritate audit meam vocem. Dicit ei Pilatus: quid est veritas? Dicit Jesus: veritas de coelo est. Dicit Pilatus: in terris ergo veritas non est: Dicit Jesus Pilato: intende veritatem esse in terra inter illos, qui dum potestatem habent judicandi, veritate utuntur et judicia recte faciunt.

IV. Relinquens ergo Pilatus Jesum in pratorio, exiit foras ad Judaeos et dixit ad eos: ego nec unam culpam invenio in Jesum. Dicunt illi Judaei: Ergo ipse dixit: possum dissolvere templum Dei et in triduo reaedificare illud. Dixit eis Pilatus: quare templum est hoc, de quo dicit? Dicunt ei Judaei: quod aedificavit Salomon in quadraginta sex annis, ipse dixit destruere et in triduo

De coelo est) De coelo orta est *Cod. Corf.* In terris ergo) In terra *Cod. Corf.* Intende veritatem esse in terra inter illos, qui dum potestatem habent judicandi, veritate utuntur et judicia recte faciunt) Intende veritatem dicentis. In terra quomodo judicatur ab his qui habent potestatem in terris *Cod. Einsidl.* Intende veritatem descendisse in terram et nunc judicatur ab his, qui habent potestatem (*Vox ultima legi nequit*) *Cod. Corf.*

IV. Relinquens ergo Pilatus Jesum in pratorio, exiit foras

πας ὃ ὦν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς
Φωνῆς. Λεγεί αὐτῷ ὁ Πίλατος· τί ἐστὶν ἀλη-
θεία;

IV. Καὶ καταλείπων ὁ Πίλατος τὸν Ἰησοῦν
ἐσῶ του πραιτωρίου, ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς ἰουδαίους,
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκω
ἐν αὐτῷ. Λεγουσὶν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι * ἱερόν ὃ
ὠκοδόμησεν ὁ Σολομῶν ἐν τεσσαρακοντα καὶ ἑξ
ετησὶν· οὗτος δὲ λέγει καταλῦσαι καὶ οἰκοδομη-
σαι

* Vox ἱερόν, in Cod. Parisino omissa, addita est ab Editore.

foras ad Judæos et dixit ad eos) Relinquens ergo Pilatus
intus prætorium Jesum, exivit ad Judæos dicens *Cod. Cors.*
Relinquens Pilatus Jesum intus prætorium, exiit ad Ju-
dæos et dicit eis *Cod. Einsidl.* Ego nec unam culpam
invenio in Jesum) Ego nullam culpam invenio in eum
Cod. Cors. Ego nec unam culpam inveni in eo *Cod. Einsf.*
Dicunt illi) Dicunt ei *Cod. Einsidl.* Ergo ipse dixit:
possum dissolvere templum Dei) Iste dixit: possum de-
struere templum istud *Cod. Cors.* Iste dixit: possum tem-
plum istud dissolvere *Cod. Einsidl.* Reædificare) Resuscit-
tare *Cod. Einsidl.* Qvale templum est hoc de quo dicit?)
Qvale templum *Cod. Einsidl.* Qvod ædificavit Salomon in
quadragesima sex annis) Qvod primum ædificavit Salomo
et demum in quadragesima sex annis fabricavit *Cod. Cors.*
Qvod ædificavit Salomon in XL et VI annis fabricatum
est *Cod. Einsidl.* Ipse dixit destruere et in triduo reædi-
ficare) Et iste dicit dissolvere et ædificare illud in tribus
diebus *Codd. Cors. et Einsidl.*

duo reādicare. Et iterum dicit eis Pilatus: innocens sum ego a fangvine hominis istius, vos videritis. Dicunt ei judai: fangvis ejus super nos et super filios nostros. Advocans autem Pilatus seniores et scribas, sacerdotes et levitas, dicit eis secrete: nolite sic facere, nihil in vestra accusatione dignum morte inveni, de curatione infirmorum et violatione sabbati. Dicunt sacerdotes et levitæ Pilato: per salutem Cæsaris, si quis blasphemaverit, dignus est morte: hic autem adversus Dominum blasphemavit. Jussit vero Præses exire Judæos iterum prætorium et advocans Jesum dixit ei: quid faciam tibi? Respondit ei Jesus: sicut dictum est. Dixit ei Pilatus: quomodo est dictum? Dixit ei Jesus: Moyses et

Scribas) *Omittunt Codd. Cors. et Einsidl.* Nolite sic facere, nihil in vestra accusatione dignum morte inveni de curatione infirmorum et violatione sabbati) Nolite facere sic, accusantibus eum vobis cum nihil dignum morte inveni in eo, nec de curatione et violatione sabbati *Cod. Cors.* Nihil enim accusantibus eum dignum mortis inveni de curatione et violatione sabbati *Cod. Einsidl.* Dicunt sacerdotes et levitæ) Et dicunt sacerdotes, seniores et levitæ *Cod. Cors.* Dicunt sacerdotes et levitæ et seniores *Cod. Einsidl.* Per salutem Cæsaris, si quis blasphemaverit) Si quis Cæsarem blasphemavit *Cod. Cors.* Super Cæsa-

σαι αὐτὸ δια τριῶν ἡμερῶν. Πάλιν λέγει ὁ Πι-
 λατὸς αὐτοῖς· ἀθῶος εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ
 δικαίου τούτου; ὑμεῖς ὀφείδετε. Λέγουσιν οἱ ἰου-
 δαῖοι· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τεκνὰ
 ἡμῶν. Προσκαλεσάμενος ὁ Πιλατὸς τοὺς πρεσ-
 βυτέρους καὶ ἱερεῖς καὶ λευίτας, εἶπεν αὐτοῖς
 λαθρεως· μὴ οὕτως ποιήσατε, οὐδὲν γὰρ κατη-
 γορεῖτε αὐτὸν θανάτου· ἢ γὰρ κατηγορία ὑμῶν
 περὶ θεραπείας καὶ βεβηλώσεως σαββατῶν ἐσιν.
 Λέγουσιν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἱερεῖς
 καὶ λευῖται τῷ Πιλατῷ· κατὰ Καισαράς ἐαν
 τις βλασφημῆσιν, ἀξίος ἐσιν θανάτου, οὗτος δὲ
 κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐβλασφημήσεν. Τότε ἐκέλευ-
 σεν ὁ ἡγεμῶν ἐξελθεῖν ἐξω τοῦ πραιτωρίου τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ λέγει αὐτῷ· τί ποιήσω σοι; Λέγει
 ὁ Ἰησοῦς τῷ Πιλατῷ· οὕτως ἐδοθῶ. Λέγει ὁ Ἰη-
 σους.

Cæsarem, si quis blasphemaverit Cod. Einsidl. Hic au-
tem adversus Dominum blasphemavit) Iste autem adver-
sus Deum blasphemavit, dicens se Deum et Regem esse
Cod. Corsini. Iste adversus Dominum blasphemavit Cod.
Einsidl. Exire Judæos iterum pratorium) Judæos fo-
ras exire de pratorio Codd. Cors. et Einsidl. Advocans)
Advocans Pilatus Cod. Einsidl. Respondit ei Jesus: fi-
cut dictum est) Dicit Jesus Pilato: sicut datum est Cod.
Einsidl. Dixit ei Pilatus: quomodo est dictum? Dicit
ei Jesus) Dicit Pilatus: quomodo datum est? Dicit Jesus
Cod. Einsidl.

et Prophetæ præconizati sunt de passione meâ et resurrectione. Audientes hæc Judæi exacerbati sunt et dicunt Pilato: quid amplius vis blasphemiam istius audire? Dicit Pilatus eis: si iste sermo blasphemia vobis videtur, tollite eum vos et producite ad vestram synagogam et secundum legem vestram judicate eum. Dicunt Judæi Pilato: lex nostra continet, ut si homo homini peccaverit, dignus sit accipere unam minus quadraginta; si vero in Dominum blasphemarit hujusmodi lapidari. Dicit eî Pilatus: si iste sermo blasphemia est, vos judicate eum secundum legem vestram. Dicunt Judæi Pilato: lex nostra mandat nobis, non occidere quemquam. Nos volumus ut crucifigatur, quia dignus est morte crucis. Dicit eis Pilatus: non est bonum, ut crucifigatur, sed tantum corripite eum et dimittite. Intuitus vero Præses in populo et circum-

Præconizati sunt de passione meâ et resurrectione) Præconizaverunt de passione et de resurrectione meâ *Cod. Corf.* Præcinerunt de passione ista et de resurrectione meâ *Cod. Einsidl.* Audientes hæc Judæi exacerbati sunt et) Audientes Judæi *Cod. Einsidl.* Quid amplius vis) Quid amplius ab hoc vis *Cod. Einsidl.* Accipere unam minus quadraginta) Accipere quatragera una minus *Cod. Corf.* Si vero in Dominum blasphemarit hujusmodi lapidari) Si ve-

σοῦς· Μωσῆς καὶ οἱ προφῆται προεκηρυξαν περὶ
 τοῦ θανάτου μου καὶ τῆς ἀναστάσεως. Περιω-
 ρισάντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἀκούοντες λέγουσι
 τῷ Πιλάτῳ· τί πλεῖον ἔχεις ἀκουσαὶ περὶ τῆς
 βλασφημίας ταύτης; Λέγει ὁ Πιλάτος τοῖς Ἰου-
 δαίοις· εἰ οὗτος ὁ λόγος βλασφημὸς ἐστίν, περὶ
 τῆς βλασφημίας λαβέτε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ ἀπα-
 γαγετέ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὸν
 νόμον ὑμῶν κρινάτε αὐτὸν. Λέγουσι οἱ Ἰουδαῖοι
 τῷ Πιλάτῳ· ὁ νόμος ἡμῶν περιέχει, ἀνθρώπος
 εἰς ἀνθρώπον εἰάν ἀμαρτήσῃ, ἀξίος ἐστὶν λαμ-
 βάνειν παρὰ μιᾶν πληγᾶς Μ, εἰ δὲ εἰς Θεοῦ,
 λιθοβολισθῆναι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· λα-
 βέτε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ οἷά βουλεσθε τροπῶ ἀμει-
 νασθε αὐτόν. Λέγουσιν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Πιλάτῳ·
 ἡμεῖς βουλομεθα ἵνα σταυρωθῇ. Λέγει ὁ Πιλά-
 τος· οὐκ ἐστὶν ἀξίος τοῦ σταυρωθῆναι. Περιβλεψα-
 μένος

ro in Deum blasphemaverit lapidari *Cod. Corf.* Vos ju-
 dicare eum secundum legem vestram) Tollite eum vos et
 secundum legem vestram judicate *Cod. Einsidl.* Lex no-
 stra mandat nobis non occidere quemquam) *Omirtunt Codd.*
Corf. et Einsidl. Quia dignus est morte crucis) *Desunt*
in Codd. Corf. et Einsidl. Non est bonum, ut crucifiga-
 tur, sed tantum corripite eum et dimittite) *Desunt in*
Codd. Corf. et Einsidl. In populo et circumstante populo
 Judæorum) In populum circumstantem Judæorum *Cod.*
Einsidl. In populum circumstantem *Cod. Corf.*

circumstante populo Judæorum vidit plurimos Judæos lacrymantes et dixit ad principes sacerdotum Judæorum: non omnis multitudo desiderat eum mori. Dicunt seniores Judæorum ad Pilatum: ideo venimus nos et tota multitudo hic ut moriatur. Dixit Pilatus ad eos: quare morietur? Dicunt illi: quia dicit se ipsum filium Dei esse et regem.

V. Nicodemus autem quidam vir judæus stetit ante præsidem et dixit: Rogo te misericors judex, ut digneris paucos meos audire sermones. Dixit Pilatus ei: dic. Nicodemus dixit: ego dixi senioribus Judæorum et scribis et sacerdotibus et levitis, et omni multitudini Judæorum in synagoga: quid quæritis cum homine isto? Homo iste multa signa facit bona et gloriosa, qualia nullus fecit in terra homo, nec faciet; dimittite illum
et

Vidit plurimos Judæos lacrymantes) Vidit plurimos Judæorum lacrymantes *Cod. Corf.* Et vidit plurimos lacrymantes Judæorum *Cod. Einsidl.* Et dixit ad principes sacerdotum Judæorum) Et dixit eis *Cod. Corf.* Et dicit *Cod. Einsidl.* Desiderat) Vult *Codd. Corf. et Einsidl.* Seniores Judæorum) Seniores *Cod. Einsidl.* Ideo venimus nos et tota multitudo hic) Ideo potius venit diversa multitudo *Cod. Corf.* Ideoque venimus universa multitudo *Cod. Ein-*

μενος δε ὁ Πιλατος εἰς τοὺς περιεστώτας καὶ λέγει· οὐ παν τὸ πλῆθος βουλεται ἀποθανεῖν. Λεγουσιν οἱ πρεσβυτεροὶ τῶν ἰουδαίων· διὰ τοῦτο ἠλθάμεν ἅπαν τὸ πλῆθος ἵνα ἀποθάνῃ. Λεγουσιν οἱ ἰουδαῖοι· ὅτι εἶπεν αὐτὸν υἱὸν Θεοῦ καὶ βασιλεῖα.

V. Νικοδήμος δε τις ἀνὴρ ἰουδαῖος ἐστὶν ἐμπροσθεν τοῦ Πιλατοῦ, καὶ λέγει· ἀξίω εὐσεβῆ, κελεύσον με εἰπεῖν καθάρου λόγου. Ὁ Πιλατος λέγει· εἶπε. Λέγει Νικοδήμος· ἐγὼ εἶπον τοῖς πρεσβυτεροῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευϊταῖς καὶ παν τῷ πλῆθει τῶν ἰουδαίων ἐν τῇ συναγωγῇ· τί ζήτετε μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ὁ ἀνθρώπος οὗτος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ καὶ παραδοξὰ, ἃ οὐδεὶς ἐποίησεν, οὐδὲ ποιήσει·
αφετε

Einsidl. Dixit Pilatus ad eos: quare morietur?) Dixit Pilatus ad Judæos: quid fecit ut morietur? *Codd. Corf. et Einsidl.* Quia dicit se ipsum filium Dei esse et regem) Quia dixit se esse filium Dei et regem *Cod. Einsidl.*

V. Judæus) Judaicus *Cod. Corf.* Rogo te misericors judex, ut digneris paucos meos audire sermones) Rogo misericors, jube me dicere paucos sermones *Codd. Corf. et Einsidl.* Quid queritis cum homine isto?) Quid querimini cum homine isto? *Cod. Einsidl.* Multa signa facit bona et gloriosa, qvalia nullus fecit in terra homo, nec faciet) Multa signa faciebat et gloriosa, qvalia nullus fecit nec facit *Cod. Einsidl.*

C

et nolite ei malum facere. Si ex Deo est, stabunt signa ejus; si vero ex hominibus, dissolventur. Quia et Moyses a Deo in Ægyptum missus fecit signa, quæ dixit illi facere Deus ante Pharaonem regem Ægypti. Erant ibi magi Jannes et Mambres, feceruntque et ipsi per incantationes suas signa, quæ fecerat Moyses, sed non per omnia. Et signa quæ fecerunt magi, non erant ex Deo, sicut nostis vos Scribæ et Pharisei: perierunt ipsi qui fecerunt et omnes, qui crediderunt eis. Et nunc dimittite hominem hunc, quia signa de quibus eum accusatis, ex Deo sunt, et non est dignus morte. Dicunt Judæi Nicodemo: tu discipulus ejus factus es, et verbum pro ipso facis.

Et nolite ei malum facere) Et nolite ei aliquid facere mali
Codd. Corf. et Einsidl. Si ex Deo est, stabunt signa ejus)
 Si ex Deo sunt, stabunt signa ista *Cod. Einsidl.* Moyses
 a Deo in Ægyptum missus, fecit signa) Moyses missus est
 a Deo, et fecit signa in Ægypto *Cod. Corf.* Quæ dixit
 illi facere Deus) Quæ præcepit illi facere *Cod. Corf.* Erant
 ibi magi, Jannes et Mambres) Et ibi curantes malefici
 Jannes et Mambres *Cod. Corf.* Et erant ibi curantes me-
 dici Jannes et Mambres *Cod. Einsidl.* Feceruntque et ipsi
 per incantationes suas signa, quæ fecerat Moyses, sed non
 per omnia. Et signa quæ fecerunt magi, non erant ex
 Deo, sicut nostis vos Scribæ et Pharisei: perierunt ipsi
 qui

αφετε αυτον, και μη βουλετε κατ' αυτου ποιη-
 ρα, ει και εκ Θεου εσιν ταυτα τα σημεια α ποι-
 ησει, σαθησεται, ει δε εξ ανθρωπων καταλυ-
 θησεται. Και Μωσης αποσαλεις παρα Θεου
 εις Αιγυπτον, εποιησεν σημεια πολλα, α ειπεν
 αυτω ο Θεος, εμπροσθεν αυτω Φαραω, βασι-
 λεως Αιγυπτου. Και ησαν εκει ανδρες θερα-
 ποντες τω Φαραω, Ιαννης και Ιαμβρης, και
 εποιουν και αυτοι σημεια ουκ ολιγα, α εποιε
 Μωσης. Και ησαν αυτους οι Αιγυπτιοι ως θε-
 ους Ιαννην και Ιαμβρην· και επειδη τα σημεια
 α εποιησαν, ουκ ησαν εκ Θεου, ακωλοντο και
 αυτοι και οι πισευοντες αυτοις. Και νυν αφετε
 τον ανθρωπον τουτον, ου γαρ εσιν αξιος θανα-
 του. Λεγουσιν οι ιουδαιοι τω Νικοδημω· συ μα-
 θητης αυτου ποιη, και τον λογον υπερ αυτου
 ποιεις; . . . ου κατεσησεν αυτον ο Καισαρ επι του
 αξιω=

qui fecerunt et omnes, qui crediderunt eis) Fecerunt et
 ipsi signa quæ fecit Moyses, sed non habuerunt eos Ægypti
 sicut Deos, et quoniam signa, quæ fecerunt, non erant à
 Deo, perierunt ipsi et qui crediderunt eis *Cod. Cors.* Et
 fecerunt ipsi signa, quæ fecit Moyses, sed non omnia, et
 habuerunt eos Ægyptii sicut Deos, et quoniam signa, quæ
 fecerunt, non erant ex Deo, perierunt ipsi et qui credi-
 derunt eis *Cod. Eins.* Et nunc dimittite hominem hunc,
 quia signa, de quibus eum accusatis, ex Deo sunt, et non
 est dignus morte) Et nunc dimittite hominem istum, non
 enim

facis. Dixit ad eos Nicodemus: numquid et præses discipulus ejus factus est, et verbum pro ipso facit? Numquid non constituit eum Cæsar super dignitatem istam? Erant autem Judæi trementes, cum hæc audierunt et stridebant super Nicodemum, et dicebant ei: veritatem ipsius accipias et possessionem cum Christo habeas. Dixit Nicodemus: Amen, accipiam sicut dixistis.

VI. Ex Judæis quidam alius autem exfiliens rogabat præsidem, ut vellet audire verbum. Dicit præses: quicquid vis dicere, dic. Ego per triginta octo annos jacui Jerosolymis juxta probaticam piscinam, patiens magnam infir-

enim est dignus morte *Cod. Corf. et Einsidl.* Dixit ad eos Nicodemus: numquid et præses discipulus ejus factus est, et verbum pro ipso facit?) *Desunt in Cod. Corf.* Erant autem Judæi trementes, cum hæc audierunt et stridebant super Nicodemum, et dicebant ei) Erant autem Judæi frementes et stridentes dentibus suis super Nicodemum, et dicentes ei *Cod. Corf.* Erant vero Judæi frementes et stridentes super Nicodemum, dicentes ei *Cod. Einsidl.* Et possessionem cum Christo habeas) Et portionem cum eo *Cod. Corf.* Et portionem cum ipso *Cod. Einsidl.*

VI. Ex Judæis quidam alius autem exfiliens) Exiens autem quidam alius exfiliens *Cod. Corf.* Ut vellet audire verbum) Ut verbum diceret *Cod. Corf. et Einsidl.* Quicquid

αἰξιώματος τούτου; Ἦσαν δὲ οἱ ἰουδαῖοι ἐμβρι-
μουμένοι καὶ τριζόντες τοὺς ὀδόντας αὐτῶν κατὰ
τοῦ Νικοδήμου. (Καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Πι-
λατος· τί τοὺς ὀδόντας τριζέτε κατὰ τοῦ Νικο-
δήμου) * τὴν ἀληθεῖαν αὐτοῦ λαβῆς καὶ τὸ με-
ρος αὐτοῦ. Λέγει Νικοδήμος· ἀμην, ἀμην κα-
θὼς εἶπατε.

VI. Ἐκ δὲ τῶν ἰουδαίων ἄλλος παραπηδή-
σας, ἤξω τὸν ἡγεμόνα λόγον ** εἶπεν. Λέγει ὁ
ἡγεμῶν· εἰ τί θελεῖς, εἶπε. Ἐγὼ τριακόντα οκ-
τῶ εἴη κατακειμαι ἐν τῇ κλινῇ ἐν ὄδῳ πονῶν,
καὶ

* Hic adde: λέγοντες vel εἰπόντες.

** Hic in Cod. Parisino λέγων, sed male.

quid vis dicere, dic) Dic quid vis dicere. Et dixit
Cod. Cors. Quid vis dicere dic. Qui dixit Cod. Einsidl.
Ego per triginta octo annos jacui Jerosolymis juxta pro-
baticam piscinam, patiens magnam infirmitatem, expec-
tans sanitatem; quæ fiebat in adventu angeli, qui turbabat
aquam secundum tempus. Et qui prior descendisset in
aquam post commotionem aquæ, sanus fiebat ab omni in-
firmitate. Et inveniens ibi me Jesus languidum, dixit ad
me: vis sanus fieri? Et respondi ego: Domine, non ha-
beo hominem, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in
piscinam. Et dixit mihi: ferge, et tolle grabatum tuum
et ambula. Et sospes factus statim tuli grabatum meum
et ambulavi.) Ego XXXVIII annos jacebam in lecto et
ecceidi in periculum et parturitionem dolorum. Et ve-
niente

infirmi-
tatem, exspectans sanitatem, quæ fie-
bat in adventu angeli, qui turbabat aquam
secundum tempus. Et qui prior descendisset
in aquam post commotionem aquæ, sanus
fiebat ab omni infirmitate. Et inveni-
ens ibi me Jesus languidum, dixit ad me: vis sanus
fieri? Et respondi ego: Domine, non ha-
beo hominem, ut cum turbata fuerit aqua,
mittat me in piscinam. Et dixit mihi: sur-
ge, et tolle grabatum tuum, et ambula. Et
fosses factus statim tuli grabatum meum et
ambulavi. Dicunt Judæi Pilato: domine
præses interroga eum, qualis fuerit dies, in
qua languidus sanatus est. Dixit languidus
sanatus, sabbatum. Dicunt Judæi Pilato:
nonne sic docuimus, quia in sabbato curat
et in principe dæmoniorum dæmonia ejicit?

Et

niente Jesu, multi dæmoniaci et diversis infirmitatibus de-
tenti, curati sunt ab eo. Et quidam juvenes portaverunt
inde in lecto et duxerunt me ad eum. Et videns Jesus
misertus est mei et verbum dixit: Surge, tolle grabatum
tuum et ambula. Et sine mora sanatus sum et surrexi et
ambulavi *Cod. Corf.* Ego in XXXVIII annos jacebam in
lecto et cotidie in periculo et in parturitione dolorum ja-
cui. Venienti enim Jesu, multi dæmoniaci a diversis in-
firmitatibus detenti, curati sunt ab eo; et quidam juvenes
portaverunt me in lecto et duxerunt me ad eum. Et vi-
dens

και ελθοντες του Ιησου, πολλοι δαιμονιζομενοι και ποικιλαις νοσοις κατακειμενοι εθεραπευθησαν παροντος αυτου. Και τινες πισοτατοι κατελεθησαν με, εβασασαν με μετα της κλινης, και απηγαγον με προς αυτον. Και ιδων με ο Ιησους εσπλαγχνισθη, και λογον ειπεν· εγειρε, αρου σου το κραββατον, και περιπατει· και παραχρημα ιαθην, και απηρα τον κραββατον μου, και περιεπατησα. Λεγουσιν οι ιουδαιοι τω Πιλατω· ερωτεις αυτον, ποια ημερα εθεραπευθη; Ερωτηθεις παρα του Πιλατου, περι της ημερας, λεγει· εν σαββατω. Λεγουσιν οι ιουδαιοι· μη ουχ' ουτως εδιδαξαμεν, οτι εν σαββατω εθεραπευθη, και δαιμονια εκβαλλει.

Και

dens Jesus misertus est mei et verbum dixit mihi: surge, tolle grabatum tuum et ambula. Et sine mora sanatus sum et tuli grabatum meum et ambulavi *Cod. Einsidl.* Domine praeses interroga eum, qualis fuerit dies, in qua langvidus sanatus est? Interroga eum, qualis fuit dies, quando curatus fuit et sanatus est *Cod. Cors.* Interroga eum, qualis fuisset dies, quando curatus est? *Cod. Einsidl.* Dixit langvidus sanatus: sabbatum) Dixit sabbatum *Codd. Cors. et Einsidl.* Dicunt Judaei Pilato: nonne sic docuimus, quia in sabbato curat et in principe demoniorum demonia ejicit) Dicunt Judaei: non est sicut dicimus, quod in sabbato curat et ejicit demonia *Cod. Cors.* Dicunt Judaei: nonne sic docuimus, quia in sabbato curat et demonia ejicit *Cod. Einsidl.*

Et alius quidam Judæus exiens dixit: coecus eram, voces audiebam et neminem videre poteram, et cum transisset Jesus, audivi turbam prætereuntem, et interrogavi, quid esset? Et dixerunt mihi, quia Jesus transiret. Et clamavi dicens: Jesu fili David, miserere mei! Et stans jussit me adduci ad se, et dixit mihi, quid vis? Et dixi: Domine, ut videam. Et dixit mihi: respice! et confestim vidi et secutus sum eum gaudens et gratias agens. Et alius Judæus exiens dixit: leprosus eram, et mundavit me solo verbo, dicens: volo, mundare! et illico mundatus sum a lepra. Et alius Judæus exiens dixit: Curvus eram et erexit me verbo.

VII. Et mulier quædam Veronica nomine dixit: sanguine fluens eram ab annis duodecim

Et alius quidam Judæus exiens) Et alius quidam ex Judæis exiens *Cod. Cors.* Et alius quidam Judæus exiliens *Cod. Einsidl.* Coecus eram, voces audiebam et neminem videre poteram, et cum transisset Jesus, audivi turbam prætereuntem et interrogavi, quid esset? et dixerunt mihi, quia Jesus transiret. Et clamavi dicens: Jesu, fili David, miserere mei!) Coecus natus fui, vocem audiebam sed neminem videbam; et transeunte Jesu clamavi voce magna: miserere mei fili Davidis! *Cod. Cors.* Coecus natus

tus

Και παλιν ἄλλος ἰουδαῖος παραπηδήσας εἶπεν·
 ἐγὼ τυφλὸς ἐγεννήθην, Φωνὴν ἤκουον καὶ προ-
 σῶπον οὐκ εβλεπον· καὶ παραγοντος τοῦ Ἰησοῦ,
 ἐκραξά Φωνὴ μεγάλη· ἐλεησον με υἱε Δαβιδ·
 καὶ ἐλεησεν με, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπι-
 τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, καὶ ἀνεβλεψά ἀναχρη-
 μα. Καὶ ἄλλος παραπηδήσας εἶπεν· κωρτος
 ἤμην καὶ ὀφθῶσε με λόγῳ.

VII. Καὶ γυνὴ τις, ὀνοματι Βερονικὴ, ἀπο
 μακροθεν κραζούσα, εἶπεν· αἰμορροῦσα ἤμην, καὶ
 ἤψα-

tus sum, vocem audiebam et neminem videbam. Et trans-
 eunte Jesu clamavi voce magna: miserere mei fili David!
Cod. Einsidl. Et stans iussit me adduci ad se, et dixit
 mihi, quid vis? et dixi: Domine, ut videam. Et dixit
 mihi respice! et confestim vidi et secutus sum eum gau-
 dens et gratias agens) Et misertus est mei, posuit manus
 suas super oculos meos et statim vidi *Cod. Cors.* Et mi-
 fertus est mei; et posuit manus suas super oculos meos
 et vidi statim *Cod. Einsidl.* Et alius Judæus exiens dixit:
 leprofus eram, et mundavit me solo verbo, dicens: volo,
 mundare! et illico mundatus sum a lepra. Et alius Ju-
 dæus exiens dixit: Curvus eram et erexit me verbo) Et
 alius Judæus exfiliens dixit: curvus eram et erexit me
 verbo. Alius dixit: leprofus eram et mundavit me ver-
 bo *Cod. Cors.* Et alius quidam exfiliens dixit: curvus
 eram et correxit me verbo. Item alius exfiliens dixit:
 leprofus eram, et mundavit me verbo *Cod. Einsidl.*

decim et tetigi fimbriam vestimenti ejus et statim fluxus sanguinis mei stetit. Dicunt Judæi: legem habemus mulierem ad testimonium non venire. Et quidam Judæus post alia dixit: vidi Jesum vocari ad nuptias cum discipulis suis et vinum deficere in Cana Galilææ, et cum defecisset vinum, præcepit ministris, ut implerent sex hydrias, quæ ibi erant, aqua; et implerunt usque ad summum. Et benedixit eas, et convertit aquam in vinum, et biberunt omnes gentes admirantes super hoc signum. Et alius Judæus stetit in medio, et dixit: ego vidi Jesum in Capharnaum docentem in synagoga. Et in synagoga erat quidam homo habens dæmonium et clamavit dicens: sine me! quid nobis et tibi Jesu Nazarene? Venisti perdere nos, scio quia tu es sanctus Dei. Et increpavit illum Jesus et dixit illi: obmutesce spiritus immunde et exi de homine. Et statim exivit de isto nihilque illi nocuit. Et hæc quidam Pharisæus dixit: ego vidi, quod multa turba venit ad Jesum a Galilæa et Judæa et maritima et multis regionibus circa Jordanem, et multi infirmi veniebant

VII. *Verba:* Et quidam Judæus post alia dixit usque ad finem capituli, desunt omnino in Codd. Cors. et Einsidl.

ἢ ψαμνῶν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ
 εὐθεὺς ἔση ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος, δι' ἣτων δαδε-
 κα. Τότε λεγούσιν οἱ Ἰουδαῖοι· γυναῖκα εἰς μαρ-
 τυρίαν μὴ ὑπαγεῖν,

Καὶ

bant ad eum, et sanabat omnes. Et audiui
 spiritus immundos clamantes et dicentes: tu
 es filius dei! Et vehementer comminabatur
 eis Jesus, ne illum manifestarent,

VIII. Post hæc quidam nomine Centu-
 rio dixit: ego in Capharnaum vidi Jesum
 et rogavi eum dicens: domine, puer meus
 jacet paralyticus in domo. Et dixit mihi
 Jesus: vade, et sicut credidisti, fiat tibi,
 et sanatus est puer ex illa hora. Deinde
 quidam regulus dixit: habebam filium in
 Capharnaum, qui moriebatur, et cum audis-
 sem Jesum advenire in Galilæam, abii et ro-
 gavi eum, ut descenderet in domum meam
 et sanaret filium meum, incipiebat enim
 mori. Et dixit mihi: vade, filius tuus vi-
 vit; et sanatus est filius meus ex illa hora.

Et

VIII. *Verba:* Post hæc quidam nomine usque ad: et
 sanatus est filius meus ex illa hora, non reperiuntur in Cod.
 Cors. et Einsidl.

Et alii quidam multi ex Judæis et viri et mulieres clamaverunt dicentes: vere filius Dei iste, qui solo verbo omnia sanat et dæmonia ei per omnia subjiciuntur. Dicunt quidam ex ipsis: non est hæc potestas nisi a Deo. Dixit Pilatus Judæis: quare vobis docentibus dæmonia non subjiciantur? Dicunt quidam ex ipsis: non est hæc potestas nisi a Deo, ut dæmonia subjiciantur. Alii autem dixerunt Pilato: quia Lazarum mortuum suscitavit post quatrimum de monumento. Audiens hæc præses tremefactus dixit ad multitudinem Judæorum: quid vobis proderit, quod effundatis sanguinem innocentem.

IX. Et convocans Pilatus Nicodemum et duodecim viros, qui dixerunt, quoniam non est natus ex fornicatione, dixit ad eos: quid faciam,

Et alii quidam multi ex Judæis et viri et mulieres clamaverunt dicentes: vere filius Dei iste, qui solo verbo omnia sanat et dæmonia ei per omnia subjiciuntur) Et alii quidam ex multitudine Judæorum, viri et mulieres clamaverunt dicentes: iste homo propheta est et dæmonia ejus (*leg. ei*) subjecta sunt *Cod. Cors.* Et alii quidam ex multitudine Judæorum et mulieres clamaverunt dicentes: iste homo propheta est: dæmonia ei subjecta sunt *Cod. Einsidl.* Dicunt quidam ex ipsis: non est hæc potestas nisi a Deo) *Omissa in Codd. Cors. et Einsidl.* Dixit Pilatus Judæis: quare

Και ἄλλοι δὲ τινες, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἐκράζον λέγοντες· οὗτος ὁ ἀνθρώπος προφήτης ἔστιν, καὶ τὰ δαιμονία αὐτῷ ὑποτάσσονται. * λέγει ὁ Πιλάτος· διατί καὶ οἱ διδασκαλοὶ ὑμῶν οὐκ ὑποτάσσονται αὐτῷ; Λέγουσιν τῷ Πιλάτῳ· οὐκ οἶδαμεν. Ἄλλος δὲ εἶπεν τῷ Πιλάτῳ· ὅτι τὸν Λαζαρόν τετραήμερον ἠγεῖρεν ἐκ τοῦ μνημείου τεθνηκότα. Ἐντρομος δὲ γενομένος ὁ ἡγεμῶν, λέγει πρὸς ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων· τί θελετε ἐγχεεῖν αἷμα ἀθῶον;

IX. Καὶ προσκαλεσαμένος λέγει αὐτοῖς· τί ποιήσω, ὅτι ἕσσις γίνεται ἐν τῷ λαῷ; Λέγου-
σιν

* Verba λέγει ὁ Πιλάτος omiffa in Codice; sed cum ad sensum recte constituendum apprime sint necessaria, adduntur ab Editore.

quare vobis docentibus dæmonia non subjiciuntur? Dicunt quidam ex ipsis: non est hæc potestas nisi a Deo, ut dæmonia subjiciantur) Dicit Pilatus ad eos: quare doctoribus vestris non subjecta sunt? Dicunt Pilato: nescimus *Cod. Corf.* Dicit Pilatus ad illos qui dixerunt: Dæmonia illi subjecta sunt: quare et doctoribus vestris non sunt subjecta? Dicunt Pilato: nescimus *Cod. Eins.* Quia Lazarum mortuum suscitavit post quatrimum de monumento) Lazarum mortuum post quartum diem de monumento suscitavit *Cod. Corf.* Quid vobis proderit quod effundatis?) Quid vultis effundere? *Cod. Corf.*

IX. Quoniam) *Omiffis Cod. Corf.* Dixit ad eos) Dicit
ad

faciam, quoniam seditio fit in populo? Dicunt ei illi: nescimus, ipsi videant, qui seditionem commovent. Iterum Pilatus convocans multitudinem dixit eis: scitis, quia vobis consuetudo est per diem azymorum ut dimittam vobis unum vinctum. Habeo unum insignem vinctum homicidam, qui dicitur Barrabas, et Jesum qui dicitur Christus, in quo nullam causam mortis invenio. Quem ergo vultis ex his duobus dimitti? Clamaverunt autem omnes dicentes: Barrabam dimitte nobis. Dicit eis Pilatus: quid ergo faciam de Jesu, qui dicitur Christus? Dicunt omnes: crucifigatur. Iterum clamant dicentes Pilato: non es amicus Caesaris, si hunc dimittis, quia dixit se filium Dei esse et regem: an forte vis hunc esse et non Caesarem? Tunc repletus furore Pilatus dixit ad eos: semper gens vestra seditiosa fuit, et qui profuerunt, contrarii eis fuistis. Responderunt Judaei: qui sunt qui

ad eos *Cod. Einsidl.* Dicunt ei illi: nescimus) Dicunt ei: nos nescimus *Cod. Einsidl.* Dicunt ei: illud nescimus *Cod. Corf.* Qui seditionem commovent) *Desunt in Codd. Corf. et Einsidl.* Vinctum) Vinctum in carcere *Cod. Einsidl.* Barrabas) Barabbas *Cod. Einsidl.* Et Jesum, qui dicitur Christus, in quo nullam causam mortis invenio) In Jesu vero nullam culpam invenio mortis *Cod. Corf.* In Jesu nullam

εν αυτω· ημεις ουκ οίδαμεν, αυτοι οψονται·
 Και παλιw ο Πιλατος προσκαλεσαμενος απαν
 το πληθος των ιουδαιων, λεγει· οιδατε οτι συ-
 νηθεια υμιν εσιν, κατα εορτην των αζυμων, ενα
 απολυειν υμιν δεσμιον· εχω ενα καταδικον δεσ-
 μιον εν τω δεσμωτηριω Φονεον, λεγομενον Βαρα-
 βαν, και τουτον εσηκοτον κατα προσωπον υμων
 τον Ιησουν ισον, ουτε μιαν αιτιαν ευρισκω εν αυ-
 τω· τινα θελετε απολυσω υμιν; Οι δε κρα-
 ζουσιν· Βαραβαν. Και λεγει αυτοις Πιλατος·
 τι ουν ποιησω Ιησουν τον λεγομενον Χρισον; Λε-
 γουσιν· σαρωθητω. Ἐτερος δε των ιουδαιων
 ελεγε προς τον Πιλατον· ταχα ουκ ει φιλος του
 Καισαρος, οτι ειπεν εαυτον υιον Θεου και βασι-
 λεα, θελεις ουν τουτον βασιλεα και ου Καισα-
 ρα; Χολεσας δε ο Πιλατος ειπεν προς τους ιου-
 δαιους· διασιασον το εθνος υμων εσιν, και τοις
 ευεργηταις υμων αντιλεγετε. Λεγουσιν οι ιου-
 δαιοι·

nullam culpam invenio mortis *Cod. Einsidl.* Quem ergo
 vultis ex his duobus dimitti?) Quem ergo vultis ut dimit-
 tam vobis? *Cod. Cors.* Quem vultis dimitti vobis? *Cod.*
Einsidl. Iterum clamant dicentes Pilato) Iterum dixe-
 runt Judæi *Cod. Einsidl.* An forte vis hunc esse et non
 Cæsarem?) Ni forte velles hunc regem esse et non Cæsa-
 rem? *Cod. Cors.* Ni forte vis hunc esse regem et non
 Cæsarem *Cod. Einsidl.* Et qv̄i profuerunt) Et qv̄i pro
 vobis fuerunt *Cod. Einsidl.* Qvi sunt qv̄i fuerunt pro
 nobis) Qvi sunt pro nobis *Cod. Einsidl.*

qui fuerunt pro nobis? Dicit eis Pilatus: Deus vester, qui eruit vos de dura servitute Ægyptiorum et transduxit per mare rubrum, sicut per aridam, et in eremo cibavit vos Manna et carne coturnicum, et aquam de petra produxit, et legem de coelo vobis dedit: et in omnibus irritastis Deum vestrum et quæstivistis vobis vitulum facere conflatilem et adorastis et immolastis, et dixistis: isti sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. Et voluit Deus vester disperdere vos: et deprecatus est Moyses pro vobis, ut non moreremini et audivit Deus vester eum, et transtulit peccatum vestrum. Deinde exacerbati voluistis occidere prophetas vestras Moysen et Aaron, quando fugerunt in tabernaculum: et semper contra Deum et ejus Prophetas murmurastis. Et exsurgens de tribunali

Transduxit per mare rubrum, sicut per aridam) Et eduxit vos ex Ægypto per mare, sicut per aridam terram *Cod. Corf.* Per mare duxit vos, sicut per aridam terram *Cod. Einsidl.* Et carne coturnicum) Et coturnicibus *Cod. Corf.* Et coturnice *Cod. Einsidl.* Et aquam de petra produxit) Et eduxit vobis aquam de petra et potavit *Cod. Corf.* Et eduxit vobis de petra aquam et potavit vos *Cod. Einsidl.* Et legem de coelo vobis dedit) Et legem dedit vobis *Codd. Corf. et Einsidl.* Et in omnibus irritastis Deum vestrum)

δαιοι· ποιοις ευεργηταις; Λεγει ο Πιλατος· ως ακουω, ο Θεος υμων απο δουλειας σκληρας εξηγαγεν υμας εκ γης Αιγυπτου, και δια Θαλασσης εσωσεν υμας ως δια Ξηρας, και εν ερημω ετρεψεν υμας μαννα, και ορτινομητραν εδωκεν υμιν, και εκ πετρας υδωρ εποτισεν υμας, και νομον εδωκεν υμιν· και επι τουτοις πασιν παροργισατε τον Θεον υμων, και εξητησατε μοσχον χονευτον και παροξυνατε τον Θεον υμων. Και εξητησεν αποκτειναι υμας, και ελιτανευσεν Μωσης υπερ υμων και ουκ εθανατωθητε· και νυν καταγγελετε μοι, οτι βασιλευα μισω. Και ανασας ο Πιλατος απο του βηματος εξητησεν εξηλθειν.

vestrum) In his omnibus a vobis irritus est *Cod. Cors.* Et in his omnibus irritastis Deum vestrum et voluit vos occidere *Cod. Einsidl.* Et quæsiuistis vobis vitulum facere usque ad: et semper contra Deum et ejus Prophetas murmurastis) *Desunt in Cod. Einsidl. in quo modo exstat:* Et nunc dicitis, quia regem odio. Et quæsiuistis vobis vitulum facere constabilem et adorastis et immolastis, et dixistis: illi sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti, et voluit Deus vester disperdere vos) Et quæsiuistis vobis vitulum fasilem Deum, et exacerbastis Deum vestrum et voluit vos occidere *Cod. Cors.* Et audivit Deus vester eum et transtulit peccatum vestram) *Desunt in Cod. Cors.* Deinde exacerbati voluistis occidere prophetas vestras Moysen et Aaron, quando fugerunt in tabernaculum: et semper contra Deum et ejus Prophetas murmurastis)

D

Quem

bunali voluit exire foras. Clamaverunt autem omnes Judæi: regem scimus esse Cæsarem, non Jesum. Nam quando hic natus est, tunc Magi venerunt et ei munera obtulerunt. Quod cum audisset Herodes, turbatus est valde, et voluit eum occidere. Quod cum cognovisset pater ejus, fugit in Ægyptum cum matre sua Maria. Herodes cum audisset eum esse natum, voluit eum occidere, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem et in omnibus finibus ejus, a bimatu et infra. Audiens Pilatus hæc verba timuit, et silentio facto in populo qui clamabat, dixit ad Jesum: ergo Rex es tu? Dicunt ad Pilatum omnes Judæi: iste est quem Herodes quærebat occidere.

Quem postmodum lapidari voluistis; nunc vero dicitis: quia regem odio *Cod. Corf.* Clamaverunt autem omnes Judæi: regem scimus esse Cæsarem, non Jesum) Clamaverunt autem Judæi et dixerunt ei: Regem scimus Cæsarem et non Jesum *Cod. Corf.* Clamaverunt autem omnes Judæi: Regem scimus Cæsarem *Cod. Einsidl.* Nam quando hic natus est, tunc Magi venerunt et ei munera obtulerunt) Nam et Magi munera obtulerunt ei quasi regi *Cod. Corf.* Nam et Magi munera ei obtulerunt sicut Regi *Cod. Einsidl.* Quod cum audisset Herodes, turbatus est valde, et voluit eum occidere) Audiens autem Herodes a Magis, quod Rex natus est, voluit occidere eum *Cod. Corf.* Audiens

θειν. Και εκραξαν οι ιουδαιοι τω Πιλατω, λεγοντες· ημεις βασιλευσιν οιδουμεν Καισαρα, και ου τον Ιησουν. Και γαρ οι μαγοι δωρα προσηνεγκαν ως βασιλει· και ακουσας ο Ηρωδης παρα των μαγων, οτι βασιλευσ εγεννηθη, εξητησεν του αποκτειναι αυτον· γνους δε ο πατηρ αυτου Ιωσηφ, παρελαβεν αυτον και την μητερα αυτου, και εφυγεν εις Αιγυπτον. Και ακουσας Ηρωδης, απολεσεν τους παιδας τους εν Βηθλεεμ. Ακουσας δε ο Πιλατος τους λογους τουτους λιπον οτι εκραζον, λεγει· ωσε ουτος εσι ον εξητει Ηρωδης; Λεγουσιν οι ιουδαιοι· ναι ουτος εσι·
 ΤΟΤΕ

diens Herodes a Magis, quia Rex natus est, voluit occidere eum *Cod. Einsidl.* Quod cum cognovisset pater ejus, fugit in Ægyptum cum matre sua Maria) Hoc autem cognito patri ejus Josepho, tulit et matrem ejus et fugierunt in Ægyptum *Cod. Corf.* Hoc autem cognito, pater ejus autem Joseph tulit eum et matrem ejus, et fugierunt in Ægyptum *Cod. Einsidl.* Herodes, cum audisset eum esse natum, voluit eum occidere, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem et in omnibus finibus ejus, a bimatu et infra) Audiens quod Herodes, perdidit infantes Judæorum, qui nati sunt in Bethlehem *Cod. Corf.* Audiens autem Herodes, perdidit infantes Judæorum, qui nati sunt in Bethleem *Cod. Einsidl.* Audiens Pilatus hæc verba timuit, et silentio facto in populo qui clamabat, dixit ad Jesum: ergo Rex es tu? Dicunt ad Pilatum omnes Judæi: iste est, quem Herodes quærebat occidere)

dere. Accipiens autem Pilatus aquam, lavit manus suas coram populo dicens: innocens ego sum a sanguine iusti hujus, vos videritis! Et responderunt Judæi dicentes: sanguis ejus super nos et super filios nostros. Tunc jussit Pilatus adduci Jesum ante se, et persecutus est eum his verbis: genus tuum comprobavit te ut Regem. Propter quod ego Herodes precipio flagellari te secundum statuta priorum principum et in principio te alligari, et in cruce suspendi in eo loco ubi tentus es, et duos

Audiens Pilatus verba hæc timuit, et facto silentio in populo qui clamabat, dixit eis: hic est quem quærebat Herodes? dicunt ei, hic est *Cod. Corsf.* Audiens Pilatus verba hæc timuit, et facto silentio in populo qui clamabant, dixit Pilatus: ergo hic est, quem quærebat Herodes? dicunt ei, hic est *Cod. Einsidl.* Accipiens autem Pilatus aquam, lavit manus suas coram populo dicens: innocens ego sum a sanguine iusti hujus, vos videritis) Accipiens autem eum misit ad Herodem, et accepta aqua lavit manus suas coram populo dicens: sanguis ejus super vos et super filios vestros! Et gavisus est Herodes. Tunc Herodes secum reputans quid sciscitari (*sic legendum videtur*) vellet. Pilatus autem sibi familiaris providus, cautus non vult dare vitam morti, nec Judæorum sese conjungere forti. Atque remisit eum Pilato regem crucifigi eorum. *Cod. Corsini*; ubi tamen nonnulla ob compendium litterarum obscura, ita ut conjectura in verbis quibusdam eruendis opus fuit, quæ

Τότε λαβὼν ὕδωρ ὁ Πιλατος, ἀπενψατό τὰς
 χεῖρας αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, λέγων· ἄθως
 εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου τοῦ δικαίου, ὑμεῖς
 ὀφείθε. Καὶ πάλιν κρᾶζουσιν οἱ ἰουδαῖοι· ὅτι
 τὸ αἷμα αὐτοῦ εἴς ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
 Τότε ἐκέλευσεν ὁ Πιλατος τὸν βιβλὸν ἐλκυσθῆ-
 ναι ἐπὶ τοῦ βήματος οὐ ἐκαθίζετο, καὶ οὕτως
 ἀπεφώνατο κατὰ τοῦ Ἰησοῦ·

Ἀποφασίς Πιλατοῦ

Τὸ εἶδος τοῦ σου κατεπέξαν σε ὡς βασιλεῖα, καὶ
 διὰ τοῦτο ἀφυσάμην, πρῶτον φραγελλοῦσθαι διὰ
 τῶν δεσμῶν τῶν ἀσεβῶν βασιλεῶν, καὶ τότε ἀρ-
 τασθαι

que forsan interdum a vero aberravit. Tunc jussit Pilatus
 adduci Jesum ante se, et profecutus est eum his verbis)
 Et ducentes illum ante tribunal suum ubi sedebat, et pro-
 secutus est Pilatus his verbis dicens sententiam adversus
 Christum *Cod. Cors.* Tunc jussit Pilatus adduci illum an-
 te tribunal ubi sedebat, et profecutus est his verbis dicens
 sententiam Pilatus adversus Jesum *Cod. Einsidl.* Genus
 tuum comprobavit te ut Regem) Genus tuum atqve gens
 tua reprobavit te regem *Cod. Cors.* Genus tuum compro-
 bavit te ut regem *Cod. Einsidl.* Propter quod ego Hero-
 des præcipio flagellari te secundum statuta priorum prin-
 cipum) Propterea præcipio primum te flagellari secundum
 statuta principum *Cod. Cors.* Propterea præcipio te pri-
 mum flagellari secundum statuta priorum principum *Cod.*
Einsidl. Et in cruce suspendi in eo loco ubi tentus es,
 et duos malignos tecum, quorum nomina sunt hæc: Di-
 mas

duos malignos tecum, quorum nomina sunt hæc: Dimas et Gestas.

X. Et exiit Iesus de prætorio et duo latrones cum eo. Et cum pervenissent ad locum, qui dicitur Golgata, exspoliaverunt eum vestimento suo et præcingunt eum linteo et coronam de spinis imponunt super caput ejus et dant arundinem in manu ejus. Similiter et duos latrones suspendunt cum eo, Dimas a dextris et Gestas a sinistris ejus. Iesus vero dixit: Pater mi, parce illis, quia nesciunt, quid faciunt. Et diviserunt vestimenta ejus, super vestem ejus mittentes sortem. Et steterunt populi et irridebant eum principes sacerdotum et seniores Judæorum dicentes: alios

salvos

mas et Gestas) Deinde præcepit eum elevari in cruce in eo loco quo tentus est, et duos malignos cum eo, quorum nomina sunt Dymas et Gestas *Cod. Cors.* Deinde præcepit allevari eum in crucem in eo loco ubi tentus est, et duo maligni cum eo, quorum nomina sunt hæc: Dismas et Gestas *Cod. Einsidl.*

X. Et exiit Iesus de prætorio et duo latrones cum eo. Et cum pervenissent ad locum, qui dicitur Golgata, exspoliaverunt eum vestimento suo et præcingunt eum linteo et coronam de spinis imponunt super caput ejus) Et exiens Iesus de prætorio, venierunt duo latrones cum eo ad locum, et spoliarunt eum vestimentis ejus et præcinxerunt eum

eum

τασθαι αὐτος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐν τῷ κηπῷ ὅπου ἐπιάσθη, καὶ δύο κακούργοι σὺν αὐτῷ.

X. Καὶ ἐνθὺς ἐξηγαγον τὸν Ἰησοῦν ἀπο τοῦ πραιτωρίου, ἀμὰ τῶν δύο κακούργων, καὶ * ἤλθον ἐπὶ τὸν τοπὸν, ἐξέδυσαν οἱ στρατιῶται τὸν Ἰησοῦν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεζώσαν αὐτὸν λεντιῶ, καὶ σέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιεθήκαν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν· καὶ ἐσαυρώσαν αὐτὸν, ἀμὰ δὲ καὶ τοὺς δύο κακούργους ἐκρέμασαν σὺν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλέγεν· ἀφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιούσιν. Καὶ διμερισαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατιῶται· καὶ ζῆκει ὁ λαὸς θεῶρων. Καὶ ἐξεμνητρίζον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λεγόντες· ἀλλοὺς ἐσω-

σεν,

* Lege: ἐλθόντων.

eum linteo et coronam de spinis imposuerunt super caput ejus *Cod. Corf.* Præcingunt) Præcinxerunt *Cod. Einsidl.* Suspendunt) Suspenderunt *Cod. Einsidl.* Pater mi, parce illis, quia nesciunt, quid faciunt) Pater parce et dimitte; nesciunt enim quid faciunt *Cod. Corf.* Pater parce et dimitte illis; nesciunt enim quid faciunt *Cod. Einsidl.* Et diviserunt vestimenta ejus, super vestem ejus mittentes fortem) Et diviserunt sibi vestimenta ejus *Cod. Einsf.* Principes sacerdotum et seniores Judæorum dicentes) Principes et seniores et judices eorum, intra semetipfos dicentes *Cod. Corf.* Principes, seniores et judices eorum, inter semetipfos dicentes *Cod. Einsidl.*

salvos fecit, nunc se ipsum salvum faciat, si potest; si filius Dei est, descendat nunc de cruce. Deludebant ergo eum milites, et accipientes acetum et fel offerebant ei bibere, et dicebant ad illum: si tu es Rex Judaeorum libera temet ipsum! Accipiens autem Longinus miles lanceam, aperuit latus ejus et continuo exivit sanguis et aqua. Scripsit autem Pilatus titulum super crucem literis Hebraicis et Latinis et Graecis, continentem hæc: Hic est Rex Judaeorum. Unus autem de duobus latronibus, qui crucifixi erant cum Jesu, nomine Gestas, dixit ad Jesum: si tu es Christus libera te ipsum et nos. Respondens autem latro, qui a dextris ejus suspensus erat, nomine Dimas, increpavit eum et dixit: Non times tu Deum, qui in hoc judicio es ex damnatis?

Nos

Nunc se ipsum salvum faciat, si potest; si Dei filius est, descendat nunc de cruce) Nunc semetipsum salvum faciet; si filius Dei est descendat de cruce *Cod. Cors.* Nunc se ipsum salvet; si Dei filius est, descendat de cruce *Cod. Einsidl.* Deludebant ergo) Deludebant *Cod. Einsf.* Accipientes) Accedentes *Cod. Einsidl.* Acetum et fel offerebant ei bibere et dicebant ad illum) Acetum cum felle offerebant ei bibere dicentes *Cod. Einsidl.* Et continuo exivit) Et exiit de latere ejus *Cod. Einsidl.* Scripsit autem Pilatus titulum super crucem literis Hebraicis et Latinis

nis

σεν, και εαυτον ου δυναται σωσαι· ει υιος Θεου
 ει, καταβατω νυν απο του τανου, και πισευ-
 σωμεν εις αυτον. Ενεπαιζον δε αυτω και οι
 ζρατιωται, προσερχομενοι, και οξος μετα χωλης
 προσφεροντες αυτω, και ελεγον· ει συ ει ο Χρι-
 στος ο βασιλευς των ιουδαιων, σωσον σεαυτον.
 Εκελευσε δε ο Πιλατος μετα την αποφασιν, και
 τιτλον επιγραφηναι, την αιτιαν αυτου, γραμ-
 μασιν ελληνικοις. Eis δε τις των κρεματισθεν-
 των κακουργων ονοματι Γεσας, εφη προς τον
 Ιησουν· ει συ ει ο Χριστος, σωσον σεαυτον και η-
 μας. Αποκριθεις δε ο ετερος Δημας, επιτιμη-
 σεν αυτον λεγων· ουδεν φοβη συ τον Θεον, οτι
 εν τω αυτω κριμασι ει; Και μεν δικαιως, αξια
 γαρ

nis et Græcis, continentem hæc) Jussit autem præfes titu-
 lum scribi et poni cruce super caput ejus, quem scripserat
 literis hebraicis et græcis et latinis, secundum quod dixe-
 runt Judæi *Cod. Cors.* Jussit autem præfes pro sententia
 titulum scribi literis hebraicis, græcis et latinis, secun-
 dum quod dixerunt Judæi *Cod. Einsidl.* Unus autem de
 duobus latronibus, qui crucifixi erant cum Jesu, nomine
 Gestas, dixit ad Jesum) Unus autem ex his latronibus,
 qui adpensi erant, nomine Gestas, dixit ei *Cod. Einsidl.*
 Respondens autem latro, qui a dextra ejus suspensus erat,
 nomine Dimas, increpavit eum et dixit) Respondit Dimas
 et conturbavit eum dicens *Cod. Cors.* Respondens autem
 Dismas, conturbavit eum dicens *Cod. Einsidl.* Non ti-
 mes tu Deum, qui in hoc judicio es ex damnatis?) Neque
 times

Nos autem digne et iuste secundum ea quæ fecimus, recepimus mercedem. Hic autem Jesus, quid mali fecit? Et post hæc suspirans dixit ad Jesum: memento mei domine, dum veneris in regnum tuum. Respondens autem Jesus, dixit ad illum: amen dico tibi, quia hodie mecum eris in paradiso.

XI. Erat autem hora quasi sexta, et tenebræ factæ sunt super universam terram usque ad horam nonam. Sole autem obscurante, ecce velum templi scissum est a summo usque deorsum, et petra scissæ sunt, et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum, qui dormierunt, surrexerunt. Et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna dicens: Hely, Hely lama zabathani: quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Et post hæc dicit Jesus: Pater in manus tuas commendo spiritum meum! Et

times tu Deum, qui in hoc iudicio est *Cod. Corf.* Non times nec tu Deum, qui in hoc iudicio es *Cod. Einsidl.* Nos autem digne et iuste secundum ea quæ fecimus, recepimus mercedem. Hic autem Jesus, quid mali fecit? Nos enim digne et iuste ea quæ gessimus recepimus; hic vero nihil mali gessit *Cod. Corf.* Nos enim iuste et digna ea quæ gessimus recipimus; hic autem nihil mali fecit *Cod.*

γὰρ ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν κακὸν ἐποίησεν. Καὶ ἐλέγεν τῷ Ἰησοῦ· μνησθήτι μου κυρίε, ὅταν ἐλθῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι Διημα, σημερον μετ' ἐμοῦ ἐσὴ ἐν τῷ παραδεισῷ.

XI. Ἦν δὲ ὡς ὥρα ἕκτη, καὶ σκοτος ἐγένετο ἐπὶ τὴν γῆν, ἕως ὥρας Θ' τοῦ ἡλίου σκοτισθέντος· καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα ναοῦ εἰς δύο, ἀπ' ἀνωθεν ἕως κατω· καὶ φωνήσας φωνῇ μεγαλῇ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· περὶ βαββαχ, εθ, κιδ δολη, ὃ ἕρμηνευεται· εἰς χεῖρα σου παρατιθήμι τὸ πνεύμα

Cod. Einsidl. Et post hæc suspirans dixit ad Jesum) Et dicebat ad Jesum *Cod. Cors.* Et postquam conturbavit forcium suum, dicit Jesu *Cod. Einsidl.* Dum veneris in regnum tuum) In regno tuo *Cod. Einsidl.* Quia hodie) *Deest quia in Codd. Cors. et Einsidl.*

XI. Hora quasi sexta) Quasi hora sexta dici *Cod. Eins.* Sole autem obscurante) Sole autem obscurato *Cod. Cors.* A summo usque deorsum) In duas partes, a summo usque deorsum *Codd. Cors. et Einsidl.* Et petra scissa sunt, et monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum qui dormierunt, surrexerunt) *Desunt hæc in Codd. Cors. et Einsidl.* Et circa horam nonam exclamavit Jesus) Et clamavit Jesus *Cod. Cors.* Quod est interpretatum) Quod interpretatum *Cod. Cors.* Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me! Et post hæc dicit Jesus: Pater) *Omittit*

Et hæc dicens emisit spiritum. Videns autem Centurio, quia Jesus sic clamans emisisset spiritum, glorificavit Deum et dixit: vere hic homo justus erat. Et omnes populi circumstantes conturbati sunt vehementer ad spectaculum illud, et considerantes quæ facta sunt, percusserunt pectora sua, et tunc revertebantur in civitatem Jerusalem. Centurio veniens ad Præsidem retulit illi omnia quæ facta sunt. Cum autem Præses audivisset omnia quæ facta erant, contristatus est nimis et convocans Judæos simul dixit ad illos: vidistis signa quæ facta sunt in sole, et cætera omnia, quæ facta sunt, dum Jesus moriebatur? Quod cum audissent Judæi, responderunt Præsidi: eclipsis facta est solis secundum veterem consuetudinem.

Omittit Cod. Cors. Emisit spiritum) Exspiravit *Cod. Cors.* Quia Jesus sic clamans emisit spiritum) Quæ facta sunt *Codd. Cors. et Einsidl.* Et dixit: vere hic homo justus erat) Dicens: quia hic homo justus erat *Cod. Einsidl.* Et omnes populi circumstantes conturbati sunt vehementer ad spectaculum illud) Et omnis populus circumstans conturbatus aspiciebat *Cod. Cors.* Et omnes populi circumstantes turbati sunt ad spectaculum *Cod. Einsidl.* Et considerantes quæ facta sunt, percusserunt pectora sua, et tunc revertebantur in Jerusalem) Considerantes quæ facta sunt et percutientes pectora sua revertebantur *Cod. Cors.* Considerantes

μα μου· και τουτο ειπων παρεδωκε το πνευμα.
 Ιδων δε ο εκατονταρχος το γενομεκον, εδοξασεν
 τον Θεον λεγων· οτι ο ανθρωπος ουτος δικαιος
 εστιν. Και παντες οι παραπορευομενοι οχλοι επι
 την θεωριαν ταυτην, και θεωρουντες τα γινο-
 μενα, τυπτοντες αυτων τα σηδη υπεσρενον. Ο
 δε εκατονταρχος ανηνεγκεν τω ηγεμονι απαντα
 τα γενομενα. Ακουσας δε ο ηγεμων και η γυνη
 αυτου, ελυπηθησαν σφοδρα, και ουκ εφαγον ου-
 δε επιον τη ημερα εκεινη. Και μετεπεμψεν ο
 Πιλατος τοις ιουδαιοις, και ειπεν αυτοις· ου
 θεωρησατε τα γενομενα; Οι δε ειπεν αυτοι·
 εκλιψις ηλιου γεγωμεν κατα το ειωθως. Εση-
 κεισαν

rantes quæ facta sunt, percipientes pectora sua reverteban-
 tur *Cod. Einsidl.* Centurio veniens ad Præfidem retulit
 illi omnia quæ facta sunt) Centurio autem retulit Præfidi
 quæ facta sunt *Codd. Corf. et Einsidl.* Cum autem Præfes
 audivisset omnia, quæ facta erant, contristatus est nimis)
 Audiens autem Præfes, contristatus est nimis et non man-
 ducavit neque bibit illa die *Cod. Corf.* Audiens autem
 Præfes, contristatus est nimis et non manducaverunt neque
 biberunt in illa die *Cod. Einsidl.* Et convocans Judæos
 simul dixit ad illos: vidistis signa, quæ facta sunt in sole,
 et cetera omnia quæ facta sunt, dum Jesus moriebatur?)
 Convocans autem Pilatus Judæos, dixit eis: vidistis quæ
 facta sunt? *Codd. Corf. et Einsidl.* Quod cum audissent
 Judæi) Omittunt *Codd. Corf. et Einsidl.* Veterem) *Deest*
 in *Cod. Einsidl.*

nem. Stabant autem omnes noti ejus a longe, similiter et mulieres, quæ secutæ fuerant Jesum a Galilæa hæc videntes. Et ecce vir quidam ab Arimathia nomine Joseph, qui etiam erat discipulus Jesu, occulte tamen propter metum Judæorum, venit ad Præsidem, rogavitque Præsidem, ut permitteret illi, ut tolleret corpus Jesu de cruce: et Præsides permisit. Venit autem Nicodemus ferens secum mixturam Myrrhæ et Aloës, quasi libras centum et deposuerunt Jesum cum lacrymis de cruce, et ligaverunt illum in linteis cum aromatibus, ut mos sepeliendi est Judæis, et posuerunt illum in monumentum novum, quod Joseph construxerat et de petra excidi curaverat, in quo nullus homo positus fuerat, et advolverunt saxum magnum ad ostium spelunçæ.

XII.

Quæ secutæ fuerant Jesum a Galilæa hæc videntes) Quæ secutæ erant eum a Galilæa, videntes hæc omnia *Cod. Cors.* Et ecce vir quidam ab Arimathia, nomine Joseph, qui etiam erat discipulus Jesu, occulte tamen propter metum Judæorum) Et ecce vir quidam nomine Joseph, agens ad curiam, vir bonus et justus, hic non fuit consentiens voluntatibus et actibus Judæorum, ab Arimathia civitate Galilææ Judææ, et ipse erant expectans regnum Dei *Cod. Cors.* Ecce vir quidam nomine Joseph, agens curiam, vir bonus et justus. Hic non fuit consentiens voluptatibus et accusationibus Judæorum, ab Arimathia civitate Judææ, et

et

κεισαν δε παντες οι γνωσοι του Ιησου απο μακρο-
θεν, και γυναικες αι συνακολουθουσαι απο της
Γαλιλαιας ορωσαι ταυτα. Και ιδου ανηρ ονο-
ματι Ιωσήφ, λευιτης υπαρχων, ανηρ αγαθος
και δικαιος; ουτος ουκ ην * την βασιλειαν του
Θεου, ουτος προσελθων τω Πιλατω ητησατο το
σωμα του Ιησου. Και επετρεψεν ο Πιλατος
αποδοθηναι το σωμα. Και καθελων, ενετυ-
λιξεν σινδονι καθαρα, και εθηκεν αυτο εν μνη-
μειω λαξευτω, εν ω ουκ ην ουδεπω ** κειμενος.

XII.

* Hic nonnulla deesse videntur; forsitan ita supplenda: ουτος
ουκ ην συγκατατεθειμενος τη βουλη αυτων· προσεδεχετο
και αυτος. ** Post ουδεπω supple ουδεις.

et ipse erat expectans regnum Dei *Cod. Einsidl.* Venit ad
Præsidem, rogavitque Præsidem, ut permitteret illi, ut tolleret
corpus Jesu de cruce: et Præses permisit) Hic rogavit Pilatum
et petiit corpus Christi *Cod. Cors.* Hic rogavit Pilatum et
petiit corpus Jesu *Cod. Einsidl.* Venit autem Nicodemus,
ferens secum mixturam Myrrhæ et Aloës, quasi libras cen-
tum et deposuerunt Jesum cum lacrymis de cruce, et liga-
verunt illum in linteis cum aromatibus, ut mos sepeliendæ
est Judæis, et posuerunt illum in monumentum novum,
quod Joseph construxerat et de petra excidi curaverat, in
quo nullus homo positus fuerat, et advolverunt saxum
magnum ad ostium speluncæ) Et deponens eum de cruce,
involvit eum in sindone munda et posuit in monumento
suo novo, quod exciderat in petra, in quo nunquam quis-
quam positus fuerat *Cod. Cors.* Et deponens eum de cruce,
involvit eum in sindone munda et posuit eum in monumen-
tum suum novum, in quo nullus fuerat positus *Cod. Einsidl.*

XII. Audientes autem iniqui Judæi, quia corpus Jesu petiit et sepelivit, quærebant et Nicodemum et istos duodecim viros, qui dixerunt ante Præsidentem, quia non est natus de fornicatione, et alios bonos, qui opera bona declaraverant. Omnibus autem occultatis præ timore Judæorum, solus Nicodemus ostendit se eis, quando isti ingressi synagogam. Et responderunt ei Judæi: et tu quomodo ausus es ingredi synagogam, quia consentiens Christo eras? Pars illius tecum fiat in futuro seculo. Et respondit Nicodemus, Amen! sic fiat, ut pars mihi sit cum isto in regno suo. Similiter et Joseph, cum ascendisset ad Judæos, dixit

XII. Iniqui) *Omittunt Codd. Corf. et Einsidl.* Corpus Jesu) *Corpus Christi Cod. Corf.* Petiit et sepelivit) *Petierat Joseph et sepelierat Cod. Corf.* Petierat Joseph *Cod. Einsidl.* Quærebant et Nicodemum et duodecim viros) *Quærebant eum et illos XII viros Codd. Corf. et Einsidl.* Ante Præsidentem) *Dæst in Codd. Corf. et Einsidl.* Et alios bonos, qui opera bona declaraverant) *Et Nicodemum et alios multos, qui steterunt coram Pilato et opera ejus bona manifestaverant Codd. Corf. et Einsidl.* Occultatis) *Se occultantibus Cod. Einsidl.* Præ timore Judæorum) *Omittunt Codd. Corf. et Einsidl.* Ostendit se eis, quando isti ingressi synagogam) *Ostendit se illis, quia princeps Judæorum erat, et dicit eis: quomodo ingressi estis synagogam? Codd. Corf. et Einsidl.* Et responderunt ei Judæi:

et

XII. Ακουσαντες δε οι ιουδαιοι, οτι το σωμα του Ιησου ηγησατο ο Ιωσηφ, και εζητουν και αυτον και τους δωδεκα τους ειποντας· οτι ου γεγενηται εκ πορνειας ο Ιησους, και τον Νικοδημον, και αλλους ετερους πολλους, οιτινες παραπιδησαντες εμπροσθεν του Πιλατου, τα εργα αυτου εφανερωσαν τα αγαθα. Παντων δε αποκρουθεντων, μονον ο Νικοδημος ωφθη αυτοις, οτι ανηρ αρχων των ιουδαιων ην. Και λεγει αυτοις ο Νικοδημος· πως εισελθατε εν τη συναγωγη; Λεγουσιν οι ιουδαιοι· συ πως εισηλθες εις την συναγωγην, οτι ανηφορος* αυτου ης, και το μερος αυτου μετα σου εν τω μελλοντι αιωνι. Λεγει Νικοδημος· αμην, αμην. Ομοιως δε ο Ιωσηφ παρεκβας, ειπεν αυτοις·

* συνευασηρ sine dubio hic legendum.

et tu quomodo ausus es ingredi synagogam, quia consentiens Christo eras?) Responderunt ei: et tu quomodo ingressus es synagogam, quia (cum) Christo eras et verbum pro illo faciebas *Cod. Cors.* Et responderunt ei: et tu quomodo ingressus es synagogam, quia consentiens Christo eras *Cod. Einsidl.* Tecum fiat) Sit tecum *Cod. Einsidl.* Et respondit Nicodemus, Amen! sic fiat, ut pars mihi sit cum isto in regno suo) Respondit Nicodemus, Amen, Amen, Amen! *Cod. Einsidl.* Similiter et Joseph, cum ascendisset ad Judæos, dixit eis) Similiter Joseph ostendit se illis et dixit *Cod. Cors.* Similiter Joseph ostendit se et dixit eis *Cod. Einsidl.*

E

dixit eis: quare contristati estis adversum me, quia petii a Pilato corpus Jesu? Ecce in monumento meo posui eum, et involvi in sindone munda, et apposui lapidem magnum ad ostium speluncae. Ego bene egi circa istum, vos enim non bene egistis adversus justum, ut eum crucifigeretis, sed aceto potastis eum, et spinis eum coronastis, et flagellis lacerastis eum, et sanguinem ejus imprecari estis. Hac audientes Judaei contristati sunt animo et conturbati. Et apprehenderunt Joseph, et jusserunt eum custodiri ante diem sabbati usque post diem sabbatorum. Et dixerunt ei: agnosce, quia hac hora non competit aliquid agere adversum te mali, donec primum sabbatum illucescat. Scimus autem, quia nec sepultura dignus eris, sed dabimus carnes tuas volatilibus coeli et bestiis terrae. Respondit Joseph: iste sermo similis est Goliae superbo,

Quare contristati estis) Quare conturbati estis *Cod. Corf.* Ego bene egi circa istum, vos enim non bene egistis adversus justum, ut eum crucifigeretis, sed aceto potastis illum, et spinis eum coronastis, et flagellis lacerastis eum, et sanguinem ejus imprecari estis) Non bene egistis versus justum et non recogitastis, quanta benevolentia erga vos operatus sit, sed eum crucifixistis et lacerastis eum *Cod. Corf.* Non bene egistis adversus justum et non recogitastis

τοῖς· τι ἐλυπηθῆτε παρ' ἐμοῦ, ὅτι ἠτήσαμην τὸ
 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ; ἰδοὺ ἐν τῷ κηπῷ μου * μνημεῖον
 ἐθήκα αὐτό, ἐντυλιξάς αὐτό σινδόνι καθάρᾳ,
 καὶ ἐπεκυλίσα λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνη-
 μείου. Καὶ οὐ καλῶς ἐπραξάτε κατὰ τοῦ δι-
 καιοῦ, ὅτι οὐ μεταμεληθῆτε παύσαντες αὐτόν,
 καλάμον καὶ λογχὴν αὐτῷ ὑπεβάλλετε. Ταῦ-
 τα ἀκούσαντες οἱ ἰουδαῖοι παρὰ τοῦ Ἰωσήφ, ἐ-
 θύς κρατήσαντες αὐτόν, ἐκέλευσαν ἀσφαλισ-
 θῆναι αὐτόν, μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ σαββατοῦ.
 Ἐλέγον οὖν αὐτῷ· γινώσκει, ὅτι ἡ ἄρα οὐκ ἀπ-
 ετη πράξει τι μετὰ σου, ὅτι σαββατόν διαφα-
 σή· γινώσκει, ὅτι οὔτε ταφῆς ἀξίωση, ἀλλὰ
 δώσωμεν τὰ κρητὰ σου τοῖς πτετεῖνοις τοῦ οὐρανοῦ.
 Λέγει αὐτοῖς Ἰωσήφ· οὗτος ὁ λόγος τοῦ ὑπερη-
 φανου

* Textum hoc loco corruptum nullus dubito, atque duplici
 conjectura emendare conabor. Lege: ἐν τῷ κηπῷ μου, ἐν
 μνημεῖον; vel si mavis: ἐν τῷ κηπῷ μου μνημεῖον.

stis ne eum crucifigeretis, sed et lanceastis eum *Cod. Einsf.*
 Hæc audientes Judæi contristati sunt animo et conturbati,
 et apprehenderunt Joseph) Hæc audientes iudices apprehenderunt Joseph *Codd. Cors. et Einsfidl.* Post diem) Ad unum diem *Cod. Einsfidl.* Quia non competit aliquid agere adversum te mali) Quia non competes sumus agere adversum te *Cod. Cors.* Quia incompetit aliquid agere adversum te *Cod. Einsfidl.* Donec primum sabbatum illucescat) Quia sabbatum inlucescit *Cod. Einsfidl.* Volatilibus) Volucris *Cod. Cors.* Respondit Joseph: iste sermo si-
 E 2 millis

perbo, qui exprobravit Deum vivum adversus sanctum David. Scitis autem vos scribæ et doctores, quia Deus dicit per Prophetam: mihi vindicta et ego retribuam, mihi tantum quod promittis malum; potens est Deus, quem in cruce suspendistis, eripere me de manu vestra. Super vos omne facinus veniet: Præses enim quando lavit manus suas dixit: mundus sum ego a sanguine justii hujus! et vos respondentes clamastis: sanguis ejus super nos et super filios nostros! Sicut dixistis, et pereatis in æternum. Audientes autem Judæi sermones istos, exacerbati sunt animo nimis. Et apprehendentes Joseph incluserunt eum in cubiculum ubi non erat fenestra. Signaverunt ostium cubilis super clavem, Annas et Caiphas custodes posuerunt et consilium fecerunt cum sacerdotibus et levitis,

ut

milis est) Respondit Joseph et dixit: similes vos *Cod. Cors.* Qvi exprobravit Deum vivum) Qvi improbavit Deo vivo *Codd. Cors. et Einsidl.* Scitis autem vos scribæ et doctores) *Omittant Codd. Cors. et Einsidl.* Quia Deus dicit per Prophetam) Dixit autem Deus per Prophetam *Codd. Cors. et Einsidl.* Mihi tantum quod promittis malum; potens est Deus, quem in cruce suspendistis, eripere me de manu vestra; super vos omne facinus veniet. *Desunt hæc in Codd. Cors. et Einsidl.* Præses enim quando lavit manus suas

suas

Φανου ἐσιν Γολιαθ, ὅς ου εἰδῆσεν Θεον ζῶντα
 και τον ἅγιον Δαυιδ. Εἶπεν δε ὁ Θεος δια των
 προφητων· ἐμη εκδικησις, εγω ανταποδωσω, λε-
 γει κυριος. Και νυν ὁ ακροβυσος τη σαρκι, και
 περιτεμνομενος τη καρδια, λαβων ὕδωρ απενι-
 ψατο απεναντι του ἡλιου λεγων· αθως εἰμι
 απο του αιματος τουτου του δικαιου, ὑμεις οψεσ-
 θε. Και αποκριθεντες τῷ Πιλατῷ εἶπατε· το
 αιμα αυτου εφ' ἡμας και επι τα τεκνα ἡμων.
 Καθως εἶπατε . . . * Ακουσαντες δε οἱ ιου-
 δαιοι τους λογους τουτους, επικρανθησαν τη ψυ-
 χη, και επιλαβομενοι τον Ιωσηφ, εκρατησαν αυ-
 τον και ενεκλεισαν αυτον εις οικον, ὅπου θυρις
 ουκ ην, και παραθηλακες παρεμειναν την θυ-
 ραν. Και τῷ σαββατῷ ωρησαν οἱ αρχισυναγω-
 γοι, και οἱ ἱερεῖς, και οἱ λευιται, ὡσε παντες
 εὔρε-

* Hic nonnulla deesse videntur, licet in Codice non sit lacuna,
 forsitan verba: γενηθητω ὑμιν.

suas dixit: mundus ego sum a fangvine iusti hujus) Et
 obstructus corde Pilatus lavit manus suas coram sole, di-
 cens: mundus sum a fangvine iusti hujus, vos videritis
Codd. Corf. et Einsidl. Et vos respondentes clamastis) Et
 respondentes dixistis *Codd. Corf. et Einsidl.* Sicut dixi-
 stis, et pereatis in æternum) Sic dixistis *Cod. Corf.* Et
 nunc timeo ne quando veniat ira Dei super nos et super
 filios nostros, sicut dixistis *Cod. Einsidl.* Includerunt
 eum in cubiculum) Tenuerunt eum et includerant eum in
 cubiculo *Cod. Einsidl.*

ut congregarentur omnes post diem sabbati. Et cogitaverunt, quali morte occiderent Joseph. Hoc facto jusserunt principes Annas et Caiphas præsentari Joseph. Hæc audiens omnis congregatio admirantes obstupuerunt, quia signatam invenerunt clavem cubiculi, nec invenerunt Joseph. Annas et Caiphas abierunt.

XIII. Hæc omnibus admirantibus, ecce quidam de militibus, qui sepulcrum custodiebant, in synagoge dixit: quia nobis custodientibus monumentum Jesu, facta est terræ motio et vidimus angelum Dei, quomodo revolvit monumenti lapidem et sedebat super eum,

Hoc facto jusserunt) Hoc facto congregati jusserunt *Cod. Einsidl.* Præsentari Joseph) *Addit:* Et aportantes clavem; signato autem ostio non invenerunt Joseph *Cod. Corf.* Hæc audiens) Hoc audiens *Cod. Corf.* Obstupuerunt) Admodum obstupuerunt *Cod. Corf.* Quia signatam invenerunt clavem cubiculi) Quia signaverunt clavi cubiculum *Cod. Corf.* Nec invenerunt Joseph) *Omittunt Cod. Corf. et Einsidl.* Annas et Caiphas abierunt) Admirantes vero Annas et Caiphas abierunt *Cod. Corf.*

XIII. Hæc omnibus admirantibus, ecce quidam de militibus) Et ecce de militibus *Cod. Corf.* Custodiebant) Custodierant *Cod. Corf.* In synagoga dixit) Intrantes synagogam dixerunt *Cod. Corf.* Intrans in synagogam dixit *Cod. Einsidl.*

εὗρεθῆναι ἐν τῇ συναγωγῇ τῇ μιᾷ τοῦ σαββα-
του. Καὶ ὀφθίσαντες ἀπαντες ἐν τῇ συναγω-
γῃ, ἐβουλευσαντο ποῖω θανάτῳ ἀποκτενοῦν τὸν
Ἰωσήφ. Καθήμενου τοῦ συνεδρίου, ἐκέλευσεν
αχθῆναι αὐτὸν μετὰ ατιμίας πολλῆς. Καὶ
ανοιξάντες τὴν θύραν, οὐκ εὗρον αὐτὸν. Καὶ
ἔξεση πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἐκθάμβοι ἐγενοντο, ὅτι
τὰς σφραγίδας εὗρον, καὶ τὰς θύρας εσφραγισ-
μενάς, καὶ ὅτι τὴν κλεῖδαν εἶχεν ὁ Καϊάφας,
καὶ οὐκετι λοιπὸν ἐτολμήσαν ἐπιβάλεῖν τὰς χει-
ρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς λαλήσαντας ἐμπροσθεν τοῦ
Πιλάτου περὶ τοῦ Ἰησοῦ.

XIII. Ἐτι δὲ αὐτῶν καθιζόμενων ἐν τῇ συν-
αγωγῇ καὶ θαυμάζοντων διὰ τὸν Ἰωσήφ, ἐρχον-
ται τινες τῆς κουσῳδίας, οὓς ἠτήσαντο οἱ Ἰουδαῖοι
παρὰ τοῦ Πιλάτου τηρεῖν τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ,
ἵνα μὴ ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταί, κλεψῶσιν
αὐτὸν. Καὶ ἀνηγγείλαν τοῖς ἀρχιερεσίν καὶ
τοῖς ἀρχισυναγωγαῖς καὶ λευταῖς, λεγούσιν το
πως τὰ γεγῶνοτα ἐγενετο σεισμός μέγας * ἡμῶν
τηρουμένων, καὶ ἰδόμεν πως ἀγγέλως κατεβῆ ἐξ
οὐρανοῦ καὶ ἀπεκτύλισεν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύ-
ρας τοῦ μνημείου, καὶ ἐκάθῃτο ἐπάνω αὐτοῦ.

Ηγ

* Loco: ἡμῶν τηρουμένων in Codice existat: ἡμῶν γὰρ τηρου-
ων ἐγενετο, quæ nullum præbent sensum, atque incertam li-
brarii fati superque demonstrant.

eum, et aspectus ejus erat sicut fulgur, et vestimentum ejus sicut nix. Et præ timore effecti sumus velut mortui. Et audivimus angelum dicentem mulieribus ad sepulcrum Jesu: nolite timere! scio quod Jesum quæritis crucifixum; hic surrexit sicut prædixit. Venite et videte locum, ubi positus erat, et cito euntes dicite discipulis ejus, quia surrexit a mortuis, et præcedet vos in Galilæam, ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. Et convocantes Judæi omnes milites, qui custodierant monumentum Jesu, dixerunt eis: quæ sunt mulieres illæ, ad quas angelus locutus est? quare eas non tenuistis? Respondentes milites dixerunt: mulieres nescimus, quæ fuerunt, et nos ut mortui facti sumus præ timore angeli, et quomodo potuissemus apprehendere mulieres illas? Dixerunt illis Judæi: vivit dominus, quia non credimus vobis. Respondentes milites dixerunt Judæis: tanta miracula facientem Jesum vidistis et audistis, et non ei creditis, quomodo nobis credituri estis?

Bene

Et vestimentum ejus sicut nix) Et vestimenta facta sunt alba sicut nix *Cod. Cors.* Effecti sumus velut) Facti sumus sicut *Cod. Cors.* Mulieribus ad sepulcrum Jesu) Ad mulieres, quæ venerant ad sepulcrum Christi *Cod. Cors.* Nolite timere! scio quod Jesum quæritis crucifixum; hic sur-

Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀσραπή καὶ τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. Ἀπο δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐγενομεθα ὡσεὶ νεκροὶ, καὶ ἤκουσαμεν τοῦ ἀγγέλου λεγοντος ταῖς γυναῖξιν, αἰτίως παρεμείναν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔλεγεν· μὴ φοβείσθε ὑμεῖς, οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσαυρωμένον· οὐκ ἐστὶν ἠδὲ, ἠγερθῆ γὰρ ὡς εἶπεν· δευτε, ἰδετε τὸν τοπὸν, ὅπου ἐκεῖτο ὁ κυριος. Καὶ ταχὺ πορευθῆσαι, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγερθῆ ἀπο τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προαγεῖ ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὀψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Λεγουσὶν οἱ ἰουδαῖοι· ποιαὶς γυναῖξιν ἐλάλει; Οἱ τῆς κουσῶδιας* εἶπαν· οὐκ οἶδαμεν ποιαὶ ἦσαν. Λεγουσὶν οἱ ἰουδαῖοι· διατὲ οὐκ ἐκρατήσατε τὰς γυναῖκας; Λεγουσὶν οἱ τῆς κουσῶδιας· τὸσαῦτα σημεῖα οἶδατε εἰς τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον, καὶ οὐκ ἐπίστευσάτε, καὶ ὑμῖν προσεχεται πισεῦσαι. ** Καὶ γὰρ καλῶς ὠμοσάτε· ὅτι ζῆ κύριος, οὐ πισεύωμεν ὑμῖν.

Καὶ

* εἶπαν in Codice Mss. omissum, adjectum est ab editore.

** Nonnulla hic deesse videntur, contextus enim ratio postulat additamentum: λεγουσιν οἱ ἰουδαῖοι.

furrexit sicut prædixit) Et dixit angelus: nolite timere! Jesum quaeritis, qui crucifixus est; non est hic, furrexit sicut dixerat *Cod. Cors.* Sicut dixit vobis) Ecce prædixi vobis *Cod. Einsf.* Potuissimus) Potuimus *Cod. Cors.* Vidistis et audistis, et non ei creditis) Vidistis et non eis credidistis *Cod. Einsf.*

Bene quidem dixistis: vivit dominus et vere vivit ipse dominus. Nos audivimus, quia ipsum Joseph, qui sepelivit corpus Jesu, inclusistis in cubiculo, super clavem signantes, et aperientes non invenistis eum. Date ergo vos Joseph, quem in cubiculo custodistis, et nos dabimus Jesum, quem in sepulcro custodivimus. Respondentes Judæi dixerunt: Joseph nos dabimus, date nobis Jesum. Joseph autem in civitate sua Arimathia est. Respondentes milites dixerunt: si Joseph in Arimathia est, et Jesus in Galilæa est, sicut audivimus ab angelo dicente mulieribus. Hæc audientes Judæi timuerunt, dicentes ad semetipsos: næ quando audientes sermones istos, omnes credent in Jesum. Et congregantes pecuniam multam dederunt militibus dicentes: dicite, quia vobis dormientibus venerunt discipuli Jesu nocte et furati sunt corpus Jesu. Et si hoc auditum fuerit a Pilato præside, nos satisfaciemus pro vobis et securos vos faciemus.

Et vere vivit ipse dominus) Nam vivit dominus, quem crucifixistis *Cod. Corf.* Et vere vivit ipse dominus, quem crucifixistis *Cod. Einsidl.* Quem in cubiculo custodistis) Quem in cubiculo inclusistis *Cod. Corf.* Næ quando audientes sermones istos, omnes credent in Jesum) Næ quando audiantur sermones isti, omnes credant in Jesum *Cod. Corf.*

Και παλιw λεγουσιν οἱ της κουσωδιας· ηκουσαμεν, οτι τον αιτησαμενον το σωμα του Ιησου, εκλησαντες αυτον και σφραγισαντες, ουκ ευρατε αυτον· δωτε ημικ Ιωσηφ, και ημεις διδουμεν υμιν τον Ιησουν. Λεγουσιν οἱ ιουδαιοι· τον Ιωσηφ ημεις διδουμεν, αποδωτε και υμεις τον Ιησουν. Λεγουσιν οἱ της κουσωδιας· πρωτον δωτε υμεις τον Ιωσηφ, και ειτα οντως διδουμεν ημεις τον Ιησουν. Λεγουσιν οἱ ιουδαιοι· ο Ιωσηφ εις πολιν αυτου απηλθεν. Λεγουσιν οἱ της κουσωδιας τοις ιουδαιοις· και ο Ιησους· εσιν * καθως ηκουσαμεν ** του αγγελου του αποκυλισαντος τον λιθον· οτι προαγει υμας εις την Γαλιλαιαν. Ακουσαντες δε οἱ ιουδαιοι τους λογους τουτους, εκικρανθησαν σφοδρα, λεγοντες· μηποτε ακουσθη ο λογος ουτος, και παντες κληθωσιν εις τον Ιησουν. Και συμβουλιον ποιησαντες εις αυτους κατεβαλλοντο αργυριον ικανον, και εδωκεν τοις φρατιωταις *** ειπατε· οτι οἱ μαθηται αυτου νυκτος ελθοντες εκληψαν αυτον, ημων κοιμωμενων· και εαν ακουσθητο υπο του ηγεμονος, ημεις πεισωμεν αυτον,

καε

* Hic adde: εν τη Γαλιλαια, a librario negligente omissa.

** Adde εκ του απο; vel si mavis, post αγγελου supple ειποντας.

*** Hic adde: λεγοντες, quod in Mss. deest.

Corf. Nos satisfaciemus pro vobis) Nos satisfaciemus verbum pro vobis Cod. Corf. Nos faciemus ei pro vobis Cod. Einsidl.

mus. Milites vero accipientes sic dixerunt, ut a Judæis moniti sunt, et diffamatus est omnibus sermo illorum.

XIV. Quidam autem sacerdos, nomine Phinees, et Ada præceptor, et levita nomine Agæus, isti tres venerunt de Galilæa in Jerusalem, et dixerunt principibus sacerdotum et omnibus, qui in synagogis erant: quia Jesum crucifixistis, quem vidimus cum undecim discipulis suis loquentem, sedentem in medio eorum in monte Oliveti, et dicentem eis: euntes in mundum universum prædicate omnibus gentibus, baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et qui crediderit et baptizatus fuerit, hic salvus erit. Et cum hæc locutus fuisset discipulis suis, vidimus eum ascendentem in coelum. Et hæc audientes principes sacerdotum et seniores et levitæ, dixerunt tribus viris illis: date gloriam Deo Israel et date ei confessionem si vera sunt, quæ vidistis et audistis.

Illi

XIV. Phinees, et Ada præceptor, et levita nomine Agæus) Finees, et Adda, et levites nomine Aggeus *Cod. Einsidl.* Et omnibus, qui in synagogis erant) Et omnibus in synagogis *Cod. Einsidl.* Quia Jesum crucifixistis, quem vidimus) Quia Jesum, quem crucifixistis, vidimus *Codd.*

και υμας αμεριμνους ποιησωμεν. Οι δε λαβον-
τες τα αργυρια, εποιησαν κατα εδιδαχθησαν·
και διεφημισθη ο λογος ουτος παρα ιουδαιοις με-
χρι της σημερον.

XIV. Φινεες δε τις ιερευς, και Αδδασ διδασ-
καλος, και εις Αννας λευιτης, κατελθοντες
απο της Γαλιλαιας εν Ιεροσολυμοις, διηγοντο
τοις αρχισυναγωγοις και τοις ιερευσιν και τοις
λευιταις, οτι ειδον τον Ιησουν, και τους μαθη-
τας αυτου καθεζομενους εις το ορος μομφη, και
ελεγεν τοις μαθηταις αυτου· πορευθεντες εις
τον κοσμον απαντα, κηρυξατε παση τη κτισει·
οτι ο πισευσας και βαπτισθεις, σωθησεται, ο δε
απισησας, κατακριθησεται. Σημεια δε τοις πι-
σευσασιν ακολουθησει ταυτα εν τω ονοματι μου·
δαιμονια εκβαλλουσι, γλωσσαις λαλησωσι και-
ναις, και εν ταις χερσιν αυτων οφεις αρουσι·
κ' αν θανασιμον τι πιωσι, ου μη αυτους βλαψει·
επι αρρωσους τας χειρας επιθησουσι, και κα-
λως εξουσι. Ετι του Ιησου λαλουντος τοις μα-
θηταις αυτου, ιδωμεν αυτον αναληφθεντα εις
τον ουρανον. Λεγουσι οι πρεσβυτεροι, και ος
ιερεκ και λευιται· δωτε δοξαν τω Θεω Ισραηλ,
και δωτε αυτω εξομολογησιν, ει ταυτα ηκουσατε
και

Codd. Cors. et Einsidl. In mundum universum) per om-
nem mundum Cod. Einsidl.

Illi autem respondentes dixerunt: vivit Dominus patrum nostrorum, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, sicut audivimus loquentem Jesum cum discipulis suis, et sicut vidimus eum ascendentem in coelum, sic veritatem dicimus vobis. Et respondentes tres illi viri dixerunt, et superaddentes sermones hos iidem tres viri dixerunt: si verba, quæ audivimus ab Jesu, et quod vidimus eum ascendentem in coelos, taceamus, peccatum habebimus. Statim exsurgentes principes sacerdotum tenentes legem Domini adjuraverunt contra eos, dicentes: jam enim amplius non nuntietis verba, quæ locuti estis de Jesu, et dederunt eis pecuniam multam. Et miserunt cum eis alios viros, qui ducerent eos usque in regionem suam, ut nullo modo starent in

Sic veritatem dicimus vobis) Veritatem diximus *Codd. Corsf. et Einsidl.* Et respondentes tres illi viri dixerunt, et superaddentes sermones hos iidem tres viri dixerunt) *Desunt hæc omnia in Cod. Corsf.* Respondentes III viri dixerunt *Cod. Einsidl.* Si verba) Nam si verba *Cod. Corsf.* In coelos) In coelum *Cod. Einsidl.* Taceamus, peccatum habebimus) Si tacemus, peccatum habemus *Cod. Einsidl.* Tenentes legem Domini) Tenuerunt legem domini *Cod. Corsf.* Adjuraverunt contra eos) Et jurarunt eos *Cod. Corsf.* Conjuraverunt eos *Cod. Einsidl.* Jam enim amplius

και ιδετε απερ εξηγησασθε. Λεγουσιν οι εξηγη-
 σαμενοι· ζη κυριος ο Θεος ημων, ο Θεος του Α-
 βρααμ, και ο Θεος του Ισαακ, και ο Θεος του
 Ιακωβ, οτι ταυτα ηκουσαμεν, και ιδωμεν αυτον
 αναληφθεντα εις τον ουρανον. Λεγουσιν οι ιου-
 δαιοι προς αυτους· εις τουτο ηλθατε ευαγγελι-
 σασθαι, εισελθατε ευχην δουναι τω Θεω. Οι δε
 λεγουσιν· ευχην ελθατε δουναι τω Θεω. Λε-
 γουσιν οι ιουδαιοι προς αυτους· εις τι ουν η φλυα-
 ρια αυτη, ην εφλυαρησατε απεναντι παντος του
 λαου; Λεγει Φινεες και Αδαδ διδασκαλος και
 Ησαιας λευιτης, προς τους αρχισυναγωγους και
 προς τους ιερεις και λευιτας· οι λογοι ουτοι ους
 ελαλησαμεν· ο εδωμεν το αγαθον, εν οφθαλ-
 μοις ημων ειπωμεν. Οι δε λαβοντες τον νομον,
 ορηκσαν αυτους μηδην εξηγησασθαι επι τους λο-
 γους τουτους· εδωκαν δε αυτοις Φαγειν και * πι-
 νειν, και εξεβαλον αυτους εξω της πολεως, δω-
 σαντες αυτοις και αργυρια, και ανδρας τρεις,
 του αποκατασθαι αυτους εις την Γαλιλαιαν·
 και επορευθησαν. Συμβουλιον δε ποιησαντες οι

* Hic in cod. Mss. ποσειν, Male.

plus non nunciatis verba, quæ locuti estis) Jam nemini
 amplius adnunciatis verba, quæ nobis locuti estis *Codd.*
Corf. et Einsid. Alios viros, qui ducerent eos usque in
 regionem suam) Tres viros, ut deducerent eos in regio-
 nes suas *Cod. Einsid.*

in Jerusalem. Congregati ergo sunt omnes Judæi et fecerunt inter se magnam lamentationem dicentes: quid est hoc signum, quod factum est in Jerusalem? Annas autem et Caiphas consolantes eos, dixerunt: numquid militibus, qui custodierunt monumentum Jesu, debemus credere, dicentibus nobis, quoniam angelus revolvit lapidem de ostio monumenti? Forsitan hæc discipuli ejus dixerunt eis et dederunt pecuniam, ut hæc dicerent et tollerent corpus Jesu. Hoc autem scitote, quod non est credendum ullo modo alienigenis, quia et a nobis acceperunt pecuniam copiosam. Et secundum quod docuimus eos dicere, sic omnibus dixerunt. Aut nobis habent tenere fidem aut discipulis Jesu.

XV. Exsurgens vero Nicodemus, dixit: recte loquimini, filii Israel! Vos audistis omnia, quæ locuti sunt tres illi viri jurantes
in

Quid est hoc signum, quod factum est in Jerusalem) Quid hoc signum factum est in Israel *Cod. Einsidl.* Qui custodierunt) Custodientibus *Cod. Cors.* Et dederunt pecuniam) Et dederunt eis pecunias multas *Cod. Einsf.* Hoc autem scitote, quod non est credendum ullo modo alienigenis) Hoc scitote, quia non est credere alienigenis ullum verbum *Cod. Einsidl.* Aut nobis habent tenere fidem) Aut ex nobis habuerunt tenere fidem *Cod. Einsidl.*

ιουδαιοι, οἱ προς εαυτους, πορευθεντων των ανδρων εν τη Γαλιλαια. Απεσειλαν αυτους οἱ αρχιερεις και οἱ αρχισυναγωγοι και οἱ λευιται εις την συναγωγην, και εκοπτοντο κοπετον μεγαν, λεγοντες· τι τουτο το σημειον ο γεγονεν τῷ Ισραηλ; Λεγουσιν Αννας και Καιαφας· τι * περιλυπος ἢ ψυχη ὑμων; τοις στρατιωταις εχωμεν πισεισαι· οτι αγγελος κατεβη εξ ουρανου και αποκυλισεν τον λιθον εκ της θυρας του μνημειου; Και παντες οἱ μαθηται αυτου εδωκαν χρυσιον ικανον αυτοις, και ελαβον το σωμα του Ιησου· και αυτοι οἱ μαθηται εδίδαξαν τους τηρουντας τον ταφον, ταυτα ειπειν· ** Οτι ειπατε, φησιν, οτι αγγελος κυριου καταβας απεκυλισεν τον λιθον απο της θυρας του μνημειου. Ει ουκ οιδατε, οτι ουκ εξ των ακροβυζων πισειεται το ρημα; τι δε, οτι και παρ' ἡμων ελαβον ικανον χρυσιον, και καθως εδίδαξαμεν αυτους, οὕτως και ειπαν.

XV. Ανεβη δε ο Νικοδημος και εση εμπροσθεν του συνεδριου *** λεγων· Ορθως ειπατε· ουκ αγνοειτε λαος κυριου, τους ανδρας τους ελθοντας απο της Γαλιλαιας, οτι αυτοι φοβουμενοι τον Θεον εισιν, και ανδρες ευπορειας, μισουντες και
πλεο-

* In codice περιληπτος.

** Ultima commata Cap. XIV, negligentem a librario tractata, passim emendatione indigent.

*** λεγων a librario omissum, adjectum ab editore.

in lege Domini. Qui dixerunt vidimus Jesum loquentem cum discipulis suis super montem oliveti, et vidimus eum ascendentem in coelum. Et docet nos scriptura, quod beatus Elias propheta assumptus est, et interrogatus Helifæus a filiis Prophetarum: ubi est pater noster Elias? dixit eis, quia assumptus est. Et dixerunt filii Prophetarum ad eum: forsitan spiritus rapuit illum in montibus Israel. Sed eligamus viros nobiscum, et circumeuntes montes Israel, forsitan inveniemus eum. Et deprecati sunt Helifæum et ambulavit cum illis tribus diebus, et non invenerunt eum. Et nunc audite me filii Israel et mittamus viros in montes Israel ne forte rapuerit spiritus Jesum, et forsitan inveniemus eum, et agemus poenitentiam. Et placuit omni populo consilium Nicodemi, et miserunt viros, et quærentes non invenerunt Jesum, et reversi dixerunt:

XV. Spiritus rapuit illum in montibus Israel) Spiritus illum rapuit et posuit illum in montibus Israel Cod. Einsidl.

πλεονεξίαν, ἄνδρες εἰρηνικοί, καὶ αὐτοὶ ἐξηγήσαντο μετ' ὄρκου· ὅτι εἶδαμεν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ ὄρος μομφή, μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν αὐτοῦ, αἱ ἤκουσαμεν παρ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι εἶδαμεν αὐτὸν ἀναληφθέντα εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐτι δε ὅτι οὐδεὶς ἐρωτήσεν αὐτοὺς τὸ ποίῳ σχηματὶ ἀνεληφθῆ. Καὶ γὰρ καθὼς διδάσκει τὸ ἅγιον βιβλίον, ὅτι εἰς Ἡλίας ἀνεληφθῆ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ Ἐλισσαῖος ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἐρρίψεν τὴν μῆλωτὴν ἐπάνω αὐτοῦ Ἐλισσαίου; καὶ ἐθήκεν τὴν μῆλωτὴν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐπεράσεν, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱεριχώ. Καὶ ὑπῆρτησαν αὐτῷ τὰ τέκνα τῶν προφητῶν, καὶ εἶπαν· πού ἐσιν ὁ κύριος σου Ἡλίας; Καὶ εἶπεν· ὅτι ἀνεληφθῆ εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἐλισσαίου· μὴ πνεῦμα αὐτοῦ ἤρπασεν (εν) ἐνὶ τῶν ὄρεων; ἀλλὰ λαβώμεν τοὺς παῖδας ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καὶ ζήτησωμεν αὐτόν. Καὶ ἐπείσαν τὸν Ἐλισσαῖον, καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐκ εὗρον αὐτόν· καὶ ἐγνώσαν, ὅτι ἀληθῶς ἀνεληφθῆ. Καὶ νῦν ἀκουσατέ μου· καὶ ἀποσείλωμεν ἐπὶ πάντα τὰ ὄρεα Ἰσραὴλ ζήτησαι αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν τὸν Ἰησοῦν, καὶ οὐκ εὗρον αὐτόν, εὗρον δὲ τὸν Ἰωσήφ εἰς Ἀριμαθαίαν, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησεν κρατῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀνηνεγκαν τοῖς πρεσβυτεροῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ τοῖς λευῖταις· ὅτι περιηλθόμεν

runt: circumeuntibus nobis non invenimus Jesum, sed invenimus Joseph in civitate sua Arimathia. Hæc audientes principes et omnes populi gavisi sunt et glorificaverunt Deum Israel, quia inventus est Joseph, quem incluserunt in cubiculo et non invenerunt. Et facientes congregationem magnam dixerunt principes sacerdotum: quo ordine possumus adducere Joseph ad nos et loqui cum eo? Et tollens tomum chartæ, scripserunt ad Joseph, dicentes: pax tecum et omnibus, qui tecum sunt. Scimus quia peccavimus tibi et in Deum. Dignare ergo venire ad patres tuos qui admirati sumus de assumptione tua. Scimus quia consilium malignum habuimus adversum te, et dominus suscepit te, et ipse dominus liberavit te de consilio nostro. Pax tibi Joseph honorabilis ab omni plebe. Et elegerunt septem viros amicos Joseph, et dixerunt

Tomum chartæ) Folium chartæ *Cod. Corf.* Peccavimus tibi et in Deum) Peccavimus in Deum et in te *Codd. Corf. et Einsidl.* Ad patres tuos) Ad patres tuos et ad filios tuos *Codd. Corf. et Einsidl.* Admirati sumus) Admirati sunt *Cod. Corf.* Consilium malignum habuimus) Malignum consilium cogitavimus *Cod. Einsidl.* Et Dominus suscepit te) *Omittit Cod. Corf.* De consilio nostro) De maligno consilio nostro *Codd. Corf. et Einsidl.* Pax tibi Joseph) Pax tibi domine Joseph *Codd. Corf. et Einsidl.*

εν παντί ορη Ισραηλ, και ουκ εύρομεν τον Ιησουν·
 τον δε Ιωσηφ εύρομεν εις Αριμαθειαν. Ακου-
 σαντες δε περι του Ιωσηφ, εχαρησαν, και εδωκαν
 δοξαν τῷ Θεῷ Ισραηλ. Και συμβουλιον ποιησαν-
 τες οἱ αρχιερεις, και οἱ λευιται, τῷ ποιῶ τροπῶ
 συντηχωσιν τον Ιωσηφ, ελαβον τομον χαρτου, και
 εγραψαν τῷ Ιωσηφ τα δε· Ειρηνη σοι και * πασα
 ὄσα σοι· οἶδαμεν, ὅτι ημαρτωμεν εις τον Θεον και
 εις σε, αλλα ευξαμενος τῷ Θεῷ, καταξιωσεν ελ-
 θειν προς τους πατερας σου και τεκνα, ὅτι ελυ-
 πηθημεν ἅπαντες. Ανοιξαντες γαρ την θυραν
 ουκ εύρομεν σε. Και οἶδαμεν, ὅτι βουλην κα-
 κην ** εβουλευσαμεθα κατα σου, αλλ' ὁ κυριος
 αντελαβετο σου, και αυτος διεσκεδασεν την βου-
 λην ἡμων τὴν κατα σου, τιμιε πατερ Ιωσηφ. Και
 εξελεξαντο απο παντος Ισραηλ ἑπτα ανδρας Φι-
 λουντας τον Ιωσηφ, οὓς και αυτος ὁ Ιωσηφ λιαν
 εφιλει, και λεγουσιν αυτοις οἱ αρχισυναγωγοι,
 και οἱ ιερεις, και οἱ λευιται· εἰ δεξαμενος την
 επισολην ἡμων αναγνω, οἶδατε ὅτι μεθ' ὑμων ελευ-
 σεται προς ἡμας· εαν δε δεξαμενος την επισολην
 ἡμων μη αναγνω, οἶδατε ὅτι κεκακωται προς ἡ-
 μας· και ασπασαμενοι αυτον εν ειρηνη, αποσρα-
 φητε προς ἡμας. Και ευλογησαντες αυτους απ-
 ελυσαν. Και ηλθον οἱ ανδρες προς Ιωσηφ, και
 προς=

* In Codice existat πάντα, sed male.

** Hic in Cod. Parif. male inferitur ουκ.

runt ad eos: dum perveneritis ad Joseph, salutate eum in pace, dantes ei epistolam. Et pervenientes viri ad Joseph, salutantes eum, pacifice dederunt ei libellum epistolæ. Et cum legisset Joseph dixit: benedictus dominus Deus, qui liberaſti me ab Israel, ut non effunderet sanguinem meum. Benedictus Deus, qui protexiſti me sub alis tuis! et osculatus est eos Joseph et suscepit in domum suam. Alia autem die ascendens Joseph asinum suum, ambulavit cum illis, et perrexerunt in Jerusalem. Et cum audissent hæc omnes Judæi, occurrerunt ei obviam clamantes et dicentes: pax in introitum tuum pater Joseph! quibus respondens ait: pax domini omni populo! Et osculati sunt eum omnes. Et suscepit eum Nicodemus in domum suam, faciens magnam susceptionem. Alia autem die parasceve Annas et Caiphas et Nicodemus dixerunt ad Joseph: da confessionem Deo Israel et

Dantes ei epistolam) Dantes epistolam *Cod. Einsid.* Qui liberaſti me ab Israel) Qui liberaſti Israel *Codd. Corf. et Einsid.* Et osculatus est eos Joseph) Et osculatus est Joseph viros, qui venerant *Cod. Corf.* Et suscepit) Et suscepit eos *Cod. Corf.* Et perrexerunt in Jerusalem) Et pervenerunt Jerusalem *Cod. Corf.* In introitum tuum) Introitu tuo *Cod. Corfmi.* Deo Israel) Israel *Cod. Einsid.*

προσεκυνησαν και ειπαν· ειρηνη σοι και * πασι
 οσα σοι. Και ειπεν· ειρηνη υμιν, και παντι τω
 λαω Ισραηλ. Και απεδωκαν αυτω το βιβλιον
 της επισολης. Και δεξαμενος ο Ιωσηφ ανεγνω,
 και περιεπτυξατο την επισολην, και ευλογησεν
 τον Θεον και ειπεν· ευλογητος κυριος ο Θεος, ος
 ελυτρωσατο τον Ισραηλ απο του μη εγχεειν αιμα
 αιθρων, και ευλογητος ο κυριος, ος απεσειλεν τον
 αγγελον αυτου και εσκεπασεν με υπο τας πτερυ-
 γας αυτου. Και παρεθηκεν αυτοις τραπεζαν,
 και εφαγον και επιον, και εκοιμηθησαν εκει.
 Και ωρθρισαντες ηυξαντο· και εσεπαξεν την ονον
 αυτου ο Ιωσηφ, και επορευετο μετα των ανδρων,
 και ηλθον εις την αγιαν πολιν Ιερουσαλημ. Και
 υπηνητησαν πας ο λαος, και εκραζον τω Ιωσηφ·
 ειρηνη εισοδω σου. Και Ιωσηφ ησπασατο παντα
 τον λαον, και ειπεν· ειρηνη υμιν· και κατεφιλη-
 σεν αυτον πας ο λαος. Και ηξαντο ο λαος συν
 τω Ιωσηφ, και εξισαντο τη θεωρια αυτου. Και
 υπεδηξατο αυτον Νικοδημος· εις τον οικον αυτου,
 και εποησεν δοχην μεγαλην, και εκαλεσεν Αν-
 θαν και Καϊαφα και τους πρεσβυτερους και τους
 ιερεις και τους λευιτας· εις τον οικον αυτου· και
 ησαν τρογοντες και πινωντες συν τω Ιωσηφ. Και
 υμνησαντες, εκασος απηλθεν εις τον οικον αυ-
 του. Ο δε Ιωσηφ εμεινεν εις τον οικον Νικοδημου.

Και

* In Codice reperitur πάντα.

rael et manifesta nobis omnia, de quibus interrogatus fueris, quia contristati sumus eo, quod sepelisti corpus domini Jesu; includentes te in cubiculo non invenimus te, et admirati sumus nimis et pavor nos comprehendit, usque dum te suscepimus presentem. Coram Deo ergo manifesta nobis, quod factum est. Respondens autem Joseph dixit: bene reclusistis me in die parasceve ad vesperam. Cum starem in oratione mea die sabbati media nocte, suspensa est domus a quatuor angelis, et vidi Jesum sicut fulgorem lucis et præ timore

De quibus interrogatus fueris) Quæ interrogatus fueris
Cod. Einsidl. Quod factum est) Quod de te notum fit
Cod. Corf. Respondens autem) *Deest autem in Cod. Eins.*
 Bene reclusistis me) Quum me inclusistis *Cod. Corf.* Quando me reclusistis *Cod. Einsidl.* Cum starem in oratione
 mea die sabbati) Dum starem in oratione die sabbato *Cod. Einsidl.* Angelis) Angelis *Cod. Einsidl.* Fulgorem lucis)
 Fulgorem *Cod. Einsidl.*

Και ὑπήντησεν αυτοῖς ὁ Νικοδημος· και ειπαι
 προς αυτον οἱ αρχισυναγωγοι, και οἱ ἱερεις, και
 οἱ λευιται· ειρηνη σοι, και τῷ Ἰωσηφ, και παντι
 τῷ οικῷ Ἰωσηφ, * και ὡς ηνεγκαν αυτους εις τον
 κηπον αυτου. Και εκαθισαν Αννας και Καια-
 Φας· και ουδεις ετολμα αυτῷ λαλησαι τι ῥημα.
 Εἰπε δε προς αυτους ὁ Ἰωσηφ· τι εστιν, ὅτι εκε-
 κληκατε με; Και διενευον τῷ Νικοδημῷ ὡσε λα-
 λησαι τῷ Ἰωσηφ. Και ανοιξας ὁ Νικοδημος το
 σωμα αυτου, ειπε τῷ Ἰωσηφ· αιδας ὅτι οἱ τιμοι
 διδασκαλοι, και οἱ ἱερεις, και οἱ λευιται ζητουσι
 παρα σου τι ῥημα. Και ειπεν ὁ Ἰωσηφ· ερωτη-
 σατε με. Και λαβοντες οἱ ἱερεις τον νομον, ωρ-
 κησαν τῷ Ἰωσηφ λεγοντες· δος δοξαν τῷ Θεῷ
 Ἰσραηλ, και δος αυτῷ εξομολογησιν. Ὅτι Αχαρ
 ὄρκισθη παρα του προφητου του μη αποκρυψαι
 τι ῥημα· οὕτως και συ μη αποκρυψης αὐτῶν
 ἕως ῥηματος. Και ειπεν Ἰωσηφ· Ἰη κυριος, ου
 μη αποκρυψω αὐτῶν τι ῥημα. Και ειπον προς
 αυτον· ελυπηθημεν κατα σου, ὅτι ηττηθης το
 σωμα του Ἰησου, και ενετυλιξας εν σινδονι καθα-
 ρα, και εθηκας αυτο μνημειῷ. Και δια τουτο
 ησφαλισαμεθα σε εν τῷ οικηματι, ὅπου θυρις
 ουκ ην, και κλειδα και σφραγιδα εθηκαμεν, και
 την θυραν παραφυλακες ετηρουν. Και το οι-
 κημα ὅπου ης ενκεκλεισμενος, τη μιᾷ των σαβ-
 βατων ηνοιξαμεν τας θυρας, και ουκ εὑρομεν σε,

* Loco και ὡς ηνεγκαν, conjecto legend. esse: και εισηγαγεν. και

more cecidi in terram. Jesus autem tenens manum meam elevavit me de terra rosque perfudit me. Et extergens faciem meam osculatus est me et dixit mihi: noli timere Joseph, respice in me et vide, quia ego sum. Ego autem respexi et dixi: Rabboni Helias. Et dixit ad me: non sum Elias ego, sed sum Jesus Nazarenus, cujus corpus sepelisti. Ego autem dixi ad eum: ostende mihi monumentum ubi posui te. Jesus vero tenens manum meam deduxit me in locum, ubi posui eum, et ostendit mihi findonem et fasciale in quo caput

Jesus autem) Et Jesus *Cod. Cors.* Quia ego sum) Qui sum ego *Cod. Einsidl.* Ego autem respexi) Et respexi *Cod. Einsidl.* Ubi posui te) Ubi sepelivi eum *Cod. Einsf.*

και ελυπηθημεν σφοδρα. Και εκασως επεπεσεν
 επι παντα τον λαον κυριου, μεχρι της χθης· και
 νυν απαγγειλον ημιν τι γεγονας. Και ειπεν Ιω-
 σηφ· τη παρασκευη περι ωραν δεκατην απεκλει-
 σατε με, και εμεινατε τω σαββατω (πληρης).
 Και μεσουσης της νυκτος, εσηκοτος μου και ευ-
 χομενου, εκρεμασθη ο οικος εκ των τεσσαρων γο-
 νεων, και ειδον ως ατραπην πυρος εν τοις οφθαλ-
 μοις μου. Και εμφοβος γενομενος επεσα χαμαι.
 Και επελαβετο μου της χειρας, και εξεβαλεν με
 απο του τοπου ου ημην πιπτοκως, και ηγματος υ-
 दाτος εξεχυθη απο της κεφαλης μου μεχρι των
 ποδων μου· και ως οσμη μυρου ηλθεν περι τους
 μυκτερας μου. Και εκμαξας μου το προσωπον,
 κατεφιλησεν με και ειπεν μοι· μη φοβου Ιωσηφ·
 ανοιξον τους οφθαλμους σου, και ιδε τις εσιν ο
 λαλων σοι. Και αναβλεψας ειδον τον Ιησουν·
 και εντρομος γενομενος ενομισα φαντασια ειναι.
 Και προσταγματα ελεγον. Και αυτος συνελεγεν
 μοι· και ουκ αγνοη τι φαντασμα; εαν απαντη-
 σεις τιμι και ακουση των προσταγματων φυγειν,
 οτι συνελεγεν μοι. Και ειπα αυτω· τις ει κυριε;
 Και ειπεν μοι· εγω ειμι Ιησους, ου και το σωμα
 ηττησας παρα Πιλατου, και ενεδυσας με σινδονι
 καθαρα, και σουδαριον επεθηκες επι την κεφα-
 λην μου, και εθηκες με εν τω μνημειω σου τα-
 κενω, και εκυλισας λιθον μεγα προς την θυραν

του

caput ejus involveram. Tunc cognovi quia
 Jesus est, et adoravi eum et dixi: benedictus
 qui venit in nomine domini. Jesus vero te-
 nens manum meam, duxit me in Arima-
 thiam, in domum meam et dixit mihi: pax
 tibi, et usque in quadragesimum diem non
 exeat de domo tua. Ego autem ambulo ad
 discipulos meos.

XVI. Cum hæc omnia audissent princi-
 pes sacerdotum et ceteri sacerdotes et levitæ,
 stupefacti sunt et veluti mortui ceciderunt in
 facies suas in terram et exclamantes ad se di-
 xerunt: quid est hoc signum, quod factum
 est in Jerusalem? novimus patrem et matrem
 Jesu. Dixit et quidam Levita: ego cognovi
 multos de cognatione sua timentes Deum et
 cum

Caput) Corpus *Cod. Cors.* Involveram) Involvi *Cod. Eins.*
 Ego autem ambulo) Ego autem vadam *Cod. Cors.* Ego
 enim ambulabo *Cod. Einsidl.*

XVI. In facies suas) Super facies suas *Codd. Cors. et
 Einsidl.* Jerusalem) Israel *Cod. Cors.* Novimus) Sci-
 mus enim *Cod. Einsidl.* Dixit et quidam levita) Quidam
 levita dixit *Cod. Einsidl.* Ego cognovi multos de cogna-
 tione sua timentes Deum) Ego cognovi quod pater et ma-
 ter ejus erant timentes Deum *Cod. Einsidl.*

του μνημείου. Και ειπα εγω, μετα το λαλησαι αυτον μετ' εμου· δειξον μοι τον τοπον όπου τεθη-
 κασαι. Και απενεγκεν με και εδειξεν μοι τον το-
 πον όπου τεθηκα αυτον, και την σινδονα η περιε-
 θηκα αυτον, και το σουδαριον, ονπερ ενεδυσα το
 προσωπον αυτου· και εγνω οτι Ιησους εστιν. Και
 επελαβετο μου της χειρος και εησεν με των θυ-
 ρων κεκλεισμενων, μεσον του οικου μου, και απ-
 ηγαγεν με εις την κλινην μου, και ειπεν μοι· ειρη-
 νη σοι, και κατεφιλησεν με, και παρηγγειλεν μοι
 λεγων· εως τεσσαρων ημερων μη εξηλθεις εκ του
 οικου σου, ιδου γαρ πορευσομαι εις την Γαλιλαιαν
 προς τους αδελφους μου.

XVI. Και ακουσαντες οι αρχισυναγωγοι, και
 οι ιερεις και λευιται τα ρηματα ταυτα παρα του
 Ιωσηφ, εγενοντο ωσει νεκροι, και επεσαν χαμαι,
 και ενισησαν εως ωρας εννατης. Και προσκαλε-
 σαμενος ο Νικοδημος και Ιωσηφ, τον Ανναν και
 Καϊαφαι, λεγουσιν τοις αρχιερευσιν και τοις λευι-
 ταις· ανασητε και σηθε εις τους ποδας υμων·
 και γευσασθε αρτον και ενισχυσασθε τας ψυχας
 υμων, οτι αυριον σαββατον του κυριου. Ανεση-
 σαν και ηυξαντο τω Θεω, και εφαγον και επιον,
 και επορευθησαν εκασος ανηρ εις τον οικον αυτου.
 Τω δε σαββατω εκαθεσθησαν οι διδασκαλοι, και
 οι ιερεις, και λευιται, συζητουντες προς αλλη-
 λους

cum orationibus semper in templo hostias et holocausta offerentes Deo Israel. Et quando suscepit eum magnus sacerdos Simeon tenens in manibus dixit ad eum: Nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuæ Israel. Similiter et ipse Simeon benedixit Mariam matrem Jesu, et dixit ei: annuncio tibi de puero isto: hic positus est in ruinam et in resurrectionem multorum et in signum contradictionis. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius et revelabuntur de multis cordibus cogitationes. Tunc dixerunt omnes Judæi: mittamus ad illos tres viros, qui dixerunt se eum vidisse loquentem cum

Simeon) *Addit*: cum oblatuſ est puer in templum *Cod. Corſ.*
 Tenens in) Tenens eum *Cod. Einſidl.* Secundum verbum
 tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, q.
 p. a. f. o. p. L. a. r. g. et gloriam plebis tuæ Israel) *Deſunt
 omnia in Cod. Corſ.* Ante faciem) In conſpectu *Cod. Einſ.*
 Et in resurrectionem) Et resurrectionem *Cod. Einſidl.* Et
 revelabuntur de multis cordibus) Dum revelentur multa-
 rum cordium *Cod. Einſidl.* Tunc dixerunt omnes Judæi)
 Tunc dixerunt Judæi *Cod. Einſidl.* Se eum vidisse lo-
 quentem) Vidisse eum *Cod. Einſidl.*

λους και λεγοντες· τις αυτη η οργη ηφθασασα προς ημας; οτι οιδαμεν τον πατερα αυτου και την μητερα. Λεγει Αδδας διδασκαλος· τους γονεις αυτου οίδα φοβουμενους τον Θεον, και τας ευχας μη αποσηρουντας, και τας δεκατίας αποδιδοντας τριτον του ενιαυτου. Και οτε εγεννηθη ο Ιησους, ανηνεγκαν αυτον οι γονεις αυτου εν τω τοπω τουτω, και Ψυσιας, ολοκαυτοματα εδωκαν τω Θεω. Και οτε ελαβεν αυτον ο μεγας διδασκαλος Συμεων εις τας αγκαλας αυτου, και ειπεν· νυν απολυεις τον δουλον σου, δεσπωτα, κατα το ρημα σου, εν ειρηνη· οτι ειδον οι οφθαλμοι μου το σωτηριον σου, ο ετοιμασας κατα προσωπον παντων των λαων· Φως εις αποκαλυψιν εθνων, και δοξαν λαου σου Ισραηλ. Και ευλογησεν αυτους Συμεων, και ειπεν προς Μαριαμ την μητερα αυτου· ιδου ουτος κειται εις πτωσιν και ανασασιν πολλων εν τω Ισραηλ, και ειπαι σημειον αντιλεγομενον· και σου δε αυτης την ψυχην διελευσεται ρομφαια, οπως αν αποκαλυφθωσιν εκ πολλων καρδιων διαλογισμοι. Λεγουσιν αυτω το συνεδριον· τον πατερα σου θελωμεν ιδειν. Και μετεξειλατο τον πατερα αυτου. Και επυνθανοντο παρ αυτου, ει ταυτα ουτως εχει; Και ειπεν ο πατηρ αυτου προς αυτους· διοτι ουκ επισευσατε τω υιω μου; ο μεγας και δικαιος Συμεων, αυτος εδιδαξατο αυτω τον νομον. Λεγει αυτω

αυτω

cum discipulis suis in monte Oliveti. Hoc facto interrogaverunt eos, quæ vidissent. Qui respondentes uno ore dixerunt: vivit Dominus Deus Israel, quia manifeste vidimus Jesum colloquentem cum discipulis suis in monte Oliveti et ascendentem in coelum. Tunc Annas et Caiphaz segregaverunt eos ab invicem et interrogaverunt eos sigillatim. Qui unanimiter veritatem confitentes dixerunt se vidisse Jesum. Tunc Annas et Caiphaz dixerunt: Lex nostra continet: in ore duorum vel trium testium stat omne verbum. Sed quid dicimus? Beatus Enoch placuit Deo et translatus

Hoc facto interrogaverunt eos, quæ vidissent. Qui respondentes uno ore dixerunt) Hoc facto venientes ac interrogati uno ore dixerunt *Codd. Cors. et Einsidl.* Vidimus Jesum colloquentem cum discipulis suis in monte Oliveti et ascendentem) Vidimus Jesum cum discipulis ejus ascendentem *Cod. Einsidl.* Segregaverunt eos ab invicem et interrogaverunt eos sigillatim. Qui unanimiter veritatem confitentes dixerunt se vidisse Jesum) Segregatos eos ab invicem interrogantes eos singulatim, unanimiter dixerunt veritatem, quia viderunt Jesum ascendentem in coelum *Cod. Cors.* Stat omne verbum) Stabit omne verbum *Cod. Cors.* Sed quid dicimus) Sed quid dicemus *Cod. Einsidl.* Beatus Enoch placuit Deo) Quia beatus Enoch complacuit Deo *Cod. Einsidl.*

αὐτῷ το συνέδριον· ἀρα δε, εἰ ἀληθῶς ἐσιν τὸ
 ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐλάλησας; Εἶπεν δε πρὸς αὐτούς·
 καὶ ἀληθῶς ἐσιν. Τότε οἱ ἀρχισυναγωγοί, καὶ
 οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ λευῖται εἶπαν· δευτε ἀποσειλω-
 μέν εἰς τὴν Γαλιλαίαν πρὸς τρεῖς ἀνδράς
 τοὺς ἐλθόντας καὶ ἐξηγησάμενους περὶ τῆς διδά-
 χης καὶ τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ· καὶ εἰπῶσιν ἡ-
 μῖν, πῶς εἶδον αὐτὸν ἀναληφθέντα· καὶ ἤρσεν
 ὁ λόγος οὗτος πασίν. Καὶ ἀπέσειλαν πρὸς τοὺς
 τρεῖς ἀνδράς τοὺς ἐλθόντας καὶ ἀπελθόντας
 μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εἶπον πρὸς
 αὐτούς· εἶπατε τῷ ῥαββι Ἀδδα, καὶ τῷ ῥαββι
 Φινεες, καὶ τῷ ῥαββι Ἡλία· εἰρηνὴ ὑμῖν, καὶ
 πασὶ ὅσα ὑμῖν· ζήτησεως πολλῆς γενομένης ἐν τῷ
 συνέδριῳ, ἀπεσαλῆ μὲν μετὰ τοὺς ἀνδράς του-
 τοὺς καλέσας ὑμᾶς εἰς τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον
 Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπορευθῆσαν οἱ ἀνδρες εἰς τὴν
 Γαλιλαίαν, καὶ εὗρον αὐτοὺς καθέζομενους καὶ
 μελετούντας τὸν νόμον. Καὶ ἠσπασάντο αὐτούς
 ἐν εἰρηνῇ, καὶ εἶπαν οἱ ἀνδρες * πρὸς αὐτούς·
 εἰρηνὴ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ· καὶ εἶπαν, εἰρηνὴ.
 Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· διότι ἤλθατε; Καὶ εἶ-
 παν οἱ ἀποσαλευτές· ** καλεῖ ὑμᾶς τὸ συνέ-
 δριον,

* Hic in Codice additur: πρὸς τοὺς ἀπελθόντας. Mala!

** In Cod. καλεσθῆσιν ἡμεῖς.

latus est verbo Dei, et beati Moyſi ſepultura non invenitur. Jeſus autem traditus eſt Pilato, flagellatus, conſputus, ſpinis coronatus, lancea percuffus et crucifixus, in ligno mortuus et ſepultus eſt, ut corpus ejus pater honorabilis Joſeph ſepelivit in ſepulcro novo et teſtificatus eſt eum vidiffe vivum. Et tres viri illi teſtificati ſunt vidiffe eum colloquentem cum diſcipulis ſuis in monte Oliveti et aſcendentem in coelum.

XVII. Exſurgens autem Joſeph dixit ad Annam et Caipham: vere et bene admiramini, qvoniã audiftis, qvod viſus eſt Jeſus de

Sepultura non invenitur) Sepultura ignoratur *Cod. Corſ.* *Addunt:* Et Helia propheta mors non invenitur *Codd. Corſ. et Einſid.* Conſputus) Sputatus *Cod. Einſid.* Et ſepultus eſt, ut corpus ejus pater honorabilis Joſeph ſepelivit in ſepulcro novo, et teſtificatus eſt eum vidiffe vivum) Et ſepultus eſt a Joſepho venerabili patre in ſepulcro novo, et teſtificatus eſt nobilis Joſeph vidiffe eum vivere poſt mortem *Cod. Corſ.* Colloquentem cum diſcipulis ſuis in monte oliveti et aſcendentem in coelum) Cum diſcipulis ejus in monte oliveti, aſcendentem in coelum *Cod. Einſid.*

XVII. Exſurgens autem Joſeph) Et ſurgens Joſeph *Cod. Einſid.*

θριον, εν τη αγια πολει Ιερουσαλημ. Ακουσαντες οι ανδρες οτι ζητουνται εν τω συνεδριω, ηυξαντο τω θεω, και απελθοντες μετα των ανδρων των ελθοντων· και εφαγον και επιον, και ανεβησαν, και επορευσαντο εν ειρηνη εν Ιερουσαλημ. Τη δε επαυριον εκαθεση το συνεδριον εν τη συναγωγη, και επηρωτησεν αυτους λεγων· πως ιδετε τον Ιησουν καθημενον εν τω ορει μομφη, διδασκων τους ενδεκα μαθητας αυτου, και οτε ειδετε αυτον αναληφθεντα; Και απεκριθησαν αυτοις και ειπαν οι ανδρες· ως ιδομεν αυτον αναληφθεντα, ουτως και ειπαμεν. Λεγει Αναβιας ξαββι· αρατε αυτους απ' αλληλων. Και καλουσιν τον πρωτον Αδδα ξαββι, και λεγουσιν αυτω· πως ιδες τον Ιησουν αναληφθεντα; Και λεγει αυτοις ο Αδδας· ετι καθεζομενου αυτου εν τω ορει μομφη, και διδασκων τους μαθητας αυτου, ιδωμεν νεφελην επισκιασαν αυτον τε και τους μαθητας αυτου· και επηρθη η νεφελη εις τον ουρανον· και οι μαθηται αυτου ηυχοντο κειμενοι επι προσωπον επι την γην. Καλουσι τον Φινεες τον ιεραν, και ηρωτησαν αυτον λεγοντες· πως ιδες τον Ιησουν αναληφθεντα; και αυτος ειπεν ομοιως. Και ειπεν το συνεδριον· ο νομος Μωσεως περιεχει· επι σοματος δυο και τριων μαρτυρων σαθησεται παν ρημα. Λεγει ο Αδδας

de morte vivus ascendisse in coelum. Vere admirandum est, quia non solum resurrexit a mortuis, sed etiam de monumentis resuscitavit mortuos et a multis visi sunt in Jerusalem. Et nunc audite me, quia omnes cognovimus beatum Simeonem sacerdotem magnum, qui suscepit in manibus suis Jesum infantem in templo. Et ipse Simeon habuit duos filios germanos fratres, et nos omnes in dormitione et in sepultura eorum fuimus. Ambulate ergo et videte monumenta eorum, aperta enim sunt, quia surrexerunt, et ecce sunt in civitate Arimathia, simul viventes in orationibus. Quidam audiunt clamantes, cum nemine tamen loquentes, sed ut mortui silentes. Sed venite, ambulemus ad istos cum omni honore et

Vere admirandum est) Vero plus admirandus est *Cod. Corf.*
 Vere plus admirandum est *Cod. Einsidl.* Sed etiam de monumentis resuscitavit mortuos) Sed multos alios mortuos de monumentis resuscitavit vivos *Cod. Einsidl.* Et nunc audite me, quia omnes cognovimus) Et audite me nunc, quia omnes scimus *Cod. Einsidl.* In manibus suis) Manibus suis *Cod. Einsidl.* Quidam audiunt clamantes, cum nemine tamen loquentes, sed ut mortui silentes) Et quidem audiuntur clamantes, nemini autem loquentes, sed sunt ut mortui silentes *Cod. Corf.* Quidem audiuntur clamantes, cum nemine autem loquentes, sed sunt ut mortui silentes *Cod. Einsidl.*

διδασκαλος· γεγραπται εν τῷ νομῷ· και μετ' εθη Ενωχ, και ουκ ὑπαρχει, ὅτι μετεθηκεν αυτου ὁ Θεος. Ηαιρος διδασκαλος ειπεν· του ἁγιου Μωσεως θανατον ουκ ηκουσαμεν, και αυτον ουκ ειδαμεν. Γεγραπται εν τῷ νομῷ κυριου· και απεθανεν Μωσης εν αιτηματι κυριου, και ουκ εγνω ανηρ την ταφην αυτου, ἕως της ἡμερας ταυτης. Και ῥαββι Δευῖς ειπεν· διοτι ῥαββι Συμεων ειπεν, ὡς ειδεν τον Ιησουν· ιδου οὗτος κειται εις πτωσιν και αναστασιν πολλων, και εις σημειον αντιλεγομενον. Και ῥαββι Ησαιας ειπεν· γεγραπται εν τῷ νομῷ· ιδου εγω αποσελω τον αγγελον μου, ὃς προπορευεται προ προσωπου σου, του διαφυλαξαι σε εν παση ὁδῷ αγαθῇ, ὅτι ὄνομα μου ενεγκαται. Τότε Αννας και Καϊαφας ειπαν· καθως ειπατε τα γεγραμμενα Μωσεως εν τῷ νομῷ, ὅτι του Ενωχ θανατον ουδεις ὀνομασεν· ὁ δε Ιησους λογον εδωκεν τῷ Πιλατῷ, και ὅτι ιδομεν αυτον ῥαπισματα λαβοντα, και εμπτυσματα ελαβεν, και ὅτι οἱ στρατιωται σεφανον ἐξ ακανθων περιεθηκαν αυτῷ, και ὅτι εφραγγελωσαν αυτον, και αποφασιν ελαβεν απο Πιλατου· και ὅτι ἐπι του κρανιου * τοπου εσαυρωθη, και δυο λησαι μετ' αυτου, και ὅτι

οξος

* τοπον in Codice omissum adjectum est ab editore.

et moderatione perducamus eos ad nos. Et si adjuraverimus eos, forsitan loquentur nobis de resurrectione eorum mysteria quædam. Hæc audientes Judæi gavisi sunt omnes valde, et cunctes Annas et Caiphas, Nicodemus et Joseph et Gamaliel non invenerunt eos in sepulcro eorum, sed ambulantes in civitatem Arimathia, ibi eos invenerunt in oratione flexis genibus intentos. Et osculantes eos cum omni veneratione et timore Dei perduxerunt eos Jerusalem in synagogam. Et clausis januis tollentes legem Domini, et ponentes eam in manibus eorum, adjuraverunt eos per Deum Adonai et Deum Israel, qui per legem et prophetas locutus est patribus nostris dicentes: si ipsum esse creditis Jesum, qui vos suscitavit a mortuis, dicite nobis quod vidistis, et quomodo resuscitati estis a mortuis.

Hanc

Et si adjuraverimus eos) Conjurantes eos *Cod. Corf.* Et conjurantes *Cod. Einsidl.* De resurrectione eorum mysteria quædam) De resurrectione eorum et de mysterio hoc *Cod. Corf.* De resurrectionis eorum mysterio *Cod. Einsidl.* Judæi gavisi sunt omnes valde) Omnes gavisi sunt *Cod. Einsidl.* In oratione flexis genibus intentos) Fixis genibus *Cod. Einsidl.* Et ponentes eam) Posuerunt *Cod. Einf.* Adjuraverunt) Conjurantes *Codd. Corf. et Einsidl.* Si ipsum esse creditis Jesum, qui vos suscitavit a mortuis, dicite

ἕξος ἐποίησαν αὐτὸν μετὰ χωλῆς καὶ ὑσσώπου, καὶ ὅτι τὸ σῶμα αὐτοῦ λογχῆ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἐξεκέντησεν ὁ λογγινὸς ὁ στρατιωτῆς, καὶ ὅτι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἠτήσατο Ἰωσήφ, ὁ τίμιος πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὅτι ἀνεση, καὶ ὡς λεγούσιν οἱ τρεῖς διδασκαλοὶ· ἰδόμεν αὐτὸν ἀναληφθέντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ὅτι ῥαββὶ Λεβὶς εἶπεν, μαρτυρησῆς τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ ῥαββὶ Συμεῶν, καὶ ὅτι εἶπεν· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτώσῃ καὶ ἀνασῆσιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντίλεγόμενον. Εἶπαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἴσως τοῦ λεγομένου, Ἰσηλ * ποιεὶ τὸ μνηροσυνον αὐτοῦ· γινώσκετε ὅτι ἐπικρατῆ ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐγειρῆ ἑαυτοῦ λαὸν καίων.

Τότε παρηγγείλαν οἱ ἀρχισυναγωγοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, λέγοντες· ἐπικαταράτος ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὃς ποιῆμα χεῖρος ἀνθρώπου προσκυνῆσει. Καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς· ἀμην, ἀμην. Καὶ λοιπὸν ὑμνήσεν πᾶς ὁ λαὸς τὸν κυρίον, καὶ εἶπεν· ὃς ἐδωκεν καταπαύσῃ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐλάλησεν· οὐκ ἐπέσεν ῥῆμα ἓν, ἀπὸ πάντος ῥημάτων

* ποιεὶ deest in Codice, additur ab editore.

Hanc adjurationem audientes Charinus et Lenthius contremuerunt corpore, et conturbati corde gemuerunt. Et simul respicientes in coelum fecerunt signaculum crucis digitis suis in lingvis suis. Et statim sic locuti sunt dicentes: date nobis singulos tomos chartæ et scribemus vobis omnia quæ vidimus. Et dederunt eis. Et sedentes singuli scripserunt dicentes.

XVIII. Domine Jesu et pater Deus, mortuorum resurrectio et vita, permitte nobis loqui mysteria tua, quæ post mortem crucis tuæ

dicite nobis quod vidistis, et quomodo resuscitati estis a mortuis) Si creditis, quod ipse sit Jesus, qui vos a mortuis resuscitavit, et renunciate nobis, quomodo resurrexistis a mortuis *Cod. Corsf.* Si ipsum esse creditis, qui vos a mortuis resuscitavit, dicite nobis, quomodo resurrexistis a mortuis *Cod. Einsidl.* Charinus et Lenthius) Karinus et Leucius *Cod. Einsidl.* In lingvis suis) In lingvas suas *Codd. Corsf. et Einsidl.* Et statim sic locuti sunt) Et statim simul locuti sunt *Cod. Einsidl.* Scribemus vobis omnia, quæ vidimus) Scribamus, quod vidimus et audivimus *Cod. Einsidl.*

XVIII. Domine Jesu et pater Deus) Jesu Christe domine Deus *Cod. Einsidl.* Permite nobis loqui mysteria tua, quæ post mortem crucis tuæ vidimus) Permite nobis loqui mysteria per mortem crucis tuæ *Cod. Einsidl.*

ματος αυτου του αγαθου, ως ελαλησεν Μωυση
 τω δουλω αυτου. Ειη κυριος ο Θεος μετ' ημων,
 καθως ην μετα των πατερων ημων, μη απολε-
 σαις ημας. Του ειναι καρδιας ημων προς αυτον,
 του πορευθηναι ημας εν πασαις ταις οδοις αυτου,
 του φυλασσειν τας εντολας αυτου, ας ενετειλα-
 το τοις πατρασιν ημων. Και εσι Κυριος εις και
 το ονομα αυτου εν κυριος ο Θεος εις, βασιλευς
 ημων, αυτος σωσει ημας. Ουκ εσι ομοιος σοι εν
 Θεοις κυριε· μεγας ει συ κυριε, και μεινη το ονο-
 μα σου. Εν τη δυναμει σου ιασει ημας κυριε,
 και ιαθησωμεθα· σωσον ημας κυριε, και σωθη-
 σωμεθα, οτι μερος και κληρονομια σου εσμεν.
 Και ουκ εασεις κυριε τον λαον σου, ενεκεν του
 ονοματος σου του μεγαλου, οτι ηρξατο κυριος
 ποιειν ημας εις λαον αυτου. Και υμνησαντες
 απηλθου εκασος ανηρ εις τον οικον αυτου, δοξα-
 σοντες τον Θεον, οτι αυτω πρεπει πασα δοξα,
 τιμη και προσκυνησις. Μεγαλωσυνη και μεγα-
 λοπρεπεια τω πατρι, και τω υιω, και τω αγιω
 πνευματι, εις τους αιωνας των αιωνων. Αμην.

Hic explicit Codex Parisiensis.

tuæ vidimus, quia per te adjurati sumus. Tu enim prohibuisti servis tuis, ne referrent secreta divinæ majestatis tuæ, quæ apud inferos fecisti. Nos autem cum essemus cum patribus nostris positi in profundo inferni, in caligine tenebrarum, subito factus est aureus solis color (*lege calor*) purpureaque realis lux illustrans, statim omnis generis humani pater Adam cum omnibus patriarchis et prophetis exultaverunt, dicentes: lux ista autor luminis sempiterni est, quæ nobis promisit transmittere lumen coæternum. Et exclamavit Jesaias propheta, et dixit: Hæc est lux patris
et

Quia per te adjurati sumus) Quia conjurati sumus per nomen sanctum tuum *Cod. Corf.* Quia per te conjurati sumus *Cod. Einsidl.* Tu enim prohibuisti servis tuis, ne referrent secreta divinæ majestatis tuæ, quæ apud inferos fecisti) Tu enim jussisti servis tuis nemini referre tuæ dignæ majestatis secreta, quæ inferis fecisti *Cod. Corf. in.* Tu enim jussisti nemini referre tuæ divinæ majestatis secreta, quæ in inferis fecisti *Cod. Einsidl.* Cum patribus nostris) Cum omnibus patribus nostris *Cod. Einsidl.* Positi in profundo inferni) *Desunt hæc in Cod. Corf.* Positi in profundo *Cod. Einsidl.* Solis color (*Fabricius ex conjectura posuit color pro calor, quod in editis invenerat*) Solis calor *Cod. Einsidl.* Realis lux illustrans) Regalis lux illustrans super nos *Codd. Corf. et Einsidl.* Statim) Statimque *Cod. Corf.* Lumen coæternum) *Addit suum Cod. Corf.* Jesaias propheta) Jesaias *Cod. Einsidl.*

et filii Dei, sicut prædixi, cum essem in terris
 vivus: terra Zabulon et terra Nephtalim trans
 Jordanem; populus, qui ambulabat in tene-
 bris, vidit lucem magnam, et qui habitabant
 in regione umbræ mortis, lux orta est eis.
 Et nunc advenit et illuxit nobis in morte se-
 dentibus. Et cum exultaremus omnes in lu-
 mine, quod superluxit nobis, supervenit no-
 bis genitor noster Simeon, et exultans omni-
 bus dixit: glorificate dominum Jesum Chri-
 stum filium Dei, quem ego in manibus meis
 suscepi infantem in templo, et compulsus a
 Spiritu Sancto dixi ad eum confessus: quia
 nunc viderunt oculi mei salutare tuum, quod
 parasti ante faciem omnium populorum, lu-
 men ad revelationem gentium, et gloriam
 plebis

Et filii Dei) Filius Dei *Codd. Corf. et Einsidl.* Trans Jor-
 danem) *Addit Galileæ gentium Cod. Einsidl.* Qui ambu-
 labat) Qui sedebat *Cod. Corf.* Qui sedet *Cod. Einsidl.* Vi-
 dit lucem) Videbit lucem *Cod. Einsidl.* Et qui habitabant
 in regione umbræ mortis, lux orta est eis) Et qui sunt in
 regione umbræ mortis, lux fulgebat inter eos *Cod. Corf.*
 Et qui sunt in regione umbræ mortis, lux fulgebit super
 eos *Cod. Einsidl.* Compulsus a Spiritu Sancto) Compul-
 sus Spiritu Sancto *Cod. Einsidl.* Dixi ad eum) Dixi ad
 Deum *Cod. Corf.* Quod parasti ante faciem) Quod præ-
 parasti in conspectu *Codd. Corf. et Einsidl.* Et gloriam
 plebis tuæ) Et gloriam populi tui *Cod. Einsidl.*

plebis tuæ Israel. Hæc audientes omnes sancti, qui erant in profundo inferni, plus exultaverunt. Et posthæc supervenit quasi Eremitula et interrogatur ab omnibus, quis es tu? Quibus respondens dixit: ego sum vox clamantis in deserto, Johannes baptista et propheta altissimi, præiens ante faciem adventus ejus præparare vias ejus, ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in remissionem peccatorum illorum. Et ego Johannes videns Jesum venientem ad me, compulsus sum a Spiritu Sancto et dixi: ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi! Et baptizavi eum in flumine Jordanis et vidi Spiritum Sanctum descendentem super eum in specie columbæ. Et audivi vocem de coelo dicentem: hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite! Et nunc præviante me ante faciem ejus, descendi annunciare vobis, quia in proximo visitavit nos ipse filius ejus Dei oriens ex alto veniens ad nos sedentes in tenebris et in umbra mortis.

XIX.

Hæc audientes omnes sancti, qui erunt in profundo inferni, plus exultaverunt) Hæc audiens omnis multitudo sanctorum, plus exultaverunt *Cod. Cors.* Hæc audiens omnis multitudo sanctorum plus exultavit *Cod. Einsidl.* Eremitula)

Sequitur textus græcus ex codice Palatino-Vaticano 269.

Ἐρχεται ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὠδὲ, ἵνα ὅσις πισεῦση πρὸς αὐτὸν σωθῆσεται, ὅσις δὲ οὐ πισεῦσει εἰς αὐτὸν κατακριθῆσεται. Διὰ τοῦτο λέγω πρὸς ἀπαντὰς ὑμᾶς, καθὼς ἰδῆτε αὐτὸν, ἵνα προσκυνῆσετε πάντες, ὅτι νῦν μόνον ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς ὁ τῆς μετανοίας καιρὸς, ὑπερὸν οὐ προσκυνῆσατε εἰς τὸν ἀνω ματαῖον κόσμον τοῖς εἰδώλοις, καὶ ὑπερὸν ὧν ἡμαρτήκατε· ἐν ἀλλῷ δὲ καιρῷ τοῦτο γενεσθαι ἀδύνατον.

XIX.

tula) Hermicola *Codd. Corf. et Einsidl.* Vox clamantis in deserto, Johannes baptista) Johannes, vox *Cod. Einsidl.* Præiens) Præivus *Cod. Einsf.* Peccatorum illorum) *Deest illorum in Cod. Einsidl.* Et ego Johannes videns Jesum venientem ad me) Et videns eum venientem ad me *Cod. Einsidl.* Venientem ad me) *Addit baptizari Cod. Corf.* Compulsus sum a Spiritu Sancto et dixi) Et compulsus Spiritu Sancto dixi *Cod. Corf.* Compulsus sum a Spiritu Sancto et dixi *Cod. Einsidl.* De coelo) De coelis *Cod. Einsidl.* In quo mihi) In quo *Cod. Einsidl.* Ipsum audite) *Omittunt Codd. Corf. et Einsidl.* Et nunc præviante me) Et nunc præivi *Codd. Corf. et Einsidl.* Descendi) Et descendi *Codd. Corf. et Einsidl.* In proximo visitavit nos ipse filius ejus Dei, oriens ex alto, veniens ad nos sedentes in tenebris et in umbra mortis) Quia in proximo est visitare vos, et ipse filius Dei est ex alto veniens, sedentibus nobis in tenebris *Cod. Corf.* Quia in proximo est visitare nos ipse oriens filius Dei ab ex alto veniens sedentibus nobis in tenebris et umbra mortis *Cod. Einsidl.*

XIX. Cum autem hæc audisset Protoplastus Adam pater, quia in Jordane baptizatus est Jesus, exclamavit ad filium suum Seth: Enarra filiis tuis Patriarchis et Prophetis omnia, quæcunqve audisti a Michaele Archangelo, quando te transmisi ad portas Paradisi, ut deprecareris Deum et ungeres caput meum cum essem infirmus. Tunc Seth appropinquans sanctis Patriarchis et Prophetis, dixit: Ego Seth cum essem orans Dominum ad portas Paradisi, ecce angelus Domini Michael apparuit mihi dicens: Ego missus sum ad te a Domino, ego sum constitutus super corpus humanum. Tibi dico Seth: noli in lacrymis Deum

XIX. Cum autem hæc audisset) Et cum hæc audisset *Cod. Einsidl.* Jesus) Ipse filius Dei *Cod. Corf.* Quæcunqve audisti a Michaele Archangelo) Quæ a Michaele archangelo'audisti *Cod. Einsidl.* Quando te transmisi ad portas Paradisi) Quando te transmittit ad portas paradisi *Cod. Corf.* Quando te misi sic *Cod. Einsidl. sed puro verba:* ad portas paradisi, in collatione codicis apud *cel. Hessium* non obvia, ex errore omissa, cum etiam in *textu Fabricii* ad *latus citato* non adnoventur, licet apud ipsum *Fabricium* hæc invenias. Ut deprecareris Deum et ungeres caput meum, cum essem infirmus) Ut ibi Deum precareris, ut mitteret angelum suum et daret tibi oleum de arbore vita, ut perungeres corpus meum, cum essem infirmus *Cod. Corf.* Ut deprecareris Deum, quatenus transmitteret tibi angelum

XIX. Του Ιωαννου τοιωνν διδασκοντος ούτως
 τους εν τω αδη, ακουσας και ο πρωτοπλασος
 και προπατωρ Αδαμ, λεγει προς τον υιον αυτου
 τον Σηθ· υιε μου, θελω σε ινα ειπης τοις προ-
 πατορσι του γενους των ανθρωπων, και τοις προ-
 φηταις, οτι επεσον ινα αποθνησκω, που σε απε-
 σειλα. Ο δε Σηθ εφη· προφηται και πατριαρ-
 χαι ακουσατε· ο εμος πατηρ Αδαμ ο πρωτοπλα-
 σος, πεσων ποτε εις το τελευταν, απεσειλε με
 ποιησασθαι δεησιν προς τον Θεον, εγγισα της
 πυλης του παραδεισου. Ως αν οδηγηση με δι' αγ-
 γελου το δενδρον της ελεημοσυνης, και επαρω
 ελαιον και αλειψω τον εμον πατερα, και αναση
 απο

lum suum, ut daret tibi oleum de arbore misericordiae, ut
 perungeres corpus meum, cum essem infirmus *Cod. Einsidl.*
 Ad portas Paradisi) Ad portas Paradisi *Cod. Einsidlens.*
 Ego sum constitutus super corpus humanum) Quia con-
 stitutus sum princeps ab eo super omne genus humanum
Cod. Cors. Tibi dico Seth: noli in lacrymis Deum ora-
 re et deprecari propter oleum misericordiae ligni, ut per-
 ungas patrem tuum Adam pro dolore capitis ejus, quia
 nullo modo poteris accipere) Et tibi dico, noli laborare
 lacrymis orando et deprecando, propter oleum ligni vitae,
 ut perungas patrem tuum Adam, propter dolores corporis
 sui, quia nullo modo poteris accipere *Cod. Cors.* Tibi di-
 co enim Seth, noli laborare lacrymis orando et deprecan-
 do propter oleum ligni misericordiae, ut perungas patrem
 tuum Adam pro dolore corporis sui, quia nullo modo
 poteris ex eo accipere *Cod. Einsidl.*

Deum orare et deprecari propter oleum misericordiae ligni, ut perungas patrem tuum Adam pro dolore capitis ejus, quia nullo modo poteris accipere, nisi in novissimis diebus et temporibus, nisi quando completi fuerint quinque millia et quingenti anni, tunc veniet super terram amantissimus Dei filius resuscitare corpus humanum Adae et conresuscitare corpora mortuorum, et ipse veniens in Jordanis aqua baptizabitur. Et cum egressus fuerit de aqua Jordanis, tunc de oleo misericordiae suae unget ex eo omnes credentes in se, et erit oleum misericordiae suae in generationem eorum, qui nascituri sunt ex aqua et Spiritu Sancto in vitam aeternam. Tunc descendens in terras amantissimus Dei filius Christus Jesus introducet patrem nostrum Adam in Paradisum ad arborem misericordiae. Haec autem omnia audientes a Seth Patriarchae omnes et Prophetae exsultaverunt magis.

XX.

Tunc veniet super terram amantissimus Dei filius) *Addit*
 Christus *Cod. Einsidl.* Resuscitare corpus humanum Adae)
 Qui facit resurgere corpus Adae *Cod. Einsidl.* Corpora
 mortuorum) *Addit* cum eo *Cod. Corf.* In Jordanis aqua)
 In Jordane *Cod. Einsidl.* Et cum egressus fuerit) *Cum*
 autem

ἀπο τῆς ἀσθενείας. * Ὑπερδὲς καὶ ἐποίησα, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐλθὼν ἀγγέλως κυρίου, λέγει μοι· τί Σὴθ αἰτεῖς; Ἐλαίον αἰτεῖς τοὺς ἀσθενεῖς ἀνίστασαι, ἢ τὸ δένδρον τὸ ῥέον τὸ τοιοῦτον ἐλαίον, διὰ τὴν τοῦ σου πατρὸς ἀσθενείαν; τοῦτο οὐκ ἐστὶν εὐρεθῆναι νυνί. Ἀπειθὶ οὖν καὶ εἶπε τῷ πατρὶ σου· ὅτι μετὰ τὸ συντελεσθῆναι ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτη πεντακισχίλια πεντακοσία, τότε κατελθὼν ἐν τῇ γῆ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐν ἀνθρώπῳ, κἀκείνος ἀλείψει αὐτὸν τῷ τοιοῦτῳ ἐλαίῳ, καὶ ἀναστήσεται, καὶ ἐν ὕδατι καὶ πνεύματι ἁγίῳ πλυνεῖ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ, καὶ τότε ἀπὸ πάσης νόσου ἰαθήσεται· νυνὶ δὲ τοῦτο γενεσθῆναι ἀδύνατον. Ταῦτα ἀκουσάντες οἱ πατριαρχοὶ καὶ οἱ προφῆται ἐχαίροντο μεγάλως.

XX.

* Loco ὑπερδὲς hic in Codice exstat ὅπερ δὴ.

autem egressus fuerit *Cod. Einsidl.* Unget ex eo) Deest ex eo in *Cod. Corf.* Et erit oleum misericordiae suae in generationem eorum, qui nascituri sunt) Et illud erit oleum misericordiae in generationes, quae nascendae sunt *Cod. Corf.* Et erit oleum illud misericordiae in generationem, qui nascendi sunt *Cod. Einsidl.* In vitam aeternam) Ad dit amen *Cod. Einsidl.* Descendens in terras amantissimus) Desunt in *Cod. Corf.* Exultaverunt magis) Exultaverunt magna exultatione *Cod. Einsidl.*

XX. Et cum exsultarent sancti omnes, ecce Satan princeps et dux mortis, dixit ad principem inferorum: Apparo suscipere ipsum Jesum Nazarenum, qui gloriatus se filium Dei esse, et est homo timens mortem et dicens: Tristis est anima mea usque ad mortem. Et multa mihi mala inferens, et pluribus aliis, quos ego coecos feci, et claudos, insuper et quos ego variis demoniis vexavi, ipse verbo sanavit. Et quos ad te mortuos perduxit, hos ipse a te abstraxit. Respondens autem princeps inferorum ad Satan dixit: Qvis est iste princeps tam potens, cum fit

XX. Dixit ad principem inferorum) Adveniens dixit ad infernum *Cod. Corf.* Dixit ad inferum *Cod. Einsidl.* Apparo suscipere ipsum Jesum Nazarenum, qui gloriatus se filium Dei esse) Præpara temet ipsum suscipere Jesum Nazarenum, qui se gloriatur filium Dei esse *Cod. Corf.* Præpara temetipsum suscipere Jesum, qui se gloriatur Christum filium Dei esse *Cod. Einsidl.* Et multa mihi mala inferens, et pluribus aliis, quos ego coecos feci et claudos, insuper et quos ego variis demoniis vexavi, ipse verbo sanavit) Multoqve adversatus est mihi maleficiis suis, et quos ego coecos, claudos, surdos, leprosos et vexatos feci, ipse verbo sanavit *Cod. Corf.* Et permulta adversatus est mihi malefaciens, et multos quos ego coecos, claudos, surdos, leprosos et vexatos feci, ipse vero sanavit *Cod. Einsidl.*

Et

XX. Ἐν τοιαυτῇ δὲ τῶν ἀπάντων οὐρανῶν
 χάρα, ἤλθεν ὁ σαταν, ὁ κληρονομος τοῦ σκοτοῦ,
 καὶ λέγει τῷ ἀδῆ· παμφαγε καὶ ἀκορῆσε, ἀκου-
 σον μου τοὺς λόγους. Ἐκ τοῦ γένους τῶν ιου-
 δαίων τις Ἰησοῦς λεγόμενος, ὀνομαζὼν ἑαυτὸν υἱὸν
 Θεοῦ, οὗτος δὲ ὡς ἀνθρώπος, ἀποσυνεργεῖ ἡμετε-
 ρας, ἐσαυρώσαν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι. Καὶ νῦν αὐτοῦ
 τελευτήσαντος, ἐσὼ ἠτοιμασμένος, ὅπως ᾧδε κα-
 τασφάλισωμεν αὐτὸν. Ἐγὼ γὰρ οἶδα, ὅτι ἀν-
 θρώπος εἶ, καὶ ἤκουσα καὶ αὐτοῦ λεγοντος, ὅτι
 περίλυπος εἶ ἢ ψυχῇ μου ἕως θανάτου. Ἐπο-
 ἴησε δὲ καὶ πολλὰ κακὰ ἐν τῷ ἀνωθεν κόσμῳ·
 τοῖς βροτοῖς συναναστραφομένος, ὅπου γὰρ εὕρισ-
 κεν τοὺς ἐμοὺς δούλους, ἐδίωκε αὐτοὺς, καὶ ὄσους
 ἀνθρώπους ἐποίουν κυλλοὺς, τυφλοὺς, χωλοὺς,
 λεπροὺς, καὶ εἰ τι τοιούτων, διὰ λόγου μονοῦ
 ἰατο αὐτοὺς. Καὶ πολλοὺς ἐτοιμασθῆναι εἰς το-
 ταφῆναι, καὶ τούτους διὰ λόγου παλιν ἀνεξώωσε.
 Λέγει ὁ ἀδῆ· καὶ τοσούτων εἶ οὗτος δυνατός,
 ὡς

Et quos ad te mortuos perduxī, hos ipse a te abstraxit)
 Et quos ego mortuos ad te perduxī, ipse verbo a te vivos
 extraxit *Cod. Corf.* Et quos ad te mortuos perduxī, hos
 ipse a te adtraxit *Cod. Einsidl.* Respondens autem prin-
 cepts inferorum ad Satan dixit) Respondens inferus, dixit
 ad Satan principem *Codd. Corf. et Einsidl.* Qvis est iste
 princeps tam potens, cum sit homo mortem timens) Qvis
 tam est iste potens, cum sit homo timens mortem *Cod. Einsf.*

Uit homo mortem timens? Omnes enim potentes terræ mea potestate subjecti tenentur, quos tu subjectos perduxisti tua potentia. Si ergo potens est in humanitate, vere dico tibi, omnipotens est et in divinitate et potentia ejus nemo potest resistere. Et cum dicit se timere mortem capere te vult et vae tibi erit in sempiterna secula. Respondens autem Satan dixit ad principem tartari: quid dubitasti et timuisti suscipere illum Jesum Nazarenum adversarium tuum et meum? Ego enim tentavi illum, et populum meum antiquum Judaicum excitavi zelo et ira adversus eum. Lanceam exacui ad passionem ejus, fel et acetum miscui, et jussi ei dare potum, et lignum preparavi ad crucifigendum eum et clavos ad perforandum manus ejus et pedes, et in proximo est ejus mors, et perducam eum ad te, subjectum mihi et tibi. Respondens autem princeps tartari dixit: Tu mihi dixisti, quia ipse

Perduxisti tua potentia) *Addit*: Si ergo potens es tu, qualis est iste homo Jesus, qui timens mortem, potentiam tuam adversatur *Cod. Corf.* *Addit*: Si ergo potens es tu, qualis est homo ille Jesus, qui timens mortem potentia tua adversatur *Cod. Einsidl.* Si ergo potens est in humanitate) Si ita potens est in humanitate *Cod. Corf.* Si talis potens est in humanitate *Cod. Einsidl.* Omnipotens est

ὥς ἐ δια λόγου μονου ποιειν τοιαυτα; ἢ τοιούτῳ
 οντι δυνασαι συ αντισηναι αυτω; Εμοι δακει,
 τοιούτῳ οντι, ουδεις αυτω αντισηναι δυνασηται.
 Ει δε λεγεις· ὅτι ηκουσας αυτου φοβουμενου τον
 θανατον, παιζων σε και γελων εφη τουτο, ινα
 σε αρπαση εν χειρι δυνατη, ἢ ουαι, ουαι σοι εις
 τον αιωνα τον ἀπαντα. Λεγει ὁ σατανας· παμ-
 φραγε και ακορεσε ἀδη, τοσουτον εφοβηθης ακου-
 σας περι του κοινου ἡμων εχθρου, εγω αυτον ουκ
 εφοβηθω, ἀλλ' ενεργησα *ιδου και εσαυρωσαν αυ-
 τον, και εποτισαν αυτον και χολην μετα οξους.
 Ετοιμασθητι ουν, ὅπως ελθοντα κρατησης αυ-
 τον ισχυρα. Απεκριθη ὁ ἀδης· κληρονομη του
 σκοτου, υἱε της απολειας διαβολε, νυν μοι ειπας,
 ὅτι

* Pro ἰδου opinor legendum esse ἰουδαιους.

est et in divinitate) Potens esse debet in divinitate *Cod. Corf.* Respondens autem Satan dixit ad principem tartari) Respondens autem Satan princeps tartari, dixit *Codd. Corf. et Einsidl.* Nazarenum) *Deest in Cod. Einsf.* Excitavi zelo et ira) Excitavi in zelum et iram *Cod. Corf.* Ad passionem ejus) Ad percussionem ejus *Cod. Corf.* Ad persecutionem ejus *Cod. Einsidl.* Et iussi ei dare potum) Dare ei in poculum *Cod. Corf.* Dare ei poculum *Cod. Einsidl.* Et clavos ad perforandum manus ejus et pedes) Et aculeos ad configendum *Cod. Einsidl.* Et perducam eum ad te, subjectum mihi et tibi) Ut perducam eum ad te, subjectum tibi et mihi *Cod. Einsidl.* Respondens autem princeps tartari dixit) Respondens inferus ait *Cod. Einsidl.*

ipse est, qui mortuos a me abstraxit. Qui hic detenti sunt, dum viverent in terris, non suis potentiis sed divinis precibus ablati sunt et omnipotens eorum Deus abstraxit eos a me. Qvis ergo est iste Jesus Nazarenus, qui suo verbo mortuos a me traxit sine precibus? Forsitan ipse est, qui Lazarum quatuor diebus mortuum foetentem et dissolutum, quem ego mortuum detinebam, redivivum suo imperio a me traxit. Respondens Satan ad principem inferorum, dixit: ipse est ille Jesus Nazarenus. Hac audiens princeps inferorum dixit ad eum: Adjuro te per virtutes tuas et meas, ne perducas eum ad me. Ego enim tunc quando audivi imperium verbi ejus, contremui timore perterritus, et omnia officia mea impia simul mecum conturbata sunt, nec ipsum Lazarum retinere potuimus, sed

excu-

Qui mortuos a me abstraxit) Qui mortuos a me traxit
Cod. Einsidl. Qui hic detenti sunt dum viverent in terris, non suis potentiis, sed divinis precibus ablati sunt et omnipotens eorum Deus abstraxit eos a me) Multi sunt, qui a me hic detenti sunt, qui dum vixerunt in terris mortuos a me tulerunt, non suis potentiis sed divinis precibus et omnipotens Deus eorum abstraxit eos a me *Cod. Cors.* Tui enim sunt, qui a me hic detenti sunt, qui dum vixerunt in terris a me mortuos tulerunt, non suis potentiis

tiis

ὅτι πολλους συ ἑτοιμασας εἰς το ταΦηναι, λογω
 μονῳ τουτους αυτος ανεζωωσε, και ει ἑτερους της
 ταΦης ηλευθερωσε, πως αυτος και εν ποια δυ-
 ναμει παρ' ἡμων κατηθησεται; Εγω δε προ ὀ-
 λιγου κατεπιον τινα νεκρον, ονοματι Λαζαρος,
 και μετ' ὀλιγον τις εκ των ζωντων δια λογου μο-
 νου (σια) εκ των εγκατων μου τουτον ανεσπασε·
 ομαι δε ειμαι αυτον ὃν συ Φης. Ει ουν εκεινον
 ενθαδε δεξομεθα, δεδοικα μηπως και περι των
 λοιπων κινδυνευσωμεν· παντας γαρ οὐς απ' αιω-
 νος κατεπιον. Ιδου ταρασσομαι κατα νοῳ, και
 αλγω τη κοιλια μου, και σημειον ουκ αγαθον
 μοι

tiis sed divinis precibus et omnipotens Deus eorum ad-
 traxit eos a me *Cod. Einsidl.* Qvis ergo est iste Jesus
 Nazarenus, qui suo verbo mortuos a me traxit) Qvis est
 iste Jesus, qui per verbum suum mortuos a me traxit *Cod.*
Einsidl. Qvatuor diebus mortuum) Qvatrivanum *Cod.*
Einsidl. Qvem ego mortuum detinebam) Qvem ego te-
 nebam mortuum *Cod. Einsidl.* Redivivum suo imperio a
 me traxit) Reddidit vivum per verbum ipsum ejus *Cod.*
Corf. Reddidit vivum per verbum imperii ejus *Cod. Einsf.*
 Respondens Satan ad princeipem inferorum, dixit) Respon-
 dens Satan princeps mortis dixit *Codd. Corf. et Einsidl.*
 Nazarenus) *Deest in Cod. Einsidl.* Hæc audiens princeps
 inferorum) Hæc audiens infernus *Cod. Corf.* Hæc autem
 audiens inferus *Cod. Einsidl.* Adjuro) Conjuro *Cod. Einsf.*
 Timore perterritus) Perterritus pavore *Cod. Einsidl.* Im-
 pia) *Deest in Cod. Corf.* Retinere) Tenere *Cod. Einsidl.*

excutiens se, per omnem malignitatem et celeritatem salvus exivit a nobis, et ipsa terra, quæ tenebat Lazari corpus mortuum, statim reddidit vivum. Ego autem nunc scio, quod hæc ita potuit facere Deus omnipotens, qui potens est in imperio suo, et potens in humanitate, qui et salvator est generis humani. Hunc ergo ne perduxeris ad me, omnes enim illos, quos hinc detineo sub incredulitate carceris clausos et vinculis peccatorum constrictos, solvet, et ad æternam vitam suæ divinitatis perducet.

XXI. Et cum hæc ad invicem loquerentur Satan et princeps inferni, subito facta est vox ut tonitruum et spiritalis clamor: tollite portas, principes, vestras; et elevamini portæ
æter-

Per omnem malignitatem et celeritatem salvus exivit a nobis) Ut aquila per omnem agilitatem et celeritatem salviens a nobis *Codd. Corf. et Einsidl.* Corpus mortuum) Corpus mortale *Cod. Einsf.* Ego autem nunc scio, quod hæc ita potuit facere Deus omnipotens, qui potens est imperio suo et potens in humanitate, qui et salvator est) Ita nunc ego scio, quia ille homo, qui potuit hoc facere, Deus fortis est in imperio potens et humanitate et salvator est *Cod. Corf.* Ita nunc ego scio, quia ille homo, qui hæc potuit facere, Deus fortis est in imperio potens in
huma-

μοι δοκει ὁ προαναρπασθεὶς Λαζαρος ἀπ' ἐμοῦ·
 οὐ γὰρ ὡς νεκρὸς ἀλλ' ὡς *εὐετος ἀπ' ἐμοῦ ἐξεπι-
 τασεν, οὕτω γὰρ συντομῶς ἡ γῆ αὐτὸν ἐξω ἐρρι-
 ψεν· διὸ καὶ ῥηκίζω καὶ σε εἰς τὰς σὰς χαρίτας
 καὶ εἰς τὰς ἐμας, μὴ ἀγαγῆς αὐτὸν ἐνταῦθα,
 ὁμαι γὰρ, ὅτι διατι πάντας ἀναστῆσαι νεκρῶν,
 ὡδε παραγίνεται καὶ τοῦτο· σοὶ λέγω (μα) τὸ
 σκοτὸς ὁ ἐχομέν, εἰ ὡδε ἀγαγῆς αὐτὸν, οὐδεὶς
 μοι τῶν νεκρῶν ἐναπολεῖφθησεται.

XXI. Τοιαῦτα τοῦ σατανα καὶ τοῦ ἄδου λε-
 γόντων πρὸς ἀλλήλους, ἐγένετο φωνὴ μεγάλη
 ὡσπερ βροντῆ, λεγούσα· ἀρατε πύλαι οἱ ἀρ-
 χόντες ὑμῶν καὶ ἐπαρθῆτε πύλαι αἰωνιοὶ, καὶ

ΕΙΣ-

* Pro *εὐετος* lege *εὐθετος*.

humanitate et saluator est *Cod. Einsidl.* Hunc ergo ne
 perduxeris ad me, omnes enim illos, quos hinc detineo
 sub incredulitate carceris clausos et vinculis peccatorum
 confritos, solvet et ad æternam vitam suæ divinitatis per-
 ducet) Et si perduxeris eum ad me, omnes qui sunt hic
 in crudelitate carceris clausi et insoluitis vinculis confriti,
 solvet et ad vitam divinitatis suæ perducet *Cod. Corf.* Et
 si perduxeris illum ad me, omnes qui sunt hic in incre-
 dulitate carceris clausi et in insoluitis vinculis peccatorum
 confriti, solvet et ad vitam divinitate sua perducet in
 æternum *Cod. Einsidl.*

XXI. Satan et princeps inferni) Satan princeps, et in-
 fernus *Cod. Corf.* Satan princeps et inferus *Cod. Einsidl.*
 Subito) *Deest in Cod. Einsidl.*

aternales, et introibit rex gloriae. Hæc autem cum audisset princeps tartari, dixit ad Satan: recede a me, et exi de meis sedibus foras; si potens es præliator, pugna adversum regem gloriae. Sed quid tibi cum isto? Et ejecit foras Satan de sedibus suis. Et dixit princeps ad suos impios ministros: Claudite portas crudeles æreas, et vectes ferreos supponite, et fortiter resistite, ne captivi ducamur in captivitatem. Hæc autem audiens omnis multitudo sanctorum, cum magna voce increpationis dixerunt ad principem inferorum: Aperi portas tuas, ut intret rex gloriae. Et exclamavit divinus ille propheta David, dicens: Nonne cum essem vivus in terris, bene vobis prædixi? Confiteantur domino misericordiae ejus, et mirabilia ejus filiis hominum, quia contrivit portas æreas, et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum, propter injustitias enim suas humiliati sunt. Et post hæc alius propheta, vide-

Hæc autem cum audisset princeps tartari, dixit ad Satan) Hæc audiens infernus, dixit ad Satan principem *Codd. Corf. et Einsidl.*, qui tamen loco infernus ponit inferus. Adversum regem gloriae) Cum rege gloriae *Cod. Corf.* Quid tibi cum isto? et ejecit foras Satan de sedibus suis) Quid tibi

tibi

εισελευσεται ὁ βασιλευς της δοξης. Ακουσας ὁ
 αἰδης λεγει τῷ σατανα· ἐξελθε ει δυνατος ει,
 και αντισηθι αυτω. Ἐξηλθεν ουν ἐξω ὁ σα-
 τανας. Ἐιτα λεγει ὁ αἰδης τοις δαιμοσιν αυτου·
 ασφαλισασθε καλως ισχυρας τας πυλας τας
 χαλκας και τους μοχλους τους σιδηρους, και
 τα κλειθρα μου κατεχετε· σκοπειτε παντες
 ισαμενοι ορθοιοι, εαν γαρ εισελθη αυτος ἄδε,
 ουαι ἡμας ληψεται. Ταυτα ακουσαντες οἱ προ-
 πατορες, ηρξαντο παντες ὑβριζειν αυτον λεγον-
 τες· παμφαγε και ακορεσε, ανοιξον ὅπως εισ-
 ελθη ὁ βασιλευς της δοξης. Λεγει Δαυιδ ὁ προ-
 φητης· ουκ οιδας τυφλε, ὅτι εν τῷ κοσμῷ εγω
 ζων, την τοιαυτην φωνην· το αρατε πυλας οἱ
 αρχον-

tibi cum illo? et ejecit foras eum de sedibus suis *Cod. Cors.*
 Quid tibi cum illo? et ejecit inferus Satan foris sedibus
 suis *Cod. Einsidl.* Et dixit princeps ad suos impios mi-
 nistros) Et dixit infernus ad sua impia officia *Cod. Cors.*,
sic et Einsidl. nisi quod pro infernus habet inferus. Ne
 captivi ducamur in captivitatem) Ne captivemur tenentes
 captivitatem *Codd. Cors. et Einsidl.* Cum magna voce)
 Cum voce *Cod. Einsidl.* Dixerunt ad principem infero-
 rum) Dixerunt ad infernum *Cod. Cors.* Dixit ad inferum
Cod. Einsidl. Divinus ille propheta David) *Desunt hæc*
in Cod. Einsidl. Bene vobis prædixi) Prædixi vobis *Cod.*
Einsidl. Propter injustitias enim suas humiliati sunt)
Desunt in Codd. Cors. et Einsidl. Et posthæc alius pro-
 pheta,

videlicet sanctus Esaias, similiter ait ad omnes sanctos: Nonne cum essem in terris vivus, bene prædixi vobis: Exsurgent mortui et resurgent, qui in monumentis sunt, et exsultabunt, qui in terris sunt, quoniam ros, qui est a domino, sanitas est illis. Et iterum dixi: Ubi est mors victoria tua? ubi est mors stimulus tuus? Hæc autem audientes omnes sancti ab Esaiâ, dixerunt ad principem inferorum: Aperiri nunc portas tuas et vectes ferreos submove, quoniam vinctus eris et nullius potentia. Et facta est vox magna, tanquam sonus tonitruï, dicens: attollite portas, principes, vestras, et elevamini portæ infernales, et introibit Rex gloria. Videns autem princeps inferorum, quod duabus vicibus clamaverat, quasi ignorans dicit: Quis est rex gloria? David vero respondens ad principem inferorum dixit: ista verba clamoris cognosco, quoniam ego eadem per Spiritum ejus vaticinatus sum. Et nunc, quæ supra dixi, dico tibi. Dominus fortis et potens, Dominus potens in prælio, ipse

pheta, videlicet sanctus Esaias, similiter ait) Et posthæc similiter dixit Esaias *Cod. Einsidl.* Bene prædixi vobis) Prædixi vobis *Cod. Einsidl.* Et exsultabunt, qui in terris sunt) *Omissa in Cod. Corf.* Sanitas est illis) Sanabit

αρχοντες ἡμῶν, προεφητευσά; Ησαίας εἶπε·
 ἐγὼ τοῦτο προειδὼν ὑψ' ἁγίου πνεύματος ἐγρα-
 ψά· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ
 ἐν τοῖς μνημείοις καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ
 γῆ· καὶ ποῦ σου θανάτε το κέντρον, ποῦ σου
 αἰδῆ το νίκος. Ἠλθεν οὖν παλιν Φωνῆ, ἀράτε
 πύλας λεγούσα. Ἀκούσας ὁ αἰδῆς ἐκ δευτέρου
 τὴν Φωνῆν, ἀκεκριθῆ ὡς δηθεν μὴ γινώσκων,
 καὶ λέγει· τίς ἐσὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δο-
 ξῆς; Λέγουσι οἱ ἀγγελοὶ δεσποτοῦ· κυριος κρα-
 ταιος καὶ δυνατος, κυριος δυνατος ἐν πολεμῶ.

Καὶ

eos *Cod. Corf.* Et iterum dixi) Et sicut iterum dixi *Cod. Einsidl.* Ubi est mors victoria tua? ubi est mors stimulus tuus?) Ubi est mors aculeus tuus; ubi est inferre victoria tua? *Codd. Corf. et Einsidl.* Dixerunt ad principem inferorum) Dixerunt ad inferum *Codd. Corf. et Einsidl.* Aperi nunc) *Deest nunc in Cod. Einsidl.* Et vectes ferreos submove) *Non exstant in Cod. Einsidl.* Quoniam vincetus eris et nullius potentia). Quoniam vincetus eris et infirmus et infirmus eris *Cod. Corf.* Nunc victus, infirmus et impotens eris *Cod. Einsidl.* Tanquam sonus tonitru) Et tonitruum *Cod. Corf.* Ut tonitruum *Cod. Eins.* Attollite) Tollite *Cod. Einsidl.* Videns autem princeps inferorum) Videns autem inferus *Cod. Corf.* Videns inferus *Cod. Einsidl.* Quod duabus vicibus clamaverat) Quia duabus vicibus hæc clamaverunt *Cod. Einsidl.* David vero respondens ad principem inferorum dixit) Respondens David ad inferum ait *Cod. Einsidl.* Potens in prælio) Potens in bello *Cod. Einsidl.*

ipſe eſt Rex gloriae, et ipſe Dominus in coelo et in terra proſpexit, ut audiret gemitus compeditorum et ut ſolveret filios interemptorum. Et nunc ſpurciſſime et foetidiffime princeps inferi, aperi portas taas, et intret rex gloriae, quia ipſe dominus eſt coeli et terrae. Hæc dicente David ad principem inferorum, ſupervenit in forma hominis dominus majeſtatis, et æternas tenebras illuſtravit, et indiſſolubilia vincula diſrupit et invincibili virtute viſitavit ſedentes in profundis tenebris delictorum et in umbra mortis peccatorum.

XXII. Hæc audiens mors impia cum crudelibus miniſtris ſuis, expaverunt in propriis regnis agnita luminis claritate, dum Chriſtum in ſuis repente ſedibus viderunt conſtitutum, exclamaverunt dicentes: Vincti jam ſumus a te, ad dominum dirigis confuſionem noſtram. Qvis eſ tu, qvi ſine exitio corruptionis in-

COR-

In coelo et in terra) De coelo in terris *Cod. Einſidl.* Gemitus compeditorum) Gemitum vinculorum *Codd. Corſ. et Einſidl.* Princeps inferi) infere *Cod. Einſidl.* Quia ipſe dominus eſt coeli et terrae) *Deſunt in Codd. Corſ. et Einſidl.* Ad principem inferorum) Ad inferum *Cod. Einſidl.* Supervenit in forma hominis) Supervenit Rex gloriae in forma hominis *Cod. Corſ.* Et invincibili virtute viſitavit)

Et

Και ευθως αμα τω λογω τουτω αι χαλκαι
 πυλαι συνετριβησαν, και οι σιδηροι μοχλοι συν-
 εθλεσθησαν, και οι δεδεμενοι παντες νεκροι
 ελυθησαν των δεσμων, και ημεις μετ' αυτων.
 Και εισηλθεν ο βασιλευς της δοξης, ωσπερ
 ανθρωπος, και παντα τα σκοτεινα του αδου
 εφωτισθησαν.

XXII. Ευθως εβοησεν ο αδης· ενιαηθημεν,
 ουαι ημιν· αλλα τις ει ο εχων τοσαυτην εξου-
 σιαν και δυναμιν; και ποιος ει, ο χωρις αμαρ-
 τικων

Et invictæ virtutis auxilio visitavit nos *Cod. Corf.* Invictæ
 virtutis auxilium visitavit nos *Cod. Einsidl.*

XXII. Hæc audiens mors impia cum crudelibus mini-
 stris suis, expaverunt in propriis regnis, agnita luminis
 claritate) Hæc audiens inferus et mors et impia officia
 crudelis ministri, expaverunt in proprio regno et agnita
 tanta luminis claritate *Cod. Corf.* Hæc videns inferus et
 mors et impia officia eorum, cum crudelibus ministris ex-
 paverunt in propriis regnis, agnitam tantam luminis cla-
 rritatem *Cod. Einsidl.* Dum Christum in suis repente se-
 dibus viderunt constitutum) Dominum Jesum repente de
 suis sedibus viderunt et *Cod. Corf.* Dum Christum repen-
 te in suis sedibus viderunt *Cod. Einsidl.* Vincti jam su-
 mus a te) Victi sumus a te *Cod. Corf. et Einsidl.* Ad
 dominum dirigis confusionem nostram) *Omissa in Cod. Corf.*
 Qvis es tu, qvi a domino dirigis ad confusionem nostram
Cod. Einsidl. Qvis es tu, qvi sine exitio corruptionis in-

corruptum argumentum majestatis fulgores habes contemnens? Qvis es tam potens aut impotens, magnus et parvus, humilis et excelsus miles, qui imperare potest in forma ferveri, ut humilis praeliator? Et Rex gloriae mortuus et vivus, quem crux portavit occisum. Qui mortuus jacuisti in sepulcro, vivus ad nos descendisti. Et in tua morte contremuit omnis creatura et universa sidera commota sunt, et nunc factus es inter mortuos liber et legiones nostras perturbas. Qvis es tu, qui illos, qui originali peccato adstricti tenentur, absolvis captivos et in libertatem pristinam revocas? Qvis es tu, qui peccatorum tenebris excoecatos divina et splendida et lucifera luce perfundis? Similiter et omnes legiones demonum, simili perterrita pavore, pavida subjectione una voce clamaverunt dicentes: Quomodo et unde tu Jesu Christe, tam fortis homo et splendidus in majestate, tam praeclarus sine macula et mundus a crimine? Ille enim mundus terrenus, qui nobis subjectus fuit semper usque nunc, qui

in

corruptum argumentum majestatis fulgores habes contemnens) Qvis es tu, qui sine exitio et corruptione, incorruptum argumentum majestatis, furore condemnans potestatem

τιων ὡδε ἐλθῶν, ὁ μικρὸς ὀργωμένος καὶ μεγάλα
 δυναμένος, ὁ ταπεινὸς καὶ ὑψηλός, ὁ δούλος καὶ
 ὁ δεσπότης, ὁ στρατιωτὴς καὶ βασιλεὺς, ὁ τῶν
 νεκρῶν καὶ τῶν ζωντῶν ἐξουσιαζών, ἐν τῷ σαυρῷ
 προσηλωθῆς, καὶ ἐν τῷ ταφῷ ἐτεθῆς, καὶ ἀρ-
 τι ἐγενεὺς ἐλευθέρως, καὶ κατελυσας πᾶσαν τὴν
 δυνάμιν ἡμῶν; Ἄρα σὺ εἶ ὁ κύριος, περὶ οὗ ἐλε-
 γεν ἡμῖν ὁ ἀρχισατραπὴς σαταν, ὅτι διὰ σαυροῦ
 καὶ θανάτου μελλεῖς κληρονομησαὶ ὅλον τὸν
 κόσμον; Τότε ὁ βασιλεὺς τῆς δοξῆς κρατήσας
 ἐκ τῆς κορυφῆς τὸν ἀρχισατραπὴν σαταν, καὶ
 παρα-

statem meam *Cod. Corf.* Qvi es tu, qvi sine exitio cor-
 ruptionis incorrupto argumento majestatis furore condem-
 nes potestatem nostram *Cod. Einsidl.* Qvis es tam potens
 aut impotens, magnus et parvus, humilis et excelsus miles,
 qvi imperare potest in forma servi, ut humilis præliator)
 Qvis es tu tam magnus parvus, humilis excelsus, impera-
 tor in forma servi adparens admirabilis præliator *Cod. Corf.*
 Qvis es tu, tam magnus et parvus, humilis et excelsus,
 miles et imperator, in forma servi admirabilis præliator
Cod. Einsidl. Contremuit omnis creatura) Omnis terruit
 creatura *Cod. Einsidl.* Qvis es tu, qvi illos qvi) Qvis
 es tu, qvi a nobis *Cod. Corf.* Et lucifera luce) Lucife-
 raque luce *Cod. Einsidl.* Pavida subjectione) Ex pavida
 subvertatione *Cod. Einsidl.* Qvomodo et unde tu Jesu
 Christe tam fortis homo) Unde es tu Jesu tam fortis ho-
 mo *Cod. Einsidl.* Splendidus in majestate) Splendida
 majestate *Cod. Corf.*

in tetrīs usibus tributa persolvebat, nunquam nobis talem mortuum hominem transmissit, nunquam talia munera principibus inferorum destinavit. Qvis ergo es tu, qvi sic intrepidus nostros fines ingressus es, et non solum nobis supplicia magna inferre non vereris, sed insuper de nostris vinculis omnes auferre conaris? Forsitan tu es ille Jesus, de qvo nunc Satan ad principem nostrum dicebat, qvod per mortem tuam crucis totius mortis potestatem accepturus esses? Tunc gloria Dominus conculcans mortem et comprehendens principem inferorum, privavit omni sua potestate et attraxit patrem nostrum terrenum ad suam claritatem.

XXIII. Tunc principes tartari suscipientes Satan, cum nimia increpatione dixerunt ad eum: O princeps perditionis et dux exterminationis Beelzebub, derisio angelorum Dei, spurcicia justorum, qvid hic facere voluisti? Regem gloriae crucifigere voluisti, in cuius exitio tanta spolia nobis promissisti, ignorans
ut

In tetrīs usibus) Usibus nostris *Cod. Corf.* Nostris usibus *Cod. Einsidl.* Nunquam talia munera principibus inferorum destinavit) *Desunt hac in Cod. Corf.* Nunquam talia munera inferis destinavit *Cod. Einsidl.* Non solum nobis sup-

παραδων αυτον τοις αγγελοις, ειπε· σιδηροι κα-
ταδεσμησατε τας χειρας και τους ποδας και τον
τραχηλον και το σωμα αυτου. Ειτα παραδους
τουτον τω αδη εφη· λαβων αυτον κατεχε ασφα-
λως αρχι της δευτερας μου παρουσιας.

XXIII. Και ο αδης παραλαβων τον σατα-
ναν ελεγεν αυτω· βεελζεβουλ κληρονομη του
σκοτου και της κολασεως, εχθρε των αγιων,
δια ποιαν αναγκην ωκονομησας σαρρωθηναι τον
βασιλεα της δοξης το ελθειν ωδε εκδυσαι ημας;

Επι-

supplicia magna inferre non vereris) Non solum nostra
supplicia non vereris *Codd. Cors. et Einsidl.* Satan ad
principem nostrum) Princeps noster Satan *Codd. Cors. et
Einsidl.* Totius mortis) Totius mundi *Cod. Einsf.* Tunc
gloriae Dominus conculcans) Tunc rex gloriae majestate
sua conculcans *Cod. Einsidl.* Et comprehendens princi-
pem inferorum, privavit omni sua potestate) Comprehen-
dens Satan principem catenis igneis constrictum tradidit
inferi potestate *Cod. Cors.* Comprehendens Satan princi-
pem tradidit inferi potestate *Cod. Einsidl.* Patrem nostrum
terrenum) Adam *Cod. Einsidl.*

XXIII. Tunc principes tartari suscipientes Satan) Tunc
inferus suscipiens Satan principem *Codd. Cors. et Einsidl.*
Dixerunt) Dixit *Codd. Cors. et Einsidl.* Spurcitia iusto-
rum) Sputio iustorum *Cod. Einsidl.* Quid hic) Quid haec
Cod. Einsidl. In cujus exitio) Inclusus exitu mortis *Cod.
Einsidl.* Ignorans ut insipiens quid egeris) Ignorasti ut

ut insipiens quid egeris? Ecce enim jam iste Jesus Nazarenus gloriosæ suæ divinitatis fulgore fugat omnes horribiles tenebras mortis, ima carcerum et summa confregit, et cunctos ejecit captivos et universos vinctos solvit et omnes, qui præ tormentis gravibus suspirare et gemere solebant, insultant nobis et deprecationibus eorum expugnamur? Impia regna nostra vincuntur et nullum jam genus hominum nobis relinquitur, imo potius et nobis fortiter comminantur, quod nobis nunquam superbi fuerint mortui, nec aliquando potuerunt læti esse captivi. O princeps Satan omnium malorum, impiorum et refugarum pater, quid hic facere voluisti, quod a principio usque nunc fuerunt desperati salute et vita: modo nullus eorum personat gemitus, nec in alicujus eorum facie lacrymarum vestigium inve-

insipiens quod egisti *Cod. Einsidl.* Nazarenus, gloriosæ) *Omittunt Codd. Corf. et Einsf.* Horribiles) *Deest in Codd. Corf. et Einsidl.* Ima carcerum et summa) *Infima carcerum Cod. Corf.* Ima carcerum *Cod. Einsidl.* Et cunctos ejecit captivos et universos vinctos solvit) *Et ejecit captivos, solvit vinctos Cod. Einsidl.* Et omnes qui præ tormentis gravibus suspirare et gemere solebant) *Et omnes qui sub nostris solebant suspirare tormentis Cod. Einsidl.* Expugnamur) *Impugnantur Cod. Corf. Expugnantur Cod. Einsidl.*

σπιστραφού και ιδε, ότι ουδεις νεκρος εν εμοι
κατεληφθη, αλλα παντα οσα εκερδησας δια
του ξυλου της γνωσεως, δια του ξυλου του σαν-
ρου παντα απωλεσας· και πασα σου η χαρα
μετενηχθη εις λυπην· και τον βασιλεα της δο-
ξης θελων θανατωσαι, σεαυτον εθανατωσας,
επει γαρ παρελαβον σε ωσε κατεχει ασφαλως
εμπειραμαθιση. Όσα κακα προς σε διαπραξο-
μαι,

Einsidl. qui hoc quoque sequentibus adnectit. Imgia regna
nostra) Imperia nostra et regna *Cod. Corf.* Imperia nostra
et regna nostra *Cod. Einsidl.* Et nullum jam genus ho-
minum nobis relinquitur) Nullus jam nos reveretur *Cod.*
Corf. Et nullum jam nos reveretur genus hominum *Cod.*
Einsidl. Imo potius et nobis fortiter comminantur, quod
nobis nunquam superbi fuerint mortui, nec aliquando po-
tuerunt lati esse captivi) Infuper nos fortiter comminan-
tur, qui nunquam nobis superbi fuerant *Cod. Corf.* In-
super et fortiter nobis comminantur, qui nunquam nobis
superbi fuerunt mortui, nec aliquando potuerunt lati esse
captivi *Cod. Einsidl.* Impiorum et refugarum) *Desunt*
haec in Cod. Corf. Quid hic facere) Quid hæc facere *Cod.*
Einsidl. Quod a principio usque nunc fuerunt desperati
salute et vita: modo nullus eorum personat gemitus) Qvi
a principio usque nunc fuerunt desperati salutem, nunc
invenerunt vitam. Nullus ergo eorum hic jam solito mu-
gitu auditur, nec ullus eorum personat gemitus *Cod. Corf.*
Quia qui a principio usque nunc fuerunt desperati salutem
et vitam, modo nullus eorum huic jam solito mugitus au-
ditur, nec ullus eorum personat gemitus *Cod. Einsidl.*

invenitur. O princeps Satan possessio infer-
 norum, illas tuas divitias, quas acquisieras per
 lignum prævaricationis et Paradisi amissionem,
 et nunc per lignum crucis perdidisti et periit
 omnis læticia tua, dum istum Christum Jesum
 regem gloriæ suspendisti, adversum te et ad-
 versum me egisti, a modo cognosces, quanta
 tormenta, æterna et infinita supplicia passu-
 rus es. O princeps malorum omnium Satan,
 auctor mortis et origo omnis superbiæ, de-
 bueras primum istius Jesu Nazareni causam
 malam inquirere, in quem nullam culpam
 mortis invenisti. Quare sine ratione injuste
 eum crucifigere ausus fuisti, et ad nostram
 regionem, innocentem et justum perduxisti,
 et totius mundi noxios, impios et injustos
 perdidisti. Et cum loqueretur princeps in-
 ferorum ad Satan, tunc Rex gloriæ dixit ad
 ipsum principem inferorum Beelzebub: Erit
 Satan princeps sub potestate tua in perpetua
 secula substitutus in locum Adæ, et filiorum
 ejus justorum meorum.

XXIV. Et extendens Jesus manum suam
 dixit: Venite ad me sancti mei omnes,
 qui

O princeps Satan, possessio inferorum) O princeps Satan,
 possessor olim inferorum *Cod. Cors.* O princeps Satan,
 pos.

μαι, ὡ ἀρχιδιάβολε, ἡ τοῦ θανάτου ἀρχή, ἡ ῥίζα τῆς ἁμαρτίας, τὸ τέλος πάντος κακοῦ, τὴν κακὸν εὐρών εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἐγηρεύσῃς τὴν ἀπολείαν αὐτοῦ; πῶς ἐτολμήσῃς τοσοῦτον κακὸν ποιῆσαι, πῶς τοιοῦτον ἀνθρώπον ἐν τῷ σκοτῶ τούτῳ καταγαγεῖν ἐμελετήσῃς, δι' οὗ πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος θανεύτας ἐσερήθῃς;

XXIV. Οὕτω τοῦ αἵδου διαλεγόμενου τῷ σατανᾷ, ἠπλώσε ὁ βασιλεὺς τῆς δοξῆς τὴν δεξιάν αὐτοῦ

possessor clavium inferorum *Cod. Eins.* Et nunc) Deest
 Et in *Cod. Corf.* A modo cognosces) A modo non cognosces *Cod. Corf.* A modo cognosce *Cod. Einsidl.* Tormenta aeterna et infinita supplicia passurus es) Tormenta et supplicia infinita eris passurus in meam custodiam sempiternam *Cod. Corf.* Tormenta aeterna et supplicia infinita passurus eris in mea custodia sempiterna *Cod. Einsidl.* O princeps malorum omnium) O princeps *Cod. Corf. et Eins.* Jesu Nazareni) Jesu *Cod. Einsidl.* Inquirere) Requiere *Cod. Einsidl.* In quem nullam culpam mortis invenisti) Et in quo nullam culpam cognovisti *Cod. Einsidl.* Princeps inferorum) Inferus *Cod. Einsidl.* Satan) Satan principem *Cod. Einsidl.* Ad ipsum principem inferorum Beelzebub) Ad infernum *Cod. Corf.* Ad inferum *Cod. Eins.* Constitutus in locum Adæ) In loco Adæ *Cod. Eins.* Et filiorum ejus justorum meorum) Et filiorum ejus, justorumque omnium *Cod. Corf.*

XXIV. Et extendens Jesus) Et extendens Dominus *Cod. Einsidl.*

qui creati estis ad imaginem meam, qui per
 lignum et diabolum et mortem damnati estis.
 Modo vivite per lignum crucis meæ, diabolo
 mundi principe damnato et morte prostrata.
 Tunc statim omnes sancti Dei sub manu al-
 tissimi Dei adunati sunt. Tenens autem Do-
 minus Jesus manum Adæ, dixit ad eum: Pax
 tibi cum omnibus filiis tuis justis meis. Adam
 vero genibus Domini Jesu Christi advolutus,
 lacrymabiliter deprecatus est eum obsecratio-
 ne humili, cum voce magna dicens: Exalta-
 bo te Domine, quoniam suscepisti me, nec
 delectasti inimicos meos super me. Domine
 Deus clamavi ad te, et sanasti me Domine.
 Eduxisti ab inferis animam meam, salvasti me
 a descendentibus in lacum. Psallite Domino
 omnes sancti ejus et confitemini memoriae
 sanctitatis ejus. Quoniam ira in indignatio-
 ne ejus et vita in voluntate ejus. Similiter et
 omnes sancti Dei genibus Domini Jesu advo-
 luti una voce dixerunt: Advenisti redemptor
 mundi, sicut per legem et prophetas tuos sanctos
 præ-

Qui creati estis ad imaginem meam) Qui habetis imaginem
 et similitudinem meam *Codd. Cors. et Einsidl.* Damnati
 estis) Damnati fuistis *Codd. Cors. et Einsidl.* Modo vivite
 per lignum crucis meæ, diabolo mundi principe damnato
 et

αυτου χειρα και εκρατησε και ηγειρε τον προ-
 πατωρα Αδαμ. Ειτα εγραφει και προς τους
 λοιπους εφη· δευρο μετ' εμου παντες όσοι δια
 του ξυλου ου ηψατο ουτος εθανατωθητε, πα-
 λιν γαρ υμας δια ξυλου του σταυρου παντας εγω
 ιδου ανισω. Προς ταυτα εξεβαλεν απαντας
 εξω, και ο προπατωρ Αδαμ θυμηδιας εμπλεως
 ωφθει· ευχαρισω τη μεγαλωσυνη σου κυριε,
 ελεγεν, οτι ανηγαγες με εξ αδου κατωτατου.
 Ουτω δε και παντες οι προφηται και οι αγιοι
 ειπον· ευχαρισουμεν σοι Χρισε, σωτηρ του κοσ-
 μου,

et morte prostrata) Modo videtis per lignum damnatum
 diabolum et mortem *Cod. Corf.* Modo videte per lignum
 damnatum diabolum et mortem *Cod. Einsidl.* Tunc sta-
 tim omnes sancti Dei sub manu altissimi Dei adunati sunt.
 Tenens autem dominus Jesus manum Adæ, dixit ad eum:
 Pax tibi cum omnibus filiis tuis justis meis. Adam vero
 genibus domini Jesu Christi advolutus, lacrymabiliter de-
 precatus est eum obsecratione humili) *Desunt hæc omnia*
in Cod. Corf. Statim omnes sancti sub manu domini adu-
 nati sunt. Tenens autem dominus manum dexteram Adæ,
 dixit ad eum: pax tibi cum omnibus filiis tuis justis meis.
 Adam vero genibus domini advolutus, lacrymabili cum
 obsecratione deprecatus *Cod. Einsidl.* Cum voce magna
 dicens) Tunc magna voce Christus dixit *Cod. Corf.* Magna
 voce dixit *Cod. Einsidl.* Genibus domini Jesu advoluti)
 Genibus advoluti ad pedes domini *Cod. Einsf.* Per legem
 et prophetas tuos sanctos) *Deest sanctos in Cod. Einsidl.*

prædixisti, jam factis adimplesti. Redemisti vivos per crucem tuam et per mortem crucis ad nos descendisti, ut eriperes nos ab inferis et morte per majestatem tuam. Domine, sicut posuisti titulum gloriæ tuæ in coelo et erexisti titulum redemptionis crucem tuam in terris: ita pone, Domine, signum in inferno victoriæ crucis tuæ, ne mors dominetur amplius. Et extendens Dominus Jesus manum suam, fecit signum crucis super Adam, et super omnes sanctos suos, et apprehendens dexteram Adæ, descendit ab inferis. Et omnes sancti Dei secuti sunt eum. Tunc propheta ille regius sanctus David fortiter clamavit dicens: Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit. Salvavit sibi dextra ejus et brachium sanctum ejus. Notum fecit Dominus salutare suum, in conspectu gentium revelavit justitiam suam. Et omnis multitudo sanctorum responderunt dicentes: Hæc est omnis gloria omnibus sanctis Dei, amen, Halleluja. Et posthæc exclamavit Habacuc propheta dicens: Existi in salutem populi tui, ad liberandum populos tuos. Et responderunt omnes sancti dicentes: Benedictus qui venit in nomine Domini, Deus Dominus et illuxit nobis. Hic est Deus noster in æternum et in seculum.

seculum

μου, ὅτι ἀνηγαγες ἐκ τῆς φθορας τὴν ζωὴν ἡ-
μων. Καὶ ταῦτα εἰπόντων, εὐλογησας ὁ σωτὴρ
τον Ἀδὰμ, κατὰ τὸ μετοπον, ἐν τῷ σημειῷ τοῦ
σταυροῦ· τοῦτο δὲ ποιήσας καὶ πρὸς τοὺς πατρι-
αρχὰς καὶ προφῆτας καὶ τοὺς προπατέρους, καὶ
τούτους λαβὼν ἐκ τοῦ ἁδου ἀνεθόρε. Πορευο-
μένου δὲ αὐτοῦ ἐφαλλόν οἱ ἅγιοι πατέρες ἀκο-
λουθούντες αὐτῷ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ονοματῷ

Jam factis) Factis *Cod. Einsidl.* Morte) Morte perpetua
Cod. Corf. In coelo) In coelum *Cod. Corf.* Extendens
Dominus Jesus) Extendens Dominus *Cod. Einsidl.* Ap-
prehendens dexteram) Tenens dexteram *Codd. Corf. et Eins.*
Descendit ab inferis) Ascendit ab inferis *Codd. Corf. et*
Einsidl. Sancti Dei) Sancti *Cod. Einsidl.* Secuti sunt
eum) Secuti sunt Dominum *Cod. Corf.* Propheta ille
regius) *Desunt in Cod. Einsidl.* In conspectu gentium)
Ante conspectum gentium *Cod. Einsidl.* Sanctis Dei)
Sanctis ejus *Cod. Einsidl.* Populos tuos) Electos tuos
Cod. Einsidl. Et illuxit nobis) *Addit: Amen, Alleluja*
Cod. Einsidl. Hic est Deus noster in aeternum et in se-
culum seculi, ipse reget nos in secula. Amen, Halleluja)
Posthæc propheta Michæas exclamavit, dicens: Qvis est
Dominus sicut tu, auferens iniquitates et transgrediens
peccata et nunc continens iram, quoniam voluntarius mi-
sericordiæ es et ipse averteris et misereris nostri et absol-
vis omnes iniquitates nostras, et omnia peccata nostrâ de-
mersisti in multitudine mortis, sicut jurasti patribus no-
stris pristinis. Et omnes sancti responderunt dicentes:
hic

seculum seculi, ipse reget nos in secula. Amen, Halleluja. Sic et omnes prophetæ de suis laudibus sacra referentes, seqvebantur Dominum.

XXV. Dominus autem tenens manum Adæ, tradidit Michaeli archangelo, et omnes sancti seqvebantur Michaelem archangelum, et introduxit in Paradiso gratia gloriosa, et occurrerunt eis obviam duo viri vetusti dierum, interrogati autem a sanctis: qui estis vos, qui nobiscum apud inferos nondum fuistis, et in Paradiso corpore collocati estis? Respondens unus ex eis dixit: Ego sum Enoch, qui verbo translatus sum. Hic iste qui mecum

hic est Dominus noster in æternum et in seculum seculi, et ipse reget nos in secula *Cod. Corf.* Similiter posthæc et propheta Michæas exclamavit dicens: quis Deus sicut tu Domine, auferens iniquitates et transgrediens peccata. Et nunc contines in testimonium iram tuam, quoniam voluntarius misericordiæ es et ipse averteris et misereris nostri et absolves omnes iniquitates nostras et omnia peccata nostra demersisti multitudine mortis, sicut iurasti patribus nostris in diebus pristinis: et omnes sancti responderunt dicentes: hic est Deus noster in æternum et in seculum seculi, et ipse reget nos in secula. Amen, Alleluja! *Cod. Einsidl.* Sic et omnes prophetæ, de suis laudibus sacra referentes, seqvebantur Dominum) Et omnes sancti prophetæ

ονοματι κυριου, αλληλουια, αυτω η δοξα των
αγιων παντων.

XXV. Πορευομενος ουν εις τον παραδεισον
κρατων και τον προπατωρα Αδαμ απο της χει-
ρος, παραδεδωκε τουτον τω αρχαγγελω Μι-
χαηλ, και παντας τους δικαιους. Εισερχομε-
νων ουν αυτων την θυραν του παραδεισου συνη-
τησαν αυτοις δυο πρεσβυται ανθρωποι, προς ους
οι αγιοι πατερες ειπον· τινες εσε υμεις, οτινες
θανατον ουκ ειδετε και εν τω αδη ου κατηλθε-
τε, αλλ' εν τοις σωμασι και ταις ψυχαις οικει-
τε εις τον παραδεισον; Εις εξ αυτων αποκρι-
θεις ειπεν· εγω ειμι Ενωχ ο ευαρεσησας θεω
και ωδε μετατεθεις παρ' αυτους· και ουτος εστιν
Ἡλιας

phetæ de suis laudibus sacra referebant, et omnes sancti
Amen Halleluja clamantes, sequebantur Dominum *Cod. Corf.*
Corf. Sic et omnes prophetæ de suis prædictis laudibus
sacra referentes, et omnes sancti, Amen Alleluja clamantes,
sequebantur Dominum *Cod. Einsidl.*

XXV. Et introduxit in Paradiso gratia gloriosa) Et
introduxit omnes in paradiso gratiæ et gloriæ *Cod. Corf.*
Et introduxit omnes in paradisi gratiam gloriosam *Cod.*
Einsidl. Qvi nobiscum apud inferos nondum fuistis)
Qvi nobiscum in inferis mortui nondum fuistis *Cod. Einsf.*
Qvi verbo translatus eum) Qvi verbo Domini translatus
sum hic *Cod. Einsidl.* Hic iste qvi mecum est) Iste au-
tem qvi mecum est *Cod. Einsidl.*

cum est, Elias Thesbites est, qui curru igneo assumptus est. Hic et usque nunc non gustavimus mortem, sed in adventum Christi reversuri sumus divinis signis et prodigiis præcincti ad præliandum cum eo et ab eo occidi in Jerusalem. Et post triduum et dimidium dierum iterum vivi in nubibus assumendi.

XXVI. Et cum hæc loquerentur sanctus Enoch et Elias, ecce supervenit alius vir miserrimus, portans humeris suis signum crucis. Et cum viderunt omnes sancti dixerunt ad eum: Qvis es tu? quia visio tua latronis est et propter quod portas crucem humeris? Quibus respondens ait: Vere dixistis, quia latro fui, omnia mala faciens super terram. Et Judæi crucifixerunt me cum Jesu, et vidi creaturarum mirabilia, quæ facta sunt per crucem Domini Jesu crucifixi, et credidi eum esse creatorem omnium creaturarum et regem omnipotentem, et deprecatus sum eum dicens:

In adventum Christi reversuri sumus) In adventum Anti-Christi reservati sumus *Codd. Cors. et Einsidl.* Præcincti ad præliandum cum eo) Præliaturi cum eo *Codd. Cors. et Einsidl.* Et ab eo occidi in Jerusalem) Et ab eo occisi in Jerusalem *Codd. Cors. et Einsidl.* Dimidium dierum) Dimi-

Ἡλίας ὁ Θεσβιτης, οἱ και μελλωμεν ζησαι με-
 χρι της συντελειας του αιωνος, τοτε δε μελλω-
 μεν αποσαληναι παρα Θεου επι τῷ αντισηναι
 τῷ αντιχριστῷ, και αποκτανθηναι παρ' αυτου,
 και μετα τρεις ἡμερας ανασηναι και εν νεφελαις
 αρπαγηναι προς την του κυριου ὑπαντησιν.

XXVI. Ταυτα τουτων λεγοντων ηλθε ετε-
 ρος ταπεινος ανθρωπος, βασαζων επι των ωμων
 αυτου και σαυρον, προς ὃν εφησαν οἱ ἅγιοι πα-
 τερες· τις ει συ, ὁ Θεωριαν εχων λησου, και τις
 ὦν επιφερεις επι των ωμων σαυρον; Απεκριθη
 οὗτος· εγω καθως ὑμεις φατε λησης ην και
 κλεπτης εν τῷ κοσμῷ, και δια ταυτα κρατη-
 σαντες με οἱ ιουδαιοι σαυρου θανατῷ παραδω-
 κασιν ἅμα τῷ κυριῷ ἡμων Ιησου Χριστῷ. Σταυ-
 ρου τονν κρεμαμενου αυτου, ιδων τα γνομενα
 σημεια, επισευσα εις αυτον, και παρεκαλεσα
 αυτον,

Dimidium diei *Cod. Einsf.* Iterum vivi in nubibus assu-
 mendū) Iterum in nubibus fumus assumendi *Cod. Corf.*
 Iterum vivi in nubibus assumpturi *Cod. Einsfidl.*

XXVI. Sanctus) Sanctis *Cod. Einsfidl.* Et cum vide-
 runt) Videntes eum *Cod. Einsfidl.* Et propter quod por-
 tas crucem humeris?) Quid est signum, quod portas hu-
 meris? *Cod. Corf.* Et quid est, quod portas signum in
 humeris? *Cod. Einsfidl.* Domini Jesu) Jesu *Cod. Einsfidl.*
 Creaturarum) Creaturarum Dei *Cod. Corf.*

dicens: Memor esto mei Domine, dum veneris in regnum tuum! Statim suscipiens deprecationem meam, dixit ad me: Amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso. Et dedit mihi signum istud crucis dicens: Hoc porta et ambula in Paradiso et si non dimiserit te ingredi angelus custos Paradisi, ostende illi signum crucis, et dices ad eum, quia Jesus Christus filius Dei, qui nunc crucifixus est, misit me huc ad te. Cum hoc fecissem, dixi ad angelum custodem Paradisi hæc omnia. Qui cum hæc a me audivit, statim aperiens introduxit me et collocavit me ad dextram Paradisi dicens: Ecce modicum sustine te hic, ut ingrediatur omnis generis humani pater Adam cum omnibus filiis suis sanctis et justis Christi Domini crucifixi. Cum audissent omnia verba latronis, omnes patriarchæ una voce dixerunt: Benedictus es Deus omnipotens

Dum veneris) Quando veneris *Cod. Einsidl.* Deprecationem) Orationem *Cod. Corf.* Dixit ad me) Dixit mihi *Cod. Einsidl.* Signum istud) Hoc signum *Cod. Einsidl.* Hoc porta et ambula) Hoc portans ambula *Cod. Corf.* Hæc portans ambula *Cod. Einsidl.* Misit me huc ad te) Transmisit me *Cod. Einsidl.* Hæc omnia) *Desunt in Cod. Einsf.* Qui cum hæc a me audivit) *Omittit Cod. Einsidl.* Ad dextram) Ad dextram partem *Cod. Corf.* Ecce modicum sustine

αυτον, και ειπον· κυριε οτε βασιλευσης, μη μου επιλαθη. Και ευθυσ ειπεν μοι· οτι αμην αμην, σημερον λεγω σοι, μετ' εμου εση εν τω παραδεισω. Βασαζων ουν τον σαυρον μου ηλθον εις τον παραδεισον, και ευρων τον αρχαγγελον Μιχαηλ ειπον αυτω· ο κυριος ημων Ιησους, ο εσαυρομενος, ωδε με απεσειλεν· αγαγον με τοιων εν τη πυλη της Εδεν. Και ιδουσα η Φλογινη ρομφαια, το σημειον του σαυρου, ηνοιξε μοι και εισηλθον. Ειτα φησι προς εμε ο αρχαγγελος· περιμεινον νυν καιρον, οτι ερχεται και ο πρωπατωρ του γενους των ανθρωπων Αδαμ μετα των δικαιων, ινα εισελθωσι και αυτοι εντος· και νυν ιδων υμας ηλθον εις απαντησιν υμων. Ταυτα ακουσαντες οι αγιοι, εβοησαν μεγαλη Φωνη

sustine te hic, ut ingrediatur) Ecce modicum sustine et videbis ingredi *Cod. Cors.* Ecce modicum sustine et ingrediatur *Cod. Einsf.* Omnis generis humani pater Adam eum omnibus filiis suis sanctis et iustis Christi Domini crucifixi) Omnis generis vestri patrem Adamum cum omnibus filiis suis sanctis et iustis post triumphum et gloriam ascensionis Christi Domini crucifixi *Cod. Cors.* Cum audissent omnia verba latronis) Hæc autem omnia verba latronis audientes *Cod. Cors.* Hæc omnia verba latronis audientes *Cod. Einsfdl.* Omnes patriarchæ) Omnes sancti, patriarchæ et prophetæ *Cod. Cors.* Benedictus es) Benedictus *Codd. Cors. et Einsfdl.* Deus omnipotens) Dominus omnipotens *Cod. Einsfdl.*

K

tens pater æternorum bonorum et pater misericordiarum, qui talem gratiam peccatoribus ejus dedisti, et in gratiam Paradisi reduxisti et in tua spiritualia et pingvia pascea spirituali vita sanctissima collocasti. Amen.

XXVII. Hæc sunt divina et sacra mysteria, quæ vidimus et audivimus. Ego Charinus et Lenthius amplius non sumus permisi enarrare cætera mysteria Dei, sicut testans Michael archangelus dixit nobis: Euntes cum fratribus meis in Jerusalem eritis in orationibus clamantes et glorificantes resurrectionem Domini Jesu Christi, quos a mortuis resuscitavit secum. Et cum nemine hominum eritis loquentes et sedebitis ut muti, donec veniat hora, ut permittat vobis ipse Dominus referre suæ divinitatis mysteria. Nos autem jussit Michael archangelus ambulare trans Jordanem in locum optimum et pingvem ubi sunt multi, qui nobiscum resurrexerunt in testimonium resurrectionis Christi: quia tantum tres dies permisi sumus a mortuis, qui surreximus celebrare in Jerusalem Pascha Domini cum parentibus nostris in testimonium Christi, domini et baptizati sumus in sancto Jordanis flumine. Et jam a nemine visi sunt.

Hæc

Φωνη πάντες· μέγας ὁ κυριος ἡμῶν, και μεγάλη
ἡ ἰσχυς αὐτου.

XXVII. Ταυτα πάντα ἰδομεν και ηκουσα-
μεν ἡμεις οἱ δυο αὐτ' ἀδελφοι οἱ και ἀπεσταλημεν
παρα Μιχαηλ του αρχαγγελου, και εταχθη-
μεν κηρυξαι την του κυριου ανασασι· προτερον
δε ἀπελθειν εν τῷ Ιορδανη και βαπτισθηναι·
ὅπου και ἀπελθοντες εβαπτισθημεν μετα και
αλλων ανασαντων νεκρων· εἶτα και εις Ιεροσολυ-
μα ηλθομεν και ετελεσαμεν το πασχα της ανα-
στασεως. Νυν δε μη δυναμενοι ενταυθα διαγειν

απερ-

Peccatoribus ejus) Peccatoribus tuis *Cod. Einsidl.* In tua
spiritualia et pingvia pascea spirituali vita sanctissima col-
locasti. Amen.) In tua pingvia pascea spirituali vita quam
certissima *Cod. Cors.* In tua pingvia pascea: quia haec est
spiritualis vita certissima. Amen, Amen. *Cod. Einsidl.*

XXVII. Charinus et Lenthius) Karinus et Leucius
Cod. Einsidl. Fratribus meis) Fratribus nostris *Codd.*
Cors. et Einsidl. Eritis) Et eritis *Cod. Einsidl.* Donec
veniat hora) Usque dum veniet hora *Cod. Einsidl.* Nos
autem iussit) Nobis autem iussit *Codd. Cors. et Einsidlens.*
Christi) Christi domini *Cod. Einsidl.* A mortuis, qui
surreximus) Qui surreximus a mortuis *Cod. Einsf.* Cum
parentibus) Cum viventibus parentibus *Cod. Einsidl.* In
testimonium) In testimonium resurrectionis *Cod. Einsidl.*
In sancto Jordanis flumine. Et jam a nemine visi sunt) In
sancto Jordanis flumine: accipientes singuli stolas albas.

Hæc sunt, quanta nobis jussit Deus referre vobis, et date illi laudem et confessionem, et poenitentiam agite et miserebitur vestri. Pax vobis a Domino Deo Jesu Christo et Salvatore omnium nostrorum. Amen, Amen, Amen. Et postquam compleverunt omnia scribentes, singulos tomos chartæ scripserunt. Charinus autem quod scripsit, dedit in manibus Annæ et Caiphæ et Gamalielis. Similiter et Lenthius quod scripsit, dedit in manibus Nicodemi et Joseph, et subito transfigurati sunt candidati nimis et non sunt amplius visi. Scripta autem illorum inventa sunt æqualia, nihil minus aut majus habentia littera una. Ista omnia admiranda Charini et Lenthii dicta audiens omnis Synagoga Judæorum, ad invicem dixerunt: Vere ista omnia a Deo facta sunt, et benedictus Dominus Jesus in Secula Seculorum Amen. Et exierunt omnes cum magna sollicitudine, cum timore et tremore, et percutierunt pectora sua et abierunt, unusquisque in propria sua. Hæc omnia
quæ

Et post tres dies celebrationis paschæ domini rapti sunt in nubibus omnes, qui nobiscum resurrexerunt et perducti sunt trans Jordanem, et amplius a nemine visi sunt *Cod. Corsini*. In sancto Jordanis flumine: accipientes singuli stolas

ἁπερχομεθα. Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ πα-
 τρος, καὶ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος εἴη μετὰ πάν-
 των ὑμῶν.

ΤΑΥΤΑ

stolas albas, et post tres dies celebrantes pascha domi-
 ni reperti sunt a nubibus omnes, qui nobiscum refur-
 rexerunt, perducti sunt trans Jordanem, et jam a nemine
 visi sunt *Cod. Einsidl.* Hæc sunt, quanta) Hæc sunt my-
 steria, quæ *Cod. Cors.* Nobis iussit Deus) Nobis iussit
 Dominus *Cod. Einsidl.* Et miserebitur) Et misereatur
Cod. Einsidl. Pax vobis a Domino Deo Jesu Christo)
 Pax vobis ab ipso Domino Jesu Christo *Cod. Einsidlens.*
 Amen, Amen, Amen) Amen *Cod. Einsidl.* Et postquam
 compleverunt omnia scribentes, singulos tomos chartæ scrip-
 serunt) Et postquam impleverunt omnis scribentis in sin-
 gulos tomos chartæ, surrexerunt *Cod. Cors.* Et postquam
 compleverunt omnia, scribentes in singulos tummos char-
 tæ, surrexerunt *Cod. Einsidlens.* Charinus autem quod
 scripsit) *Addit:* in tomo chartæ *Cod. Cors.* Dedit in
 manibus) Dedit in manus *Cod. Einsidl.* Lenthius quod
 scripsit dedit in manibus) Leucius quod scripsit in tum-
 mum chartæ dedit in manus *Cod. Einsidl.* Amplius visi)
 Visi amplius *Cod. Einsidlens.* Scripta autem illorum in-
 venta sunt æqualia, nihil minus aut majus habentia litte-
 ra una) Scriptæ autem eorum inventæ sunt æquales. Ni-
 hil majus vel minus vel in littera una *Cod. Einsidl.* Cha-
 rini et Lenthii) Karini et Leucii *Cod. Einsidl.* A Deo
 facta sunt) A Domino sunt facta *Cod. Eins.* Benedictus
 Dominus Jesus) Benedictus Dominus *Cod. Einsidl.*

quæ dicta sunt a Judæis in Synagoga eorum, statim Joseph et Nicodemus annunciaverunt præfidi, et Pilatus scripsit omnia gesta et ea quæ dicta sunt de Jesu a Judæis, et posuit omnia verba in codicibus prætorii sui publicis.

XXVIII. Posthæ ingressus Pilatus templum Judæorum, congregavit omnes principes sacerdotum et scribas et legis doctores, et ingressus est cum eis in sacrarium templi, et jussit ut omnes januæ clauderentur, et dixit eis: Auditum habemus, quod quandam magnam Bibliothecam habetis in templo isto, propter hoc rogo vos, ut ante nos præsentetur. Et cum deportassent illam Bibliothecam magnam, a quatuor ministris, auro et gemmis pretiosis ornatam, dixit Pilatus ad omnes: Adjuro vos per Deum patrem

Et Pilatus scripsit omnia gesta et ea quæ dicta sunt de Jesu a Judæis) Et ipse Pilatus scripsit omnia quæ gesta et dicta sunt de Jesu a Judæis *Cod. Einsidl.*

Totum Caput XXVIII non habent Codd. Corsini et Einsidlensis, in quibus modo hæc leguntur: Posthæ ipse Pilatus scripsit Epistolam ad urbem Romam Claudio Imperatore, dicens: Sic Cod. Cors. Et posthæ Pilatus scripsit Epistolam ad urbem Romam Claudio, dicens Cod. Einsidl. Sequitur deinceps Epistola Pilati, apud Fabricium ima, in nonnullis lectionibus a Fabricii Textu diversa, quas varietates suo loco subjunximus.

Ταυτα γραψαντες και ασφαλισαμενοι τα βιβλια, εδωκαν υμισι τω Ιωσηφ και τω Νικοδημω, και αυτοι παραυτικα εγενοντο αφαντοι, εις δοξαν του κυριου ημων Ιησου Χριστου, αμην.

trem vestrum, qui fecit ac iussit templum istud ædificari, ne verum mihi taceatis. Vos nostis omnia quæ scripta sunt in ista Bibliotheca, sed nunc dicite, si vos in Scripturis invenistis istum Jesum, quem crucifixistis, esse filium Dei venturum pro salute generis humani et in quantis annis temporum debuisset venire, manifestate mihi. Ita conjurati Annas et Caiphas jusserunt exire de sacrario ceteros omnes, qui cum ipsis erant, et ipsi clauerunt omnes januas templi et sacrarii, et dixerunt ad Pilatum: conjurati sumus a te Judex, per ædificationem templi istius veritatem et rationem manifestum tibi facere. Postquam crucifiximus Jesum, ignorantes Dei filium esse, putantes per aliquod Carmen facere eum virtutes, fecimus Synagogam magnam ad templum istud. Et conferentes ad invicem signa virtutum, quæ fecerat Jesus, multos ex genere nostro testes invenimus, qui dixerunt post passionem mortis vivum se vidisse, et duos testes, quorum corpora Jesus a mortuis resuscitavit, vidimus. Qui multa mirabilia, quæ fecit Jesus in mortuis, annuñciaverunt bis, quæ in manibus nostris scripta habemus. Nostraque consuetudo est, quod omni anno ante nostram Synagogam aperientes istam sanctam Bibliothecam testimonium Dei exquirimus, et invenimus in primo libro de Septuaginta, ubi locutus est Michael archangelus ad tertium filium Adæ primi hominis, de quinque
milli-

millibus et qvingentis annis, in quibus venturus esset de coelis dilectissimus Dei filius Christus, et adhuc consideravimus quia forsitan iste est Deus Israel, qui dixit ad Moysen: Fac tibi arcam testamenti in longitudinem cubitorum duorum et semis, in altitudinem cubiti unius et semis, in latitudine cubiti unius et semis. In his quinque cubitis et semis intelleximus et cognovimus in fabrica arcae veteris testamenti, quia in quinque millibus annorum et semis venturus esset Jesus Christus in arca corporis, et sic scripturae nostrae testantur, ipsum filium Dei esse et dominum et regem Israel. Quia post passionem ejus nos principes sacerdotum admirantes signa, quae propter eum fiebant, aperuimus Bibliothecam istam, exquirentes omnes generationes usque ad generationem Joseph et Mariae matris Jesu, computantes ex semine David esse, invenimus ea, quae fecit Dominus, et quando fecit coelum et terram, et primum hominem Adam usque ad diluvium, anni duo millia ducenti et duodecim. Et a diluvio usque ad Abraham anni nongenti duodecim. Et ab Abraham usque ad Moysen anni quadringenti triginta. Et de Moysen usque ad David regem, anni qvingenti decem. Et a David usque ad transmigrationem Babylonis anni qvingenti. Et de transmigratione Babylonis usque ad incarnationem Christi, anni quadringenti. Et fiunt simul quinque millia et semis: et sic

sic

fic adparet, quod Jesus quem crucifiximus, Jesus
Christus Dei filius est, verus et omnipotens Deus.
Amen.

Hic sequitur Epilogus: *In nomine Sanctæ Trini-
tatis expliciunt gesta historia-
tus est Nicodemus litteris Hebraicis, quem in
fronte libri positum invenies.*

EPISTOLA PILATI.

Pontius Pilatus Claudio Salutem!

Nuper accidit et quod ipse probavi, Ju-
dæos per invidiam se suosque posteros cru-
deli condemnatione punisse. Denique cum
promissum haberent patres eorum, quod illis
Deus eorum mitteret de coelo sanctum suum,
qui

Pontius Pilatus Claudio Salutem) P. P. Claudio Regi
Salutem *Cod. Cors.* P. P. Regi Claudio suo Salutem *Cod.
Einsidl.* Se suosque posteros) Suosque posteros *Cod. Einsf.*
Addit Jesum *Marcellus.* Punisse) Peremisse *Chassaneus,*
Denique cum) De quo *Cod. Einsidl.* Cum enim *Chassan.*
Promissum) *Addit:* ex oraculorum promissis majorum ip-
sorum autoritate receptis *Sixtus Senensis.* Quod illis Deus
eorum mitteret de coelo) Quod Deus illorum mitteret
Chassan. Sanctum suum, qui eorum Rex merito dicere-
tur

qui eorum Rex merito diceretur et hunc se
promiserit per virginem missurum ad terras:
istum itaque me præside in Judæam, Deus
Hebræorum cum misisset, et vidissent eum
coecos illuminasse, leprosus mundasse, para-
lyticos curasse, dæmones ab hominibus fugas-
se, mortuos etiam suscitasse, imperasse ven-
tis, ambulasse ficcis pedibus super undas ma-
ris, et multa alia fecisse, cum omnis populus
Judæorum eum filium Dei esse diceret, invi-
diam

tur et hunc se promiserit per virginem missurum ad ter-
ras) Per virginem, sanctum suum filium, qui Rex eorum
merito diceretur *Chassan.* Sanctum suum) Sancto suo
Cod. Einsidl. Filium suum *Marcell.* Rex merito dice-
retur) Merito Rex diceretur *Cod. Einsidl.* Et hunc se
promiserit) Et hæc promiserit *Cod. Einsidl.* Per virgi-
nem) *Addit:* juvenculam *Sixtus Sen.* Istum itaque me
præside in Judæam, Deus Hebræorum cum misisset) Hunc
me præside misit in Judæam *Chassan.* Et vidissent eum)
Quem cum vidissent *Chassan.* Et vidissent eum hebræi
Cod. Einsidl. Suscitasse) Auctoritate suscitasse *Marcell.*
Imperasse ventis) Imperare ventis *Cod. Einsidl.* Et mul-
ta alia) *Addit:* signa miraculorum *Cod. Einsidl.* *Addunt.*
mirabilia *Marcell, Sixt. Sen. et Chassan.* Cum omnis po-
pulus Judæorum eum filium Dei esse diceret) Cum multi
de populo Judæorum hunc filium Dei esse crediderunt
Cod. Cors. Et cum multi de populo Judæorum filium Dei
illum esse crederent *Cod. Einsidl.*

diam contra eum passi sunt principes Judæorum, et tenuerunt eum mihiqve tradiderunt, et alia pro aliis mihi de eo mentientes dixerunt, asserentes istum magum esse et contra legem eorum agere. Ego autem credidi ita esse, et flagellatum tradidi illum arbitrio eorum. Illi autem crucifixerunt eum et sepulto custodes adhibuerunt. Ille autem militibus meis custodientibus die tertio resurrexit: in tantum autem exarsit neqvitia Judæorum, ut darent pecu-

Principes Judæorum) Principes sacerdotum, scribæ et pharisæi Judæorum *Codd. Corf. et Einsidl.* Et tenuerunt eum mihiqve tradiderunt) Et tenentes mihi præfidi tradiderunt *Cod. Corf.* Et tenentes eum mihi præfidi tradiderunt *Cod. Einsidl.* Et adversabantur illi, mihiqve tradiderunt *Sixt. Sen.* Et alia pro aliis) *Addit multa Marcell.* Ego autem credidi) Ego autem verbis eorum credidi *Cod. Einsidl.* Illi autem crucifixerunt eum) *Addit: ligno Cod. Einsidl.* Et sepulto custodes adhibuerunt) Et sepulcro custodes adhibuerunt *Marcell. Sixt. Sen. et Chaffan.* Et sepelientes custodes posuerunt, milites prætorii mei, et signantes monumentum abierunt *Cod. Corf.* Et mortuum sepelientes custodes posuerunt, militibus prætorii mei monumentum ejus custodientibus, et signantes monumentum *Cod. Einsidl.* Ille autem militibus meis custodientibus die tertio resurrexit) Die tertia resurrexit de monumento *Cod. Einsidl.* In tantum autem exarsit) In tantum autem adversus eum exarsit *Chaffan.* Neqvitia) Iniquitas *Cod. Einf.* Ut darent

pecuniam custodibus et dicerent: dicite quia discipuli ejus corpus ipsius rapuerunt. Sed cum accepissent pecuniam, quod factum erat tacere non potuerunt. Nam et illum surrexisse testati sunt se vidisse, et se a Judæis pecuniam accepisse. Hæc ideo ingessi, ne quis

rent pecuniam custodibus et dicerent) Ut darent pecunias militibus meis dicentes *Cod. Einsidl.* Ut darent magnam pecuniarum vim custodibus et dicerent *Sixt. Sen.* Corpus ipsius rapuerunt) Corpus ejus per noctem furati sunt *Codd. Corf. et Einsidl.* Sed cum accepissent pecuniam, quod factum fuerat tacere non potuerunt. Nam et illum surrexisse testati sunt se vidisse, et se a Judæis pecuniam accepisse) Milites autem cum accepissent pecuniam veritatem tacere non potuerunt, quod factum erat, et eum de sepulcro surrexisse testificati sunt, et a Judæis se pecuniam accepisse dixerunt *Cod. Corf.* Milites autem mecum accepissent pecunias, tacere veritatem non potuerunt quod factum est, sed de sepulcro resurrexisse testificati sunt, et a Judæis pecunias accepisse dixerunt *Cod. Einsidl.* Sed cum accepissent pecuniam, quod factum fuerat nihilominus tamen publice ubique professi sunt et testantur se visiones angelorum vidisse *Sixt. Sen.* Hæc ideo ingessi, ne quis aliter mentiatur, et æstimet credendum mendaciis Judæorum) Ideo suggero regi, ne quis alius aliter mentiatur et existimet crediderunt (sic) Judæorum, direxi potestati tuæ omnia quæ gesta sunt de Jesu in pratorio meo *Cod. Corf.* Ideo suggero regi, ne quis aliter mentiatur

tiatur

quis aliter mentiatur, et æstimet credendum
mendaciis Judæorum.

tiatur et æstimans credere mendaciis Judæorum, direxi po-
testati vestræ omnia quæ gesta sunt de Jesu in prætorio
meo *Cod. Einsidl.*

¶ Explicet Evangelium Nicodemi principis Synagogæ Ju-
dæorum, ad honorem Dei. *Subscriptio Codicis Corsini.*

DIVERSÆ

AD

TIBERIUM CÆSAREM

DE

CHRISTO RELATIONES

PILATO TRIBUTÆ,

PILATI DE CHRISTO RELATIO
AD TIBERIUM CÆSAREM,
ex Codice Cæsareo Vindobonensi 246.

Επισολη Ποντιου Πιλατου προς τον βασιλεα
Τιβεριον, παρα του κυριου ημων Ιησου Χριστου,
ης η επιγραφη εχει ουτως:

Αναφορα Ποντιου Πιλατου, ηγεμονος της Ιου-
δαιας, πεμφθεισα Τιβεριω Καισαρι εις Ρωμην.

Κρατισω, σεβασμιω, φοβερω, θειοτατω, Αυγου-
σω, Πιλατος Ποντιος, ο την ανατολικην
διεπων αρχην.

Μηνυσαι κεχηρημαι προς την σην ευσεβειαν δια-
της δε μου της γραφης, φοβω πολλω και τρο-
μω συνεχομενος, κρατισε βασιλευ, την των ενι-
σαμενων καιρων εροπην, καθως το τουτων τελος
υπεδειξεν. Ταυτην γαρ διεποντος μου την επαρ-
χιαν, ω δεσποτα, κατα προσταξιν της σης γαλη-
νοτητος, ητις εσιν των ανατολικων πολεων μια
καλουμενη Ιεροσολυμα, εν η το ιερον του των
Ιου-

PILATI DE CHRISTO RELATIO
AD TIBERIUM CÆSAREM,
ex Codice Parisiensi, antea Colbertino 2493.

Ἀναφορά Πιλάτου τοῦ ἡγεμονοῦ περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, πεμφθεῖσα Τιβερίῳ Καίσαρι ἐν Ῥώμῃ.

Ἐν ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις παθόντος τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τοῦ ἡγεμονοῦ
τῆς παλαιστίνης καὶ τῆς Φοινίκης, ταῦτα ἐν Ἱερουσα-
λύμοις γεγόνασιν τὰ ὑπομνήματα τὰ κατὰ τοῦ κυ-
ρίου πραχθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Πιλάτος
μετοικίας αὐτοῦ ἀναφορὰν ἐξεπεμψεν αὐτῷ τῷ Καί-
σαρι ἐν τῇ Ῥώμῃ, γραφῆς οὕτως:

Κρατίσω, σεβασμωτάτῳ καὶ φοβερωτάτῳ Τιβερίῳ
Καίσαρι, Πιλάτος, ὁ τὴν ἀνατολικὴν διεσπῶν
ἐπαρχίαν.

Μνησθῆναι κεχρημαί δια τῆς δε, φοβῶ καὶ τρομῶ
συνεχομενος, κρατίτε βασιλεῦ, τὴν τῶν ἐπενετισαμε-
νῶν καιρῶν ῥόπην, ἐκ τῶν αἰ ἐπέσονται λαβῶν τῶν
τε λοιπῶν χρόνων ἐνδεικνῦσιν. Ἐνταυθα γὰρ ἦν περ
L διεσπῶ

Ιουδαιων εθνεος καθυδριται, συναχθεν παν
 πληθος Ιουδαιων, παραδεδωκασι μοι ανθρωπον
 τινα Ιησουν λεγομενον, πολλα και απειρα εγ-
 κληματα φεροντες κατ' αυτου· ουκ εδυνηθησαν
 δε εν τιμι λογω ελεγεαι αυτον. Μια δε ην ευ-
 ρησις αυτων κατ' αυτου, οτι το σαββατον ελε-
 γην μη ειναι ορθην τουτων σχολην. Πολλας δε
 ιασεις επιτελει επ' αγαθοις εργοις ο ανθρωπος
 εκεινος· τυφλους εποιοησεν βλεπειν, λεπρους κα-
 θαρizei, νεκρους εγειρων, παραλυτικους ιαμενος,
 μη δυναμενους το συνολον κινεισθαι, ειμη μονον
 εχοντας φωνην και την των οσεων αρμονιαν, και
 παρεσχεν αυτοις δυναμιν του περιπατειν τε και
 τρεχειν, ρηματι μονω επιτρεψας. Αλλο τε δυ-
 νατωτερον πραγμα· εποιοησε οπερ ην ξενον, και
 παρα τοις θεοις ημων· νεκρον τινα Λαζαρον τε-
 τραημερον εκ νεκρων ανεστησεν, λογω μονω κε-
 λευσας εγερθηναι τον τεθνηκοτα, διηφθειρομε-
 νον ηδη εχοντα το σωμα υπο των ελκογενητων
 σκοληκων, και το δυσσωδες· εκεινο σωμα το κει-
 μενον εν τω ταφω, εκελευσεν τρεχειν· ως εκ
 πασου νυμφιος, ουτος εκ του ταφου εξηλθε ευω-
 διας πληρης πεπληρομενος. Και τινας αφ' ηδως
 δαιμονιζομενους και τας οικησεις εν ερημiais εχον-
 τας και σαρκοφαγουντας των ιδιων μελων, και
 τοις ερπετοις και τοις αγριοις θηριοις συνανατρε-
 φομενους, οικητορας κατεστησεν ωσει πολεων εν
τοις

διεπώ Επαρχίαν, ἥτις μια τῶν πόλεων κεκληται Ἰε-
 ρουσαλημ, ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων παρεδω-
 καν μοι ἓνα ἀνδρῶπον τινα λεγομενον Ἰησουν, πολλὰ
 ἐγκληματα κατ' αὐτοῦ ἐπιφερομενοι, ἅπερ οὐκ ἠδυνή-
 θησαν τῇ συζασεὶ τῶν λόγων διελεγεῖσθαι. Μια δὲ
 τοῖς αὐτοῖς αἴρησιν ἦν, ὅτι τὸ σαββατικὸν αὐτοῖς ἐλε-
 γεν ὁ Ἰησους μὴ ἐν σχολῇ παρατηρεῖσθαι. Πολλὰς
 γὰρ ἰασεὶς ἐπέτελεσεν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, τυφλοὺς ἐπι-
 ἤσεν ἀναβλεπεῖν, χωλοὺς περιπατεῖν, νεκροὺς ἀνα-
 ἤσεν, λεπροὺς ἐκαθάρισεν, παραλυτικούς ἰασάτο,
 μὴ δυναμένους τὸ συνολὸν μῆτε ὄρμην τοῦ σώματος,
 μῆτε νεύρων ἔασιν ἐχόντας, οὐ μόνον Φωνὴν καὶ ἄρ-
 μονίαν, καὶ παρεῖχεν αὐτοῖς δυνάμιν τοῦ περιπατεῖν
 καὶ τρεχεῖν, ῥημάτι μόνῳ τῷ ἀσθενεὶ ἐπιτρέψας,
 ἀλλὰ πάλιν τι δυνατώτερον πρᾶγμα ὅπερ ἐστὶν παρὰ
 τοῖς παρ' ἡμῖν θεοῖς ξένον, τετραήμερον νεκρὸν ἀνεστή-
 σεν ἐν λόγῳ μόνον καλεσάσας αὐτοῦ τοῦ τεθνήκοτος τὸ
 ὄνομα, καὶ αὐτὸν οὐ ἰχώρ διεφθείρεν ὑπὸ τῶν σκα-
 ληκῶν, καὶ τὸ δυσώδες τοῦ κυνὸς ἐχόντα, ὃν ἰδὼν ἐν
 τῷ ταφῷ κείμενον ἐκέλευσεν τρεχεῖν, μῆτε ὅλως νε-
 κροῦ τι ἐχόντα, ἀλλ' ὡς ἐκ πάσῃ νυμφῶνος οὕτως
 ἐπήλθεν ἐκ τοῦ ταφου εὐωδίαν πλείστην κερκτῆμενος.
 Καὶ ξένους καὶ κῆφους δαίμονιζομένους καὶ τοὺς οἰκη-
 σιν ἐν ἐρημίᾳ ἐχόντας καὶ σάρκα τρέφοντας, τῆν

τοις ἰδιοῖς οἰκοῖς· καὶ δια λόγου σωφρονους ὑπέ-
 δεῖξεν αὐτοὺς, καὶ συνετοὺς, καὶ εἰδοξοὺς γε-
 νεσθαι παρσκευασεν. Τους ὑπο ἀκαθάρτων
 δεσποτα ενοχλουμενοὺς, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς δαι-
 μονας, ἐν ἀγγελῇ χοιρῶν ἐκπεμφθας εἰς θάλασσαν
 ἀπεπνίξεν. Ἄλλον παλιν τινα, ἔηραν ἐχόντα
 χεῖρα τὸν ποδόντα βίον ἐν λυπῇ κεντημενον,
 καὶ μὴδε ἡμῖου σώματος ἐχόντα ὕγιης, λόγω
 μόνῃ παρεσχισεν ὕγιη. Καὶ γυναῖκα αἰμορροου-
 σα ἐπὶ χρόνοις πολλοῖς, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς ἕσσεως
 τοῦ αἵματος πασαν τὴν τῶν οσέων ἀρμονίαν Φαι-
 νεσθαι, καὶ μὴτε ὅμοιον ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ
 σώματος ἐπιφερομένην, ἀλλὰ βαλουδικὴν διαυ-
 γαζην, καὶ ὡς νεκρὰν ἀποκειμένην ἀπο αἵμα-
 τος ἕσσεως, καὶ γὰρ πάντες ἰατροὶ ἀνελπίσως
 αὐτὴν ἀπηπαμένοι οὐκ ἐθεωροῦν, οὐκ ἦν γὰρ
 ἐν αὐτῇ σωτηρίας δεσποτα ἐλπίς. Τότε γ' οὖν
 παρερχομένου τοῦ Ἰησοῦ συμβαλουσα διὰ τῆς
 ἐπισκεψέως αὐτοῦ, ἠψατο ὀπισθεν τοῦ κρα-
 πέδου τῶν ἱματίων αὐτοῦ· καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνε-
 πληρωθῆ ἡ δύναμις τοῦ σώματος αὐτῆς, καὶ
 γεγονός ὕγιης ὡς μὴδὲν κακὸν ἐχουσα· καὶ ἠρέα-
 το δρομαίως τρέχειν εἰς τὴν αὐτῆς πόλιν σπανίαν.
 Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἦχον. Κατεμεινον δὲ οἱ
 Ἰουδαῖοι, ἐκτελεῖν ταῦτα τῷ σαββάτῳ τὸν Ἰη-
 σοῦν. Ἐγὼ δὲ καὶ παρὰ τοὺς θεοὺς οὐς σεβομε-
 θά μείζονα κατενοῆσα θαυμασία παρ' αὐτοῦ γε-
 γονο-

Ἴουσιαν ὁμοίως τοῖς κτήνεσιν, καὶ ἔρπετοις συνανα-
 τρεφόμενους, ἰλεὺς οὐτάς καὶ τοὺτους μετέστησεν οἰ-
 κητοράς πολεῶν, καὶ διὰ λόγου σωφρονείας ἀνεδείξεν.
 Σοφούς τε καὶ δυνατοὺς καὶ ἐνδοξοὺς παρεκάλεσεν
 ἡγεσθαι συνεσθιόντας πανταπασίην πολεμίοις τῶν
 πνευματῶν ἀκαθάρτων τῶν ἐν αὐτοῖς οὐτῶν οὐδερ-
 ῶν. Πάλιν ἄλλος ὑπέρχεν ξηρὰν ἔχων τὴν χεῖρα,
 ἀλλὰ καὶ μάλλον τοῦ ἡμίση μέρους τοῦ σώματος ἀπο-
 λιθῶθεν ὑπέρχεν τοῦ ἀνθρώπου, μήτε πλάσιν ἐν-
 ῶδες ἢ σώματος ἔχειν, ὡς λίαν σένην. Κακείνῳ λογα-
 ρασατο καὶ ὑγίη ἀπεδείξεν. Καὶ γυνὴ δὲ αἰμορροου-
 σα πολλοὺς χρόνους ἀπὸ τῆς ῥεύσεως τοῦ αἵματος
 τὰς ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας ἀντλήσασα, καὶ μή-
 τε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐπιφερομένη, νεκροῖς δὲ ἀπει-
 κασμένη, ἀφῶνος τε οὐσα, ὡς εἰ ἐκ τῆς ἐνορίας ἰα-
 τροὶ αὐτὴν οὐκ ἠδύναντο ἰατρεῦσαι, οὔτε γὰρ σκία
 τῆς ζωῆς αὐτὴ ὑπέρχεν. Καὶ μυστικῶς, διερχομένου
 τοῦ Ἰησοῦ, ἰσχυρὰ λαβούσα διὰ τῆς ἐπισκιάσεως αὐ-
 τοῦ, ὀπίσθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου αὐτοῦ. Καὶ αὐτὴ
 τῇ ἄρᾳ ἀνεπλήρωσεν δύναμις τὰ κενώματα αὐτῆς,
 ὡς μηδέποτε παθούσα τῇ πεπονθείᾳ. Καὶ ἠρξάτο
 δραμαίως τρεχεῖν εἰς τὴν αὐτῆς πόλιν Καφαρναούμ
 ὡς πλησιαζέειν τὴν πορείαν ἡμερῶν ἕξ. Καὶ ταῦτα
 μὲν ἄπερ προσφάτος κατὰ νοῦν ἔχων ἐμνήσασα ὡς

ὅτι

γογοτα. Τούτου ουν Ἡρώδης και Αρχελαος και
 Φιλιππος και Αννας, και Καιαφας παραδεδω-
 κασι μοι ουν παντι τῷ λαῷ προς το αιτασαι αυ-
 τον, πολλην ζασιω κοιμησαντες κατ' εμου, περι
 ὧν κατεγορουν αυτον. Εν πρωτοις δε Φραγγελ-
 λωσας αυτον ουδεμιαν εὔρον αιτιαν περι αυτου
 ὧν ελεγον κατ' αυτου. Λοιπον ουν παρεβοκα
 τουτον παλιw αυτοις, οἱ και ζαυρωσαντες, σκο-
 τος εφ' ὄλην την οικουμενην, του ἡλιου κρυβεν-
 τος τελειου, και του πσλου σκοτεινου Φαινομε-
 νου ἡμερας ουσης, ὡσε αζρα μη Φαηνηαι, αλλ'
 ομως τηλαυγοτητα σκοτινομενης ουσης, ὡς ου
 δε ημετερα ευσεβεια οιμαι αγνωη, ὅτι εν παν-
 τι κοσμῷ ηψαν λυχρους, απο ἑκτης ὡρας εως
 οφιας. Ἡ σελενη δε ὡς αιμια ουσα ὄλην την
 νυκτην ου διελιπεν, καιτοιγε παν πληθους αυ-
 τής τυγχανουσης, και ὄλος ὁ κοσμος εσαλευετο
 ὑπο ανεκδιηγητων σημειων· και εμελλεν πασα
 ἡ κτισις ὑπο των καταχθονιων καταπινεσθαι.
 Ὡσαντως δε και ὡπερ ηχον ἀγιασμα του ναου
 αυτων σχισθηναι απο ανωθεν εως καταw. Βρον-
 τη δε παλιw και ηχος μεγας εκ του ουρανου εγε-
 νετο, ὡσε πασαν την γην ἡμων σαλευθηναι και
 τρεμειν. Ωφθησαν δε εν αυτῷ τῷ Φοβῷ νεκροι
 ανασαντες, ὡς αυτοι εωρακοτες οἱ Ιουδαιοι ει-
 πον· ὅτι ειδομεν Αβρααμ, Ισαακ και Ιακῶβ,
 και τους δωδεκα πατριαρχας τους προτελευτη-
 κοτας

ὅτι και παρα τους θεους οὐς σεβομεθα, μειζονα
 κατενοησα θαυματουργηματα παρ' αυτου γεγοτοα.
 Τουτον δε Ἡρωδες και Αρχελαος, Φιλιππος, Αννας
 και ΚαιαΦας παρεδοκαν μοι συν παντι τω λαω, επι
 τη τουτου ανετασει πολλην εασιη ποιησαντες κατ'
 εμου. Εκελευσα ουν τουτον εαυραθηναι, πρωτον
 φραγγελωσας αυτον. Μηδεμιαν αιτιαν ευρον κατ'
 αυτου καπων εγγληματων η πραξεων. Αμα δε εσαυ-
 ραθη, σκοτος εγενετο εφ' ὄλην την οικουμενην, του
 ηλιου μεσον της ημερας σκοτισθεντος και των αστρων
 φανεντων, εν οἷς λαμπεδοσιν ουκ εφαινετο, η δε σε-
 ληνη το φεγγος ὡς αιματιζουσα διελιπεν, κοσμος δε
 των καταχθονιων κατεποθη, ὡς αυτο ὅπερ ηχον
 ἀγιασμα ναου λεγομενον αυτοις Ιουδαιοις μη ωφθη-
 ναι τη τουτου πιωσει, χασμα δε της γης ελλειπο-
 μενης, βροντων τ' ηχος καταβαινουσων. Ωφθησαν
 δε εν αυτω τω φοβω νεκροι ανασαντες, ὡς αυτοι
 Ιουδαιοι μαρτυρησαντες ειπον, εν οἷς Αβρααμ και
 Ισαακ και Ιακωβ και τους δωδεκα πατριαρχας και
 Μωουσην και Ιωαννην τους προτελευτησαντας ὡς φα-
 σιν εκεινοι προ τρισχιλιων πεντακοσιων ετων. Και
 πλεισοι πολλοι ους και ειδον εν σωματι φανεντας,
 θρηνον δε ποιησαντας δι αυτην γενομενην δι αυτων
 παρανομον πραξιν, και απολειαν των Ιουδσιων και
 του

του

κότες μετα Μωσεα προ δισκιλιων πεντακοσιων
 ετων και ετερους πολλους, και Νωε ιδωμεν
 εν σωματι Φανερωσ. Τα δε αστρα και ο ωριων
 θρηνοσ εποιουν (υπερ) των Ιουδαιων, δια την
 παρ αυτων γενομενην παρανομιαν. Μετα δε το
 σαββατον περι τριτην ωραν της νυκτος, ο ηλιος
 ωφθη οιοσ ουδεποτε ωφθη, ουδε ουδεποτε ουτως
 ελαμψεν. Καιπερ ουρανοσ εφαιδρυνθη και ωσ
 αστρακαι χειμονοσ ανδρεσ υψιλοι τινεσ κοσμισεωσ
 φολησ και δοξησ ανεκδιηγητου υπαρχοντεσ, εφαι-
 νον εν τω αερη, και πληθοσ αναριθμητων αγ-
 γελων κραζοντων· ο σαυρωθεισ Χριτοσ ανεση
 θεοσ ων. Και Φωνη ηκουετο ωσπερ μεγαλοσ
 βροντων λεγουσα· δοξα εν υψιμοισ θεω και επι
 γησ ειρηνη, εν ανθρωποισ ευδοκια· ανελθετε οι
 εξ αδου, οι δεδουλομενοι εν τοισ καταχθονιοισ
 του αδου. Εκ δε της Φωνησ αυτων παντα τα
 ορη και οι βουνοι εσαλευοντο, και πετραι διερη-
 γνυντο και χασματα εγενοντο μεγαλα εν τη γη,
 ωσε και τα της αβυσσου Φανηται, και πολλα
 σωματα των κεκοιμημενων νεκρων εξανεστησαν,
 αχρι πεντακοσιων. Και περιεπατει παν πλη-
 thoσ και ανυμνη τον θεον μετα Φωνησ μεγαλησ
 λεγων· ο ανατοσ εκ των νεκρων κυριοσ ο θεοσ
 ημων, παντασ τουσ νεκρουσ ημων εξωρητοισε,
 και την αδην ουλετοσ ενεκρωσε. Πασαν ουν την
 νυκταν εκεινην, ω δεσποτα βασιλευ, το Φωσ ουκ
 επα-

του νομου αυτων. Εση δε ο φοβος του σεισμου απε
 ώρας έκτης παρασκευης έως εννατης. Οψιας γενο-
 μενης της μιας των σαββατων ηχος εγενετο εκ του
 ουρανου, ώσε τον ουρανον γενεσθαι φωταγωγον έπτα-
 πλασιονα υπερ πασας τας ήμερας. Ωφθη δε τρι-
 τής ώρας της νυκτος ήλιος, ως αυδεποτε, παλλας
 Φαιδρυνας, ώσπερ αστραπαι αφνω χειμινος επερχον-
 ται ούτως εφανησαν ανδρες εν νεφελειη σκλη και
 δοξη μεγαλη υπαρχοντες, πληθος αναριθμητον
 κραζοντες, και φωναι ηκουοντο ώσπερ παμμεγετους
 βροντης· ο σαυρωθεις ανεση Χριστος. Αηληθον τε εξ
 αιδου οι δεδουλωμενοι εν ταις καταχθονιαις του αιδου,
 και ην το χασμα της γης ως μη οντων εδρασματα,
 αλλ' ούτως ην ως αυτα τα ύδατα υποκατω αβυσσου
 φανηναι, μετα των εν τοις ουρανοις καιπερ υπαν-
 τουντων εν σωματι εν μεσω του πληθους των ανα-
 σαντων νεκρων. Ο δε ανασησας παντας τους νεκρους
 και συνδησας τον αιδην, ελεγεν· ειπατε τοις μαθη-
 ταις, ότι προαγει υμας εις την Γαλιλαιαν, εκει αυ-
 τον οψεσθε. Πασαν δε νυκτα εκεινην ουκ επανυσατε
 το φως φαινον. Των δε Ιουδαιων πολλοι εθανον εν
 τω χασματι της γης καταπιωθεντες, ως μη εύρε-
 θηναι επι την αυριον το πληθος των Ιουδαιων των
 τα κατα του Ιησου λεγομενων. Αλλοι φαντασιαν
 έωρων.

επαυετο. Των δε Ιουδαίων πολλοι απεθανον και κατεποντισθησαν και κατεποθησαν τοις κασμασιν εν τη νυκτι εκεινη, ὡσε μητε τα σωματα αυτων φανειναι, εκεινους δε λεγω δεσποτα μη φανειναι των Ιουδαίων, τους κατα του Ιησου λεγοντας· ὡσε δοκόν με φαντασια τινα θεωρειν εκ νεκρων αρχαιωτα τους πολλους, οὐς ουδεποτε ἡμεις εθεασωμεθα. Μια δε τις * (συναγωγή οὐ) κατεληφθη εν Ιεροσολυμοις, επει πασαι αἱ συναγωγαὶ εκειναι αἱ γενομεναι κατα του Ιησου κατεποντισθησαν. Τῷ γ' ουν φοβῶ εν εκκασει γενομενος και πολλῶ τρομῶ συσχεθεις, κατα ταυτην την ωραν επιταξας γραψαι τα πραχθεντα παρ' αυτων παντων ανηγαγον τῷ σω κρατει.

* Verba uncinis inclusa, non adfunt in Codice.

ἔωρων τὴν οὐδέποτε ἡμῶν τις θεασαμενος ἐστίν. Μία συναγωγή τῶν Ἰουδαίων οὐκ ὑπελήφθη ἐν αὐτῇ τῇ Ἱερουσαλήμ, ἐπεὶ πασαι ἠφάνισθησαν. Οἱ δὲ τηρούντες τὸ μνημεῖον σφατιώται ἀπὸ τῆς ἰδέας τοῦ ἀγγέλου σσεισθήσαν, ἀπῆλθον οὖν ἐν φόβῳ ἐκεῖνοι ἐν ἐκστάσει γενομένοι, καὶ τρωμῶ δυναιτώτατῶ κατεχομένοι. Ἄπὲρ ἰδόν καταταυτὴν τὴν ὥραν γεγενημένα, γραψας ἀνηγαγον τῶ σα κρατεῖ, ὑποτάξαστα κατὰ τοῦ Ἰησοῦ πρᾶχθέντα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐξεπεμπα τῇ σῆ θεοτητὶ, δεσποτῶ.

Φθασάντων δὲ τῶν γραμμάτων ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἀναγνώσθέντων, οὐκ ὀλίγων ἐν τῇ πόλει ἐσῶτων πάντες ἐκθαμβοὶ ἐγενοντο, ὅτι δι' αὐτὴν τοῦ Πιλάτου παρανομίαν τὸ σικτος καὶ ὁ σεισμος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. Καὶ θυμοῦ πλεσθεῖς ὁ Καίσαρ ἐπεμψας σφατιώτας ἐκέλευσεν δεσμῖον ἀγαγεῖν τοῦ Πιλάτου.

RESCRIPTA TIBERII CÆSARIS
AD PILLATUM,

ex Codice Casareo-Vindobonensi 246.

Τα αντιγραφέντα παρὰ Καισαρος Αυγούστου, και πεμφθέντα πρὸς Πιλάτον Ποντίον, τὴν ανατολικὴν ἐπεχόντα ἀρχὴν. Γράψας δὲ και τὴν ἀποφασίην και ἐπέλας αὐτὴν μετὰ κουρσουροῦ Ρααβ; δούς αὐτῷ και ἐστρωτάς τὸν ἀριθμὸν δισχιλίουσ.

Ἐπειδήπερ βίαιον και ἀδικίας μέσον γεμοντα κατεψήφης θάνατον Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, και προκαταδικῆς εἰς θάνατον τούτου παρεδώκας τοῖς ἀπληστοῖς και μεμνηωσὶν Ἰουδαίοις, και οὐ συνεπαθήσας τούτου, δια καλαμῶ βαψας, ἀποφασίην δυσήνην ἐκδούς· και φραγελλώσας αὐτὸν παρεδώκας ἐπὶ τῷ σταυρωθῆναι· και δώρα ὑπὲρ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐλάβες, και τῇ μὲν γλωττῇ τούτου συνεπαθήσας, τῇ δὲ καρδίᾳ τούτου παρεδώκας τοῖς παρανομοῖς Ἰουδαίοις· δεσμίος ἀχθῆς μοι ἵνα ὑπεραπολογῆσῃ, και λόγον ἀνταποδώσῃ μοι ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἧς ἀναίτιως εἰς θάνατον παρεδώκας. Ἀλλ' ὡ τῆς σῆς ἀναίδειας και πορρωσεως, ἐγὼ ὁ ἐξ ἀκοῆς τούτου ἀκούων
ἀμην.

κμηχανῶ. Γυνὴ γὰρ τις πρὸς με ἐλθούσα, μα-
 θητρία τούτου λεγούσα εἶναι, ἣτις ἐστὶν Μαρία
 ἡ Μυδαλιητὴ ἀφ' ἧς μαρτυρούσα, τούτον ἰαμα-
 τα μέγιστα ἐπιτελεῖν, τυφλοὺς ἐποίησε βλέπειν,
 κωλοὺς περιπατεῖν, καὶ κωφοὺς ἀκοῦει, λε-
 πρῶς καθαρῶζειν. Ἀπλῆος εἶπε ὡς μαρτυροῦ-
 σα, τούτον ὅτι λογῶ μοι τὰς ἰασεῖς ἐπιτελεῖ.
 Πῶς παραχωρήσας ἀναίτιως τούτον σαυρωθή-
 ναι; Καὶ εἰ ὡς Θεοῦ τούτον οὐκ ἐδεξασθε,
 ἔαν ὡς ἰατροῦ συνεπαθήσατε. Ἀλλὰ καὶ ἀπο-
 τὴς δολερῆς γράφης σου, τῆς πρὸς με ἐλθούσης,
 καταψηφίσω σου τὴν τιμωρίαν, ὡς γραφασῆς
 ταῦτα. Ὅς ὅτι παρα-τοῖς Θεοῖς οἷς σεβομεθα
 μείζων ὑπῆρχεν, πῶς μαρεδῶκας αὐτὸν εἰς θά-
 νατον· ἀλλ' ὥσπερ σὺ τούτον κατακρίων εἰς
 θάνατον παρεδῶκας. Οὕτως καὶ σὲ, οὐ μόνον
 σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς συμβούλους σου,
 καὶ συμμίσας, ἀφ' ὧν τὰ δῶρα τοῦ θανάτου ἐ-
 λήφας* Δὸς δὲ καὶ τοῖς γραμματοῖς
 μυσοῖς τὰ τοιαῦτα γράμματα, καὶ δι' ἐγγράφου
 κελευσέως ἀποφασίς τούτοις ἐδώθη, ἵνα ἅπαν-
 το γένος τῶν Ἰουδαίων ἀναιρῶσιν, καὶ δεσμίον
 τὸν Πίλατον καὶ κατακεκριμένον ἀχθῆναι τῇ
 Ἑρῶμῃ, καὶ τοὺς τῶν Ἰουδαίων πρῶτους, τοὺς
 τε τοπαρχὰς Ἀρχελαόν, τὸν τοῦ ἀχθιστοῦ Ἡρω-
 δοῦ υἱόν, καὶ τὸν συμμίστην αὐτοῦ Φίλιππον,

καὶ

* Supple hic verba in Textu omissa κελύω ἀχθῆναι.

και τους τουτων αρχιερεις, τον τε ΚαιαΦαν και τον τουτου πενθηραν Ανναν, και παντας τους πρωτους των Ιουδαιων.

Απελθοντας δε του Ραχιαβ μετα και των στρατιωτων, απαν το γενος των Ιουδαιων το αρεν ξιφει υπερακοντισεν, τας δε βεβηλους αυτων γυναικας τα εθνη εκπορευσαντα ανεφνει, και εξανεση σπερμα μουσαρον του σατανα. Λαβων δε ο κουρσωρ τον τε Πιλατον, Αρχελαον και Φιλιππον, Ανναν και ΚαιαΦαν, δεσμους αυτους και τους πρωτους των Ιουδαιων ηγον εις Ρωμην. Ετυχεν δε τουτους εν νησω τιμ Κρητη ονομαζομενη, τον ΚαιαΦαν δυσινως και βιαιως τον βιον απορηξαι. Και λαβοντων δε τουτον ινα κατακασωσωσιν, ουδε το συνολον η γη τουτον κατεδεξατο, αλλ' εξω τουτον επεριπτεν. Ιδων δε το πληθος απαν, αροντες λιθους εικαιαις χερσιν, επ' αυτον εβαλον, και ουτως κατεχωσαν. Εθος δε ην τοις αρχαιοις αναξιν, ως οτι εαν καταδικος τις θανατω αξιος ην, και εθεασατο την οψιν * αυτου, ερρευετο της καταδικης. Εκελευσεν ο Καισαρ του μη θεασασθαι τον Πιλατον, ινα μη ρυσθη εκ του θανατου, αλλα κελευσει τουτον εν ανθρω τιμ ανεκτησαι, και εκει ιασαι. Τον δε Ανναν εν δερματι βοοσ ενετυλιξαν, και υπο του

* Hic in Codice exstat αυτων, sed male.

του ἡλίου, της βυρσιν ξηρανθῆσης, και εν ταυ-
 τη ὑποασθῆς τα εγκατα εκ του σωματος ἐξηλ-
 θον, και βιαιως την αθλιαν αυτου ψυχην απ-
 ερρηξεν. Τους δε ἕτερους ἀπαντας των Ιουδαιων
 εκδωτους παρεδωκαν εις θανατον· και τουτους
 απεκτενον τη ἔμφη. Μια δε ἐξελθων ὁ βασι-
 λευς επι την θηραν, δορκαδα τινα εδιωκεν. Ἡ
 δε δορκας ελθουσα εις ὄπην του ανδρου ἴσατο·
 εμελλεν δε τον Πιλατον ὑπο των χειρων του
 Καισαρος αναλωθῆναι και ἵνα πληρωθῆ το
 μελλον, προεκυψεν ὁ Πιλατος θεασασθαι τον
 ανακταν, και ἡ δορκας κατεναντι τουτου εασα·
 και ὁ Καισαρ τοξον λαβων του την δορκαδα
 καταβαλλειν, δια της οπης το βελος εισελ-
 θων, τον Πιλατον αναιρησεν. Παντες δε πι-
 σευοντες Χριστον τον θεον τον αληθινον ἡμων
 σωτηρα, δοτε δοξαν και μεγαλωσυνην αυτω·
 ἑτι αυτω πρεπη ἡ δοξα και ἡ τιμη και ἡ προσ-
 κυνησις συν τῷ αναρχῳ αυτου πατρι και τῷ
 ὁμοουσιῳ αυτου πνευματι, νυν και αει, και εις
 τους αιωνας, αμην.

ΠΑΡΑ-

ΠΑΡΑΔΩΣΙΣ ΠΙΛΑΤΟΥ.

Ex Codice Parisiensi, antea Colbertino 2493.

Και αχθεντες αυτων εν τη Ῥωμαιων πολει, ακουσας ὁ Καισαρ ὅτι παρεση ὁ Πιλατος, εκαιθισεν εν τῷ ναῷ των θεων, επι πασης της συγκλητου και συν παντι τῷ στρατευματι, και ἅπαν το πληθος της δυναμεως αυτου. Και εκελευσεν εν προσῳφ ηναι τον Πιλατον, και φησιν ὁ Καισαρ προς αυτον· τι τοιαυτα ετολμησας δυσεβесаτε; ἔωρακως τηλικαυτα σημεια εις τον ανδρα εκεινον, κακην πραξιν τολμησας, ὅλον τον κοσμον ὠλησας. Ὁ δε Πιλατος εφη· αυτοκρατωρ βασιλευ, εγω ανιπιος τουτου τυγχανω, ἢ δε προπετης και οι ετιοι το πληθος των Ιουδαιων εσιν. Και ὁ Καισαρ εφη· και τινες οὔτοι; Λεγει ὁ Πιλατος· Ἡρωδης, Αρχελαος, Φιλιππος, Αννας και Καϊάφας, και ἅπαν το πληθος των Ιουδαιων εσιν. Λεγει αυτῷ ὁ Καισαρ· τινες ενεκεν τη βουλη εκεινων ἐξηκολουθησας; Και ὁ Πιλατος εφη· σασιασον και ανυποτακτον εστι το εθνος αυτων, μη ὑποτασσομενον τῷ κρατει σου. Και ὁ Καισαρ ειπεν· αμα παρεδωκαν σοι αυτον, ὡς Φιλης εν ασφαλειᾳ ποιησαι αυτον, και εις πεμφαι προς με, και μη πιαθηναι αυτοις, και σαυρωσαι τον τοιουτον ανδρα δικαιων οντα

και

και τοιαυτα αγαθα ποιησαντα, ως συ ειπας
και δια της σης αναφορας μελλοντος αυτου
σαυρουσθαι, ουτος γαρ εστιν ο Χριστος ο βασι-
λευς των Ιουδαιων. Και ταυτα λεγοντος του
Καισαρος, και ονομασαντος αυτου το ονομα του
Χριστου, απαν το πληθος των θεων συνεπεσεν,
και εγενετο ωσει χιονιορτος. Ενθα εκαθιζετο
ο Καισαρ μετα πασης της συγκλητου, ο δε δη-
μος ο παρεσηκως τω Καισαρι, παντες συντρομοι
γεγονασιν, δια την του ρηματος ρησιν και πτω-
σιν των θεων αυτων, και παντες φοβω συσχε-
θεντες απηλθον εκασος εις τον οικον αυτου θαυ-
μαζοντες το γεγονως. Και εκελευσεν ο Και-
σαρ μετα ασφαλειας φυλαττειν τον Πιλατον,
ωπως γνω το αληθες περι του Ιησου. Τη δε
επαυριον καθισας ο Καισαρ εις το καπιτολιον
μετα πασης της συγκλητου, επειρατο παλιν
επερωταν τον Πιλατον, και φησιν ο Καισαρ
λεγε το αληθες δυσεβεσατε, οτι δια της ασε-
βους πραξεως ης επιχειρησας κατα του Ιησου, και
ενταυθα εδειχθη των κακων σου εργαων η πρα-
ξις, το τους θεους πτωσεως υποβληθηναι. Λε-
γε ουν· τις εστιν εκεινος ο σαυρωθεις, οτι το ονο-
μα αυτου τους θεους παντας απωλεσε. Ο
Πιλατος εφη· και μην τα υπομνηματα αυτου
αληθη εστιν, και γαρ εγω αυτος εξ αυτων ερ-
γαων επισθην, οτι μειζων υπηρχεν παντων ων

Μ

τεβοα

εβρομεθα θεων. Και ο Καισαρ εφη· τινος ουν
 ενεκεν τοιαυτην τολμην και πραξιν επηνεγκας
 κατ' αυτου, μη αγνων εκ τουτων παντων, τι
 κακον βουλομενος περι της εμης βασιλειας. Ο
 δε Πιλατος εφη· δια την παρανομιαν και εασιν
 των ανομων και αθεων Ιουδαιων τουτο εποησα.
 Θυμου δε πλησθεις ο Καισαρ συμβουλιον επο-
 ησεν μετα πασης της συγκλητου της δυναμειωσ
 αυτου, και κελευει δογμα γραφηναι κατα των
 Ιουδαιων ουτως· Δικιανω τω τα πρωτα της ανα-
 τολικης χωρας επεχοντι, χαιρεν. Την εν τοις
 παρουσιν καιροις γεναμενην τολμαν, παρα των
 την Ιερουσαλημ δικουντων Ιουδαιων παρανομην
 πραξιν, εγνων ως θεον τινα λεγομενον τον Ιη-
 σουν μετα Πιλατοι κατηνεγκασαν εαυρωσαι, δια
 τοιουτου πλημμεληματος δι ων ο κοσμος σποτι-
 σθεις εις απωλειαν ειληκετο· θελησον ουν σπου-
 δαιως αμα πληθους στρατιωτων παραγενεσθαι
 τοις εκεισε. Και αιχμαλωσιαν ουν θεσον δια
 τουτου του δογματος πειθαρχον κινησον κατ' αυ-
 των και εκδιωξον αυτους και ολιγοσον το εθν
 αυτων, δεξει εφ' απασιν μη οφθηναι επι τουτο
 πονηρα μεσοι τυγχανοντες. Και τουτου φθα-
 σαντος εν τη ανατολικη χωρα, Δικιανος πειθαρχ-
 ησας τω φοβω του δογματος αναλωσιν παντος
 εθνους των Ιουδαιων εποησεν· τους δε καταλειφ-
 θεκτας εν τη Ιουδαια, εις την διασποραν των
 εθνων

ἔθνων δουλεύειν παρεσχεν. Ὡσε γνωρίσαι τῶν
 Καισαρι ταυτα γεγεννημενα παρα λικιανου κα-
 τα των Ιουδαιων εν τη ανατολικη χωρα, και
 αρεσαι αυτω. Και παλιw εθετο ο Καισαρ ερω-
 τησιν ποιησαι του Πιλατου, και κελευει ενι αρ-
 χοντι ονοματι Αλβιω, την κεφαλην Πιλατου
 αποτεμεν. Φεισας, καθως ουτος επι τον ανδρα
 τον δικαιον, τον λεγομενον Χριστον, ουτος ομοιος
 πεσηται της σωτηριας αποτευξομος. Ο δε Πι-
 λατος απελθων επι τον τοπον, ηυξατο σιωπην
 λεγων· κυριε, μη απολεσεις με μετα πονηρων
 ἔβραιων, οτι εγω κατα σου χειρας επηνεγκα
 ουκ ηθελον, * εμι ιδων το εθνος των παρανο-
 μων Ιουδαιων, οτι σαςιν και εμου επηγαγον·
 αλλα συ γνωσκεις δεσποτα, οτι αγνων επρα-
 ξα. Μη συναπολεσεις με δεσποτα κυριε την α-
 μαρτιαν μου ταυτην, αλλα μνησθητι κακης επ'
 εμου και τη δουλη σου Προκλα τη σαμενη μετ'
 εμου τη ωρα του θανατου μου ηνπερ εδειξας προ-
 φητευσαι, οτι ειχες σαυρω προσηλωθηναι· μη εν
 τη μια αμαρτια και ταυτην καταδικασης, αλλα
 ευχαρησον ημιν και εν μεριδι των δικαιων σου συ-
 αριθμησον ημας. Και ιδου τελειωσαντος την ευ-
 χην ο Πιλατος, ηλθεν φωνη εκ του ουρανου λεγου-
 σα· μακαριουσι σε Πιλατε πασαι αι πατριαρχαι
 των εθνων, οτι επι σου επληρωθη ταυτα παν-
 τα τα υπο των προφητων ειρημενα παρ' εμου,

* Forte ημιν.

και συ δε αυτος μαρτυς εση, εν γαρ τη δευτε-
 ρα μου παρουσια ωφθηναι εχεις, οταν μελλω
 κριναι τας ιβ φυλας του Ισραηλ, και τους μη
 ομολογησαντας και πισευσαντας. Και εξετη-
 ναξεν την κεφαλην Πιλατου πρεφεκτος· και
 ιδου αγγελος κυριου εδεξατο αυτην. Ιδουσα δε
 η γυνη αυτου Προκλα τον αγγελον ερχομενον
 και δεχομενον την κεφαλην αυτου, χαρας πλη-
 σθησα και αυτη παρ' αυτα απεδωκεν το πνευ-
 μα αυτης, και εταφη μετα του ανδρος αυτης
 Πιλατου, θελησει και ευδοκια του κυριου ημων
 Ιησου Χριστου, ω η δοξα του πατρος και του υιου
 και του αγιου πνευματος, νυν και αι, και εις
 τους αιωνας των αιωνων. Αμην.

NARRATIO
DE
CHRISTI APPREHENSIONE
ET MORTE,
JOSEPHO AB ARIMATHIA
ADSCRIPTA.

Η διηγησις Ιωσηφ του απο Αριμαθειας, του
ηττησαμενου το σωμα κυριου, παραδωσεως εν
ω̄ καιτας των δυο λησων αιτιας ενΦερειν. Ευ-
λογησον δεσποτα.

Εγω Ιωσηφ ο απο Αριμαθειας, ο αιτησα-
μενος παρα Πιλατου το σωμα κυριου Ιησου προς
ταφην, εν δεσμω πιαζομενος παρα των Φωνεων
και Θεωμαχων ανθρωπων ιουδαιων δια την τοι-
αυτην αιτιαν. Οιτινες κατα τον νομον Μωυσεως
κατεχοντες, αυτω τω Μωυση προξενου γεγωνα-
ειν θλιψεως αιωνιου, τον νομοθετην παροργι-
σαντες και μη επιγνωκοτες, τον Θεον εσαυ-
ρωσαν, και ευδηλον εθεντο τοις εγνωκωσιν τον
Θεον. Εν εκειναις ταις ημεραις εν αις κατε-
κριναν τον υιον του Θεου ξαυρωθηναι, προ επ-
τα ημερων του κειθειν τον Χρισον, τω ηγεμωνι
Πιλατω παραπεμφθηναι δυο λησαι απο Ιερι-
χω κατακριθεντες, ων η αιτια ην αυτη. Ο
πρωτος ονοματι Γεσας, οδωρουντας εν φονω μα-
χαιρας απεκτενον· αλλους δε εν γυμνωση υπ-
εβαλεν, γυναικας δε εκ των σφυρων κατα κε-
φαλης κρεμμων, τους μαςους εξεκοπτεν, νη-
πιων

πίων μελους αιμοπότης ὑπῆρχε, Θεον μη εγνω-
 κως ποτε, νομοις μη ακολουθῶν, βίαιως τυγ-
 χανῶν ἐξ αρχῆς εἰς τὰς τοιαύτας πράξεις. Ἡ
 δὲ του ἕτερου λησου αἰτιαὶ τοιαύται εἰσιν· Δη-
 μάς ἐκαλεῖτο, γαλιλαῖος μὲν τῷ γενεῖ, παν-
 δοχεῖον δὲ εἶχεν πλουσίων κηραῖοις κεχρητῶ,
 πτωχοῦς δὲ παντοτε εὖ ποιεῖν· κλεπτικῆς μὲν ὡς
 Τοβιτ, νεκροῦς δὲ πτωχοῦς ἐθαπτεν. Δίσεμνη
 ἐπεχειρετο τῶν Ἰουδαίων πληθος. Αὐτος του
 νομον ἐν Ἱερουσαλήμ ἐσυλλησεν, καὶ τὴν του
 Καϊαφα θυγατέρα γυμνωσας ἱερατικὰ ὑπαρ-
 χουσα του ἁγιασματος αὐτὴν του Σολωμονας
 ὑπηρετηθῆσαν, μουσικὴν παραθηκὴν ταυτὴν ἀφι-
 λαμενος, τοιαύται ὑπῆρχον αὐτου αἱ πράξεις.
 Συνελήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς πρώτης ἡμέρας
 του πάσχα τρίτης οἰτίας οὐσης· οὐκ ἦν δὲ τῷ
 Καϊαφα καὶ τῷ πληθεὶ τῶν Ἰουδαίων πάσχα,
 ἀλλὰ πένθος αὐτοῖς ἦν μέγα, ὡς διὰ τὴν του
 λησου συλλησιν γεναμενὴν ἐν τῷ ἁγιασματι.
 Καὶ καλεσαντες οἱ Ἰουδαῖοι τον σκαριωτὴν, λε-
 γουσιν αὐτῷ· ευγενῆς γενος ὢν ἀπο ἀδελφου
 Καϊαφα του ἱερεος ἦν. Οὐκ ἦν δὲ μαθητῆς
 κατὰ προσώπον του Ἰησοῦ, ἀλλὰ δολῶ προε-
 τρεψατο αὐτον παν το πληθος τῶν Ἰουδαίων,
 ἵνα ακολουθῆ τῷ Ἰησοῦ, οὐκ ἵνα πειθαρχήσῃ
 τοῖς παρ' αὐτου γενομένοις σημείοις, οὐδὲ ἵνα
 ὁμολογήσῃ αὐτον, ἀλλ' ἵνα παραδώσῃ αὐτον

αυτ

αυτοῖς, δωμάτα δεδοκώτες αὐτῷ ἅπαν το πλῆθος ὑπὲρ τοῦ τοιαυτοῦ ἀνδραγαθήματος, ἀναδιδράγμαον χρυσοῦ κατ' ἑκάστην ἡμέραν. Ἦν δὲ καὶ ἐτη ποιήσας μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὡς φησὶν εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καλουμένος Ἰωάννης. Καὶ τρίτης ἡμέρας πρὸ τοῦ κρατηθῆναι αὐτὸν Ἰησοῦν, λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἰουδᾶς· δευτε συμβουλίον θωμέθα, ὅτι περὸ ὁ λήσης οὐκ ἐσυλλήσεν τὸν νόμον, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς· καγω ἐλεγχῶ αὐτὸν. Τῶν δὲ τοιούτων ῥημάτων ῥηθέντων, εἰσὶν μετ' ἡμῶν Νικοδήμος ὁ κατεχων τὰς κλείδας τοῦ ἀγιασματος, καὶ εἶπε πασὶν· μὴ τοιούτων πραγμάτων πράξωμεθα· ἦν γὰρ ἀληθινὸς ὁ Νικοδήμος ὑπὲρ πάντων το πλῆθος τῶν Ἰουδαίων. Ἦν δὲ τῷ Καϊαφᾶ θυγατρὸς ὀνοματι Σαρρα, καὶ κρανθασας εἶπε· ὅτι περὸ εἶπε ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ πασὶν κατὰ τοῦ ἁγίου τοποῦ τούτου· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τούτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγείραι αὐτὸν. Λεγούσιν οἱ Ἰουδαῖοι αὐτῇ· πῶς εἶπες παρα πάντας ἡμᾶς· ἤχον γὰρ αὐτὴν ὡς προφήτην. Καὶ διὰ τοῦτο συμβουλίον γινόμενον ἐκρατήθη ὁ Ἰησοῦς. Τῇ δὲ ἑπαυριῶν, ἡμέρα τῆς τετραδὸς, εἰσηνεγκαν αὐτὸν ὥρα Θ' εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Καϊαφᾶ, καὶ λεγούσιν Ἄννας καὶ Καϊαφᾶς· εἶπε ἡμῖν, τίνος ἐνεκεν τὸν νόμον ἡμῶν ἐσυλλήσας, καὶ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν τὰς ἐπαγγελίας ἀπεκηρυξᾶς;

Ὁ δὲ

Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ἐκ δευτέρου παρώντος τοῦ πληθοῦς, λεγουσιν αὐτῷ· τὸ ἅγιασμα ὃ ἐκτίσε Σολομῶν ἐν τεσσαρακοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν, διατί σὺ βούλη ἐν μιᾷ ῥόπῃ καταλυσαι; Καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο πρὸς ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἦν γὰρ πρὸ τῆς συναγωγῆς τὸ ἅγιασμα σέσυλλημενον. Ὁψίας δὲ τελευτήσης τῆς τετραδός, ἅπαν τοῦ πληθοῦς ἐζητεῖ τὴν θυγατέρα τοῦ Καϊᾶφα πυρὶ ἀναλῶσαι, διὰ τὴν τοῦ νομοῦ ἀπωλείαν, ὅτι οὐκ εἶχον τὸ πῶς τὸ πάσχα ποιῆσαι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐκεῖνη· ἐπιμενεατέ τεκνα, καὶ τὸν Ἰησοῦν τούτου ἀπολέσωμεν· καὶ ὁ νομὸς εὕρισκεται, καὶ ἡ ἑορτὴ ἢ ἅγια ἐπιτελεῖται. Διαθρέψας δὲ ἔδωκαν Ἄννας καὶ Καϊαφᾶς χρυσίον ἰκανὸν Ἰουδα τῷ ἰσκαριώτῃ, λεγοντες· εἶπε, ὅτι ἐγὼ οἶδα τὸν νομὸν κλαπέντα παρὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως εἰς αὐτὸν τὸ ἐγκλημα ἦ, καὶ μὴ εἰς τὴν κορὴν τὴν ἀμωμήτων. Καὶ ταῦτα συνταξάμενος ὁ Ἰουδᾶς, εἶπεν αὐτοῖς· μὴ παντὸς πληθοῦς γινώ τούτου, ὅτι ἐγὼ ὑφ' ὑμῶν ἐδίδαχθην τούτου κατὰ τοῦ Ἰησοῦ πράξει, ἀλλ' ἀπολύσατε τὸν Ἰησοῦν, καγὼ πείθω τὸν πληθὸς, ὅτι ταῦτα οὕτως ἐχει. Καὶ δολῶ ἀπελύσαν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὐδὲ Ἰουδᾶς εἰσελθὼν εἰς τὸ ἅγιασμα. Διαφαιρῶσης τῆς πέμπτης, λέγει πρὸς πάντα τὸν λαόν· τί θελετε μοι δοῦναι, καγὼ ὑμῖν παραδώσω τὸν καθαιρέτην τοῦ νομοῦ καὶ τῶν προ-

προφητων συλλητην; Λεγουσιν αυτω οι Ιου-
 δαιοι· εαν παραδωσεις ημιν αυτον, διδουμεν σοι
 τριακοντα αργυρια χρυσιου· ουκ ειδε δε ο λαος,
 οτι περι του Ιησου λεγει Ιουδας, ομολογουντας
 αυτον ικανον ειναι υιον Θεου. Και ελαβεν Ιου-
 δας τριακοντα αργυρια. Και εξελθοντες τη
 ωρα τεταρτη και πεμπτη, ειρον τον Ιησουν
 περιπατουντα εν τη πλατεια. Μελλουσης δε
 οψιας γενεσθαι, λεγει τω Ιουδαιοις Ιουδας·
 βοηθεια των ερατιωτων δωτε μοι, μετα μα-
 χαιρων και ξυλων, και εγω παραδωσω υμιν
 αυτον. Εδωκαν ουν αυτω υπερητας επι το
 πιασαι αυτον. Πορευομενων δε αυτων, λεγει
 αυτοις ο Ιουδας· ον εγω Φιλησω, ουτος εσιν,
 κρατησατε αυτον, αυτος γαρ τον νομον και τους
 προφητας εσυλλησεν. Προσελθων ουν τω Ιη-
 σου, κατεφιλησεν αυτον λεγων· χαιρε βραβι.
 Οψιας ουσης της πεμπτης, κρατησαντες αυτον,
 παρεδωκαν προς Καϊαφαν και τοις αρχιερευ-
 σιν, λεγοντος του Ιουδα· οτι ουτος εσιν ο τον
 νομον συλλησας, και τους προφητας αδικων.
 Εξετασιν δε εδιδουσαν οι Ιουδαιοι λεγοντες τω
 Ιησου· διατι ταυτα ποιεις; Ο δε Ιησους ουδεν
 απεκρινατο. Ο δε Νικοδημος και ο Ιωσηφ
 ιδοντες την καθεδραν των λοιμων, απεση
 μη θελησαντες βουλη των ασεβων συν-
 απολεσθαι. Πολλα μεν και αλλα δενα παρα-
 δια-

διαταξαμενοι κατα του Ιησου τη νυκτι εκεινη,
 παρεδωκαν αυτον Πιλατω τω ηγεμονι διαφαιου-
 σης της παρασκευης, επι το και τσαρωςαι αυ-
 τον, και επι τουτο συνηλθον παντες. Εξετα-
 σεις ουν γενομενης εκελευσεν αυτον Πιλατος ο
 ηγεμων μετα δυο λησων προσελωθηναι. Προσ-
 ελωθεντων δε αυτων αιμα επι τω τσαρω, εξ
 αριστερων μεν ο Γεσας εκ δεξιων μεν ο Δημας.
 * . . Ηρξατο βοαν ο εξ αριστερων, λεγων τω Ιη-
 σου· ιδε ποσα κακα εδρασας εν τη γη· και εγνω
 οτι συ ει ο βασιλευς, και σε ηχων αναλωσας·
 οτι λεγει εαυτον υιον του Θεου, και βοηθησαι
 αυτω εν αναγκη ου δυνασαι, ει πως αλλα . .
 ευχομενος ου δυνασαι βοηθειαν παρασχειν· ει συ
 ει ο Χριστος, κατελθε απο του τσαρου, ινα σοι
 πισευσω, νυν δε ουκ ως ανθρωπον σε θεωρω, αλλ'
 ως Θεον αγριον συναπολυμενον μοι. Και πολ-
 λα ετερα ηρξατο λεγειν κατα του Ιησου, βλα-
 σφημων και τριζων τους οδοντας αυτου επ' αυ-
 τω, εν γαρ τη παιγιδι του διαβολου ην εξορισ-
 μενος. Ο λησης ο ονομαθης Δημας
 ιδων την θεικην χαριν του Ιησου, ούτως εβοα·
 οίδα σε Ιησου μου, οτι υιος του Θεου ει, Χριστον
 σε ορω υπο μυριων μυριαδων αγγελων προσκυ-
 νουμενον· συγχωρησιν μοι δωρησαι ταις αμαρ-
 τiais μου, ας επραξαμην εν τη εκτασει μου.
 Ποιη

* Hic in codice est litura.

Ποιῆσεις τὰ ἀσπρα ἐλθεῖν ἢ τὴν σελήνην, ὅταν μέλλεις κρῖναι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὅταν μέλλεις κρῖναι πᾶσαν τὴν κτίσιν, ὅταν ἐν νυκτὶ ἐπραξα τὰς κικκὰς μου βούλας, μὴ νικῆσῃ τὸν ἥλιον τὸν νῦν σκοτιζόμενον διὰ σε, εἰπὲν τὰ κικκὰ τῆς καρδίας, οὐδε γὰρ ἀφεσεως ἀμαρτιῶν ὄρων δύναμις σοὶ παρασχεῖν· ἠδὴ ὁ Θάνατος φθάσει μοι, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν μου σὺ εἶσι ὁ ἐξίλασμος· φοῦσαι με τῆς φοβέρας σου κρῖσεως, μὴ δῶς ἐξουσίαν τῷ ἐχθρῷ καταποιεῖν με, καὶ μὴ κληρονομὸς γενέσθω τῆς ψυχῆς μου, ὡς τοῦ ἐξ ευωνυμῶν κρεμαμένου. (Ἰδὼν γὰρ πῶς ὁ διαβόλος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰληφεν, καὶ αἱ σαρκὲς αὐτοῦ ἀφάνεις ἐγένοντο.) Μὴ εἰς μερίδα τῶν Ἰουδαίων προστάξεις με ἀπελθεῖν· βλέπω γὰρ Μωϋσῆν καὶ τοὺς πατριαρχὰς ἐν κλαυθμῷ μεγάλῳ ὑπαρχόντας, καὶ τὸν διαβόλον ἐπεχειρομένον κατ' αὐτόν. Πρὸ τοῦ οὖν δεσποτα τοῦ κρῖμα σου ἐξελθεῖν κελεύσον ἐξαλειφθῆναι μοι τὰς ἀμαρτίας, καὶ μνησθήτι μοι τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ὅτε ἐπὶ θρόνου τοῦ μεγάλου τοῦ ὑψίστου μέλλεις κρῖναι τοὺς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ, πολλὴν γὰρ κόλασιν ἠτοιμάσας τῷ κόσμῳ σου δι' ἑαυτόν. Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ λῆσου, λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοὶ Δέημα, ὅτι τήμερον μετ' ἐμοῦ εἶσι ἐν παραδείσῳ, οἱ δὲ υἱοὶ

τῆς

της βασιλειας, οἱ παῖδες Ἀβρααμ, καὶ Ἰσαακ, καὶ Ἰακωβ, καὶ Μωσεως ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκοτος τὸ ἐξωτερικόν, ἐκεῖ ἐσθι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, σὺ δὲ μόνος οἰκῆσεις ἐν τῷ παραδείσῳ ἕως τῆς δευτέρας μου παρουσίας, ὅταν μελλῶ κρῖναι τοὺς παροργισάντας με. Ἐἶπεν δὲ τῷ ληστῇ· ἀπελθὼν εἶπε τοῖς χερουβιμ, καὶ ταῖς δυνάμεσι, καὶ τοῖς τῆν φλογίνην ῥομφαίαν ἀνασφραγουσίν, τοῖς φυλάσσουσιν τὸν παραδεισον, ἐξ ἧν ὁ Ἀδὰμ ὁ πρωτοπλαστος ἐν παραβάσει ἐγενετο, ὅτι τὰς ἐντολάς μου οὐκ ἐφύλαξε, καὶ ἐξεβάλον αὐτὸν ἐκεῖθεν· οὐδεὶς δὲ τῶν πρώτων οἴσεται τὸν παραδεισον, ἕως μελλῶ ἐκ δευτέρας ἐρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Γραψάς οὕτως· Ἰησοῦς Χρῖστος υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ κατελθὼν ἐκ τῶν ὑψωμάτων τῶν ἐπουρανίων, ὁ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ αοράτου μου πατρὸς, καὶ κατελθὼν εἰς τὸν κόσμον καὶ σαυρῶ προσήλωθῆναι, ἵνα σωσῶ τὸν Ἀδὰμ, ὅνπερ ἐπλασα ἐν ταῖς ἀρχαγγελικαῖς μου δυνάμεσι, τοῖς τοῦ παραδείσου πυλῶρους, τοῖς τοῦ πατρὸς ὑπηρεταῖς, θελῶ καὶ κελεύω εἰσελθῆναι τὸν συνσωρῶμενον τῇ ἐμῇ Θεότητι, ἀφῆσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν δὲ ἐμε, καὶ ἀφθαρτὸν σῶμα ἠμφιεσμεῖον εἰσελθῆναι ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ οἰκεῖσθαι αὐτὸν ἐνθά οὐδεὶς δύναται ποτε οἰκῆσαι. Καὶ ἴδου
 τού-

τούτων ῥηθέντων, παρέδωκε το πνευμα ὁ Ἰη-
 σους, τῇ ἡμέρᾳ τῆς παρασκευῆς ὥρα Θ. Καί
 σκοτος δὲ ἦν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ σεισμοὺ
 μεγάλου γεγονότος το ἅγιασμα συνεπέσεν καὶ
 το πτερυγιὸν τοῦ ἱεροῦ· ἠττήσαμην δὲ ἐγὼ Ἰω-
 σηφ το σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶπα αὐτὸ ἐν μνη-
 ματι καινῷ, ὅπου οὐδεὶς ἦν τεταμμενος, τοῦ δὲ
 λησοῦ, τοῦ ἐκ δεξιῶν, οὐκ εὐρέθη το σῶμα, τοῦ
 δὲ ἑτέρου λησοῦ ὡσπερ δράκων *ιδεῖα, οὕτως ἦν
 το σῶμα αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠττήσαμην τὸν Ἰησοῦν
 πρὸς το ἐνταφιασαι, ζήλω θυμοῦ φερομενοὶ
 ἐκλείσαν με εἰς φυλακὴν, ὅπου βίαν ἦν τοῖς
 κακῶς διαπραττούσι· εἰ δὲ μοι τοῦτο γενομε-
 νον ὀφίας οὐσῆς σαββάτων, ὁ παρανομὸν ἦν
 το ἔθνος ἡμῶν· καὶ ἰδοὺ το σαββάτον ἡμῶν
 πολλὰς θλίψεις ὑπέμενον. Καὶ δὲ ὀφίας γε-
 νομένης τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὥρα ε̄ τῆς
 νυκτός, ἐρχεται πρὸς με ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοῦ λη-
 σοῦ τοῦ συναυρωθέντος αὐτοῦ ἐκ δεξιῶν, ὃν
 ἀπέσειλεν αὐτὸς ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ φῶς
 ἴκανον ἦν ἐν τῷ οἰκῷ, καὶ ἐκρεμασθῆ ὁ οἶκος
 ἐκ τῶν τεσσαρῶν γόνεων, καὶ ἐλυθῆ ὁ τοπὸς,
 καὶ ἔξηλθεν. Ἐγνωρίσα οὖν πρῶτον τοῦ Ἰη-
 σοῦν· καὶ ὀδυνῶν ἡμῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
 φῶς μέγα ἐλαμψε ὅπερ οὐκ ἐφερε ἢ κτίσις,
 ἦν δὲ καὶ εὐδοκία μεγίστη τοῦ λησοῦ, διὰ τοῦ ἐκ
 παρα-

* In Mss. Ἰουδαία. Mss.

παραδεισου. Κατεθεντος δε του Ιησου εν τοπω
 τινι, ανεγνω ουτος τα χειρουβιμ και τα εξ απ-
 τερυγα κελευθεντα απο της Θεοτητος Φυλασ-
 σειν τον του παραδεισου κηπον δια του συσαυρο-
 θεντος σοι λησου. Τουτον δηλουμεν τον τυπον
 ιδοντες το ηλιον του σαυρωθεντος τη ση Θεο-
 τητι πισει και των γραμματων το Φεγγος της
 σης Θεοτητος το πυρ εσβεσθη μεν. Ηκουσαμεν
 γαρ τον ποιητην ουρανου, και γης, και πασης
 κτισεως, απο υψους ενδημισαντα εις τα κατω-
 τερα μερη της γης, δια τον πρωτοπλασον Αδαμ.
 Τον σαυρον γαρ θεασαμενοι τον αχραντον δια
 του λησου ασραπτοντα επταπλασιονα το Φεγγ-
 γος ηλιου αποσιλβοντος. Τρομος εγενετο εφ'
 ημας εν καταχθονιω βρασμου ισχηκοτος, και
 Φωνη μεγαλη οι λειτουργοι του αδου, αμα ημιν
 λεγοντες· αγιος, αγιος, αγιος ο εν αρχη ων εν
 τοις υψισοις· και αι δυναμεις Φωνην αναπεμ-
 ποντες, κυριε εφανερωθης εν ουρανω και επι
 γης, χαραν παρεχων τω κοσμω, και μειζων
 τοιουτου δωρου τη αωρατω βουλη των ολων
 αιωνιων το ιδιον πλασμα θανατου ρυσταμενος.
 Ταυτα εγω θεασαμενος πορευομενος εις την
 Γαλιλαιαν μετα του Ιησου και του λησου,
 μετεμορφωθη ο Ιησους και ουκ ην ως προτε-
 ρον πριν σαυρωθηναι αυτον, αλλ' ην διαπαντος
 Φως· αγγελοι δε δηκονουν αυτον, και ουκ ην
 δε

δε ουδεις των μαθητων αυτου μετ' αυτου ει μη
 μονον ο λησης. Και των αξυμων μεσαζοντων
 ερχεται ο μαθητης αυτου Ιωαννης, και ουκετι
 τον λησην εθεασαμην το τι γεγωνεν. Ηρωτη-
 σεν δε ο Ιωαννης τον Ιησουν· τις εσιν ουτος; οτι
 ουκ εποιησας με ωφθηναι αυτω. Ο δε Ιησους
 ουδεν αυτω απεκρινατο. Προσπεσων δε τω Ιη-
 σου ειπεν· Κυριε, οίδα οτι εξ αρχης εφιλησας
 με, και διατι ουκ αποκαλυπτης με τον αν-
 θρωπον εκεινον; Λεγει αυτω ο Ιησους· απο-
 κρυφα τι επιζητης· ακμην αυνετος ει; ουκ ω-
 ρας την ευωδιαν του παραδεισου κινουμενην την
 πνοην; ου γνωσκεις τις ην οτε επι του σαιρου
 κληρονομος ετυχεν του παραδεισου. Αμην, α-
 μην λεγω σοι, οτι αυτου εσιν μονου εως ου φθα-
 ση η μεγαλη ημερα. Ο δε Ιωαννης ειπεν·
 αξιον με ποιησον οπως θεασωμεθα αυτον. Λα-
 λουντος του Ιωαννου ωφθη αφνω· και εκθαμ-
 βος γενομενος ο Ιωαννης επεσεν επι την γην.
 Ουκ ην δε τη πρωτη ιδεα ο λησης την πριν
 ελθειν τον Ιωαννην, αλλ' ωσπερ βασιλευς εν
 πολλη δυναμει, τον σαιρον ημφισμενος. Και
 φωνη πληθους επεμπετο· ηλθες εις τον ητοι-
 μασμενον σοι τοπον του παραδεισου, επαγειν με
 υπερητην σοι, παρα του αποσειλαντα σε ως της
 μεγαλης ημερας. Και της φωνης ταυτης γινο-
 μενης, και ο λησης και Ιωσης αφανης εγενα-
 μεθα.

N

μεθα.

μεθα. Και εὔρεθην εγω εἰς τον οικον μου,
 ουκετι δε ιδων τον Ιησουν. Ταυτα δε εγω εω-
 ρακως συνεγραψαμην, ἵνα πισευσωσιν εἰς τον
 σωρωθεντα Ιησουν Χριστον, τον κυριον ἡμων,
 και μηκετι λειτουργουσιν τον νομον Μωυσεως,
 αλλα πισευσωσιν τοις δι' αυτου γινομενοις ση-
 μειοις τε και τερασι, και ἵνα πισευσαντες αν-
 τω εἰς την βασιλειαν των ουρανων ευρεθωμεν
 ὅτι αυτω πρεπει δοξα, κρατος τιμη και προσ-
 κυνησις εἰς τους αιωνας, αμην.

PROTEVANGELIUM
JACOBO FRATRI CHRISTI

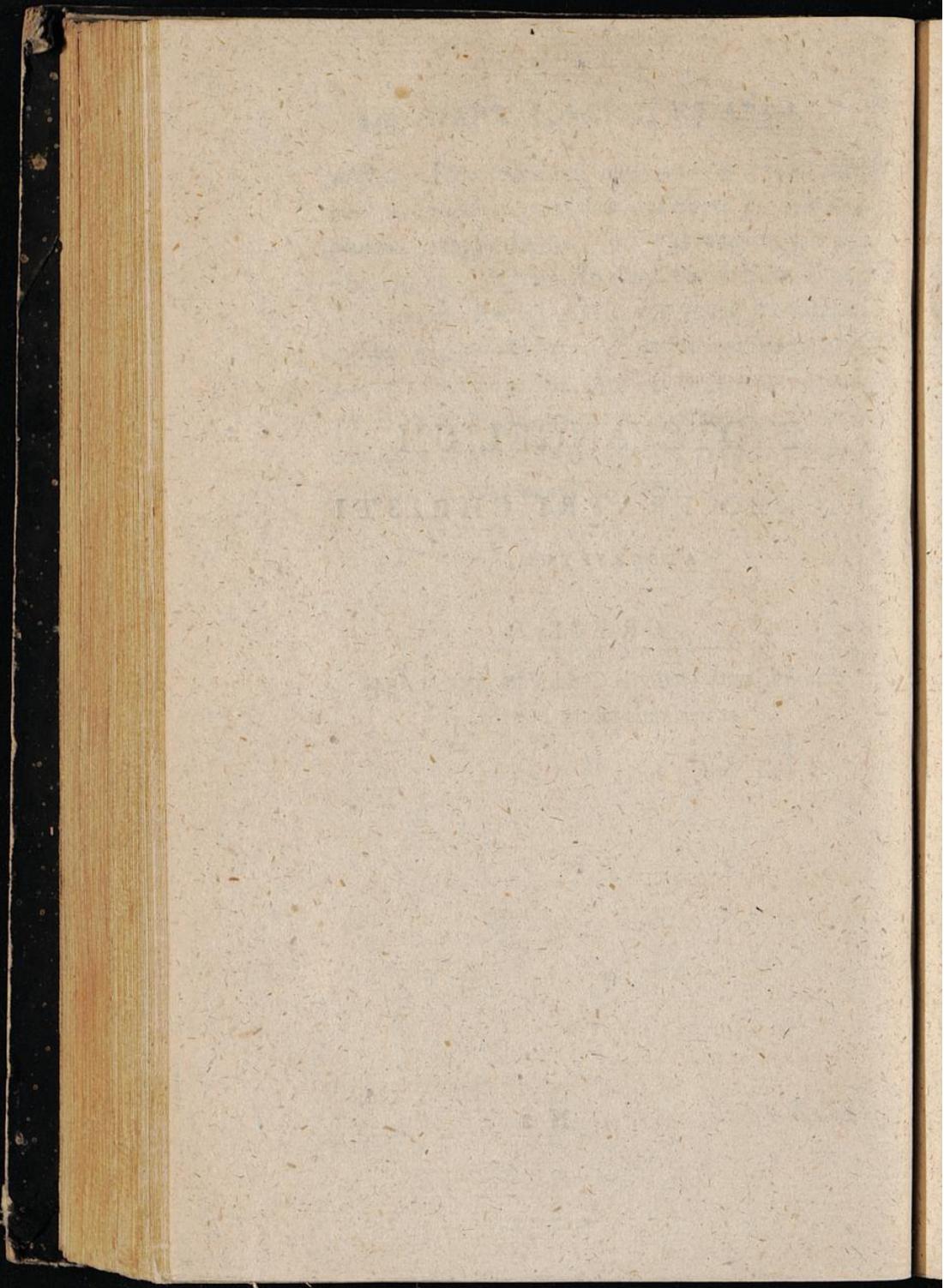
ADSCRIPTUM,

GRÆCE

cum varietate lectionis Codd. Vatt. 455 et 654.
et versionis latinæ Postelli.

N 2

ΠΡΩΤΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ,

Η περι γεννησεως Ιησου Χριστου και της μητρος αυτου της αειπαρθενου Μαρίας, λογος ιστορικος αγιου Ιακωβου του μειονος, συγγενους τε και αδελφου του κυριου Ιησου, αποστολου πρωτου και επισκοπου πρωτου χριστιανωχ των εν Ιερουσαλημ.

I. Εν ταις ιστοραις των δωδεκα Φυλων του Ισραηλ ην Ιωακειμ πλουσιος σφοδρα, και προσεφερετο τα δωρα αυτου διπλα κυριω τω Θεω, λεγων εν εαυτω· εσαι το της περισσειας παντι τω λαω, και το της αφεσεως μου κυριω τω Θεω εις ιασμον εμοι. Ηγγικε δε ημερα κυριου
η με-

Ιστορια Ιακωβου εις την γενεσιν της παναγιας Θεοτοκου Sic inscribitur in Cod. Vat. 455. Λογος ιστορικος του αγιου Ιακωβου εξηγουμενος οπως την εξ επαγγελιας γεννησιν εσχεν η Θεοτοκος· και περι του μνηστηρος αυτης Ιωσηφ. Vat. 654.

I. Εν ταις ιστοραις των δωδεκα Φυλων εν ταις Φυλαις Eustathius Antiochenus, εσαι το) εσω τα Cod. Vat. 654. περισειας) περιουσιαις μου Codd. Vat. 455. 654. Versio Pofselii. Eustathius Antiochenus.

ἡ μεγαλη, και προσεφερον οἱ υἱοι του Ισραηλ
 τα δωρα αυτων, ὁμοιως δε και Ιωακειμ τα δω-
 ρα αυτου. Και εση κατεναντι αυτου Ρουβειμ
 ὁ αρχιερευς λεγων· ουκ εξεσι σοι προσενεγκειν
 τα δωρα σου, καθοτι σπερμα ουκ εποησας εν
 Ισραηλ. Και ελυπηθη Ιωακειμ σφοδρα, και
 απιει εις το δωδεκαφυλον του λαου, λεγων εν
 ἑαυτω· ει εγω μογος ουκ εποησα σπερμα εν τῷ
 Ισραηλ; Ηρευνησε δε και εὔρε παντας δικαιους,
 ὅτι σπερμα ανεσησαν εν τῷ Ισραηλ· και εμνη-
 σθη του πατριαρχου Αβρααμ, ὅτι εν ταις εσχα-
 ταις ἡμεραις εδωσεν αυτω Θεος υἱον τον Ισαακ.
 Και ελυπηθη Ιωακειμ σφοδρα, και ουκ εφανη
 τη

και προσεφερον οἱ υἱοι του Ισραηλ τα δωρα αυτων, ὁμοιως δε
 και Ιωακειμ τα δωρα αυτου. Και εση κατεναντι αυτου Ρου-
 βειμ ὁ αρχιερευς λεγων) παντων των υἱων του Ισραηλ δωρα τῷ
 θεῷ προσκομιζοντων, προσενεγκειν πρωτος αυτος ερημην. Και
 ρουβην τις διεκωλυσεν αυτον προσοισαι πρωτον Eustathius An-
 tiochenus. ὁμοιως δε και Ιωακειμ τα δωρα αυτου) Omittit
 Versio Postelli, και Ιωακειμ προσεφερον Cod. Vat. 455. Ρου-
 βειμ ὁ αρχιερευς) Ρουβην Vat. 455. Versio Postelli. ουκ εξε-
 σι σοι) Addit πρωτον Vat. 455. πρωτω Exemplaria antiqua
 teste Georgio Nicomediensi. λεγων εν ἑαυτω primo loco) Ad-
 dunt θεασομαι την δωδεκαφυλον του Ισραηλ Vat. 455. Versio
 Postelli, εν τῷ Ισραηλ prius) εν Ισραηλ Vat. 455. τῷ Ισραηλ
 Vat. 654. σπερμα ανεσησαν εν τῷ Ισραηλ) σπερμα τῷ Ισ-
 ραηλ ανεσησαν Vat. 455. Θεος) κυριος ὁ Θεος ἡμων Vat. 455.
 σφοδρα) Omittit Versio Postelli.

τη γυναικι αὐτου, ἀλλ' ἔδωκεν ἑαυτον εἰς τον
ερημον, και ἐπῆξε την σκευην αυτου ἐκει, και
ἐνησευσεν ἡμερας τεσσαρακοντα και νυκτας τεσ-
σαρακοντα, λεγων ἐν ἑαυτῷ· ου καταβησομαι
οὐτ' ἐπὶ βρωμα, οὐτ' ἐπὶ ποτον, ἕως ἀν ἐπισκεψη-
ται με κυριος ὁ Θεος μου, και εσαι μοι ἡ εὐχη
μου βρωμα και πωμα.

II. Ἡ δε γυνη αυτου Ἀννα δυο Θρηνοὺς εθρη-
νει, και δυο κοπετους ἐκοπετο, λεγουσα· κοψο-
μαι την χηρειαν μου, και κοψομαι την ατεκνιαν
μου. Ἠγγικε δε ἡμερα κυριου ἡ μεγαλη, και
εἶπεν Ἰουδιθ ἡ παιδισκη αυτης· ἕως ποτε ταπει-
νοις την ψυχην σου; ἠγγικεν ἡμερα κυριου, και
οὐκ ἐξεσι σοι πενθεῖν. Ἀλλὰ λαβε το κεφα-
λοδεσμιον τουτο, ὃ ἔδωκε μοι ἡ κυρια του εργου,
ὅτι

τη γυναικι αὐτου) *Addit ανη Vat. 455.* ἑαυτον) αὐτον
Vat. 455. εἰς τον ερημον) εἰς την ορεινην *Vat. 455.* σκευην)
σκηνην *Vat. 455.* *Versio Postelli.* καταβησομαι) *Addit εν-*
θεν εἰς τον οικον μου. Vat. 455. ἐν οικῳ μου *Vat. 654.* ἕως
ἀν ε. μ. κ. ὁ. θ. μου) *Desunt in Versione Postelli.* και πω-
μα) *Omittit Versio Postelli.*

II. Λεγουσα prius) *Addit ἐν ἑαυτη Vat. 455.* ἠγγικε
δε) ἰδοὺ γὰρ ἠγγικε *Vat. 455.* Ἰουδιθ) Ἰουθην *Vat. 455.*
Ἰουθινη *Vat. 654.* ἡμερα κυριου *secundo loco*) *Addit ἡ*
μεγαλη Vat. 455. *Versio Postelli.* ὃ ἔδωκε μ. ἡ κ. του ερ-
γου) *Desunt in Versione Postelli.*

ὅτι οὐκ ἐξέσι μοι δῆσασθαι αὐτο, καθότι παι-
 δισκή εἰμι σὴ, καὶ χαρακτῆρα ἔχεις βασιλικόν.
 Καὶ εἶπεν Ἄννα· ἀποσα ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ταῦτα
 οὐκ ἐποίησα, καὶ ὁ κύριος ἐταπεινωσε με σφο-
 δρᾶ, μὴ πως πανουργός τις ἔδωκε σοὶ τοῦτο, καὶ
 ἤλθες κοινῶνῆσαι με τῇ ἁμαρτίᾳ σου. Καὶ εἶ-
 πεν Ἰουδιθ ἡ παιδισκή αὐτῆ· τί ἀρασομαι σοί,
 μὴτι μείζον ἀρασομαι σοί, καθότι οὐκ ἠκουσας
 τῆς φωνῆς μου, ἀπέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τὴν μη-
 τρᾶν σου, τοῦ μὴ δοῦναι σοὶ καρπὸν ἐν τῷ Ἰσ-
 ραηλ. Καὶ ἐλυπηθῆ Ἄννα σφοδρᾶ, καὶ περι-
 ειλᾶτο τὰ ἱμάτια αὐτῆς τὰ νυμφικὰ, καὶ περι-
 ὤραν ἐννατὴν κατέβη ἐν τῷ παραδείσῳ αὐτῆς
 τοῦ περιπατήσαι. Καὶ εἶδε δαφνιδεᾶν, καὶ ἐ-
 καθίσεν ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἐλιτάνευε τὸν θε-
 σποτὴν λεγουσα· ὦ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐυ-
 λογησὸν με, καὶ ἐπακουσον μου, καθὼς ἐυλο-
 γῆσας

δησασθαι) ἀναδησασθαι Vat. 455. καὶ ὁ κύριος) Addit ὁ θεὸς
 Vat. 455. πανουργός τις ἔδωκε σοὶ τοῦτο) Omittit Versio
 Postelli. ἤλθες) θέλεις Vat. 455. μὴτι μείζον ἀρασομαι
 σοί) μὴ μείζον τοῦτου ἀρασομαι Vat. 455. Hæc desunt in
 Versione Postelli. ἀπέκλεισε γὰρ) Addit merito sane Versio
 Postelli. καὶ περιειλᾶτο) Addunt τὰ ἱμάτια αὐτῆς τὰ νυμφι-
 κά, καὶ ἀπεσμηξάτο τὴν κομμὴν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐνεδυ-
 σάτο Vat. 455. Versio Postelli. εἶδεν) ἰδὲν Vat. 455. ὑπο-
 κάτω αὐτῆς) ὑπὸ τὴν δαφνιδεᾶν Vat. 455. ἐυλογῆσόν με) ἐυ-
 λογησὸν καὶ με Vat. 455. ἐπακουσον μου) ἐπακουσον τῆς φωνῆς

γῆσας τὴν μητέρα τῆς Σαρρας, καὶ ἔδωκας αὐτῇ υἱὸν τὸν Ἰσαακ.

III. Καὶ ἤτενισεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶδε καλιαν βρονθίων ἐν τῇ δαφνῇ, καὶ ἐποίησε θρηνον ἐν ἑαυτῇ λεγουσα· οἱ μοι τις με ἐγεννήσῃ, ποία δὲ μήτρα ἐξέφυσε με, ὅτι ἐγὼ καταρα ἐγεννήθην ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ; καὶ ονειδίσαν καὶ ἐξεμυκτηρίσαν με ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου. Οἱ μοι τινὶ ὁμοιωθῆν; οὐκ ὁμοιωθῆν ἐγὼ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, ὅτι αὐτὰ τὰ θηρία τῆς γῆς γοιμὰ εἰς ἐνώπιον σου κυριε. Οἱ μοι τινὶ ὁμοιωθῆν ἐγὼ; οὐκ ὁμοιωθῆν τοῖς ὕδασι του-

τοῖς

της δεησεως μου *Vat. 455. Versio Postelli.* της Σαρρας) *Deest* της in *Vat. 455.*

III. Καὶ ἤτενισεν) ἀτενίσας *Vat. 654.* εἰς τὸν οὐρανὸν) *Addit* καὶ ἐκλαυσεν *Vat. 455.* καὶ εἶδε) *Deest* καὶ in *Vat. 654.* καὶ ἰδεν *Vat. 455.* - καλιαν) νοσσιαν *Vat. 455.* θρηνον) *Addit* μέγαν *Vat. 455.* οἱ μοι prius) *Addit* τινὶ ὁμοιωθῆν *Versio Postelli.* ονειδίσαν καὶ ἐξεμυκτηρίσαν με ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου) ονειδίσθην καὶ ἐξεβλήθην ἐκ ναοῦ κυρίου, τοῦ Θεοῦ μου *Vat. 455. Versio Postelli.* ὁμοιωθῆν prius) *Addit* ἐγὼ *Vat. 455.* τινὶ ὁμοιωθῆν) *Addunt* οὐκ ὁμοιωθῆν ἐγὼ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι καὶ αὐτὰ γοιμὰ, εἰσὶ ἐνώπιον σου κυριε *Vat. 455. et Versio Postelli.* ὅτι αὐτὰ τὰ θηρία τῆς γῆς γοιμὰ εἰς ἐνώπιον σου κυριε) *Addit* οἱ μοι, τινὶ ὁμοιωθῆν ἐγὼ; οὐκ ὁμοιωθῆν ἐγὼ τοῖς ἀλογοῖς ζώοις, ὅτι καὶ ἀλογοὶ ζῶα γοιμὰ εἰς ἐνώπιον σου κυριε *Vat. 455.*

τοῖς, ὅτι αὐτὰ τὰ ὕδατα γονίμα εἰσὶν ἐνώπιον σου κυρίε. Οἱ μοι τινὶ ὁμοιωθῆν ἐγώ; οὐκ ὁμοιωθῆν ἐγὼ τῇ γῆ ταυτῇ, ὅτι καὶ ἡ γῆ προσφέρει τοὺς καρποὺς αὐτῆς, καὶ εὐλογεῖ σε κυρίε.

IV. Καὶ ἰδοὺ ἀγγελὸς κυρίου ἐπέσθη λέγων αὐτῇ· Ἄννα, Ἄννα, ἐπήκουσε κυρίος ὁ Θεὸς τῆς δεήσεως σου, συλληψὲ καὶ γεννησῆς, καὶ λαληθήσεται τὸ σπέρμα τοῦ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ. Καὶ εἶπεν Ἄννα· Ἰη κυρίος ὁ Θεὸς μου, ὅτι εἰάν γεννησῶ εἴτε ἀρρεν εἴτε θῆλυ, προσάξω αὐτὸ δῶρον κυρίῳ τῷ Θεῷ μου, καὶ εἶσαι λειτουργοὺν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ δύο ἀγγελοὶ ἦλθον, ἀπαγγελλόντες αὐτῇ· ἰδοὺ Ἰωακείμ ἐρχεται μετὰ τῶν ποιμένων αὐτοῦ. Ἀγγελὸς γὰρ κυρίου κατεβῆ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπήκουσε κυρίος ὁ Θεὸς τῆς δεήσεως σου· σπέυσσον, καταβῆθι ἐντευθεῖν, ἰδοὺ γὰρ

ὅτι αὐτὰ τὰ ὕδατα γονίμα εἰσὶν ἐνώπιον σου κυρίε) τὰ ὕδατα ταῦτα γονίμα εἰσὶν ἐνώπιον σου κυρίε, καὶ αὐτὰ γὰρ τὰ κνύματα ἀλευρόντα καὶ σκιστόντα σε εὐλογοῦσιν κυρίε *Vat. 455. Versio Postelli.* καὶ ἡ γῆ) *Addit αὕτη Vat. 455.* καρποὺς αὐτῆς) *Addunt κατὰ καιρὸν Vat. 455. et Versio Postelli.*

IV. *Epēsē) advolavit Versio Postelli.* συλληψὲ) *Addit γὰρ Vat. 455.* Ἰωακείμ prius) *Addit ὁ ἀνὴρ σου Vat. 455. ποιμένων) ποιμνίων Vat. 455. Versio Postelli.* ἀγγελὸς γὰρ) ἀγγελὸς δὲ *Vat. 455.* πρὸς αὐτὸν) πρὸς Ἰωακείμ *Vat. 455.* καὶ εἶπεν αὐτῷ) λέγων αὐτῷ· Ἰωακείμ, Ἰωακείμ *Vat. 455. Versio Postelli.*

γαρ Άννα ἡ γυνὴ σου, ἐν γαστρὶ λήψεται. Καὶ κατέβη Ἰωακείμ καὶ ἐκάλεισε τοὺς ποιμένας αὐτοῦ λέγων· Φερετε μοὶ ἄδε δεκά ἀμνάδας κυρίῳ τῷ Θεῷ μου, καὶ φερετε μοὶ δεκαδύο μοσχούς ἀπαλοὺς, καὶ εἰσὶνταὶ ἰβ' μοσχοὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῇ γερουσίᾳ, καὶ ἑκατὸν χίμαρους, καὶ εἰσὶνταὶ ἑκατὸν χίμαροὶ παντὶ τῷ λαῷ. Καὶ κατέβη Ἰωακείμ μετὰ τῶν ποιμένων αὐτοῦ, καὶ ἔστη Ἄννα παρὰ τὴν πύλην, καὶ ἰδεὶ τὸν Ἰωακείμ ἐρχόμενον μετὰ τῶν ποιμένων, καὶ δραμῶσα ἐκρεμάσθη ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ, λέγουσα· νῦν οἶδα, ὅτι κύριος εὐλόγησε με σφόδρα. Ἴδου γὰρ ἡ χηρὰ οὐκέτι χηρὰ, καὶ ἀτεκνός, ἐν γαστρὶ λήψομαι. Καὶ ἀνεπαύσατο Ἰωακείμ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

V.

ἀμνάδας) Addit ἀσπίλους καὶ ἀμώμους, καὶ εἰσὶνταὶ αἱ δεκά ἀμνάδες Vat. 455. Puras immaculatas Versio Postelli. φερετε μοὶ posterius) Addit ἄδε Vat. 455. ἀπαλοὺς) Addit καὶ κήλους Vat. 455. κατέβη) ἦλθεν Vat. 455. Versio Postelli. ποιμένων) ποιμνίων Vat. 455. Versio Postelli. ἔστη) ἔστηκει Vat. 455. καὶ ἰδεὶ) προσδεκόμενη Vat. 455. Ἰωακείμ ἐρχόμενον μετὰ τῶν ποιμένων) Ἰωακείμ τὸν ἀνδρα αὐτῆς, καὶ ἰδὲν αὐτὸν ἐρχόμενον μετὰ τῶν ποιμένων αὐτοῦ Vat. 455. ποιμένων) ποιμνίων Versio Postelli. — καὶ δραμῶσα ἐκρεμάσθη ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ) καὶ ἐδραμῆν Ἄννα, καὶ ἐκρεμάσθη περὶ τὸν τραχήλῳ αὐτοῦ Vat. 455. ὅτι κύριος) ὅτι κύριος ὁ Θεός· ἐλάσθη μοὶ, καὶ Vat. 455. λήψομαι) εἰληφῶ Vat. 455. τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ) τὴν ἡμέραν ἐκείνην Vat. 455. ἐν τῷ οἴκῳ) εἰς τὸν οἶκον Vat. 455.

V. Τῆ δε επαυριον προσεφερε τα δωρα αυτου λεγων· ει κυριος ἰλασθη μοι, το πεταλον του ἱερεως φανερον ποιησει. Και προσηλθε τῷ πεταλῷ του ἱερεως, ὡς ανεβη επι το θυσιαστηριον του κυριου, και ειδε, και ιδου ἁμαρτια ουκ εὔρεθη εν αυτῷ. Και ειπεν Ἰωακειμ· νυν οίδα, ὅτι ὁ κυριος ἰλασθη μοι, και αφεϊλε παντα τα ἁμαρτηματα μου. Και κατεβη εκ του ναου κυριου δεικαμαιωμενος, και ηλθεν εις τον οικον αυτου. Και επληρωθησαν τῆ Ἀννη μηνες εννεα, και εγεννησεν Ἀννα, και ειπε τῆ μαϊα· τι εγεννησα; και ειπεν αυτη, θηλυ. Και ειπεν Ἀννα· εμεγαλυνε ὁ κυριος τὴν ψυχην μου τῆ ἡμε-

ρα

V. Λεγων) *Addit* εν εαυτῷ *Vat.* 455. *Versio Postelli.* ει κυριος) *Addunt* ὁ θεος *Vat.* 455. *Versio Postelli.* φανερον) *Addunt* μοι *Vat.* 455. *Versio Postelli.* ποιησει) *Addunt* και προσεφερον τα δωρα αυτου Ἰωακειμ *Vat.* 455. *Versio Postelli.* προσηλθε) προσειχεν *Vat.* 455. *Versio Postelli.* ανεβη) επεβη *Vat.* 455. και ειδεν, και ιδου ἁμαρτια ουκ εὔρεθη εν αυτῷ) και ουκ ιδεν ἁμαρτιαν εν αυτῷ *Vat.* 455. *Versio Postelli.* ὅτι ὁ κυριος) ὅτι ὁ κυριος ὁ θεος *Vat.* 455, ὅτι ὁ θεος *Versio Postelli.* αφεϊλε) αφηκεν *Vat.* 455. ἁμαρτηματα) παραπτωματα *Vat.* 455. τῆ Ἀννη μηνες εννεα, και εγεννησεν Ἀννα) οἱ μηνες της Ἀννης· τῷ δε εαυτῷ (*lege* εννατῷ) μηνι εγεννησεν *Vat.* 455. *concepit itaque Anna et completi sunt illi menses sex. Mense autem nono peperit Anna* *Versio Postelli.* και ειπεν αυτη, θηλυ) και αποκριθεϊσα ἡ μαϊα ειπεν, θηλιαν *Vat.* 455. εμεγαλυνε ὁ κυριος τὴν ψυχην

ψυχην

ρα ταυτη, και ανεκλινεν αυτην. Πληρωθεισων δε των ημερων, απεσμηξατο Αλλα, και εδωκε μασθον τη παιδι, και εκαλεσατο το ονομα αυτης Μαρια.

VI. Ημερα δε και ημερα εκραταιουτο η παις γενομενης δε αυτης εννεαμηνιαίου χρονου, εσησεν αυτην χαμαι η μητηρ αυτης, του περσασαι ει ισαται. Και εννεα βηματα περιπατησασα ηλθεν εις κολπον της μητρος αυτης. Και ηρπασεν αυτην η μητηρ αυτης λεγουσα· Ση κυριος ο Θεος μου, μη περιπατησεις εν τη γη ταυτη, εως αν απαξω σε εν τω ναω κυριου. Και εποιησεν αγιασμα εν τω κοιτωνι αυτης, και κοινον και ακαθαρτον ουκ εια διελθειν δι αυτης, και εκαλεσε τας θυγατερας των εβραιων τας αμιαντους, και διεπληρων αυτην. Εγενετο δε

πρω-

ψυχην μου τη ημερα ταυτη) μεγαλυνει η ψυχη μου την ημεραν ταυτην *Vat. 455. magnificata est anima mea in hora ista Versio Postelli.* ανεκλινεν αυτην) *Addit και εδωκε μασθον τη παιδι Vat. 455. Hac verba in textu graeco apud Fabricium nec non in versione latina Postelli, transponuntur post απεσμηξατο Αλλα.*

VI. Εννεαμηνιαίου) εξαμηνιαίου *Vat. 455. Versio Postelli.* εννεα) επτα *Vat. 455. Versio Postelli.* και ηρπασεν αυτην η μητηρ αυτης λεγουσα) et dixit Anna *Versio Postelli.* διελθειν) διερχεσθαι *Vat. 455. διεπληρων) διεπλα-*

νω

πρωτος εναντος τη παιδι, και εποησεν Ιωακειμ
δοχην μεγαλην, και εκαλεσε τους ιερεις, και
τους γραμματεις, και την γερουσιαν, και παν-
τα τον λαον Ισραηλ, και προσηνεγκεν Ιωακειμ
την παιδα τοις αρχιερευσι, και ευλογησαν αυ-
την λεγοντες· ο Θεος των πατερων ημων ευλο-
γησον την παιδα ταυτην, και dos αυτη ονομα
ονομασον αιωνιον πασαις ταις γενεαις. Και ει-
πε πας ο λαος· γενοιτο, γενοιτο, αμην. Και
παλιν προσηνεγκε αυτην τοις ιερευσι, και ηυ-
λογησαν αυτην λεγοντες· ο Θεος των υψωμα-
των επιβλεψον επι την παιδα ταυτην, και ευ-
λογησον αυτην εσχατην ευλογιαν, ητις διαδοχην
ουκ εχει. Και ανηρασεν αυτην η μητηρ αυτης
και

νων *Vat. 455*. *Seducebant Versio Postelli*, διεπλυνων *Con-*
jectura Fabricii in Notis ad h. l. cui assensum nemo negave-
rit, qui scierit, quam frequens sit permutatio vocalium η et υ
in Codd. Mss. Caterum ex hac lectione Codicis Vat. 455,
quam in sua Versione expressit Postellus, admodum proba-
bile videtur, hunc ipsum codicem ad latus illi fuisse. και
προσηνεγκεν Ιωακειμ την παιδα) Et obtulit munera *Versio*
Postelli. τοις αρχιερευσι prius) ιερευσι *Vat. 455.* γενε-
αις) *Addit του αιωνος Vat. 455.* γενοιτο, γενοιτο, αμην)
αμην, γενοιτο *Vat. 455.* και παλιν προσηνεγκε αυτην τοις
ιερευσι) και προσηνεγκαν αυτην τοις αρχιερευσι *Vat. 455.* και
προσηνεγκαν αυτην τοις ιερευσι *Versio Postelli.* και ανηρα-
σεν αυτην η μητηρ αυτης) και ανηραγεν αυτην η μητηρ αυτης
εν τη αγιασματι αυτης, *Vat. 455.* και ανηρασεν αυτην η μη-
τηρ

καὶ ἔδωκεν αὐτῇ μασθον. Καὶ ἐποίησεν Ἀννα
 ἄσμα κυριῷ, λέγουσα· ἄσω ᾠδὴν κυριῷ τῷ Θεῷ
 μου, ὅτι ἐπεσκεψάτο με καὶ ἀφείλεν ἀπ' ἐμοῦ
 τὸ ονειδὸς τῶν ἐχθρῶν μου. Καὶ ἔδωκε μοι καρ-
 πὸν δικαιοσύνης αὐτοῦ, ὅτι ἀναγγελεῖ τοῖς υἱοῖς
 Ρουβὲν, ὅτι θηλάζει Ἀννα. Καὶ ἀνεπαύσεν
 αὐτὴν ἐν τῷ ἁγιασμάτι αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθε
 καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Τελειώθητος δὲ τοῦ δειπ-
 νου, κατήλθον εὐφραϊνομενοὶ καὶ δοξαζόντες
 τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

VII. Τῇ δὲ παιδί προσετίθεντο οἱ μῆνες αὐ-
 τῆς. Ἐγενετο δὲ διετής ἡ πᾶσις, καὶ εἶπεν Ἰωα-
 κείμ

τῆς αὐτῆς, καὶ εἰσηγήκειν αὐτὴν ἐν τῷ ἁγιασμάτι τοῦ κοιτῶνος
 αὐτῆς *Vat.* 654. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ μασθον) καὶ ἔδωκεν μασ-
 θον τῇ παιδί *Vat.* 455. 654. ᾠδὴν κυριῷ τῷ Θεῷ μου) κυ-
 ριῷ τῷ Θεῷ μου ᾠδὴν ἁγίαν *Vat.* 455. καὶ ἔδωκε μοι καρπὸν
 δικαιοσύνης αὐτοῦ, ὅτι ἀναγγελεῖ) καὶ ἔδωκε κυριὸς ὁ Θεὸς αἶνον
 δικαιοσύνης μονουσιῶν πολυπλουσιῶν ἐνοπιῶν αὐτοῦ. Τὶς ἀναγ-
 γελεῖ *Vat.* 654. *Versio Postelli.* ὅτι θηλάζει Ἀννα) *Addit*
audite, audite duodecim tribus Israel, quia Anna lactar
Versio Postelli. ἁγιασμάτι) κοιτῶνι τοῦ ἁγιασματος *Vat.*
 654. *Versio Postelli.* καὶ διηκόνει) του διακόνησαι *Vat.* 455.
 καὶ δοξαζόντες τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ) *Addit* καὶ ἐκάλεισαν δὲ τὸ
 ὄνομα αὐτῆς μαριάμ, λέγοντες ὅτι τὸ ὄνομα αὐτῆς οὐ μαραν-
 θησεται *Vat.* 455. *Et posuerunt illi nomen Mariam, glori-*
ficantes deum Israel Versio Postelli.

κειμ τη Αννα· απαξωμεν αυτην εις τον ναον
του κυριου, ὡσε αποδωμεν την επαγγελιαν ην
επηγγηλαμεθα κυριω τω Θεω, μηπως αποσρα-
φη αφ' ημων, και απροσδεκτων γενοιτο το δω-
ρον ημων. Και ειπεν Αννα· αναμεινωμεν το
τριτον ετος, ὅπως μη επιζητησει πατερα η μη-
τερα. Και ειπεν Ιωακειμ, αναμεινωμεν. Εγε-
νετο δε τριετης η παις, και ειπεν Ιωακειμ· κα-
λεσωμεν τας θυγατερας των Εβραιων τας αμι-
αντους, και λαβετωσαν ανα λαμπαδα, και
εσωσαν καιομεναι, ινα μη εραφη η παις εις τα
οπισω, και αιχμαλωτισθη η ψυχη αυτης εκ
ναου κυριου. Και εποιησαν ούτως, εως ανεβη-
σαν εις τον ναον κυριου. Και εδεξατο αυτην ο
ιερευς και ηυλογησεν αυτην και ειπε· Μαρια,
εμεγαλυνε κυριος ο Θεος το ονομα σου εν πα-
σαις

VII. Τη Αννα) αννη τη γυναικι αυτου *Vat. 455. Versio Postelli.* απαξωμεν) αναξωμεν *Vat. 455.* εις τον ναον) εν τω ναω *Vat. 455.* ὡσε) ὅπως *Vat. 455.* ην επηγγηλαμεθα κυριω τω Θεω) *Defunt in Vat. 455.* quod promissimus *Versio Postelli.* αποσραφη αφ' ημων) αποσειλη εφ' ημας *Vat. 455.* αποσειλη ο δεσποτης προς ημας *Vat. 654.* και απροσδεκτων γενοιτο το δωρον ημων) succenseatu in nos *Versio Postelli.* γενοιτο) γενηται *Vat. 455. 654.* Αννα) *Addit η γυνη αυτου Vat. 455.* επιζητησει) *Addunt η παις Vat. 455. et Versio Postelli.* ο ιερευς) αρχιερευς *Versio Postelli.* *Addit εφιλησεν και Vat. 455.* *Addunt εφιλησας Vat. 654. Versio Postelli.*

σαις ταις γενεαῖς· ἐπὶ σοὶ γὰρ ἐπ' ἐσχάτων τῶν
ἡμερῶν Φανερωσὶ κυριὸς τὸ λυτρὸν αὐτοῦ τοῖς
υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἐκαθίσεν αὐτὴν ἐν τῷ τρίτῳ
βαθμῷ τοῦ Θυσιαστηρίου. Καὶ δέδωκεν αὐτῇ
χαρὶν κυριὸς ὁ Θεὸς, καὶ κατεχορεύσε τοῖς ποσὶν
αὐτῆς, καὶ ἠγαπήσεν αὐτὴν τὰς οἰκὸς Ἰσραὴλ.

VIII. Καὶ κατεβῆσαν γονεῖς αὐτῆς θαυμα-
ζόντες, καὶ αἰνούντες τὸν Θεόν, ὅτι οὐκ ἐβραβή
ἢ παις πρὸς αὐτοὺς. Ἦν δὲ Μαρία ἐν τῷ ναῷ
κυρίου ὡς περιστερὰ νεμομένη, καὶ ἐλαμβάνε
τροφὴν ἐκ χειρὸς ἀγγέλου. Γενομένης δὲ αὐ-
τῆς δώδεκα ἐτῶν συμβουλίον ἐγένετο τῶν ἱε-
ρέων λεγόντων· ἴδου Μαρία γεγὼνε δώδεκαε-
τῆς, τί οὖν αὐτῇ ποιήσωμεν, μήπως μιανθῇ τὸ
ἅγιασμα τοῦ κυρίου Θεοῦ ἡμῶν; Καὶ εἶπον
οἱ

ἐπὶ σοὶ γὰρ) *Omissa in Vat. 455. ἐπ' ἐσχάτων) Addit de
Vat. 455. κυριος) Addit ὁ Θεός Vat. 455. Versio Postelli.*

VIII. Γονεῖς) οἱ γονεῖς *Vat. 455. αἰνούντες) Addit καὶ
δοξάζοντες τὸν δεσποτὴν Vat. 455. δώδεκα) τεσσαρὰ καὶ δε-
κα Vat. 455. ex emendatione. δώδεκαετῆς) τεσσαρὰ καὶ
δεκά ετῆς Vat. 455. ex emendatione. Annorum decem Ver-
sio Postelli. In Vat. 455 additur a prima manu ἐν τῷ ναῷ
κυρίου. Hæc quoque habet Versio Postelli, μιανθῇ) μειώ-
ναι (lege μειῖναι) *Vat. 455. τὸ ἅγιασμα τοῦ κυρίου Θεοῦ
ἡμῶν) τὸ ἅγιασθηριον κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Vat. 455.**

οὐ ἱερεὺς πρὸς Ζαχαριαν τὸν ἀρχιερεῖα· σὺ σὴθ·
 ἐπὶ τὸ θυσιασθηριὸν κυρίου, καὶ εἰσελθε εἰς τὸ
 ἅγιασμα, καὶ προσευξάι περὶ αὐτῆς. Καὶ ὁ
 εὖαν φανερωσὴ σοὶ κυρίως, τοῦτο ποιήσον. Καὶ
 εἰσηλθὼν ὁ ἱερεὺς λαβὼν τὸν δωδὴκακωδῶνα εἰς
 τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ ηὔξατο περὶ αὐτῆς.
 Καὶ ἰδοὺ ἀγγελὸς κυρίου ἐπέση, λέγων αὐτῷ·
 Ζαχαρία, Ζαχαρία ἐξέλθε, καὶ ἐκκλησιασον
 πάντας τοὺς χηρευόντας τοῦ λαοῦ, καὶ ἐνεγ-
 κατώσαν ἀνα βραβδὸν, καὶ ὡς ἀν ἐπιδειξῆ κυ-
 ρίως ὁ θεὸς σημεῖον, τοῦτου εἶσαι γυνή. Καὶ
 ἐξήλθον οἱ κηρυκὲς κατ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας,
 καὶ ἠχησεν ἡ σαλπινγὴ κυρίου, καὶ ἰδοὺ συνέδρα-
 μὸν πάντες εἰς ἀπαντήσω.

IX. Ἰωσήφ δε βίβλας τὸ σκεπαριον, ἐξήλθον
 εἰς συναντήσω αὐτῶν· καὶ συναχθέντες ἀπηλ-
 θον

οὐ ἱερεὺς πρὸς Ζαχαριαν τὸν ἀρχιερεῖα) τῷ Ζαχαρία οἱ ἀρχιε-
 ρεὺς Vat. 455. καὶ εἰσηλθε εἰς τὸ ἅγιασμα) Defunt hac
 in Vat. 455. et Versione Postelli. ποιήσον) ποιήσωμεν Vat.
 455. Versio Postelli. ἱερεὺς) ἀρχιερεὺς Vat. 455. Versio
 Postelli. ἐπέση) ἐση Vat. 455. καὶ ἐξήλθον) ἐξήλθον δε
 Vat. 455. Versio Postelli. ὅλης τῆς Ἰουδαίας) ὅλης τῆς περι-
 χωρῶν τῆς Ἰουδαίας Vat. 654. Versio Postelli. εἰς ἀπαντή-
 σω) Omiffa in Vatt. 455. 654. et Versione Postelli.

IX. Ἰωσήφ δε) Addit ηκουσας τῆς σαλπινγος Vat. 455.
 συναχθέντες) Addit πάντες Vat. 455.

Θον προς τον αρχιερα, λαβοντες τας ραβδους.
 Δεξαμενος δε αρχιερευς ραβδους αυτων, εισηλ-
 θεν εις το ιερον προσευξασθαι. Τελεσας δε την
 ευχην ελαβε τους ραβδους, και εξελθων εδω-
 κεν αυτοις, και σημειον ουκ ην επ' αυταις· την
 δε εσχατην ραβδον ελαβεν Ιωσηφ, και ιδου πε-
 ριστερα ηλθεν εκ της ραβδου, και επετασθη
 επανω της κεφαλης Ιωσηφ. Και ειπεν ο αρ-
 χιερευς Ιωσηφ· συ κεκληρωσαι την παρθενον κυ-
 ριου παραλαβειν εις τηρησιν αυτω. Και απει-
 πεν ο Ιωσηφ λεγων· υιους εχω, και πρεσβυτης
 ειμι, αυτη δε νεανις, μηπως εσωμαι καταγελωσ
 τοις Ισραηλ. Και ειπεν ο αρχιερευς Ιωσηφ·
 Φοβη-

λαβοντες τας ραβδους) λαβοντες ανα ραβδον Vat. 455. δε-
 ξαμενος δε αρχιερευς ραβδους αυτων, εισηλθεν εις το ιερον
 προσευξασθαι) παντων δε λαβοντων τας ραβδους, ο ιερευς εισ-
 ηλθεν εις το ιερον και ηυξαστο Vat. 455. λαβων δε ο αρχιε-
 ρευς τας ραβδους απ' αυτων, εισηλθεν εις το ιερον και προσ-
 ευξαστο Vat. 654. Versio Postelli. τελεσας δε τ. ε. ε. τ. ρ.
 κ. ε. α. κ. σ. α. η. ε. α. τ. δ. ε. ρ. ε. Ι. κ. ι. π. η. ε. τ. ρ.
 κ. ε. ε. της κεφαλης Ιωσηφ.) τελευταιον δε επιδιδους (ο αρχιε-
 ρευς) την ραβδον τω Ιωσηφ, σημειον μεγα εγενετο. Αδρους
 γαρ την ραβδον αυτου παρα του ιερεως λαμβανοντος περιστερα
 εξεπη απο της ραβδου, και επι την κεφαλην εκασθη του
 Ιωσηφ. Eustathius Antiochenus, teste Fabricio. επ' αυταις)
 εν αυταις Vat. 455. Versio Postelli. ο αρχιερευς Ιωσηφ) ο
 ιερευς Vat. 455. Versio Postelli. αυτη δε νεανις) Addit και
 φοβουμαι Vat. 455. Versio Postelli. τοις Ισραηλ) τοις υιους
 Ισραηλ

Φωβήθητι κυριον τον Θεον σου, και μνησθητι
 ὅσα εποίησεν ὁ Θεος τοις Δαδαν, Κωρε και
 Αβειρωμ, πως εδixασθη ἡ γη και κατεπιεν
 αυτους δια την αντιλογiam αυτων. Και νυν
 Φωβήθητι τον Θεον Ιωσηφ, μητι εσαι ταυτα
 εν τῷ οικῷ σου. Και Φωβηθεις Ιωσηφ παρ-
 ελαβεν αυτήν εις τον οικον αυτου. Και ειπεν
 Ιωσηφ τη Μαρια· ιδου παρελαβον σε εκ ναου
 κυριου, και νυν καταλειπω σε εν τῷ οικῷ μου.
 Απερχομαι γαρ οικοδομησαι τας οικοδομας μου·
 κυριος δε σε διαφυλαξει.

X. Εγενετο δε συμβουλιον των ιερεων λεγον-
 των· ποιησωμεν καταπετασμα του ναου κυριου.
 Και ειπεν ὁ αρχιερευς· καλεσατε μοι ἑπτὰ
 παρ-

Israhel Vat. 654. Versio Postelli. τοις Δαδαν) Deest τοις
 in Vat. 455. Φωβήθητι τον Θεον) Omittit τον Θεον Vat. 455.
 μητι) μηπως Vat. 455. αυτην εις τον οικον αυτου) την παρ-
 θενον εις τηρησιν εαυτω Vat. 455. Illam accepit Versio Po-
 stelli. και ειπεν Ιωσηφ τη Μαρια) et dixit illi: Mariam
 Versio Postelli. οικοδομας μου) Addit και ηζω προς σε Vat.
 455. Versio Postelli. διαφυλαξει) Addit in omnibus die-
 bus Versio Postelli.

X. Καταπετασμα) Velum seu operimentum Versio Po-
 stelli. του ναου) τῷ ναῷ Vat. 455. αρχιερευς) ιερευς, Vat.
 455. καλεσατε μοι, ἑπτὰ παρθενους αμμιαντους) καλεσωμεν
 τας θυγατερας των εβραϊων τας αμμιαντους Vat. 455. ἑπτὰ)
 Omittit Versio Postelli. οητω Vat. 654.

παρθενους αμιαντους, απο της Φυλης Δαβιδ.
 Και απηλθον οι υπηρεται, και ηνεγκαν τας
 παρθενους, και εισηγαγον αυτας εις τον ναον
 κυριου, και ειπεν αυταις ο αρχιερευς· λαχετε
 μοι ωδε, τις νησεται χρυσον, και τον υακινθον,
 και τον κοκκινον, και την βυσσον, και την αλη-
 θινην πορφυραν. Και εμνησθη Ζαχαριας περι
 της Μαριας, οτι εκ Φυλης Δαβιδ εστι. Και
 εκαλεσεν αυτην, και ελαχεν αυτη η αληθινη
 πορφυρα, και απιει εις τον οικον αυτης. Εν
 δε

απο της Φυλης Δαβιδ. Και απηλθον οι υπηρεται) *Desunt in
 Vat. 654. hoc loco; sed deinceps inferuntur. Idem quoque
 valet de Versione Postelli.* και ηνεγκαν τας παρθενους, και
 εισηγαγον αυτας εις τον ναον κυριου, και ειπεν αυταις ο αρχιε-
 ρευς· λαχετε μοι ωδε, τις νησεται χρυσον, και τον υακινθον,
 και τον κοκκινον, και την βυσσον, και την αληθινην πορφυραν.
 Και εμνησθη Ζαχαριας περι της Μαριας, οτι εκ Φυλης Δαβιδ
 εστι. Και εκαλεσεν αυτην, και ελαχεν αυτη η αληθινη πορ-
 φυρα, και απιει εις τον οικον αυτης) Και εξεζητησαν και ευρη-
 σαν επτα. Και εμνησθη ο ιερευς της παιδος Μαριας, οτι ην
 εκ της Φυλης Δαβιδ και αμιαντος τω θεω. Και απηλθωσαν
 οι υπηρεται και ηγαγον αυτην εν τω ναω. Και ειπεν ο ιερευς·
 λαχετε μοι ωδε, τις νησει τον χρυσον, και τον αμιαντον, και
 την βυσσον, και το σειρικον, και το υακινθινον, και το κοκ-
 κινον, και την αληθινην πορφυραν. Και ελαχεν Μαριαμη η
 αληθινη πορφυρα και το κοκκικον· και λαβουσα απιει εν τω
 οικω αυτης *Vat. 455.* και ευρον επτα. Και εμνησθη ο ιερευς
 της παιδος μαριας, οτι ην εκ της Φυλης Δαβιδ, και αμιαντος
 ην τω θεω. Και απηλθον οι υπηρεται, και εισηγαγον αυτας εν

δε τῷ καιρῷ ἐπειὶ Ζαχαρίας εὐσηγήσῃ, καὶ ἐγενετο αὐτ' αὐτοῦ Σαμουὴλ, μεχρὶς οὐ ἐλάλησῃ Ζαχαρίας. Μαρία δὲ λαβούσα τὴν ἀληθινὴν πορφυραν ἐνήθε.

XI. Καὶ λαβούσα τὴν κάλπην ἐξῆλθε δεγμισαὶ ὕδωρ, καὶ ἤκουσε Φωνὴν λεγούσαν αὐτῇ·

χαίρε

τῷ ναῷ κυρίου. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεὺς· λαχέτε μοι ὅδε, τίς νῆσει τὸν χρυσοῦν, καὶ τὸν ἀμιαντὸν, καὶ τὴν βύσσον, καὶ τὸ σερικόν, καὶ τὸ ὑακινθίνον, καὶ τὸ κοκκινόν, καὶ τὴν ἀληθινὴν πορφυραν. Καὶ ἔλαχεν Μαριάμ ἢ ἀληθινὴ πορφυρα, καὶ τὸ κοκκινόν, καὶ λαβούσα ἀπῆκε εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς *Vat. 654.* *Abeuntēs itaq̄ue et disquirentēs invēnere septem virgines. Et meminī princeps sacerdotum ipsius Mariam, quod ipsa esset de tribu David, et immaculata erat ante Deum. Et dixit princeps sacerdotum: fortiamini mihi, quoniam nebit aureum filum, amianthum et byssum et sericum et hyacinthum et coccinum et veram purpuram. Et recordatus est Zacharias Maria, quod ex tribu David esset. Et forte ipsi Mariæ contigit vera purpura et coccinus; et acceptis illis abiit in domum suam. Versio Postelli.* Κληρὸν βάλειν προσεταζέν, ποῖα νῆσαι τὸν χρυσοῦν, καὶ τὸ ἀμιαντὸν, καὶ τὴν βύσσον, καὶ τὸ σερικόν, καὶ τὴν ἀληθὴ πορφυραν, καὶ τὸν ὑακινθίνον, καὶ τὸν κοκκινόν. Καὶ ἐκλήρωθη Μαρία τὴν πορφυραν καὶ τὸν κοκκινόν ἐργαζέσθαι. *Eustathius Antiochenus, teste Fabricio, Σαμουὴλ) συμμειν Vat. 455. μεχρὶς οὐ) usque ad te vero o Maria! Versio Postelli. πορφυραν) Addit et cocco Versio Postelli. ἐνήθε) ἐκλώθεν Vat. 455. 654. Versio Postelli.*

XI. Καὶ ἤκουσε Φωνὴν λεγούσαν αὐτῇ) καὶ ἰδοὺ Φωνὴ ἤλθεν αὐτῇ λεγούσα *Vat. 455. Versio Postelli.*

χαιρε κεχαριτωμενη, ὁ κυριος μετα σου, ευλο-
γημενη συ εν γυναιξι. Και περιεβλεπετο δεξια
και αρισερα, ποθεν αυτη ἡ Φωνη, και συντρο-
μος γενομενη, εισηλθεν εν τῳ οικῳ αυτης, και
ανεπαυσε την καλπην, και λαβουσα την πορ-
φυραν, εκαθεσθη επι του θρονου αυτης, και
ειλκεν αυτην. Και ιδου αγγελος κυριου επεση
λεγων αυτη· μη φοβου Μαρια, εures γαρ χα-
ριν ενωπιον κυριου. Ἡ δε ακουσασα διεκριθη
εν ἑαυτη λεγουσα· ποταπος μοι ὁ ἀσπασμος οὗ-
τος; Και ὁ αγγελος ειπε προς αυτην· ὁ κυ-
ριος μετα σου, και συλληψη εν γαστρι. Και ει
εγω, Φησι, συλληφομαι απο Θεου ζωντος, και
γεν-

δεξια) δεξια τε *Vat.* 455. αρισερα) *Addit ut sciret Versio*
Postelli. συντρομος) εντρομος *Vat.* 455. εν τῳ οικῳ) εις
τον οικον *Vat.* 455. και ειλκεν αυτην) *Desunt in Vat.* 455.
αγγελος κυριου επεση) αγγελος του Θεου Γαβριηλ εση ενωπιον
αυτης *Vat.* 455. *Angelus domini adfuit in conspectu ejus*
Versio Postelli. ἡ δε ακουσασα διεκριθη εν ἑαυτη λεγουσα·
ποταπος μοι ὁ ἀσπασμος οὗτος; Και ὁ αγγελος ειπε προς αυ-
την· ὁ κυριος μετα σου, και συλληψη εν γαστρι. Και ει εγω,
Φησι, συλληφομαι απο Θεου ζωντος, και γεννησω, ὡς πασα
γυνη γεννη) και ιδου συλληψη εν γαστρι. ακουσασα δε Μαρια με
διεκριθη εν ἑαυτη λεγουσα· ει εγω συλληφομαι απο κυριου Θεου
ζωντος, και γεννησω ὡς πασα γυνη γεννη· μεγα μοι τουτο το
μυστηριον *Vat.* 455. και συλληψη εκ λογου αυτου. Ἡ δε Μα-
ρια με ακουσασα, διεκριθη εν ἑαυτη λεγουσα· ει εγω συλληφο-
μαι απο κυριου ζωντος, ὡς πασα γυνη γεννη *Vat.* 654. *Et*
audiens Maria cogitando disceptabat apud se: si concipiam
a deo

γεννησω, ὡς πασα γυνη γεννα; Εἶπε δε ὁ ἀγγελος· οὐκ οὕτως Μαρια, ἀλλὰ πνευμα ἅγιον ἐπελευσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γενομενον ἐκ σου ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ ζῶντος. Καὶ καλεσεῖς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἡ συγγενὴς σου Ἐλισαβετ συνελήφεια ἐστὶν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς. Καὶ οὗτος μὴ ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ, τῇ καλουμένην σειρά, ὅτι οὐκ ἀδυνατήσεται πᾶν ῥῆμα παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ εἶπε Μαριαμ· ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ κυρίου, γένοιτο μοι κατὰ τὸ ῥῆμα σου.

XII. Καὶ ποιήσασα τὴν πορφύραν, ἀπηγάγε ταυτὴν τῷ ἀρχιερεῖ. Καὶ ἠυλογήσε ταυτὴν ὁ ἀρ-

a dea et pariam, ut generat quævis mulier *Versio Postelli.* εἶπε δε ὁ ἀγγελος· οὐκ οὕτως Μαρια, ἀλλὰ πνευμα ἅγιον ἐπελευσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ὑψίστου) καὶ ἰδοὺ ὁ ἀγγελος Γαβριηλ ἐση λεγὼν αὐτῇ· οὐκ οὕτως Μαρια, δύναμις γὰρ κυρίου *Vat. 455.* Et dixit angelus domini: non sic o Mariam, et virtus dei obumbrabit tibi *Versio Postelli.* ἐκ σου) *Deest in Vat. 455.* Θεοῦ ζῶντος) *Deest ζῶντος in Vat. 455.* et *Versione Postelli.* κατὰ τὸ ῥῆμα σου) *Addit καὶ ἀπηλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἀγγελος Vat. 455.*

XII. Καὶ ποιήσασα τὴν πορφύραν ἀπηγάγε ταυτὴν τῷ ἀρχιερεῖ) καὶ ἐποίησεν τὴν πορφύραν καὶ ἠγάγε τῷ ἱερεῖ *Vat. 455.* Et

ὁ ἀρχιερεὺς λέγων· Μαρία ἐμεγάλυνε κυρίως ὁ
 θεὸς τὸ ὄνομα σου, καὶ ἐσὴ εὐλογημένη ἐν πα-
 σαῖς ταῖς γενεαῖς τῆς γῆς. Χαράν δὲ λαβούσα
 Μαρία ἀπῆκε πρὸς Ἐλισάβετ τὴν συγγενίδα αὐ-
 τῆς, καὶ ἐκρούσε τὴν θυραν. Καὶ ἀκουσάσα ἡ
 Ἐλ. σαβετ δραμούσα ἠνοιξεν αὐτῆ, καὶ εὐλογοῦ-
 σεν αὐτὴν, καὶ εἶπε· καὶ ποῦθεν μοι τοῦτο, ἵνα
 ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου ἐλθῆ πρὸς με; Ἴδου
 γὰρ ὡς ἐγένετο ὁ ἀσπασμὸς σου εἰς τὰ ὠτα μου,
 τὸ ἐν ἐμοὶ ἐσκίρτησε, καὶ εὐλόγησε σε. Καὶ
 Μαρία ἐπέλαθετο τῶν μυστηρίων, ὧν ἐλάλησεν
 αὐτῆ Γαβριὴλ ὁ ἀρχαγγέλος, καὶ ἤτενισεν εἰς
 τοῦ

Et confecta purpura et coeco, attulit ad sacerdotem *Versio*
Postelli. κυρίως ὁ θεός) *Desst in Versione Postelli.* ἐν πα-
 σαῖς ταῖς γενεαῖς τῆς γῆς) *In universa terra Versio Postelli.*
 ἀπῆκε) ἀπῆλθε *Vat. 455.* τὴν θυραν) τῆ θυρα *Vat. 455.*
 δραμούσα ἠνοιξεν αὐτῆ) ἐρριψε τὸν ποικινον, καὶ ἐδραμεν πρὸς
 τὴν θυραν, καὶ ἠπάσατο αὐτὴν *Vat. 455.* ἐρριψε τὸ εἶρον,
 καὶ δραμούσα πρὸς τὴν θυραν, ἠνοιξεν αὐτὴν *Vat. 654.* *Ac-*
currit ad portam, et aperuit illi Versio Postelli. καὶ εὐλο-
 γησεν αὐτὴν) *Omittunt Vat. 654. Versio Postelli.* καὶ εἶπε)
Addit εὐλογημένη σὺ ἐν γυναῖξι, καὶ εὐλογημένη ὁ καρπὸς τῆς
 κοιλίας σου *Vat. 455.* Ἴδου γὰρ ὡς ἐγένετο ὁ ἀσπασμὸς σου
 εἰς τὰ ὠτα μου) *Omittit Versio Postelli.* Ἴδου γὰρ ὡς ἐγένετο
 ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ εἰς τὰ ὠτα μου *Vat. 455.* ἐσκίρτησε)
Addit τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλίαισι *Vat. 455.* ἐλάλησεν αὐτῆ
 Γαβριὴλ ὁ ἀρχαγγέλος) ἐλάλησεν πρὸς αὐτὴν ὁ ἀγγέλος *Vat.*
455. καὶ ἤτενισεν εἰς τὸν οὐρανόν) *Desunt in Vat. 455.*

τον οὐρανόν, και ειπε· κυριε τις εμι εγω, ὅτι πασαι αι γενεαι της γης εμε μακαριζουσι; Ἡμερα δε και ἡμερα ἡ γαστηρ αὐτης ωγκουτο, και φοβηθεισα ελθεν εις τον οικον αὐτης, και εκρουβεν ἑαυτην απο των υἱων Ισραηλ. Ἦν δε ετων δεκατεσσαρων, ὅτι ταυτα εγενετο τα μυστηρια.

XIII. Εγενετο δε αυτη ἔκτος μην. Και ιδου ηλθεν Ιωσηφ απο των οικοδομιων αὐτου, και εισελθων εν τῷ οικῷ αὐτου, εὔρε την παρθενον εγκωμενην, και ετυπησε το προσωπον αὐτου λεγων· ποιῶ προσωπῷ ατενίζω προς κυριον τον Θεον μου· τι δε λεξῶ περι παιδος ταυτης, ὅτι παρθενον αυτην παρελαβον εκ ναου κυριου του Θεου μου, και ουκ εφυλαξα αυτην; τις ὁ

και ειπε) *Addit εν ἑαυτη Vat. 455.* κυριε) *Deest in Versione Postelli.* μακαριζουσι) *Addit και εποιησε τρεις μηνας προς την Ελισαβετ, και οὕτως ὑπεσρεφεν εις τον οικον αὐτης Vat. 455.* δεκατεσσαρων) *δεκαπεντε Vat. 455 ex emendatione manus recentioris.* sedecim *Versio Postelli.* ὅτι ταυτα) *Addit εις ἑαυτην Vat. 455.* μυστηρια) *Omittit Versio Postelli.*

XIII. Την παρθενον) αυτην *Vat. 455. Versio Postelli.* και ετυπησε το προσωπον αὐτου) και εριψεν ἑαυτον χαμαι, και εκλαυσε λεγων *Vat. 455.* Et dimissa facie sua, projecit se ipsum in terram et planxit vehementer dicens *Versio Postelli.* τι δε λεξῶ περι παιδος ταυτης) τι δε ευξομαι περι της νεανιδος ταυτης *Vat. 455. Versio Postelli.* τις ὁ

αυτ

Θηρευσας με; τις το πονηρον τουτο εποιησεν εν
 τω οικω μου, και ηχημαλωτευσε την παρθενον
 απ' εμου, και εμεινανεν αυτην; μητι εν εμοι ανε-
 κεφαλαιωθη η ιστορια του Αδαμ; εν γαρ τη ωρα
 της δοξολογιας αυτου ηλθεν ο οφισ και ευρε
 την Ευαν μονην, και εξηπατησεν αυτην· ουτω
 καμοι συνεβη. Και ανεση Ιωσηφ απο του εδα-
 φους, και καλεσας αυτην ειπε· μεμελημενη τω
 θεω τι τουτο πεποιηκας; τι εταπεινωσας την ψυ-
 χην σου, η ανατραφεισα εις τα αγια των αγιων,
 και τροφην λαβουσα εκ χειρος του αγγελου.
 Η δε εκλαυσε πικρως, λεγουσα· καθαρα ειμι
 και ανδρα ου γνωσκω. Και ειπεν αυτη Μαρια·
 ζη κυριος ο θεος μου, οτι ου γνωσκω ποθεν εσι
 το εν εμοι.

XIV.

κας με) τις ο ταυτην θηρευσας *Vat. 455.* και ηχημαλωτευσε
 την παρθενον απ' εμου) *Desunt in versione Postelli.* εν γαρ
 τη ωρα της δοξολογιας αυτου) ωσπερ γαρ εκεινος εν τη ωρα της
 δοξολογιας του θεου μετ' αγγελων συνην *Vat. 455.* απο του
 εδαφους; και καλεσας αυτην ειπε) απο της γης· και εκαλεσε
 την Μαριαμ, και ειπεν αυτη *Vat. 455.* *De sacro; et accepta*
Mariam, dixit illi Versio Postelli. πεποιηκας) εποιησας η-
 μιν και επελαδου κυριου του θεου σου *Vat. 455.* *Versio Postelli.*
 η δε εκλαυσε) η δε ακουσασα ταυτα, εκλαυσε *Vat. 455.* κα-
 θαρα ειμι) ζη κυριος ο θεος, οτι καθαρα ειμι εγω *Vat. 455.*
 γνωσκω) *Addum* και ειπεν αυτη Ιωσηφ· ποθεν αν εσιν εν τη
 γαστρι σου *Vat. 455.* *Versio Postelli.* ποθεν εσι το εν εμοι)
 ποθεν τουτο εσι *Vat. 455.*

XIV. Και εφοβηθη Ιωσηφ σφοδρα, και ηρε-
 μησεν εξ αυτης, διαλογιζομενος το τι αν αυτη
 ποιησῃ. Και ειπεν εν εαυτω Ιωσηφ· εαν κρυψω
 το αμαρτημα αυτης, ευρεθησομαι ενοχος τῷ κυ-
 ριω κυριου· και εαν αυτην φανερωσω τοις υιοις
 Ισραηλ, φοβουμαι μηπως αγγελικον εσι το εν
 αυτη, και ευρεθησομαι παραδιδους αιμα αθων
 εις κριμα θανατου. Τι ουν αυτη ποιησω; λα-
 θρα απολυσω αυτην. Και κατελαβεν αυτον
 νυξ· και ιδου αγγελος κυριου φαινεται αυτω
 κατ' οναρ, λεγων· μη φοβηθης την παιδα αυ-
 την παραλαβειν, το γαρ εν αυτη ον, εκ πνευ-
 ματος εστιν αγιου. Τεξεται δε υιον, και καλε-
 σεις το ονομα αυτου Ιησουν, αυτος γαρ σωσει τον
 λαον αυτου απο των αμαρτιων αυτων. Και
 ανεση Ιωσηφ απο του υπνου, και εδοξασε τον
 Θεον Ισραηλ τον δοντα αυτω την χαριν ταυτην·
 και διεφυλαξε την παιδα.

XV.

XIV. Εφοβηθη) φοβηθεις Vat. 455. εξ αυτης) απ' αυ-
 της Vat. 455. διαλογιζομενος) εδισλογιζετο εν εαυτω Vat.
 455. εν εαυτω) Deest in Versione Postelli. ενοχος) μαχο-
 μενος Vat. 654. μηπως αγγελικον εσι το εν αυτη) Ne pa-
 rum iustum sit Versio Postelli. ποιησω) Addit ουν οίδα
 Vat. 455. απολυσω αυτην) Addit απ' εμου αυτη η ημερα
 κυριου ποιησει ως βουλεται Vat. 455. και κατελαβεν αυτον
 νυξ) Omittit Vat. 455. τεξεται δε υιον) Omittit Versio
 Postelli. χαριν ταυτην, και διεφυλαξε την παιδα) τοιαυτην
 χαριν τηρησαι αφθαρτην παρθενον Vat. 455. Qvi dedit illi
 gratiam; et custodivit Versio Postelli.

XV. Και ηλθεν Αννας ὁ γραμματεὺς, καὶ εἶπε τῷ Ἰωσήφ· διατί οὐκ ἐφάνης τῇ εἰσοδῷ καὶ συνουσίᾳ ἡμῶν; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσήφ· ὅτι ἐκαί-
 μον ἀπο τῆς ὁδοῦ, καὶ ἀνέπαυσαμην πρώτην ἡμέ-
 ραν. Ἐξραφῆ δὲ Αννας, καὶ εἶδε τὴν παρθενον
 οἰκουμένην, καὶ ἀπηλθε πρὸς τὸν ἱερεα, καὶ
 εἶπεν αὐτῷ· Ἰωσήφ οὐ συμμεμαρτυρήκας, ἠνο-
 μισε σφόδρα· τὴν γὰρ παρθενον, ἣν παρελαβε
 ἐκ ναοῦ κυρίου, ἐμίανεν αὐτὴν, καὶ ἐκλήψε τοὺς
 γαμοὺς αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐφανερώσε τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραηλ. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεὺς· Ἰωσήφ τοῦτο πεποι-
 ἠκε; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Αννας· ἀποσεῖλον ὑπη-
 ρετας, καὶ εὕρησεις τὴν παρθενον οἰκουμένην.
 Καὶ ἐπορευθήσαν οἱ ὑπηρεταί, καὶ εὗρον καθὼς
 εἶπεν. Καὶ ἠγαγον αὐτὴν καὶ τὸν Ἰωσήφ εἰς

ΤΟ

XV. Τῇ εἰσοδῷ καὶ συνουσίᾳ ἡμῶν) ἐν τῇ συναγῇ ἡμῶν *Vat.*
 455. ἐν τῇ συνουσίᾳ *Vat.* 654. *Versio Postelli.* πρώτην) τὴν
 πρώτην *Vat.* 455. παρθενον οἰκουμένην) μαριαμ οἰκουούσαν
Vat. 455. *Versio Postelli.* ἱερεα) ἀρχιερεα *Vat.* 455. καὶ
 εἶπεν αὐτῷ) λεγὼν αὐτῷ *Vat.* 455. σφόδρα) *Addunt* καὶ εἶ-
 πεν ὁ ἱερεὺς· τί τοῦτο; καὶ εἶπεν αὐτῷ *Vat.* 654. *Versio Po-*
stellii. ὁ ἱερεὺς) princeps sacerdotum *Versio Postelli.* καὶ
 εἶπεν αὐτῷ Αννας· ἀποσεῖλον ὑπηρετας) ὁ δὲ εἶπεν· ἀπολύσον
 ὑπηρετας *Vat.* 455. εὕρησεις τὴν παρθενον) *invenient ipsam*
Versio Postelli. οἰκουμένην) οἰκουον οὖσαν *Vat.* 455. καὶ
 ἐπορευθήσαν) ἐλθόντες *Vat.* 455. εἶπεν αὐτοῖς) *Addit* ὁ Αν-
 νας *Vat.* 455. καὶ ἠγαγον αὐτὴν καὶ τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸ κρι-
 τηριον) καὶ παραβόντες τὴν παρθενον καὶ τὸν Ἰωσήφ ἀπηγαγον
 εἰς τὸν ἱερεα, καὶ εἶπεν εἰς τὸ κριτήριον *Vat.* 455.

το κριτήριον, και ειπεν αυτη ὁ ἱερευς· Μαρια
 τι τουτο εποησας; τι εταπεινωσας την ψυχην
 σου, και επελαδου κυριου του Θεου σου; ἢ ανα-
 τροφεισα εις τα ἁγια των ἁγιων, και λαβουσα
 τροφην εκ χειρος αγγελου, και αποουσια των
 ὑμνων αυτων· τι δε τουτο εποησας; Ἡ δε εδα-
 κρυστε πικρως, λεγουσα· Ζη κυριος ὁ Θεος μου,
 καδοτι καδαρα εμι ενωπιον αυτου, και ανδρα
 ου γνωσκω. Ειπε δε ἱερευς προς Ιωσηφ· τι
 τουτο εποησας; Ειπε δε ὁ Ιωσηφ· Ζη κυριος
 ὁ Θεος μου, καδοτι καδαρος εμι εξ αυτης.
 Ειπε δε ὁ ἱερευς· μη-ψευδομαρτυρει, ειπε το
 αληθες. Εκλεψας τους γαμους αυτης, και
 ουκ εφανερωσας τοις υιοις Ισραηλ· ουκ εκλινας
 την κεφαλην σου ὑπο κραταιαν χειρα, ὁπερ ευ-
 λογηθη το σπερμα σου. Εσιγησε δε Ιωσηφ.

XVI. Και ειπεν ὁ ἱερευς· αποδος την παρ-
 θενον, ἣν παρελαβες εκ ναου κυριου. Και
 περι-

και επελαδου κυριου του Θεου σου) *Defunt in Versione Po-*
stellii. ὑμνων) *mysteria Versio Postelli.* ὑμνων αυτων)
Addunt και χορευσατα ενωπιον αυτου *Vat. 654. Versio Po-*
stellii. εδακρυσσε) εκλαυσε *Vat. 455.* ειπε δε ὁ Ιωσηφ)
 ὁ δε ειπε *Vat. 455.* Ζη κυριος ὁ Θεος μου) *Vivit Domi-*
nus Deus et vivit Christus ejus Versio Postelli. καδαρος
 εμι) *Addit ergo Vat. 455.* εσιγησε δε Ιωσηφ) *Omittit*
Versio Postelli.

περιδακρυς γενομενος ειπεν ὁ ἱερευς τῷ Ἰωσηφ·
 ποτιω ὑμας το ὕδωρ της ελεγξεως κυριου, και
 Φανερωσει τα ἀμαρτηματα ὑμων εν οφθαλμοις
 ὑμων. Λαβων δε ὁ ἱερευς εποίησε τον Ἰωσηφ
 και επεμφεν αυτον εις την ορεινην, και επαν-
 ηλθεν ὀλοκληρος. Εθαύμασεν δε πας ὁ λαος,
 ὅτι ἀμαρτια ουκ εφανη ἐπ' αυτον. Και ειπεν
 ὁ ἱερευς· ει κυριος ουκ εφανηρωσε το ἀμαρτημα
 ὑμων, ουδε εγω κρινω ὑμας· και απελυσεν αυ-
 τους. Παραλαβων δε Ἰωσηφ την Μαρριαν, απιει
 εις τον οικον αυτου χαιρων και ὑμνων τον Θεον
 Ἰσραηλ.

XVII.

XVI. Περιδακρυς γενομενος ειπεν ὁ ἱερευς τῷ Ἰωσηφ) περι-
 δακρυς εγενετο Ἰωσηφ· εἰτα φησιν ὁ ἱερευς *Vat. 455. Versio*
Postelli. ελεγξεως κυριου) *Decst* κυριου *in Vat. 654.* τα
 ἀμαρτηματα ὑμων εν οφθαλμοις ὑμων) το ἀμαρτημα ὑμων
 ενωπιον των οφθαλμων ἡμων *Vat. 455.* τα ἀμαρτηματα ὑμων
 ενωπιον παντων *Vat. 654.* λαβων δε ὁ ἱερευς εποίησε τον Ἰω-
 σηφ και επεμφεν αυτον εις την ορεινην, και επανηλθεν ὀλοκλη-
 ρος) και λαβων ὁ ἱερευς εποίησεν αυτους και επεμφεν αυτους εις
 την ορεινην· και ηλθον ὀλοκληροι *Vat. 455.* και επανηλθεν
 ὀλοκληρος) και μετ' ἡμερας τρεις ηλθεν ὀλοκληρος. Εποίησε
 δε και μαρριαν, και επεμφεν αυτην εις την ορεινην· και κατ-
 ηλθεν ὀλοκληρος *Vat. 654.* *Et rediit sanus. Potavit et Ma-*
riam ipsam, et misit eam etiam ad montana: et rediit in-
columis Versio Postelli. εφανη ἐπ' αυτον) αρεθη εν αυτοις
Vat. 455. Versio Postelli.

XVII. Εγενετο δε κελευσις ὑπο του βασι-
 λεως Αυγουσου απογραφεισθαι παντας τους Ιου-
 δαιους, οἱ ησαν εν Βηθλεεμ της Ιουδαιας. Ει-
 πε δε Ιωσηφ· εγω απογραφομαι τους υιους μου,
 ταυτην δε την παιδα τι ποιησω; απογραφασθαι
 αυτην γυναικα εμην αισχυρόμαι, αλλα θυγα-
 τερα; οιδασι δε υιοι Ισραηλ, οτι ουκ εσι μου θυ-
 γατηρ. Αυτη η ἡμερα κυριου ποιησει ὡς βουλε-
 ται. Και εσρωσε την ονον, και εκαθισεν αυτην.
 Ιωσηφ δε και Σιμων ηκολουθουν, και ηγγισαν

επθ

XVII. Εγενετο δε κελευσις ὑπο του βασιλεως Αυγουσου
 απογραφεισθαι παντας τους Ιουδαιους, οἱ ησαν εν Βηθλεεμ της
 Ιουδαιας) Εν δε ταις ἡμεραις επιναις κελευσις εγενετο απο αυ-
 γουσου καισαρος απογραφεισθαι παντας τους οντες εν τη Ιουδαια
 Vat. 455. Κελευσις δε εξηλθε παρα καισαρος Αυγουσου και
 βασιλεως Ηρωδου απογραφεισθαι παντας τους παιδας τους εν
 βηθλεεμ της Ιουδαιας Vat. 654. Factum est autem decre-
 tum ab augusto caesare, ut describerentur omnes, qui erant
 in Bethleem *Versio Postelli.* απογραφασθαι αυτην γυναικα
 εμην αισχυνομαι, αλλα θυγατερα) απογραφομαι γυναικα εμην,
 αλλ' αισχυνομαι· αλλα θυγατερα Vat. 455. De hac autem
 puella quid faciam? quomodo illam inscribam? Uxorem
 ipsam inscribam: atqui uxor mea non est, ipsam enim in
 conservationem accepi ex templo Domini. Nonne filiam?
Versio Postelli. οιδασι δε) αλλ' οιδασι Vat. 455. θυγατηρ)
 Addit quid de hac faciam *Versio Postelli.* και εσρωσε την
 ονον, και εκαθισεν αυτην. Ιωσηφ δε και Σιμων ηκολουθουν,
 και ηγγισαν επι μιλια τριμ. Και εσραφη Ιωσηφ, και ειδεν)
 και εσρωσε Ιωσηφ την ονον αυτου, και επεκαθισε επ' αυτην

τχιθ

ἐπι μιλια τρια. Και εσραφη Ιωσηφ, και ειδα
την Μαρναν συγγην, και ειπεν εν εαυτω Ιωσηφ·
ισως το εν αυτη χειμαζει αυτην. Και παλι
εσραφη Ιωσηφ, και ειδεν αυτην γελωσαν, και
ειπεν αυτη· Μαρνα τι εσιν; οτι το προσωπον σου
βλεπω ποτε μεν συγγον ποτε δε γελου και
αγαλλιωμενον; Και ειπεν προς αυτον Μαρνα·
δυο λαους βλεπω τοις οφθαλμοις μου, ενα κλαι-
οντα και κοπτομενον, και ενα γελωντα και
αγαλλιωμενον. Ηλθε δε παλι ανα μεσον της
οδου. Και ειπεν Μαρνα τω Ιωσηφ· καθελον
με, οτι επειγει το εν εμοι προελθειν. Και ειπεν
Ιωσηφ· που απαξω σε, οτι ο τοπος ερημος εστιν;
Και

την Μαρναν. Και Ιακωβος και Συμεων επηκολουθουν αυτη.
Και ιδου ηγγισαν ως απο μιλιαν τριων της Ιουδαιας· και εσρα-
φει Ιωσηφ ειδεν αυτην *Vat. 455.* Et stravit Joseph asinam
et fecit eam conscendere super asinam. Joseph autem et
Simon sequebantur a millibus tribus. Et conversus Joseph
vidit *Versio Postelli.* και παλι εσραφη Ιωσηφ, και ειδεν)
και παλι εσραφει ειδεν *Vat. 455.* καθελον με, οτι επειγει
το εν εμοι προελθειν. Και ειπεν Ιωσηφ· που απαξω σε, οτι ο
τοπος ερημος εστιν) καταγαγε με απο της ονου, οτι το εν εμοι
λιαν επειγει με. Και καταγαγων αυτην Ιωσηφ ειπεν· που σε
απαξω, οτι τοπος ερημος εστι *Vat. 455. Versio Postelli.* κατα-
γαγε με απο της ονου, οτι επειγει το εν εμοι προελθειν. Και
κατηγαγεν αυτην, και ειπεν αυτη· που σε απαξω, και απεπα-
ξω της ασχημοσυνην, οτι ο τοπος ερημος εστι *Vat. 654.*

Και ειπε παλιν Μαρια τῷ Ιωσηφ· καταγαγαῖ με, λιαν γαρ το εν εμοι επειγει με. Και ενθυσ καταγαγεν αυτην Ιωσηφ.

XVIII. Εύρε δε εκει σπηλαιον, και εισηγαγεν αυτην εκει. Και παρασησας αυτην τῷ σπηλαιῳ, και τους υίους αυτου, εξηλθε ζητησαι μαιαν ἔβραιαν εν χωρᾷ βηθλεεμ. Εγω δε (λεγει Ιωσηφ) περιπατων ανεβλεψα εις τον αερα, και ειδον τον αερα εκθαμβον, και τα πετεινα του ουρανου ηρεμουντα. Και επεβλεψα επι την γην, και ειδον σκαφην κειμενην και εργατας ανακειμενους, και αι χειρες αυτων ησαν επι την σκαφην. Και οι μασσομενοι ουκ εμασσοντο, και οι αναφεροντες επι της κεφαλῆς, ουκ ανεφερον, και

Και ειπε παλιν Μαρια τῷ Ι. κ. μ. λ. γ. τ. ε. ε. μ. Κ. ε. κ. μ. Ιωσηφ) Desunt hac in Vatt. 455. 654. et in Versione Postelli.

XVIII. Εύρε δε εκει σπηλαιον, και εισηγαγεν αυτην εκει) και εύραν σπηλαιον εισηγαγε αυτην εν αυτη Vatt. 455. 654. και παρασησας αυτην τῷ σπηλαιῳ, και τους υίους αυτου, εξηλθε ζητησαι μαιαν ἔβραιαν) και παρεσησεν εξω του σπηλαιου τους υίους αυτου, αυτος δε εξη ζητησαι μαιαν Vatt. 455. και παρασας αυτην (leg. αυτη) τους υίους αυτου, αυτος δε εξη ζητησαι μαιαν Vatt. 654. Et praefecit illi filium suum, et exiens perquirebat obstetricem Versio Postelli. Εγω δε, λεγει Ιωσηφ, περιπατων, usque ad finem Capitis, omittuntur in Vatt. 455. 654.

και οι προσφεροντες το σοματι, ου προσεφερον
 αλλα παντων ην τα προσωπα ανω βλεποντα.
 Και ειδον προβατα ελαννομενα, και τα προ-
 βατα εσηκεισαν. Και ηρην ο ποιμην την χειρα
 αυτου παταξαι αυτα, και η χειρ αυτου εση ανω.
 Και εβλεψα εις τον χειμαρρον ποταμον, και
 ειδον τους εριφους και τα σοματα αυτων επι-
 κειμενα τω υδατι, και μη πινοντα.

XIX. Και ειδον γυναικα καταβαινουσαν απο
 της ορεινης, και ειπε μοι· ανθρωπε που πορευη;
 Και ειπον αυτη· μαιαν ζητω εβραιαν εξ Ισραηλ.
 Και ειπε μοι· που εσιν η γεννωσα; Και ειπον·
 εν τω σπηλαιω, και μεμνησμενη μοι εσιν.
 Ειπε δε η μαια· ουκ εσι σου γυνη; Και ειπεν
 Ιωσηφ· Μαρια εσιν η ανατραφεισα εις τα αγια
 των

XIX. Και ειδον γυναικα καταβαινουσαν απο της ορεινης,
 και ειπε μοι) και ιδου υπηγησεν αυτη γυνη καταβαινουσα απο
 της ορεινης, και ειπεν αυτη *Vat.* 455. 654. Et ecce mulier
 descendens a montanis, ait illi: tibi dico *Versio Postelli.*
 σου πορευη) *Addit* και τινα ζητεις *Vat.* 654. μαιαν ζητω
 εβραιαν) μαιαν εβραιαν ζητησαι *Vat.* 455. εξ Ισραηλ) *De-*
est in Vat. 654. Et dixit illi: ex Israel es tu? aitque illi:
fic Versio Postelli. και ειπε μοι· που εσιν η γεννωσα; Και
 ειπον· εν τω σπηλαιω, και μεμνησμενη) και ειπε μοι· τις
 εσιν η γεννωσα εν τω σπηλαιω; και ειπον αυτη· μεμνησμενη
Vat. 654. μεμνησμενη μου εσιν. Ειπε δε η μαια· ουκ εσι
 σου γυνη; Και ειπεν Ιωσηφ· Μαρια εσιν η α. ε. τ. υ. τ. υ. ε.

των ἁγίων, ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἐκλήρω-
 σάμην αὐτήν, καὶ οὐκ ἐστὶ μου γυνή, ἀλλὰ συλ-
 λημμα ἔχει ἐκ πνεύματος ἁγίου. Καὶ εἶπεν ἡ
 μαία· τούτο ἀληθὲς ἐστὶ; Καὶ εἶπεν αὐτὴ· δευ-
 ρο καὶ εἶδε. Καὶ ἐπορεύθη ἡ μαία μετ' αὐτοῦ,
 καὶ ἐστὴ ἐν τῷ σπηλαίῳ. Καὶ ἡν νεφέλη φω-
 τεῖνη ἐπισκίαζουσα τὸ σπηλαίον. Καὶ εἶπεν ἡ
 μαία· ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχὴ μου ἡμέρον, ὅτι εἶ-
 δον οἱ ὀφθαλμοὶ μου παραδόξα, καὶ ὅτι τῷ Ισ-
 ραὴλ σωτηρία ἐγεννήθη. Παραχρημα δὲ ἡ νε-
 φελὴ ἐγενετο φῶς μέγα ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὥστε
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν μὴ φερεῖν. Καὶ κατ'
 ὀλίγον τὸ φῶς ἐκεῖ ὑπέσπελλετο, ἕως ἀν τὸ βρε-
 φος ἐφανῆ, καὶ ἔλαβε μασθοῦν ἐκ τῆς μητροῦ
 αὐτοῦ

τ. ο. κ. Κ. ε. α. κ. ο. ε. μ. γ. α. σ. ε. ἐκ πνεύματος ἁγίου)
 μεμνησμενὴ μου ἐστὶν, καὶ οὐκ ἐστὶν μου γυνή, ἀλλὰ συλλη-
 ψιν ἔχει ἐκ πνεύματος ἁγίου *Vat.* 455. Et ait illi: quæ mihi
 est desponsata. Et ait illi: nonne est uxor tua? Dixitque
 Joseph: non est mea uxor, sed est Mariam, educata in
 sancto sanctorum in templo domini, et forte obtigit mihi,
 et habet conceptum ex spiritu sancto *Versio Postelli.* καὶ
 ἐστὴ ἐν τῷ σπηλαίῳ) καὶ ἐσησαν ἐν τοπῷ τοῦ σπηλαίου *Vat.* 654.
 καὶ ὅτι τῷ Ισραὴλ σωτηρία ἐγεννήθη) *Omittit Versio Postelli.*
 παραχρημα δὲ ἡ νεφέλη ἐγενετο φῶς μέγα ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὥστε
 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν μὴ φερεῖν) παραχρημα ὑπέσπελλετο τοῦ
 σπηλαίου, καὶ ἐφανῆ φῶς μέγα ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὥστε τοὺς ὀφ-
 θαλμοὺς μὴ δύνασθαι βλέπειν τελικόντο φῶς *Vat.* 455. 654.
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν) oculi nostri *Versio Postelli.*

αυτου Μαρίας. Και ενεβοησεν ἡ μαία, και ει-
 πεν· ὡς μεγαλη αὐτη ἡ ἡμερα, ὅτι ειδον οἱ οφ-
 θαλμοι μου καινον θεαμα. Και εξηλθεν ἡ
 μαία απο του σπηλαιου, και απηνητησεν αυτη
 Σαλωμη, και ειπεν αυτη ἡ μαία· Σαλωμη,
 Σαλωμη, καινον σοι θεαμα εξηγησομαι· παρ-
 θενος εγεννησεν, ὃ ου χωρει ἡ Φυσις αυτης.
 Ειπε δε Σαλωμη· ζη κυριος ὁ θεος μου, ὅτι
 εαν μη κατανοησω την Φυσιν αυτης, ου μη πι-
 σευσω, ὅτι ἡ παρθενος εγεννησε.

XX. ΗΛΘε δε Σαλωμη, και ειπεν ἡ μαία·
 Μαρια σχηματισον σεαυτην ου γαρ μικρος αγωγων
 περι-

και ενεβοησεν ἡ μ. κ. ε. ὡ. μ. α. ἡ ἡ. ὁ. ε. ὁ. σ. μ. καινον θεαμα)
Defunt hac in Vat. 455. οἱ οφθαλμοι μου) *Omissa in Vat.*
654. et Versf. Post. θεαμα prius) *Addit τούτο Vat. 654.*
 καινον θεαμα) *spectaculum magnum Versf. Postelli.* και εξ-
 ηλθεν ἡ μαία) *Addit δεδικαιωμενη Vat. 455.* απο) *ek Vat.*
 455. καινον posterius) *magnum Versio Postelli.* θεαμα
 εξηγησομαι) *θανμα εχω διηγησασθαι Vat. 455.* θανμα εχω
 εξηγησασθαι *Vat. 654. Versio Postelli.* ἡ φυσις αυτης) *Ad-*
dunt και παλιν μενη (lege μενει) παρθενος Vat. 455. Versio
Postelli. ὅτι εαν μη κατανοησω την Φυσιν αυτης) *εαν μη βι-*
λω τον δακτυλον μου και ερευνησω Vat. 455. εαν μη βάλω
 την χειρα μου εις αυτην *Vat. 654.*

XX. ΗΛΘε δε Σαλωμη, και ειπεν ἡ μαία) και εισηλθεν
 ἡ μαία και ειπε) *Vat. 455. Versio Postelli.*

περικείται περι σου. Και εσημειωσατο Σαλωμη, και εξηρανθη η χειρ αυτης και ελαλαξε πικρως, και ειπεν ουαι τη ανομια μου, οτι εξεπειρασα ζωντα Θεον. Ιδου γαρ η χειρ μου αποπιπτει απ' εμου. Και κλινασα Σαλωμη τα γονατα αυτης προς τον δεσποτην, ειπεν ω Θεος των πατερων μου μνησθητι μου, σπέρμα γαρ Αβρααμ και Ισαακ και Ιακωβ ειμι εγω. Μη παραδειγματισης με τοις υιοις Ισραηλ, αλλα αποδος με τοις γονευσι μου. Ευ συ οιδας δεσποτα, οτι επι τω σω ονοματι τας Θεραπειας

επ-

περικείται) επικείται *Vat. 455.* και εσημειωσατο Σ. κ. ε. η χ. α. κ. ε. π. και ειπεν) και εβαλεν σαλωμη τον δαυτηλον αυτης εις την φουσιν αυτης, και ελαλαζεν σαλωμη, και ειπεν *Vat. 455.* και εισελθουσα η Σαλωμη, εβηλε την χειρα αυτης εις αυτην, και ειπεν *Vat. 654.* Cum autem in ipso loco palpavit eam Salome, egressa est dicens *Versio Postelli.* ουαι τη ανομια μου) *Addit* και τη απισια μου *Vat. 455.* *Addit* και τη αμαρτια μου, και τη σπισια μου *Vat. 654.* *Vae mihi impiæ et perfidæ Versio Postelli.* χειρ μου) *Addit* περι *Vat. 455.* *Addit* ως δαυλος (lege δαλος) πυρος καιεται, και *Vat. 654.* Manus mea igne ardens *Versio Postelli.* και κλινασα Σαλωμη τα γονατα αυτης προς τον δεσποτην, ειπεν) και εκλινη τα γονατα αυτης προς τον δεσποτην, λεγουσα *Vat. 455.* και εκλινη τα γονατα αυτης προς τον δεσποτην φου παντος, κλαιουσα και λεγουσα *Vat. 654.* Et flexit genua ad Deum, et ait *Versio Postelli.* τοις γονευσι μου) υψων την χειρα μου *Vat. 654.* Θεραπειας) omnes curas et operationes meas *Versio Postelli.*

επετελουν, και τον μισθον μου παρα σου ελαμ-
 βανον. Και ιδου αγγελος κυριου επεση προς
 Σαλωμην λεγων· επηκουσε κυριος ο θεος της
 δεησεως σου, προσαξον τη χειρι σου το παιδιον,
 και βασασον αυτο, και εσαι σοι εις σωτηριαν.
 Λαβουσα δε χαραν μεγαλην Σαλωμη, προσ-
 ηλθε τω παιδιω λεγουσα· αψομαι αυτου; και
 δωροηθη Σαλωμη προσκυνησαι τω παιδιω. Και
 ειπε Σαλωμη· βασιλευς ουτος μεγας εγεννηθη
 τω Ισραηλ. Παραχρημα δε ιαθη Σαλωμη.

ΕΞ-

επετελουν) *Addit tois πενησι Vat. 654.* μισθον μου) *Deest*
μου in Versione Postelli. επεση προς Σαλωμην λεγων) επεση
 λεγων τη Σαλωμη *Vat. 455.* εση προς αυτην λεγων· Σαλωμη
Vat. 654. *Additit dicens ad eam: Salome, Salome Versio*
Postelli. προσαξον τη χειρι σου τ. π. κ. β. α. κ. ε. σ. εις
 σωτηριαν) προσαξον την χειρα σου τω παιδαριω, και βασασον
 αυτο, και εσαι σοι σωτηρια και χαρα *Vat. 455.* *Versio Po-*
stelli. προσηνεγε την χειρα σου τω παιδιω, και προσκυνησα-
 σα αυτο βασασον αυτο, και εσαι σοι σωτηρια και χαρα *Vat.*
654. λαβουσα δε χαραν μ. Σ. π. τ. π. λ. α. κ. δ. Σ. π.
 τ. π. Και ειπε) δραμουσα δε Σαλωμη προσηλθεν τω παιδιω λε-
 γουσα· προσκυνησω και βασαξω, και ιαθησμαι. και ειπε *Vat.*
455. λαβουσα δε η Σαλωμη προσηλθεν και εβασασεν αυτο,
 και ειπεν· ιασαι με τη χειρι σου, και προσεκυνησε τω παιδιω.
 Και ειπε *Vat. 654.* *Et accessit Salome et gestavit eum di-*
cens: adorabo ipsum Versio Postelli. βασιλευς) αληθως
 βασιλευς *Vat. 455.* παραχρημα δε ιαθη Σαλωμη) *Desunt*
haec in Vat. 455. και ιδου ιαθη *Vat. 654.* *Et gestato pue-*
ro repente sanata est Salome Versio Postelli,

Ἐξήλθε δὲ ἡ μαία ἐκ τοῦ σπηλαιου δεικταιω-
μενη. Καὶ ἰδὺν φωνὴ γέγονε πρὸς Σαλωμην·
μη ἀναγγελῆς ὅσα σὺ εἶδες παραδόξα, ἕως ἀν-
έλθῃ τὸ παιδίον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐκ-
πορεύθη Σαλωμη δεικταιωμενη.

XXI. Ἰωσήφ δὲ ἠτοιμασθῆ του ἐξελθεῖν.
Θορυβος γὰρ γέγονεν ἐν Βηθλεεμ, ὅτι παρεγε-
νοντο μαγοι ἀπο ἀνατολων λεγοντες· που ἐσιν
ὁ βασιλευς των Ἰουδαιων γεννηθεῖς, εἰδομεν γὰρ
αυτου τον ἀσερα ἐν τη ἀνατολῃ, καὶ ἠλθομεν
προσκυνησαί αυτω. Ἀκουσας δὲ Ἡρωδης ἐτα-
ραχθῆ

ἡ μαία) Omittunt Vat. 654. et Versio Postelli. ἡ Σαλωμη
Vat. 455. φωνὴ γέγονε πρὸς Σαλωμην) φωνὴ ἢ αὐτὴ λεγου-
σα· Σαλωμη, Σαλωμη Vat. 455. φωνὴ λεγουσα· Σαλωμη,
Σαλωμη Vat. 654. Vox ad eam dicens Versio Postelli. μη
ἀναγγελῆς ὅσα σὺ εἶδες παραδόξα) μη ἀναγγελῆς ἂ ἰδῆς παρα-
δόξα ἐν βηθλεεμ Vat. 455. μη ἀναγγελῆς τινὶ τὰ παραδόξα
Vat. 654. Ne annuncies quæ vidisti magna Versio Postelli.
τὸ παιδίον) ὁ παῖς Vat. 654. καὶ ἐκπορεύθη Σαλωμη δε-
δικταιωμενη) Desunt in Vat. 455. et in Versione Postelli.

XXI. Ἐξελθεῖν) Addit ἐξ Ἰουδαιας Vat. 654. in Judæam
Versio Postelli. γὰρ) δὲ Vat. 455. ὅτι παρεγενοντο μαγοι
ἀπο ἀνατολων λεγοντες) ἠλθον γὰρ ζήτουντες μαγοι καὶ λεγον-
τες Vat. 654. Quia venerunt Magi dicentes Versio Postelli.
ἀπο ἀνατολων) ἐκ περσίδος Vat. 455. ὁ βασιλευς των Ἰου-
δαιων γεννηθεῖς) ὁ ταυθεῖς βασιλευς των Ἰουδαιων Vatt. 455.
654. Versio Postelli.

ραχθη λιαν, και πεμφας υπηρετας επι τους
 μαγους και ιερεις, ανεκρινεν αυτους εν τω πραι-
 τωριω, λεγων αυτοις· που γεγραπται υμιν περι
 του βασιλεως Χριστου, η που γενναιται; Τότε
 λεγουσιν αυτω· εν Βηθλεεμ της Ιουδαιας, ου-
 τως γαρ γεγραπται· και συ Βηθλεεμ, γη Ιου-
 δα, ουδαμως ελαχιση ει εν τοις ηγεμοσιν Ιουδα,
 εκ σου γαρ μοι εξελευσεται ηγουμενος, οςις ποι-
 μανει τον λαον μου τον Ισραηλ. Και απολυσας
 τους αρχιερεις, ανεκρινεν αυτους εν τω πραιτω-
 ριω τους μαγους, λεγων αυτοις· τι ειδετε σημειον
 επι τον τεχθεντα βασιλεα; Οι δε ειπον αυτω·
 ειδο-

λιαν) *Deest in Versione Postelli.* πεμφας) επεμφεν *Vat. 654.*
 επι τους μαγους) προς τους μαγους *Vat. 455. 654.* και ιε-
 ρεις) και μετεπεμφατο αυτους και τους αρχιερεις και *Vat. 455.*
 και μετεπεμφατο τους αρχιερεις και *Vat. 654. Versio Postelli.*
 ανεκρινεν) εκρινεν *Vat. 654.* εν τω πραιτωριω) *Omittunt*
Vat. 455. Versio Postelli. εν τω πραιτωριω αυτου *Vat. 654.*
 αυτοις) *Omittunt Vat. 455. Versio Postelli.* βασιλεως) *De-*
est in Vat. 455 et Versione Postelli. η που γενναιται) οτι
 γενναιται *Vat. 455.* τοτε) *Omittunt Vat. 455. Versio Po-*
stellii. και συ Βηθλεεμ γ. Ι. ο. ε. ε. τ. η. Ι. ε. σ. γ. μ. ε.
 η. ο. π. τ. λ. μ. τον Ισραηλ) *Desunt hac in Vat. 455. 654.*
et in Versione Postelli. και απολυσας τους αρχιερεις ανεκρι-
 νεν αυτους εν τω πραιτωριω τους μαγους, λεγων αυτοις) και απο-
 λυσας αυτους ανεκρινεν τους μαγους λεγων *Vat. 455.* τοις δε
 μαγοις ειπεν *Vat. 654.* *Et dimisit eos et interrogavit ma-*
gos, dicens ipsis Versio Postelli. τεχθεντα) γεννηθεντα
Vat. 455. 654. οι δε ειπον αυτω) και ειπον οι μαγοι *Vat.*
455. Versio Postelli.

ειδομεν ασερα παμμεγεθη, λαμψαντα εν τοις
 αστροις του ουρανου, και αμβλυοντα τους αλ-
 λους ασερας, ωσε μη φαινεσθαι αυτους. Και
 εγνωμεν, οτι ο βασιλευς μεγας εγεννηθη εν τῷ
 Ισραηλ, και δια τουτο ηλθομεν προσκυνησαι
 αυτον. Ειπε δε αυτοις Ἡρωδης πορευθεντες
 αναζητησατε ασφαλως. Και εαν ευρητε, απ-
 αγγειλατε μοι, οπως καγω ελθων προσκυνησω
 αυτον. Εξελθοντες δε οι μαγοι επορευοντο.
 Και ιδου ασηρ, ον ειδον εν τη ανατολη, προσ-
 ηγεν αυτους, εως ου ελθων εση επανω του σπη-
 λαιου, ου ην το παιδιον μετα Μαρίας της μη-
 τερως

ειδομεν) ιδομεν *Vat. 455. Deest in Versione Postelli.* ασε-
 ρα παμμεγεθη λ. ε. τ. α. τ. ο. κ. α. τ. α. α. ω. μ. φ. α. Κ. ε.
 ο. ο. β. μ. εγεννηθη εν τῷ Ισραηλ) ασερα εν τη ανατολη υπερ-
 λαμψαντα υπερ παντα ασερα, και αμβλυοντα αυτους ωσε μη
 φαινειν· και ημεις ουτως εγνωκαμεν οτι βασιλευς ετεχθη τῷ
 Ισραηλ. *Vat. 455. Versio Postelli.* παμμεγεθη) παμμεγεθη-
 τατον *Vat. 654.* δια τουτο) *Omittunt Vat. 455. Versio*
Postelli. Ἡρωδης) Ἡρωδης ο βασιλευς *Vat. 455.* πορευ-
 θεντες αναζητησατε ασφαλως) υπαγετε και ζητησατε *Vat. 455.*
Versio Postelli. εξελθοντες δε οι μαγοι επορευοντο) και εξ-
 ηλθον οι μαγοι *Vat. 455. Versio Postelli.* και ιδου ασηρ,
 ον ειδον εν τη ανατολη, προσηγεν αυτους, εως ου ελθων εση
 επανω του σπηλαιου, ου ην το παιδιον μετα Μαρίας της μητε-
 ρως αυτου. Και εξεβαλον απο των θησαυρων αυτων, και προσ-
 ηνεγκαν αυτω) και ιδου ευθως ον ειδον ασερα εν τη ανατολη,
 προσηγεν αυτους, εως ηλθον εν τῷ σπηλαιῳ, ου ην το παιδιον,
 και εση εκει. Και ιδοντες το παιδιον μετα Μαρίας της μη-
 τερως

τερος αυτου. Και εξεβαλον απο των θησαυρων αυτων, και προσηνεγκαν αυτω χρυσον και λιβανον, και σμυρναν. Και χρηματισθεντες κατ' οναρ, υπο του αγγελου, μη ανακαμψαι προς Ηρωδη εις την Ιουδαιαν, δι' αλλης οδου ανεχωρησαν εις την χωραν αυτων.

XXII. Γινους δε Ηρωδης, οτι ενεπαιχθη υπο των μαγων, και οργισθεις επεμφε Φονευτας, κελευων αυτοις ανελειν παντα τα βρεφη απο
διε-

τερος αυτου, εξεβαλον απο της πηρας αυτων δαμα. *Vat. 455.* και ιδον ον ειδον αστερα εν τη ανατολη, προηγεν αυτους, εως ελθων εση εν τω σπηλαιω επι τη κεφαλη του παιδιου. Ιδοντες δε οι μαγοι την Μαριαμ και το παιδιον, θεντες τα γονατα, προσεκυνησαν αυτω, και εξεβαλον απο της πηρας αυτων *Vat. 654.* Et ecce stella quam viderant in oriente conducebat, quousque intravit in speluncam et stetit super caput speluncæ. Et viderunt magi puerum cum matre ejus, et adoraverunt eum, extrahentesque dona de fuis marsupiiis *Versio Postelli.* και σμυρναν) *Addit* προσεκυνησαν αυτω *Vat. 455.* κατ' οναρ, Ἰ. τ. α. μ. α. π. Η. εις την Ιουδαιαν) υπο αγγελου, μη επανελθειν εν τη Ιουδαιη, *Vat. 654.* κατ' οναρ) *Deest in* *Versione Postelli.* εις την Ιουδαιαν) *Omittit* *Versio Postelli.*

XXII. Γινους δε) τοτε ιδων *Vat. 455.* και οργισθεις επεμφε Φονευτας, κελευων αυτοις ανελειν παντα τα βρεφη) εθνωθη λιαν, και πεμφας ανελειν παντας τους παιδας τους εν βηθλεεμ *Vat. 455.* τα βρεφη) *Addit* qui erant in Bethlehem *Versio Postelli.*

Διετους και κατωτερα. Ακουσας δε Μαρια, οτι τα
 βρεφη αναιρουνται, φοβηθεισα ελαβε το παιδιον,
 και εσπαργανωσεν αυτο και εθηκεν αυτο εν φατιη
 βωων, δι' οτι ουκ ην αυτοις τοπος εν τω κατα-
 λυματι. Η δε Ελισαβητ ακουσασα, οτι ο υιος
 αυτης μελλει ζητεισθαι, λαβουσα αυτον ανεβη
 εις την ορεινην, και περιεβλεπετο τοπον, εν ω
 αποκρυψει αυτον· και ουκ ην τοπος αποκρυφος.
 Και σεραζουσα λεγει· ορος του Θεου δεξει μη-
 τερα

και κατωτερα) *Addit* κατα τον χρονον του φαινομενου αερος
 εν ηκριβωσε παρα των μαγων *Vat.* 654. ακουσας δε Μαρια,
 οτι τα βρεφη αναιρουνται, φοβηθεισα ελαβε το παιδιον, και
 εσπαργανωσεν αυτο) ακουσασα δε Μαρια, και φοβηθεισα εσπαρ-
 γανωσεν το παιδιον *Vat.* 455. εθηκεν) εκρυφεν *Vat.* 455.
 βωων) *Deest in Vat.* 455. δι' οτι ουκ ην αυτοις τοπος εν
 τω καταλυματι) *Omittunt Vat.* 455. 654. *Versio Postelli.*
Post φατιη in Vat. 455 *Inseruntur sequentia:* και ιδου αγγε-
 λος κυριου κατ' οναρ εφανη τω Ιωσηφ λεγων· ανασας παραλαβε
 το παιδιον και την μητερα αυτου, και φευγε εις αιγυπτον,
 μελλει γαρ Ηρωδης ζητειν το βρεφος του απολεσαι αυτο. Εγερ-
 θεις δε ο Ιωσηφ απο του υπνου παρελαβεν το παιδιον και την
 μητερα αυτου, και απηλθεν εις αιγυπτον. επως πληρωθη το
 εφο του προφητου ρηθεν· εξ αιγυπτου εκαλεσα τον υιον μου.
In Vat. 654 *haec inveniuntur:* και ιδου αγγελος κυριου κατ'
 οναρ εφανη τω Ιωσηφ, λεγων· ανασας παραλαβε το παιδιον
 και την μητερα αυτου, και υπαγε εις αιγυπτον, εως αν ελθη
 σρος σε *sc.* χρηματισμος, *quod a librario negligente est omis-*
sum. ο υιος αυτης) *Joannes Versio Postelli.* τοπον, εν ω
 αποκρυψει αυτον) που αυτον κατακρυψει *Vat.* 455. σερα-
 ζουσα) *Addit Elisabeth Versio Postelli.*

τερα μετα τεκνου· ου γαρ ηδυνατο η Ελισαβετ
προσαναβηναι. Και παραχρημα εδixασθη το
ορος εκεινο, και ην διαφαινων αυτοις αγγελος
κυριου, και διαφυλαττων αυτους.

XXIII. Ὁ δε Ἡρωδης ζητησας τον Ιωαννην,
απεσειλεν ὑπηρετας προς Ζαχαριαν οντα εν τῷ
θυσιαστηριῳ, και ειπεν αυτῷ· που απεκρυφας
τον υιον σου; Ὁ δε ειπεν αυτοις· εγω λειτουργ-
γος ὑπαρχω του θεου, και προσεδρευω τῷ θυ-
σιαστηριῳ, και ποθεν γινωσκω, που εσιw ὁ υιος
μου; Πορευθεντες δε ὑπηρεταιι ανηγγειλαν τῷ
Ἡρωδῃ παντα. Οργισθεις δε ὁ Ἡρωδης ειπε·
μη ὁ υιος αυτου μελλει βασιλευειν εν τῷ Ισ-
ραηλ;

ου γαρ ηδυνατο η Ελισαβετ προσαναβηναι) Omittit Vat. 455.
παραχρημα) Omittit Vat. 455. το ορος εκεινο) Addit και
εδεξατο αυτους Vat. 455. Et illam recepit Versio Postelli.
και ην διαφαινων αυτοις αγγελος κυριου, και διαφυλαττων αυ-
τους) αγγελος δε κυριου ην μετ' αυτους, φυλαττων αυτους
Vat. 455. και ην διαφαινων αυτη φως, αγγελος γαρ κυριου
ην μετ' αυτων ὁ διαφυλαττων αυτους Vat. 654. Versio Postelli.

XXIII. Ζαχαριαν) Addit patrem ejus Versio Postelli.
τῷ θυσιαστηριῳ secundo loco) τῷ ναῳ Vat. 654. templo do-
mini Versio Postelli. και ποθεν γινωσκω) non novi Versio
Postelli. πορευθεντες δε ὑπηρεταιι ανηγγειλαν τῷ Ἡρωδῃ παν-
τα) και απηλθον οἱ ὑπηρεταιι και απηγγειλαν αυτῷ παντα τα
σηματα ταυτα Vat. 455. παντα) Omittit Versio Postelli.
οργισθεις δε ὁ Ἡρωδης) και επι πλειον οργισθεις ὁ Ἡρωδης Vat.
455. Et iratus Versio Postelli. μη ὁ υιος) ταχα ὁ υιος
Vat. 455. Deest μη in Versione Postelli.

ραηλ; Και πεμφας τους υπηρετας αυτου προς
 Ζαχαριαν ειπε· ειπε ημιν το αληδες, που εσιν
 ο υιος σου; οιδας γαρ, οτι το αιμα σου υπο την
 χειρα μου εσιν. Οι δε υπηρεται απελθοντες
 απηγγειλαν αυτω ταυτα παντα. Και ειπεν
 αυτοις ο Ζαχαριαν· μαρτυς εμι του Θεου, και
 εαν χητε μου το αιμα, το πνευμα μου ο Θεος
 ληφεται. Πλην οτι αιμα εκχειτε αδων. Πα-
 ρα τα προθυρα του ναου και του θυσιαστηριου,
 και περι το διαφραγμα εφονευθη Ζαχαριαν. Οι
 δε υιοι Ισραηλ ουκ εγνωσαν ποτε εφονευθη.

XXIV.

και πεμφας) και επεμφεν *Vat. 455.* και απεσειλε εκ δευτε-
 ρου *Vat. 654. Versio Postelli.* προς Ζαχαριαν ειπε) προς
 Ζαχαριαν λεγων *Vat. 455. Versio Postelli.* ειπε ημιν το
 αληδες) ειπε μοι τα αληδη *Vat. 455. Dic verum Versio*
Postelli. οι δε υπηρεται απελθοντες απηγγειλαν αυτω ταυτα
 παντα. Και ειπεν αυτοις ο Ζαχαριαν) και απελθωσαν οι υπη-
 ρεται και απηγγειλαν αυτω. Και ειπεν *Vat. 455. Et ivere*
ministri et denunciarunt talia ipsi Zacharie. Dixit autem
Versio Postelli. μαρτυς εμι του Θεου) μαρτυς εμι του Θεου
 του ζωντος *Vat. 455. Testis est Deus, quod nescio, ubi*
 est filius meus *Versio Postelli.* και εαν χητε μου το αιμα,
 το πνευμα μου ο Θεος ληφεται. Πλην οτι αιμα εκχειτε αδων)
 εκχεου μου το αιμα, το δε πνευμα μου ο δεσποτης δεχεται, οτι
 αδων αιμα εκχεεις *Vat. 455. Tu si vis funde sanguinem*
meum; spiritum enim Deus recipiet, quia sanguinem in-
nocentem fundis Versio Postelli. και του θυσιαστηριου) Ο-
 mittit *Versio Postelli.* οι δε υιοι Ισραηλ ουκ εγνωσαν ποτε
 εφονευθη) *Desunt in Versione Postelli.* ποτε) πως *Vat. 455-*

XXIV. Αλλα τη ὥρα του ασπασμου ηλιθον οι ιερεις, και ουκ απηνητησεν αυτοις Ζαχαριας κατα το εθος, ως ευλογει αυτους. Και ισαντο οι ιερεις προσδοκουντες τον Ζαχαριαν, του ασπασασθαι αυτους. Χρονιζοντος δε αυτου τολμησας εις εξ αυτων εισηλθεν εις το αγιασμα του θυσιαστηριου, και ειδε το αιμα κειμενον και πεπηγος. Και ιδου φωνη λεγουσα· Ζαχαριας πεφονευται, και ουκ εξηλειφθησεται το αιμα αυτου, εως ου ελθη ο εκδικων. Ο δε ακουσας του λογου εφοβηθη, και εξελθων ανηγγειλε τοις ιερευσι, α ειδε και ηκουσε.

Και

XXIV. (Ως ευλογει αυτους) η ευλογια του Ζαχαριου *Vat.* 455. *versio Postelli.* (ισαντο) εσησαν *Vat.* 455. προσδοκουντες τον Ζαχαριαν, του ασπασασθαι αυτους) προσδοκουντες τον Ζαχαριαν του ασπασασθαι αυτον *Vat.* 455. προσδοκουντες ασπασαι αυτον εν τη ευχη *Vat.* 654. *salutare illum et benedicere altissimo versio Postelli.* χρονιζοντος δε αυτου) *Ad-dit* εφοβηθησαν παντες *Vat.* 654. *timebant intrare versio Postelli.* εις το αγιασμα usque ad και εξελθων) *Desunt in versione Postelli.* του θυσιαστηριου) *Omittunt Vat.* 455. 654. και ειδε το αιμα κειμενον και πεπηγος) και ειδεν παρα το θυσιαστηριον κυριου το αιμα κειμενον και πεπηγος *Vat.* 455. και ειδε παρα το θυσιαστηριον του κυριου το αυτο αιμα πεπηγος *Vat.* 654. και ιδου φωνη λεγουσα) και φωνην λεγουσαν *Vat.* 455. 654. ο εκδικων) ο εκδικος αυτου *Vat.* 455. 654. ο δε ακουσας του λογου) και ακουσας τους λογους τουτους *Vat.* 455. και ακουσας τον λογον τουτον *Vat.* 654. και εξελθων) και εξηλθε και *Vat.* 455. α ειδε και ηκουσε

Και εισελθον και ειδον το γεγονός. Τα τε φατνωματα του ναου ωλολυξαν, αυτα δε περιεσχισαντο απο ανωθεν εως κατα. Και το σωμα αυτου ουκ ευρον, αλλα το αιμα αυτου μονον, και γενομενον ωσει λιθος. Και απελθοντες απηγγειλαν τω λαω, οτι Ζαχαριας πεφορευται. Και ηκουσαν πασαι αι φυλαι του Ισραηλ και επενθησαν αυτον, και εκοψαν αυτον τρεις ημερας. Και εβουλευσαντο οι ιερεις, τινα ανασησουσιν εις τον τοπον αυτου. Και εβαλε

Συμεων

ηκουσε) quia Zacharias est occisus. Et audientes audentesque *Versio Postelli.* ηκουσε) *Addit ηγεωξε δε τας πυλας του ναου του κυριου Vat. 654. τα τε) και τα Vat. 455. αυτα δε περιεσχισαντο) αυται δε περιεσχισαν Vat. 455. και το σωμα αυτου ουκ ευρον) και το πτωμα αυτου ουκ ευρεθη Vat. 455. αλλα το αιμα αυτου μονον, και γενομενον ωσει λιθος. Και απελθοντες απηγγειλαν τω λαω) αλλ' ευρον το αιμα αυτου λιθον γεγενομενον* και φοβηθεντες εξηλθον και απηγγειλαν Vat. 455. sed sanguis ejus in templi vestibulis factus erat instar lapidis. Et tremefacti exierunt et annunciavere populo *Versio Postelli.* γενομενον ωσει λιθος) λιθον γενομενον Vat. 654. πασαι) *Deest in Versione Postelli.* και επενθησαν αυτον, και εκοψαν αυτον τρεις ημερας) και εκοψαγτο αυτον και επενθησαν αυτον τρεις ημερας Vat. 455. και επενθησαν αυτον τρεις ημερας και τρεις νυκτας Vat. 654. Et luxerunt ipsum et planxerunt tres dies et tres noctes *Versio Postelli.* και τρια νυχθημερα επ' αυτω θρηνον ποιησαν *Eustathius Antiochenus, teste Fabricio.* και εβουλευσαντο) *Post tres autem dies concilium fecere *Versio Postelli.* εβαλε**

Συ-

Συμεων και οι ιερεις κληρους αυτων, ανεβη ο κληρος επι Συμεων· ουτος γαρ ην χρηματισθεις υπο του αγιου πνευματος, μη ιδειν θανατον, εως αν ιδη τον Χριστον κυριου εν σαρκι εληλυθота.

XXV. Εγω δε Ιακωβος εγραψα την ιστοριαν ταυτην εν Ιεροσολυμοις. Γενομενου δε Θουρβου συνεσειλα εγω εμαυτον εν τοπω ερημω εως ου ετελευ-

Συμεων και οι ιερεις κληρους αυτων) *Omittit Versio Postelli,* ανεβη) επεσπεν *Vat. 455.* ουτος γαρ ην χρηματισθεις) του τω γαρ ην χρηματισμενος *Vat. 455.* κυριου) *Deest in Vat. 455. et in Versione Postelli.* εληλυθота) *Omittunt Vat. 455. 654. Versio Postelli.*

XXV. Γενομενου δε Θουρβου usque ad finem Capituli) Θουρβου γενομενου εως ου ετελευτησεν ηρωδης, συνεσειλα γαρ εμαυτον εν τω ερημω εως κατεπαυσεν ο Θουρβος. Δοξαζων τον δεσποτην Θεον τον δοντα μοι σοφιαν, τον γραψαι την ιστοριαν ταυτην. Η χαρις του πατρος και υιου και πνευματος αγιου μετα παντων υμων. Αμην. *Vat. 455.* Θουρβου γενομενου οτε ετελευσεν ο ηρωδης μικρω θανατω συνεσειλα εμαυτον εν τω ερημω εως κατεπαυθη ο Θουρβος εν Ιερουσαλημ. Δοξατω δε τον δεσποτην Χριστον τον δοντα μοι την συνηει και την σοφιαν του γνωρισαι και γραψαι την ιστοριαν ταυτην. Και εσται η χαρις μετα των φοβουμενων τον κυριον ημων Ιησουν Χριστον· αυτω η δοξα εις τους αιωνας των αιωνων, Αμην. *Vat. 654.* Tumultu facto in Jerusalem, quem quidem suscitavit Herodes, subduxit me ipsum in desertum, quousque sedatus est tumultus in Jerusalem. Glorifico autem Deum, qui dedit mihi hoc

Q

munus,

ετελευτησεν Ἡρωδῆς. Καὶ κατεπαυθη ὁ θορυβὸς ἐν Ἱεροσολυμοῖς. Το τε λοιπὸν ἡμῖν δοξάζων
τον Θεον, τον δοντα μοι τοιαυτην σοφίαν, του
γραψαι ἡμῖν τοῖς πνευματικοῖς, καὶ αγαπῶσι
τον Θεον· ᾧ ἡ δόξα καὶ το κρατος εἰς τοὺς αἰῶ-
νας των αἰωνων. Ἀμην.

munus, ut scriberem historiam hanc. Sit autem gratia
cum his qui timent dominum nostrum Jesum Christum,
cui gloria et fortitudo cum aeterno patre et bono vivifico-
que spiritu sancto, nunc et semper et in secula seculorum,
Amen. *Versio Postelli.*

A P O C A L Y P S I S

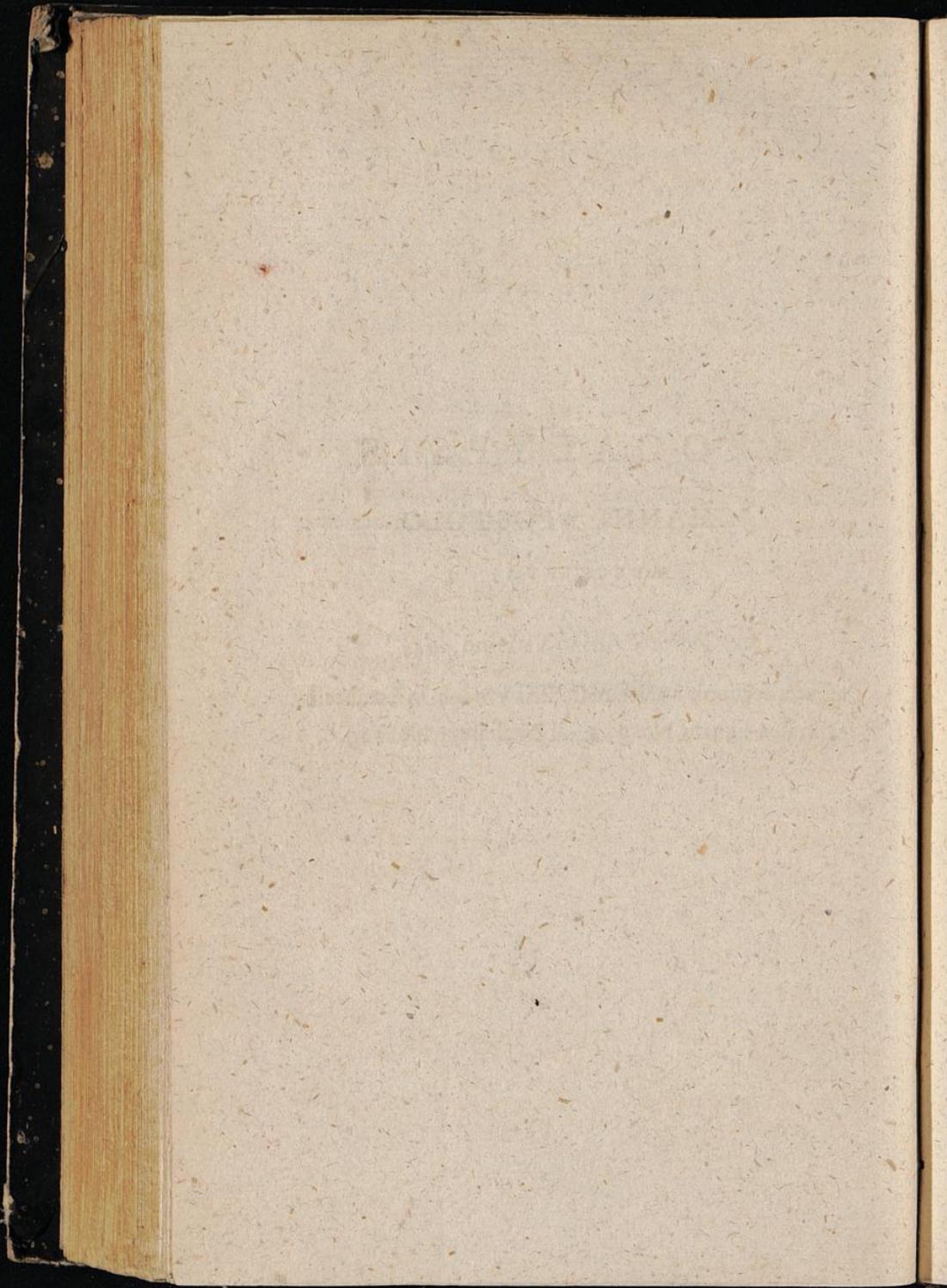
JOHANNI APOSTOLO

ADSCRIPTA;

ex Codice Palatino-Vaticano 364,

adjecta lectionis varietate Codicis Vindob. in Lambecii
indice signato No. 5, apud Nesselium No. 119.

Q 2

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

του ἁγίου ἀποστόλου και εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου
του τοῦ Θεολογοῦ. α)

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ παραγενομένος ἐγὼ Ἰωάννης β) ὁ Θεολο-
γος, ἐπὶ τὸ ὄρος γ) τῷ Ταβωριῷ, εὗρα καὶ τὴν
αἰχρατὸν αὐτοῦ θεοτητα ὑπέδειξεν ἡμῖν. Ἐλ-
θόντος δὲ μου ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, καὶ ἀτεισας
τοῖς ὀφθαλμοῖς εἰς τὸν οὐρανὸν, ἤξαμην πρὸς
κύριον λέγων· κυριε ὁ Θεὸς μου, ὁ καταξίωσας
με δούλον σου γενεσθαι, εἰσακουσον τῆς φωνῆς
μου· δ) ὅταν μελλῆς ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ
οὐρανὸς τι μελλῆ γενεσθαι, καὶ ἡ γῆ καὶ θα-
λάσσα τι μελλοῦν γενεσθαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκει-
νῷ; ἀποκάλυψον μοι πάντα, ἴαρω γὰρ ὑπά-
κουης μου ὡς δούλος σου. Καὶ ποιῆσας ἡμέρας
ἑπτὰ προσευχομένος, ἰδοὺ νεφέλη φωτὸς ἤρπα-

σε

α) Addit καὶ περὶ τοῦ ἀντιχριστοῦ Mss. Vind.

β) Deest ὁ Θεολόγος in Vind.

γ) In Vind. existat: τὸ Ταβωρ.

δ) In Vind. hic adduntur verba: καὶ διδάξον περὶ τῆς ἐλευ-
σεως σου.

σε με ε) προ προσώπου του ουρανου. Και ηκούσα
 σα Φωνης λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε
 και γνωθι. Και αναβλεψας ειδον ανεωγμε-
 νον τον ουρανον, και εξηρχετο απ' αυτου ως οσ-
 μη αροματων ευοδιας πληρης f), παρα του η-
 λιου φωτειοτερα. Και παλιν ηκουσα Φωνης
 λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε και θεω-
 ρησον. Και αναβλεψας ειδον βιβλιον κειμε-
 νον ως ενομιζον g) επτα ορων το παχος αυτου,
 το δε μηκος αυτου ου δυναται νους ανθρωπου
 h) καταλαβειν, εχοντα επτα σφραγιδαις. Και
 ειπον· αποκαλυψον μοι κυριε το βιβλιον του-
 το i), και παντα εν αυτω γεγραμμενα, τα εν
 τω ουρανω, και τα εν τη γη, και τα εν τω
 αβυσσω, και πασα φυσικαι ανθρωπου κριμα και
 δικαιωσινη. Και ειπον· κυριε ποτε μελλουσιν
 ταυτα αποκαλυφθηναι, και τι διαφερουσιν οι
 καιροι εκεινοι; Και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι·
 ακουσον δικαιε Ιωαννε, μελλη αυτω καιρω εκει-
 νω γενεσθαι πλεσμονη σιτου και οινου οια ου
 γεγονεν ουδε γενησεται πωποτε, εως ου ελθου-
 σιν

ε) Addit Vind. απο του ορους, και εσησεν με.

φ) Addit Vind. και ειδον φωτοχυσιαν πολυν σφοδρα.

g) Addit Vind. ισον.

h) καταβαλειν legitur in Vind.

ι) Addit Vind. και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· τουτο το βι-
 βλιον ο εωρακας.

σιν οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι. Τότε ὁ σαχὺς τοῦ σίτου
 κ) ἐκχέει ἐπὶ Φοινίκας, καὶ ὁ εἰς σαχὺς τοῦ κλη-
 μάτος ἐκχέει ἡμῖν ἄμνον οἴνου, καὶ εἰς τὸ ἐπ-
 ἐρχομένον ἔτος οὐ μὴ εὐρέθῃ ἐπὶ προσώπου πα-
 σης τῆς γῆς οὔτε Φοινικὰ σίτου οὔτε ἄμνον οἴ-
 νου. Καὶ εἶπον· κυρίε ἀπο τότε τί μέλλεις
 ποιεῖν; Καὶ ἤκουσα Φωνὴν λεγούσαν μοι· ἀ-
 κούσον δικαίε Ἰωάννε, τότε φανήσεται ὁ ἀριτίης
 καὶ ἐξορισμένος ἐν τῷ σκοτει, ὁ λεγόμενος ἀντι-
 χριστός. Καὶ πάλιν εἶπον, κυρίε ἀποκαλύψου
 μοι ποταπὸς ἐστὶν ι); Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λε-
 γούσης μοι, ἀκούσον δικαίε Ἰωάννε, ἐσὼ τὸ εἶδος
 τοῦ προσώπου αὐτοῦ ζώφωδες, καὶ αἱ τρίχες τῆς
 κεφαλῆς αὐτοῦ ὡς φῶλλος, οἱ ὠσφρίες αὐτοῦ
 ὡς ἀγροῦ, ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ὡς ἀσηρ
 πρῶι ἀνατελλῶν, ὁ ἀριστερός ὡς λεωντός, οἱ ὀ-
 δόντες αὐτοῦ πιδάμων τριῶν μ), καὶ εἰς τὸ με-
 τοπον αὐτοῦ γραφὴν ἀντιχριστός. Ποίων ψευδο-
 φαντασίας ὑψώθησεται ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
 καταβήσεται ἕως αἴθου κατω. Καὶ τότε η) ποι-
 ῆσιν ἐχῶν τὸν οὐρανὸν χαλκοῦν, ἵνα μὴ ἴδωσιν
 δῶσει

κ) Loco ἐκχέει habet Vind. ἐκχύνει ἡμῖν Φοινικὸν σίτου.

ι) Addit Vind. ὁ ἀντιχριστός.

μ) In Vind. deest τριῶν, et adduntur sequentia: οἱ δακτυ-
 λοι αὐτοῦ ὡς δρεπανα, τὸ ἐχῶν τῶν ποδῶν αὐτοῦ σπιδε-
 μάς τρεῖς.

η) Loco ποιῆσιν ἐχῶν habet Vind. ποίων.

ο) δώσει ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κρυψώ τὰ νεφέλας εἰς τὰ ἐσχατὰ τῆς γῆς, ἵνα μὴ ὄρῃσιν ἐπαΐξουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κατασχω τοὺς κέρασι τῶν ἀνεμῶν, ἵνα μὴ ἀνεμὸς ἐκκληψῆται ἀπὸ προσώπου πάσης τῆς γῆς. Καὶ εἶπον, κυριε πάσα ἐτὴ γίνονται ταῦτα; Καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· ἀκούσον δικαίε Ἰωάννε ρ) τρία ἐτὴ εἰσὶν οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι, ς) καὶ ποιήσῃς ἐχὼν τὰ τρία ἐτὴ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ τοὺς τρεῖς μῆνας ὡς τρεῖς ἑβδομάδας ὡς τρεῖς ἡμέρας, καὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας ὡς τρεῖς ὥρας, καὶ τὰς τρεῖς ὥρας ὡς τρεῖς ἰσθμιαί, καθὼς εἶπεν ὁ προφήτης Δαυὶδ· ς) τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατεραξείσιν ἐσμικρονάσας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ, κατεχεάσας αὐτῷ ἰσχυρῶν. Καὶ τότε ἀποσελώσῃ τὸν Ἡλίαν πρὸς ἐλεγχὸν αὐτοῦ καὶ ἀποδείξωσιν αὐτὸν ψευδῆ καὶ πλανῶν. Καὶ τότε ἀνελεῖ αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καθὼς εἶπεν ὁ προφήτης Δαυὶδ· τότε ανοίξουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστηρίον σου μωσχοὺς. Καὶ εἶπον, κυριε ἀπὸ τότε τί μελλήσῃ

ο) Pro δώσει in Vind. exstat δώσω.

ρ) Loca τρία ἐτὴ in Vind. legitur τρεῖς.

ς) Verba: καὶ ποιήσῃς ἐχὼν τὰ τρία ἐτὴ ὡς μῆνας τρεῖς, in Vaticano omiffa, hic inferuntur ex Vindobonensi codice.

ς) Verba: τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατεραξείσιν non adfunt in Vaticano, sed habet Vindob.

μελλη γενεσθαι; Και ηκουσα Φωνης λεγου-
 σης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε, τοτε τελευτηση
 πασα Φυσις ανθρωπων επι πασαν την γην. Και
 παλιw ειπον· κυριε και απο τοτε τι μελλη γε-
 νεσθαι; Και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· α-
 κουσον δικαιε Ιωαννε, τοτε αποσελω τους αγ-
 γελους μου, και αρουσι τα κερατα του κριου
 s) τα υπο νεφελων, και εξελθωσιν εξω του
 ουρανου, και σαλπισουσιν Μιχαηλ και Γαβριηλ
 μετα των κερατων εκεινων, καθως προειπεν
 ο προφητης Δαυιδ· εν Φωνη σαλπιγγος κερατι-
 νης, και ακουσθησεται η Φωνη της σαλπιγγος
 εκεινης απο περατων εως περατων της οικου-
 μενης, και ουρανου, και γης, και θαλασσης·
 και εκ της Φωνης της σαλπιγγος εκεινης εγερ-
 θησονται παντες οι νεκροι της γης, καθως ει-
 πεν ο προφητης Δαυιδ· και επι Φωνην των τρου-
 θιων πασα Φυσις ανθρωπων απο περατων εως
 περατων της οικουμενης. Και παλιw ειπον εγω
 Ιωαννης· κυριε οι αποθανουντες απο του Αδαμ
 μεχρι την σημερον, και οι κατοικουντες εν τω
 t) αδη απο των αιωνων εκεινοι, και οι μελλον-
 τες αποθνησκεν εσχατως, ποταποι αναστησον-
 ται; και οτι αρθεν και θηλυ τελευτωσιν, και
 αλλοι

s) Pro τα υπο νεφελων legitur in Vind. τα κειμενα επι της
 νεφελης.

t) Loco αδη in Vind. exstat αδαμ.

ἄλλοι γερεοί, καὶ ἄλλοι βρεφοί, ἐν τῇ ἀνάστασει ποταποὶ ἀναστήσονται; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγουσῆς μοι· ἀκούσον δικαίε Ἰωάννε, ὡσπερ ἡ μελισσα οὐ διαφέρει μίαν τῆς ἄλλης, ἀλλ' εἰσι μίας ἰδέας καὶ μίας ἡλικίας, οὕτως ἡ) οὐκ εἰσιν ἐκεῖ ξαντῶτης ἢ πυροτος, ἢ μελας ἢ αἰθιοψ ἢ διαφορα ἡ) προσώπα, ἀλλ' ἅπαντες μίας ἰδέας καὶ μίας ἡλικίας· οὕτως εἰσιν καὶ ἐν τῇ ἀνάστασει. Ἀναστήσονται καὶ ζήσονται, καὶ ἐν τῇ ἀνάστασει οὐτε γαμουσῖν οὐτε γαμιζονται, ἀλλ' εἰσιν ὡς ἀγγελοὶ Θεοῦ. Καὶ πάλιν εἶπον· κυρίε εἰσιν γνωρισαὶ ἀλλήλους, ἀδελφός ἀδελφόν, κ) φίλος φίλον, πατήρ τὸ ἴδιον τέκνον; ἢ εἰσιν ἐνθυμησίς των ὡδε, γ) ἢ οἰκων, ἢ αγρων, ἢ χορων, ἢ ἀμπελων; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγουσῆς μοι· ἀκούσον δικαίε Ἰωάννε, καθὼς ὁ προφήτης Δαυὶδ εἶπεν· ἐμνησθήν ὅτι χουν εσμεν, ἀνθρώπος ὡσει χορτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ὡσει ἀνθός του αγρου οὕτως ἐξανθήσει, ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ,
καὶ

η) Post οὕτως adjecti οὐκ ex conjectura, cum textus ratio hoc additamentum expresse desideret.

η) Loco προσώπα in Vind. exstat προσώπου.

κ) φίλος φίλον ex Vindob. hic inserta.

γ) In Vat. loco ἢ οἰκων reperitur ἐκεῖ, quod cum nullam præbeat sensum, prætuli lectionem codicis Vind. ἢ οἰκων (in codice legitur ἢ ἡκων, sed male, ob permutationem vocalium ex itacismo ortam).

και ουκ ὑπαρξει, και ουκ επιγνωσεται ἐτι τῶν τοπων αὐτου. Και παλιν ὁ αὐτος ειπεν· ἐξελευσεται το πνευμα αὐτου, εν εκεινη τη ἡμερα απολουνται παντες οἱ διαλογισμοι αὐτου. Και παλιν ειπον· κυριε, απο τοτε τι μελλεις ποιειν; Και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε, τοτε αποσελω τους αγγελους μου επι προσωπον πασης της γης, ζ) και αρουσιν απο της γης και παν ενδοξον, και παν τιμιον, και τας σεπτας, και ἁγίας εικονας, και τα ἱερα των εκκλησιων; και τους τιμιους ψαυρους, και τα ἱερα παντα βιβλια δια νεφηλων αρθησονται εν τῷ αἰρει, και τοτε κελευσω ελθειν το μεγα και φοβερον και σεβασμιον σκηπτρον εν ᾧ τας χειρας μου εφηπλωσα εν αὐτῷ, και προσκυνησουσιν αὐτῷ παντα τα ταγματα των αγγελων μου. Και τοτε αρθησεται πασα Φυσις ανθρωπων επι νεφελων, καθως προειπεν ὁ αποστολος παυλος· αμα συν αυτοις απαγησομεθα εν νεφελαις, εις απαντησιν του κυριου εις αἶρα. Και τοτε ἐξηλθη παν πνευμα πονερον, τα εν τη γη, τα εν τη αβυσσῳ, ὅσα εισιν επι προσωπον πασης της γης, και απο ανατολων ἡλιου μεχρι δυσμων, και προσκολληθησεται προς τον ὑπερητην

ζ) Verba: και αρουσιν απο της γης, in Vat. omissa, inferui ex Vindob.

την αὐτου α) τῷ ἀντιχριστῷ, καὶ ἀρθῆσονται ὑπο τῶν νεφελῶν. Καὶ πάλιν εἶπον· κυριε, καὶ ἀπο τοτε τι μελλεις ποιειν; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγουσῆς μοι· ἀκουσον δικαιε Ἰωαννε, τοτε ἀποσελω τοὺς ἀγγέλους μου ἐπὶ προσώπον πασης τῆς γῆς, καὶ β) καυσουσιν τὴν γῆν ἐξήκοντα ἑκατοσάις πηχας, καὶ γ) καυσονται ὄρητα μεγάλα καὶ αἱ πέτραι πασαι χονευθῆσονται καὶ γενησεται ὡσεὶ χονιορτος, καὶ καυθῆσεται πᾶν κτήνος καὶ πᾶν ἔρπετον ἔρποντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶν συρομενον ἐπὶ προσώπου πασης τῆς γῆς, καὶ πᾶν πέτεινον πέτομενον ἐπὶ τοῦ αἴερα, καὶ οὐκ εἶσαι ἐπὶ τῇ γῇ ζῶον πέτομενον, μικρον τι ἢ μεγα, καὶ εἶσαι ἢ γῆ ἀκατασκευατος. Καὶ πάλιν εἶπον· κυριε, καὶ ἀπο τοτε τι μελλεις ποιειν; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγουσῆς μοι· ἀκουσον δικαιε Ἰωαννε, τοτε ἀποβουλωσάτα τεσσαρα μέρη τῆς ἀβυσσου, καὶ ἐξελθῶσιν τεσσαροι ἀνεμοι μεγάλοι καὶ ἐκλειψῶσιν ἅπαν το προσώπον τῆς γῆς, καὶ λευκανθῆσεται πᾶσα ἡ γῆ ὡσπερ χιων, καὶ γενησεται ὡσπερ χαρτιον, με εχουσα δ) σπηλαιον, ἢ ὄρος, ἢ βουνα, ἢ πε-

α) Pro τῷ ἀντιχριστῷ in Vind. legitur; τὸν λεγομενον ἀντιχριστον.

β) Loco καυσουσιν Vindob. habet καυσῶσιν.

γ) In Vind. legitur; κατακαθῶσονται.

δ) In Vind. pro σπηλαιον legitur σπιλον, quæ lectio quoque sensum præbet contextui aptum.

ἡ πέτρα, ἀλλ' εἶσαι τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἀπὸ ἀνατολῶν μέχρι δυσμῶν ὡσπερ ε) χιῶν, καὶ πυροθῆσονται οἱ νεφροὶ τῆς γῆς. Καὶ βοήσει ἡ γῆ πρὸς με λεγούσα· παρθενοσ εἰμι κυριε, καὶ οὐκ ἐστὶν ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία· καθὼς προείπεν ὁ προφήτης Δαυὶδ· ῥάντιεις με ὑσσωπῶ, καὶ καθαρισθῆσομαι. f) Καὶ πάλιν εἶπεν· πᾶσα Φαρυγὴ πληρωθήσεται, καὶ παν ὄρος, καὶ βουνὸς ταπεινώθησεται, καὶ εἶσαι τὰ σχολία εἰς εὐθείαν, καὶ g) τὰ τραχεῖα εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ οἴονται τὸ σωτηριὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ πάλιν εἶπον· κυριε, καὶ ἀπο τότε τί μελλεῖς ποιεῖν; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγούσης μοι· ἀκουσον δικαίε Ἰωάννε, τότε ἀποσελῶ ἀγγελὸν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ κρᾶζει Φωνῆ μεγάλη λεγών· ἀκουσον γῆ καὶ ἰσχύου, λέγει κυριὸς πρὸς σε, ἐγὼ κατερχομαι. Καὶ ἀκουσθήσεται ἡ Φωνὴ τοῦ ἀγγελοῦ ἐκεῖνου ἀπο περατῶν ἕως περατῶν τῆς γῆς, καὶ ἕως ἐσχατοῦ τῆς ἀβυσσοῦ· καὶ τότε σαλευθήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, καὶ σαλευθήσονται τὰ πετάλα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ γενήσεται φόβος καὶ ἐκκῆσις ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀγγέλους, καὶ τότε σχισθήσονται

αὐτῶν

ε) In Vind. hic adduntur: ἡ τραπεζᾶ, καὶ λευκῆ ὡς.

f) Verba: καὶ πάλιν εἶπεν, πᾶσα Φαρυγὴ πληρωθήσεται in Vat. omissa, ex Vind. supplevi.

g) Pro τα τραχεῖα habet Vind. αἱ τραχεῖαι.

οὐ οὐρανοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν,
καὶ ἀνοίχθησονται οἱ θησαυροὶ τῶν οὐρανῶν.
Καὶ τότε νεγνωσὶν θυμιαμάτων καὶ ἀρωμάτων
πολλῶν, καὶ ἡ) εἰδῶσιν τὴν ἀγῶν ἱερουσαλήμ
ὡσπερ νυμφὴν κεκοσμεμένην, καὶ κατεγῶσιν παν-
τιμίον ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ τότε πορευθήσονται
ἐμπροσθεν μου χιλιάδες ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγ-
γέλων, βασιάζοντες τὸν θρόνον μου, κραζόντες
καὶ λεγόντες· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος σαβα-
ωθ, πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου.
Καὶ τότε ἐλευσομαι ἐγὼ μετὰ δυνάμεως καὶ
δόξης πολλῆς, καὶ πᾶς ὀφθαλμὸς ἐπὶ τῶν νε-
φελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσεται καὶ ὀψεται με,
καὶ τότε καμψέει παν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπι-
γείων καὶ καταχθονίων. Καὶ μετὰ το κατελ-
θεῖν με ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶσα φύσις ἀνθρώπων
καὶ παν πνεῦμα πονηρὸν ἰ) μετὰ τοῦ ἀντιχρί-
στου, καὶ σαθῆσονται ἐνώπιον μου πάντες κ) γυ-
μνοὶ καὶ τετραχελισμένοι. Καὶ πάλιν εἶπον·
κύριε, καὶ τί μελλεῖ γενέσθαι ὁ οὐρανὸς, καὶ
ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη, καὶ οἱ ἀστέρες; Καὶ
ἤκου-

h) Supplevi εἰδῶσιν in Vat. omissum: quid Vindob. hoc loco legerit adnotare neglexi.

i) Post πονηρὸν additur σαθῆ in Vindob.

k) In Vaticano reperitur: γυμνα καὶ τετραχελισμένα; sed prætuli lectionem Vindob. γυμνοὶ καὶ τετραχελισμένοι, ideoque textui inferendam esse iudicavi.

ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· τότε κελευσω ελ-
 θειν το αρνιον εμπροσθεν μου, και λεγει τοις
 αγγελοις μου· δοθησεται το βιβλιον τουτο, του
 ανοιξει αυτο. Και οτε ανοιξει την πρωτην σφρα-
 γιδαν, πεσουνται οι αερες απ' ακρου του ουρα-
 νου εως ακρου. Και οτε ανοιξει την δευτεραν
 σφραγιδαν, κατασαλλησεται το Φεγγος του η-
 λιου, και ουκ εσι Φως επι την γην, ουτε Θερμη
 ηλιου. Και οτε ανοιξει την τριτην σφραγιδαν,
 λιθησονται οι ουρανοι και εσαι ο αερ ακατα-
 σκευασος, καθως ειπεν ο προφητης Δαυιδ· και
 εργα των χειρων σου εισιν οι ουρανοι, αυτοι απο-
 λουνται, συ δε διαμενης, και παντες ως ιματιον
 παλαιωθησονται, και ως υπερβολαιον ελεγχης
 αυτους, και αλλαγησονται. Και οτε ανοιξει
 την τεταρτην σφραγιδαν, πεσειται η σεληνη απο
 του ουρανου. Και οτε ανοιξει την πεμπτην
 σφραγιδαν, σχισθησεται η γη και Φανησονται
 παντα τα κριτηρια της γης, επι προσωπον πα-
 σης της γης. Και οτε ανοιξει την εκτην σφρα-
 γιδαν, αποσκευασθησεται ο αδης. Και οτε ανοι-
 ξει την εβδομην σφραγιδαν, εκλειψει το θυμυρον
 της θαλασσης. Και παλιν ειπον εγω Ιωαννης·
 τινες μελλουσιν πρωτον ερωτασθαι και λαβειν
 κρισιν; Και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· τα
 πνευματα τα ακαθαρτα 1) του αντιχριστου, κε-
 λευω

1) Verba του αντιχριστου in Vat. omissa, supplentur ex Vind.

λενω πορευθῆναι εἰς τὸ σκοτὸς τὸ ἐξώτερον.
 m) Καὶ εἰς ποῖον τόπον κενταί; Καὶ ἤκουσα
 Φωνῆς λεγουσῆς μοι· ἀκουσον δικαίε Ἰωάννε· ὅσον
 δύναται ἀνθρώπος n) τριακονταετῆς κυλισαι
 λίθον, καὶ ὁ λίθος τρία ἐτη ο) φθασοὶ κατω.
 Καθως προείπεν ὁ προφήτης δαυὶδ· καὶ ἐσθε-
 ται σκοτὸς ἀποκρυφῆν αὐτοῦ. Καὶ πάλιν εἶπον·
 κυρίε, καὶ ἀπ' ἐκεινῶν ποῖα γλώσση μελλειν
 ἐρωτασθαι; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγουσῆς μοι·
 ἀκουσον δικαίε Ἰωάννε, ἐρωτιθῆσονται ἀπο τοῦ
 ἀδαμ αἱ γλώσσαι, καὶ ὁ ἑλληγικός, καὶ οἵτινες
 ἐπίστεισαν εἰς τὰ εἰδῶλα, καὶ οἵτινες ἐν ἔρεσει
 τὴν πίσιν ἐμίαναν, καὶ ἐμε οὐκ ὁμολογησαν τὸν
 πατέρα, καὶ τὸν υἱόν, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ
 οἱ μὴ πίστευσαντες τὴν ἅγιαν ἀνασασιν. Τότε
 ἀποπεμπῶ αὐτοὺς εἰς τὴν αἰδην, καθως λέγει ὁ
 προφήτης Δαυὶδ· ἀπογραφῆτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ
 εἰς τὴν αἰδην, πάντα τὰ ἔθνη, τὰ ἐπιλαθάνο-
 μενα τοῦ Θεοῦ. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς εἶπεν· ὡς
 πρόβατα ἐν αἰδῇ ἐθεντο, ὁ θάνατος αὐτοὺς ποι-
 μαίνει. Καὶ πάλιν εἶπον· κυρίε, καὶ ἀπ' ἐκει-
 νῶν τι μελλεῖς ποιεῖν; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγου-
 σῆς μοι· ἀκουσον δικαίε Ἰωάννε, τότε ἐρωτιθῆ-
 σεται

m) Hic nonnulla desunt in textu, sine dubio verba: καὶ
 πάλιν εἶπον.

n) In Vind. existat: τριακοντα ἐτων.

o) Loco φθασοὶ κατω, hæc habet Vindob. ου φθανῆ· τοσοῦ-
 των ἐσιν τὸ σκοτὸς τὸ ἐξώτερον.

σεται το γένος των ἑβραίων, οἷτινες ὡς κακούργον τῷ ξύλῳ με προσήλωσαν. Καὶ παλιν εἶπον· κυριε, καὶ οὗτοι ποίας κολάσεως εἰσιν, ρ) ὅτι ταῦτα σοὶ ἐποίησαν; Καὶ ἤκουσα Φωνῆς λεγούσης μοι· ἀκουσον δικαίε Ἰωάννε, οὗτοι ἀπελευσονται ἐν τῷ τάρταρῳ, καθὼς προεῖπεν ὁ προφήτης Δαυὶδ· ἐκεκραζάν, καὶ οὐκ ἦν ὁ σὸζων, πρὸς κύριον, καὶ οὐκ εἰσηκούσε αὐτῶν. Καὶ παλιν ὁ ἀποστόλος λέγει· ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, ἐν νόμῳ κριθῆσονται, οἱ δὲ ἀνομῶς ἡμαρτον, ἀνομῶς καὶ ἀπολούνται. Καὶ παλιν εἶπον· κυριε, ς) καὶ οἱ το βαπτισμα λαβόντες; Καὶ παλιν ἤκουσα Φωνῆς λεγούσης μοι· ἀκουσον δικαίε Ἰωάννε, τότε ἐρωτηθήσεται τὸ γένος τῶν χριστιανῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι μου πορευθήσονται ἀγγελοὶ, καὶ ἐσθρευσουσιν τοὺς δικαίους ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ σαθῆσονται οἱ δίκαιοι πάντες ἐκ δεξιῶν μου, καὶ λαμψούσιν ὡς ὁ ἥλιος, καθὼς ὠρατε τοὺς ἀστέρας, ὅτι ὅλη ς) ὑπ' ἐμοῦ ἐγενοντο, καὶ Φῶς οὐκ ἔχουν ὅλη ἰσα, ἀλλὰ ἄλλοι μὲν εἰσιν

Φαινω-

ρ) Verba ὅτι ταῦτα σοὶ ἐποίησαν ex Vindob. hic inferui, cum lectio codicis Vat. ὅτι αὐτοὺς ἐποίησας, contextui plane adverteretur.

ς) Pro καὶ οἱ το βαπτισμα λαβόντες, habet Vind. καὶ εὐβαπτισθέντες, καὶ ἀρνησάμενοι σε, τί;

ς) Loco ὑπ' ἐμοῦ in Vind. exstat εἰς μίαν.

Φαινωτατοι αλλοι δε ς) συγνωτατοι. Ούτως εσω και επι των δικαιων και επι των αμαρτωνων· οι μεν δικαιοι λαμπουσιν ως φωσηρ και ως ήλιος, οι δε αμαρτολοι εσονται ζοφωδης. Και παλιw ειπον· κυριε, και παντες τ) χριστιανοι εις μιαν κολασιw απερχονται; και βασιλεις και πατριαρχαι, πλουσιοι και πενητοι; Και ηκουσα φωνης λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε· καθως προειπεν ο προφητης Δαυιδ, η ύπομονη των πενητων ουκ απολεται εις τελος· περι δε βασιλειων και πατριαρχων, ως η) τετραποδα ελασθησονται, και κλαυσουσιν ως νηπιοι, και διαμερισθησονται οι αμαρτωλοι εν ταις κολασεσι ταυταις, οι μεν εν πυρινω ποταμω, οι δε εις τον σκοληκα τον ακημητον, οι δε εν τω επτασομω φρεαρ της κολασεως διαμεριζονται οι αμαρτωλοι. Και παλιw ειπον· κυριε, και οι δικαιοι που μελλουσιν αυλιζεσθαι; Και ηκουσα φωνης λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε, τοτε ανασκεπασθησεται η γη, ωςπερ παραδεισος, και κενωθησονται οι θησαυροι του ουρανου επι προσωπου πασης της γης, και εσαι η γη ωςπερ παραδεισος. Και εσονται οι δικαιοι επι προσωπου πασης της γης μετα των αγιων αγγελων,
καθως

ς) In Vind. legitur συγνοι.

τ) Vind. habet οι αμαρτωλοι loco χριστιανου.

η) Vind. hic legit τετραποδα.

καθως διδασκει ὁ προφητης Δαυιδ· δικαιοι δε κληρονομησουσι γην, και κατασκηνωσουσι επ' αυτην εις αιωνας. Και παλιν ειπον· κυριε, τινες εισιν πλεον τον αριθμον, των αγγελων ἢ των ανθρωπων; Και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε, ὅσον εσι το πληθος των αγγελων, τοσουτον εσι το πληθος των ανθρωπων. Και ειπον· κυριε, και απο τοτε τι μελλεις ποιειν; Και ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· ακουσον δικαιε Ιωαννε, απο τοτε ουκ εσιν πονος, υ) ουκ εσιν λυπη, ουκ εσι ξεναγμος, ουκ εσι ψευδος, ουκ εσι κακια, ουκ εσι δακρυα, ουκ εσι καταλαλια, ουκ εσι ενθυμησις γονεων ἢ τεκνων, ουκ εσι ποθος χρυσιου ἢ αργυριου, ουκ εσιν λογισμοι πονηροι, ουκ εσιν διαβολος, ουκ εσιν θανατος, ουκ εσιν νυξ, ἢ ενιαυτη, ἢ χαιροι, ἢ ἡμεραι, αλλα παντα ἡμερα, καθως ειπεν ὁ κυριος· και αλλα προβατα εχω, α ουκ εσιν εκ της αυλης ταυτης, κακεινα με δει αγαγειν, και της Φωνης μου ακουσωσιν, και γενησεται μια ποιμνη εις ποιμνην. Και παλιν ηκουσα Φωνης λεγουσης μοι· ιδου ταυτα ηκουσας Ιωαννε, ταυτα παραθου πισοις ανθρωποις, και μεριπτε τους μαργαριτας μου εμπροσθεν των χοιρων,

*) Verba ουκ εσιν λυπη, ουκ εσι ξεναγμος in Vaticano omissa, suppleantur ex Vindob.

ρων, ἵνα μὴ καταπατησῶσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς πο-
 σιν αὐτῶν. Καὶ ἐτι μοῦ ἀκουόντος τῆς φωνῆς
 ταύτης, κατενεύκη με ἡ νεφέλη, καὶ ἀπέθετο με
 ἐν τῷ ὄρει Θαβωρ. Καὶ μακάριος ὁ οἶκος, ὅπου
 κεῖται ἡ διαθήκη αὕτη, καθὼς εἶπεν ὁ κυριος·
 ὁ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου τηρεῖ, ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα,
 τιμὴ καὶ προσκυνῆσις, σὺν τῷ ἀναρχῷ αὐτοῦ πα-
 τρι, καὶ τῷ παναγιῷ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζῶποιῳ
 αὐτοῦ πνευματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ-
 ναις τῶν αἰῶνων, ἀμην· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κρα-
 τος, ἀμην.

CAPITA NONNULLA LIBRI,

qui in Codice Mss. Vat. 455 inscribitur:

ΠΕΡΙΟΔΟΙ

ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟ-
ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ,

παρα Προχωρου μαθητου αυτου:

et in Monum. P. P. orthodoxographis, a Grynæo editis, habet titulum: Προχωρου, του επι ταις χει-
ραις των ἑπτα κατασαθεντων, ανεψιου σεφανου του
πρωτομαρτυρου, περι Ιωαννου του θεολογου και ευ-
αγγελιστου ιστορια; cum textu latino ex Bibliotheca
maxima P. P. Tom. 2. p. 46 sq., et versione frag-
mentorum coptorum latina, a Mingarellio
publicata.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Ex Codice Vat. 455.

Μετα γαρ το αναληφθηναι τον κυριον ημων
Ιησουν Χρισον εις τους ουρανοους, συνηχθησαν
παντες οι αποστολοι εις Γεθσημανη, και ειπε
Πετρος προς αυτους· γνωσκετε αδελφοι, οτι
ο κυριος ημων και διδασκαλος, διαθηκην ημιν
ποιησαμενος, εντειλατο ημιν πορευθηναι εις πα-
σαν την οικουμενην, κηρυξαι και βαπτισαι εις
ονομα πατρος και υιου και αγιου πνευματος.
Δευτε ουν αδελφοι αγαπητοι, τη χαριτι της
ομοουσιου τριαδος, δωσωμεν εαυτους επι την εν-
τολην, την δεθεισαν ημιν παρα του ημετερου
διδασκαλου και κυριου, του ειποντος· ιδου, εγω
απο-

Ex Bibliotheca maxima P. P.

CAPUT I.

Factum est autem post assumptionem Do-
mini nostri Jesu Christi Filii Dei vivi in coe-
lum, ut congregarentur discipuli in Gethse-
mani, quibus dixit Petrus: notum vobis est
fratres, quomodo Dominus noster mandatum
nobis relinquens præcepit ire in universum
mun-

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Ex Grynæo.

Εγενετο μετα το αναληφθηναι τον κυριον ημων Ιησουν Χριστον εις τους ουρανους, συνηχθησαν παντες οι αποστολοι εις Γεθσημανη, και ειπεν Πητρος προς αυτους· γνωσικετε αδελφοι, οτι ο κυριος ημων και διδασκαλος, διαθηκην ημιν ποιησαμενος, ενετειλατο πορευθηναι εις πασαν την οικουμενην, και διδασκειν και βαπτισαι παντας εις το ονομα του πατρος και υιου και του αγιου πνευματος. Επιφοιτησασα γαρ η χαρις του αγιου πνευματος εφ' ημας παντας, ουδεν ετερον ζητησωμεν, ει μη το κελευθεν ημιν παρα του διδασκαλου. Δευτε ουν αδελφοι, τη χαριτι της ομοουσιου τριαδος, δαμεν εαυτους επι την εντολην, την λεγουσαν· οτι ιδου,
εγω

mundum prædicare evangelium omni creaturæ, et baptizare in nomine Patris et filii et spiritus sancti. Et cum nos nihil aliud desideremus, quam quod nobis a Domino præceptum est, adimplere prompte: ergo fratres charissimi per gratiam Trinitatis impendamus nosmetipsos in opus nobis a Domino mandatum, quia dixit is: ego mitto vos sicut oves
inter

αποσελλω ὑμας ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων,
 γινεσθε οὖν φρονιμοὶ ὡς ὄφεις, καὶ ἀκεραιοὶ
 ὡς αἱ περιστεραὶ. Καὶ οἶδαμεν ἀδελφοί, ὅτι ὁ
 ὄφις, ὅταν θελήσῃ ἀποκτείνει αὐτὸν τις, ὅλον
 τὸ σῶμα αὐτοῦ παραδίδωσι καὶ τὴν κεφαλὴν
 κερύπτει· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ περιστεραὶ τῶν ἰδίων
 τεκνῶν τερνούνται, καὶ τὸν οἰκεῖον δεσποτὴν οὐκ
 ἀπαρνοῦνται. Καὶ ἡμεῖς οὖν ἀγαπήτοι, θανά-
 τον καταδέξωμεθα, καὶ Χριστοῦ μὴ ἀρνησομε-
 θα. Οἶδαμεν, ὅτι προεῖπεν ἡμῖν ὁ κύριος καὶ
 διδασκαλὸς ἡμῶν· ὅτι εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς
 διώξουσιν· ἀλλ' ἐστὶ τὰ ἀποκειμένα ἀγαθὰ τοῖς
 θλιβομένοις διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ ἅγιον. Ἀ-
 ποκριθεὶς δὲ Ἰακώβος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου, εἶ-
 πε· καλῶς πατὴρ Πέτρε φροντίς σοὶ ἐστὶ περὶ του-
 τῶν, καὶ γὰρ καιρὸς ἀπαιτεῖ τοῦ ταῦτα γενεσθαι.

Οἶδατε

inter lupos: estote prudentes sicut serpentes, et
 simplices sicut columbæ. Notum vobis est
 fratres, quod serpens, si quis voluerit occi-
 dere, totum corpus suum tradit, caput tamen
 suum abscondit: ita et nos fratres similiter
 mortem accipiamus, et Christum dominum,
 qui est caput nostrum, non negemus. Simi-
 liter autem et columbæ, cum filiis privantur,
 non dolent, et dominum suum nesciunt ab-
 nega-

Ex Grynæo.

ἐγὼ ἀποσέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
 ἔσεσθε οὖν φρονιμοὶ ὡσεὶ ὄφεις, καὶ ἀκεραιοὶ ὡς
 αἱ περιστεραὶ. Ὅτι ὁ ὄφεις, ὅτε τις θέλει αὐτὸν
 ἀποκτείνειν, ὅλον τὸ σῶμα παραδίδωσι, καὶ τὴν κε-
 φαλήν κρυπτει. Καὶ ἡμεῖς οὖν, ἀγαπῆτοι, θά-
 νατον καταδέχομεθα καὶ τλῆναι μὴ ἀρνησομεθα·
 ὁμοίως καὶ αἱ περιστεραὶ τῶν ἰδίων τεινῶν ἀποσε-
 ροῦνται, καὶ τὸν ἰδίον δεσποτὴν οὐκ ἀπαρνοῦνται.
 Οἴδαμεν γάρ, ὅτι παρῶν εἶπεν ἡμῖν ὁ διδασκαλὸς
 ἡμῶν καὶ κύριος, λέγων· ὅτι εἰ ἐμε ἐδιώξαν, καὶ
 ὑμᾶς διώξουσιν. Πολλοὶ γὰρ θλιψέις ὑμᾶς μενου-
 σιν· ἀλλ' ἐστὶν ἀποκειμενὰ τοῖς θλιβομένοις διὰ τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰακώβος, ὁ ἀδελφὸς
 τοῦ κυρίου, εἶπεν· καλῶς Πέτρε φροντίζεις περὶ του-
 τού, καὶ γὰρ καιρὸς ἀπαιτεῖ τοῦ ταῦτα γενεσθῆαι,
 οἶδατε

negare. Scitis, quia dixit nobis dominus et
 magister, quoniam si me persecuti sunt, et
 vos persequentur. Quare fratres, multæ tri-
 bulationes nos manent, sed sunt reposita bo-
 na his qui tribulationem patientur propter no-
 men sanctum ejus. Respondens autem Jaco-
 bus, frater domini, dixit: bene Petre, super
 his pollicitus est: nam et tempus est, ut hæc
 impleantur. Scitis tamen, fratres mei, mihi
 a do-

Οιδάτε δε πάντες ὑμεῖς, τι μοι ἐρρεθῆ ὑπο τοῦ κυρίου. Καὶ ἀποκριθεὶς Πέτρος εἶπε· πάντες οἰδαμεν, ὅτι ὡδε ἐκκληρωθῆς, καὶ οὐ δυνασάει ἐξελθεῖν τὴν πόλιν ταυτήν. Ἐβαλον οὖν κληροῦς, καὶ ἐπέσε ὁ κληρὸς τῆς Ἀσίας ἐπὶ Ἰωάννην. Καὶ βαρεῶς ἠνεγκε περὶ τούτου. Καὶ ζεναξάς τρίτον, καὶ δακρυσάς, ἐπέσεν ἐπὶ προσώπον, καὶ προσεκυνῆσε πάντας τοὺς ἀποστόλους. Καὶ λαβὼν αὐτὸν Πέτρος ἀπο τῆς χειρὸς, ἠγειρεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· ἡμεῖς πάντες ὡς πατέρα σε ἐχομεν καὶ ζερεῶμα πάντων ἡμῶν, καὶ τι ἐποίησας τούτο καὶ ἐταραξάς ὑμῶν τὰς καρδίας; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἡμαρτὸν Πέτρε, τῆ ὥρᾳ ταυτῇ, καὶ μέλλω κατὰ θαλάσσαν κινδυνεῦειν· ὡς γὰρ ἐπέσεν ὁ κληρὸς τῆς Ἀσίας ἐπ' ἐμε, βαρεῶς ἠνεγκα,
εμνη-

a domino dictum esse, ut Hierosolymis remaneam. Et respondens Petrus, dixit: scimus omnes, hæc loca tuæ dispensationi esse commissa, et non licere ab Hierosolyma discedere. Miserunt ergo Apostoli sortes, et venit Asia in sortem Johannis, qui graviter ingemuit, et cum lacrymis se ad pedes fratrum pronus misit in terram. Et Petrus dextra manu eum apprehendens, de terra erexit,
et

Ex Grynæo.

οιδατε παντες υμεις, τι μοι ερρεθη υπο του ημε-
 τερου διδασκαλου. Και αποκριθεις Πητρος ειπεν·
 παντες οίδαμεν, οτι ωδε εκκληρωθης, και ου δυνα-
 σαι εξελθειν την πολιν ταυτην. Εβαλον ουν κλη-
 ρους, και επεσεν ο κληρος της Ασιας επι Ιωαννην.
 Και βαρεως ηνεγενε περι τουτου. Και σεναξας τρι-
 τον και δακρυσας, επεσεν επι προσωπον αυτου επι
 την γην, και προσεκυνησε παντας τους αποσολους.
 Και λαβομενος αυτον Πητρος απο της χειρος, ηγειρε,
 και ειπεν προς αυτον· ημεις ως πατερα σε εχομεν και
 σεβωμεν παντων ημων την σην υπομονην, πατερ Ιω-
 αννης· και τι τουτο εποιησας, ταραξαι ημων τας
 καρδιας; Και αποκριθεις ο Ιωαννης μετα δακρυων
 και σεναγμου πικροτατου ειπεν· ημαρτον, πατερ
 Πητρε, εν τη ωρα ταυτη, και μελλω κατα θα-
 λασσαν κινδυνους μεγαλους θεωρειν· ως γαρ επε-
 σεν ο κληρος της Ασιας εις εμε, βαρεως ηνεγκα
 περι

et dixit: nos omnes te veneramus tanquam
 primum, habemus patientiam tuam exemplar
 et adhortationem omnium nostrum; quid igi-
 tur fecisti frater, et turbasti corda nostra. Re-
 fondens Johannes Petro, dixit: ignosce mihi
 Pater, quia turbatus sum vehementer hora hac,
 quia cum cecidisset Asia in sorte mea, gravi-
 ter id animo tuli, ut mors etiam mihi mune-
 ris

ris

εμνησθην γαρ του ἡμετερου διδασκαλου του κυ-
ριου ἡμων Ιησου Χριστου, ἄπερ εἶρηκε μοι περι-
της ἁγιας Θεοτοκου της τουτου μητρος, ἐπι-
σαυρου κρεμαμενος· ὅτι ἰδου ἡ μητηρ σου. Και
ου δυναμαι αυτην μονην καταλιπειν εν τη γη
ταυτη, μηπως οἱ ιουδαιοὶ φθονῶ κινήθεντες
αποκτεινωσιν αυτην, πολλακις γαρ τουτο εβου-
λευσαντο ποιησαι· πλην παρακαλω, ευξασθε
ὑπερ εμου. Οἱ δε ανασαντες και σαθεντες κα-
τα ανατολας, ητησαντο Ιακωβον τον αδελφον
του κυριου ευχην ποιησαι· και τελησαντος αυτου
την ευχην, απελυθησαν εἰς ἕκασος αυτων εἰς τον
ιδιον κληρον μετ' ειρηνης. Απελυθη δε ἕκασος
ὑπηρετης απο των ἑβδομηκοντα, ελαχον δε κα-
γω Προχωρος Ιωαννη. Ὁ ουν Θεολογος, μη ισχυ-
ων τε ὡς εκδρωμῆσαι εν τῷ ιδίῳ κληρῷ, δια το
μη δυνασθαι αυτον εασαι την παναγιαν Θεοτο-
κον, αξιοι τον μακαριον Παυλον, οὕτως λεγων
αυτῷ· ἀδελφε Παυλε, διερχομενος και κηρυσ-
σων τοις εθνεσι τον λογον της ζωης, και επι-
σρεφων πάντα τα εθνη προς κυριον τον Θεον
ἡμων, παραγενομενος εν τη Ἀσια, εισελθε και
εν Ἐφεσῷ, εν τη λαχουση μοι πολει, και σπει-
ρον

ris loco censeatur, si quando contingat me in
mari periclitari: neque memor fui verbi do-
mini

Ex Grynæo.

περι τούτου, και ουκ εμνημονευσα του διδασκαλου ημων, ειποντος· οτι αι τριχες της κεφαλης υμων πασαι ηριθμημεναι εισιν, και μια εξ αυτων ουκ απολειται. Δεηθητε ουν τον θεον περι εμου, αδελφοι αγαπητοι, οπως συγχωρηση μοι περι τούτου. Οι δε ανασαντες και σταθεντες κατα ανατολας, ητησαντο Ιακωβον τον αδελφον του κυριου ευχην ποιησαι. Και ποιησαντας αυτου την ευχην, ησπασαντο εκασος κατα αριθμον ιδιον, και απελυθησαν μετ' ειρηνης εις εκασος αυτων επι τον ιδιον κληρον. Απεδοθη δε εκασω υπηρετης απο των εβδομεκοντα δυο·
ελαχον

mini mei qui dilexit me, qui dixit: quia capillus capitis vestri non peribit. Sed nunc fratres, ignoscite, et orate pro me, ut Deus et dominus meus indulgeat mihi hoc. Nam a modo paratus sum ire, quocumque ejus bona voluntas et bene placitum fuerit. Et surgentes steterunt universi ad orientem, rogantes Jacobum fratrem domini, ut orationem faceret, cum quo pariter oraverunt universi. Deinde missi sunt Apostoli, quisque in sortem propriam. Et missus est aliquis de septuaginta duobus discipulis Domini in ministerio cum quolibet Apostolorum. Ego autem Prochorus sortitus sum ministerium cum
Johan-

ρον εν αυτη τον λογον της αληθειας, και του κυριου Ιησου συνεργοντος, προκατασκευασε λαον αγιον κυριου. Ως συμπαροντος του κυριου ημων Ιησου Χριστου και του εμου πνευματος, αξιω σου δε την αγαπην αδελφε, χρισε αυτοις και επισκοπον ανταναπληρουντα τον εμον τοπον. Ο δε Παυλος ταυτην την παραθεσιν των λογιων παρα του θεολογου ειληφως, πληρης πνευματος αγιου υπαρχων, ελθων εν Εφεσω και ευρων ψυχας προκαταρτισμενας υπο κυριου εις σωτηριαν και εις ζων αιωνιον, ετι επιμελησαμενος αυτων τους της διδασκαλιας λογους· εχρισε αυτοις και επισκοπον Τιμοθεον, τον αγαπητον και συνηργον μαθητην, υπακοην πληρωσας ο μακαριος Παυλος ην επετραπη παρα του μακαριωτατου Ιωαννου, του θεολογου. Δευρο ουν λοιπον εις τον της διδασκαλιας ορον του θεολογου παρακυψωμεν, και εις της πολιτειας αυτου θαυματα τε και σημεια, απερ εποισεν εν Εφεσω και εν ολη τη Ασια, και εν πολει της Μηλιτου, και εις τας θλιψεις τας επελθουσας αυτω εν τη θαλασση και εν Πατρω τη νησω εμβατευσαι αξεομεθα. Μετα γ' ουν το
μετ-

Johanne Apostolo. Descendentibus ergo nobis ab Hierosolymis Joppen, ibi et mansimus tribus

Ex Cod. Vat. 455.

μετελθειν την άγιαν Θεοτοκον εκ ζωης προς
 ζωην, εκ της προσκαιρου προς την αιωνιον και
 αληκτον βασιλειαν των ουρανων, ευθεως ο Θεο-
 λογος και αποσολος ο πνευματικος ουρανος, η
 ασραπη των εν σκοτει, ο ρητωρ των λογιων του
 Χριστου η βροντοειδης και ομυροτοκος νεΦελη υπο
 του πνευματος του άγιου κινηθεις, ειπε προς
 με, τον αυτου μαθητον· τεκνον Προχωρε, δευ-
 ρο πορευθωμεν εις τον κληρον τον λαχοντα η-
 μιν παρα κυριου. Εγω γαρ οίδα, οτι πολλαι
 θλιψεις αποκεινται ημιν· πλην το θελημα
 του κυριου γινεσθω. Και παραλαβων ημε, κατ-
 ηλθομεν απο Ιεροσολυμων εις Ιοππην επι το
 πλευσαι ημας εν τη Ασια. Εμεναμεν δε εν
 Ιοππη τρεις ημερας παρα Ταβιθα. Και ελ-
 θοντος πλοιου απο Αιγυπτου, τον φορτον επι-
 φερο-

Ex Grynaeo.

ελαχον ουν εγω μετα Ιωαννου. Κατελθοντων ουν
 ημων απο Ιερουσαλημ εις Ιοππην, ωσε αποπλευσαι
 ημας επι τα μερη της Ασιας εμεναμεν παρα Ταβι-
 θαι τρεις ημερας; και κατελθον πλοιοι απο Αι-
 γυπτου

tribus diebus in domo viduae regionis Tabi-
 thae. Cum autem venisset navis ab Aegypto,
 qvæ

Φερομενον απεφορτωσεν εν Ιοπη· εβουλετο δε
 επι τα δυτικα μεριδι απεραν. Και εμβαντων
 ημων εκαθισαμεν εν τη κοιλια του πλοιου.
 Και ηρξατο κλαιειν Ιωαννης και λεγειν προς
 με· τεκνον Προχωρε, θλιψις και κινδυνος θα-
 λασσιος σε μενει, και πολλα τιμωρησεται μου
 το πνευμα· περι δε θανατου η ζωης ουκ απε-
 καλυψε μοι ο θεος. Εαν ουν, τεκνον, διασωθεις
 απο της θαλασσης, βαδιζε εν Ασια και εισελ-
 θε εν Εφεσῳ, και μεινον εκει τρεις μηνας, και
 ει μεν τῷ τριτῳ μηνι παραγωμαι, την διακο-
 νιαν ποιουμεθα. Ει δε παρελθῃ τριμηνιος χρο-
 νος, και ου παραγωμαι, επιστρεφον τεκνον εις
 Ιερουσαλυμα προς Ιακωβον τον αδελφον του κυ-
 ριου, και ο εαν επιστρεψη, τουτο ποιησον. Ὡς
 δε ταυτα ελεγεν Ιωαννης προς με, διεγεροθεν-
 τος

quæ ibi exonerata, volebat transire in par-
 tes occidentales, ascendimus ut navigaremus in
 Asiam. Cum autem fuissēmus in imo navis,
 coepit Johannes moestus esse et dixit ad me:
 fili mi Prochore, multæ tribulationes, et mul-
 ta maris pericula super nos ventura sunt, et
 de morte aut vita mea nihil mihi a Domino
 revelatum est, vos tamen de maris periculo
 liberabimini, neque peribit unus ex vobis.

Cum

Ex Gryneo.

γυπτου τον φορτον επιφερομενον ειματων, απεφορ-
 τωσεν εν Ιοπηη· εβουλετο δε επι τους δυτικους το-
 πους διαπεραν. Και εμμενοντων ημων εν αυτω, και
 καθισαντων εν τη κοιλια αυτου, ηρξατο κλαιειν ο
 Ιωαννης, και λεγει προς με· οτι θλιψις και θα-
 λασσιος κινδυνος περιμενει με και πολλα τιμωρηθη-
 σεται το πνευμα μου· περι δε θανατου η ζωης ουκ
 απεκαλυψεν μοι ο θεος. Εαν ουν τεκνον προχωρη
 διασωθης απο της θαλασσης, βαδιζε επι την Ασιαν,
 και εισελθε εν Εφεσω, και μεινον εκει τρεις μηνας·
 και ει μεν εν τω τριμηναιω χρονω παραγινομαι, την
 διακονιαν ποιουμεν· ει δε παρελθη ο τριμηναιος χρο-
 νος, και ου παραγινομαι, επισρεφε προς Ιακωβον
 τον αδελφον του κυριου, και ο εαν ειπη σοι, τουτο
 ποιησον. Ως δε ταυτα ελαλει ο Ιωαννης προς με,
 ὦρα

Cum ergo fili mi, salvus de maris periculo
 evaseris, vade in Asiam: ingrediens Ephe-
 sum, exspecta illic per tres menses adventum
 meum, et si infra id tempus me Deus adve-
 nire voluerit, erit incumbendum ministerio
 nobis commisso, ut illud impleamus; si au-
 tem praterierit tempus, et non venero, re-
 vertens fili mi, Hierosolymam ad Jacobum
 fratrem domini, fac, quidquid injunxerit ti-
 bi. Hæc cum ad me dixisset Johannes ma-
 gister

τος λαιλαπος σφοδρου κινδυνευσαμεν ὥστε συν-
 τριμμηναί το πλοιον. Ποησαντων ουν ἡμων εν
 τῷ πλοιω απο ὥρας ενδεκατες, (ὥρα γαρ ενδε-
 κατη ἔτε διερραγη το πλοιον) μεχρι Φυλακης
 τριτης της νυκτος, εἰς ἕκαστος ἡμων περιεπλα-
 κημεν σκευη, και τουτοις συναπεπλευσαμεν.
 Των γαρ τριων κυματων κυρωθεντων και
 απαφρισαντων δεινωσ και ὑψ' ἐν ελθοντων, διερ-
 ρηξαν το πλοιον. Ὁ ουν παντεποπτης Θεος
 ηγαγεν εν ποταμῷ ρευματωδῇ δι οὐ απεκρατη-
 σεν ἕκαστος ἡμων σκευος του πλοιον, και περι
 ὥραν ἕκτην της ἡμερας εξεβαλεν ἡμας μετα
 των σκευῶν παντας ὁμου, απο σημειων πεντε
 της πολεως Σελευκίας, της κατα Αντιοχειαν.
 ημεθα δε οἱ παντες ψυχαι τεσσαρακοντα ἐξ.
 Παντων ουν ἡμων ἐξελθοντων, και επι γης
 κατακειμενων, και μη δυναμενων ἡμων προς
 αλληλους λαλησαι, απο τε της ασιτιας, και
 του φοβου, και κοπου. Απο ὥρας τεταρτης
 λοιπον ἕως ὥρας εννατης εποιησαμεν κειμενοι
 ὑπερ

gister meus, circa horam fere undecimam,
 elevata tempestat navem illifit, et confracta
 nave mansimus in ipso naufragii periculo ab
 undecima diei hora usque ad tertiam noctis
 custodiam, quia quisque amplectens de navi
 quod

ώρας ην ὡς δεκάτη. Καὶ διηγήθηδεις λαίλαψ ἀνεμὸς
 μέγας ἐκινδυνεύειν συντριβῆναι τὸ πλοῖον. Πλευσαν-
 τῶν δὲ ἡμῶν ἐν τῷ κινδύνῳ ἀπὸ ὥρας δεκάτης με-
 χρὶ Φυλακῆς τρίτης τῆς νυκτός, ἕκαστος ἡμῶν ὅπερ
 ἐπελάβεν σκευῆ, τούτῳ καὶ συνανεπλευρομεν. Τῶν δὲ
 κυρτοθεντῶν κυμάτων καὶ ἀποφρισαντῶν δεινῶς, καὶ
 ὑφ' ἐν ἐλθόντων, διεσπαραγῆ πλοῖον. Ὁ οὖν πάντε-
 ποπτῆς Θεὸς ὡς αὐτὸς ποιμὴν ἐλαυνῶν πρῆβατῶν,
 οὕτως ἡμᾶς δι' οὐ ἐκρατήσεν σκευῶν τοῦ πλοῖου,
 ἠγάγεν ὡς ἐν ποταμῷ βριθορευμάτων, καὶ περὶ ὥ-
 ραν ἕκτην τῆς ἡμέρας ἐξεβαλεν ἡμᾶς μετὰ τῶν
 σκευῶν τοὺς πάντας ὅμου, ἀπὸ πέντε σημείων τῆς
 Σελευκίας τῆς κατὰ Ἀντιοχείαν· ἡμεῖς δὲ πάσαι
 ψυχαὶ τεσσαρακοντα ἕξ. Πάντων οὖν ἡμῶν ἐξελ-
 θόντων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ κατακειμένων, καὶ μὴ
 δυναμένων πρὸς ἀλλήλους λαλήσαι, ἀπὸ τῆς ασι-
 τείας, καὶ τοῦ φόβου, καὶ τοῦ κοπῶν, ἐποίησαμεν
 ἀπὸ ὥρας ἕκτης ἕως ὥρας ἐνάτης κείμενοι, καὶ εἰς
 ἑαυ-

quod poterat, aut remum aut fragmentum,
 ut natans evaderet, per Dei misericordiam
 impetu maris circa horam diei sextam in par-
 tes Seleuciæ, excepto Johanne ejecti fuimus
 omnes pariter ad stadia quinqve: eramus au-
 tem omnes animæ quadraginta duæ. Cum
 ergo ejecti fuissetus a mari, per longum

ὑπὲρ τῆς γῆς, εἶτα εἰς ἑαυτοὺς ἐλθόντες, εἰσ-
 ἤλθομεν εἰς Σελευκίαν, καὶ ὡς ναυαγῶ περι-
 πέσοντες, ἠτήσαμεν ἄρτους· καὶ λαβόντων ἡ-
 μῶν ἐφαγομεν. Καὶ ἠρξάντο κατ' ἐμοῦ διεγεί-
 ρεσθαι πάντες οἱ ναυαγησάντες μετ' ἐμοῦ, ἐπ-
 αγομενοὶ λόγους πονηροῦς, καὶ λεγόντες· ὁ α-
 νῆρ ὁ ὧν μετὰ σου, μαγὸς ὧν, ἐμαγεύσεν ἡμᾶς,
 θέλων τὴν ἐνθάκην τοῦ πλοιοῦ ἡμῶν λαβεῖν
 καὶ ἀπελθεῖν· καὶ οὐκ οἶδαμεν τι γέγονε. Μα-
 γε, παραδος ἡμῖν τὸν μαγόν· ἐπεὶ οὐκ εἴωμεν
 σε ἐξελθεῖν τὴν πόλιν ταυτήν, ἐπειδὴ θανα-
 τοῦ ἐνοχὸς εἶ; πού εἰσι ἐκεῖνος ὁ κακοτεχνός;
 ἴδου πάντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ὧδε ἐσμεν, καὶ αὐ-
 τὸς πού εἰσι; Καὶ διηγείραν κατ' ἐμοῦ πᾶσαν
 τὴν πόλιν, καὶ πάντες πείθοντο τοῖς λόγοις
 αὐτῶν. Οὗτοι οὖν κρατήσαντες με ἀπήγαγον
 ἐν

tempus jacuimus ut exanimis præ nimio fri-
 gore et metu et fatigatione. Deinde rever-
 tentes intravimus Seleuciam, et omnibus re-
 bus naufragio perditis, non habentes quid
 manducaremus, quæsitivimus panem, et acci-
 pientes manducavimus. Et illi qui mecum
 fuerunt ejecti ad littus, insurrexerunt in me
 mihi convitiantes, et dicentes: quis vir hic
 est, qui tecum erat? magus enim est, male-
 ficiis

Ex Grynao.

ἑαυτοὺς ἐλθόντες εἰσηλθόμεν Σελυκείαν, καὶ ὡς
 ναυαγία περιπεσόντες ἠτήσαμεν ἄρτους. Λαβόν-
 των δὲ ἡμῶν, καὶ φαγόντων, καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἐλ-
 θόντων, ἠρξάντο διεγείρεσθαι κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ
 ναυαγησάντες μετ' ἐμοῦ, οὕτως ἀγομένοι λόγοις
 σκληροῖς, λέγοντες· ὅτι ἐμαγευσέν ἡμᾶς ὁ σὸς ἐ-
 ταιρος, θελὼν τὴν ὑπόσχησιν τοῦ πλοιοῦ ἡμῶν λα-
 βεῖν, καὶ εἰλαβε, καὶ ἀπηλθεν, καὶ οὐκ οἶδαμεν
 τί γέγονεν ἡμῖν. Μαγε, τὸν μαγὸν παραδος, οὐκ
 εἰμὲν σὲ τὴν πόλιν ταυτὴν ἐξελθεῖν. Ἐνοχος εἶ-
 που ἐσὶν ἐκεῖνος ὁ κακοτεχνος; ἰδοὺ πάντες οἱ ἐν
 τῷ πλοίῳ ᾧδε ἐσμεν, καὶ αὐτὸς που ἐσὶν; Καὶ
 διηγείραν πᾶσαν τὴν πόλιν κατ' ἐμοῦ, καὶ πάντες
 ἐπειθόντο τοῖς λόγοις αὐτῶν. Καὶ λαβόντες με,
 ἀπηγα-

ficiis suis ut substantiam nostram tolleret et
 abiret, navem perire fecit. Et tu socius ejus
 similis illi magus. Aut ergo restitue nobis
 maleficum illum, aut non sinemus te ab hac
 civitate abire liberum; nam vir dignus mor-
 te es tu: prode nobis ubi sit maleficus ille,
 ecce enim qui in navi eramus, hic sumus
 omnes, ille vero solus non comparet: et
 commoverunt contra me civitatem id ipsum
 illis persuadentes. Comprehendentes igitur
 miso-

εν τη φυλακῃ, και τη επαυριον προσήγαγον με
 εν δηρωσιω τοπω, επι τον πολιταρχην. Ὁ ουν
 πολιταρχης επιφερων λογους σκληρους κατ' εμου
 ελεγε μοι· ποθεν ει; και ποιας θρησκειας ὑπ-
 αρχεις; και τι σου τα επιδεινα; και το επικλη-
 θεν σοι ονομα; απαγγειλον ἡμιν, προ του σε
 βασανισθῆναι κακως. Εγω δε ειπον αυτω·
 χριστιανος ειμι, της ιουδαιιας γης ὑπαρχω, Προ-
 χορος δε καλουμαι ναυαγιω θαλασσιω περιπε-
 σων, ὡς και οι καταγοροι μου. Ὁ πολιταρχης
 ειπε· πως ουν ἠυρεθητε ὁμου, παρεκτου του
 σου ἑταιρου; Παντως ουν, ὡς αυτοι λεγουσι,
 μαγοι εσε, και εποιησατε μαγειαν εν τω πλοιω,
 και δια το μη γνωσαι τινα αυτος μη εἰρηθῆς
 μετα των ναυτων, και ὁ σος ἑταιρος επηρε την
 ενδηκην του πλοιου επι συνταξειση, ἢ κακουρ-
 γοι εσε, ενοχοι αιματων αθων. Και τον μεν
 ἢ θα-

miserunt in carcerem, et die sequenti exhi-
 buerunt me praesidi civitatis, qui aspere me
 alloquens dixit: unde es tu, et cujus religio-
 nis, quo ministerio vivis, et quod tibi no-
 men? Dic nobis haec omnia priusquam te
 tormentis conficiamus. Cui respondi: de ter-
 ra sum hebraeorum, religione christianus, no-
 mine autem Prochorus, naufragio huc ejectus
 sum

κηγαγον εν Φυλακη, και τη επαυριον ηνεγκαν με
 εν δημωσιω τοπω, επι τους πρωτους της πολεως.
 Οι δε επεφεροντο λογοις σκληραις κατ' εμου, λε-
 γοντες· ποθεν ει; και ποιας θεσηκειας υπαρχεις;
 και τι σου το επιτηθευμα; και τι το επεκληθεν
 ονομα σου· αναγγειλον μετα πασης αληθειας, προ
 του σε βασανισθηναι. Εγω δε προς ταυτα· χρι-
 στιανος ειμι, της ιουδαιας γης υπαρχω, Προχορος
 καλουμαι, ναυαγιω περιπεσαν θαλαττω, ως και
 οι κατηγοροι μου. Ο πολιταρχης ειπεν· πως ουν
 απαντες, οι εν τω πλοιω ηυρεθητε, παρεντος του
 σου εταιρου; Παντως, ως αυται λεγουσιν, μαγοι
 εσε, και εποησατε την μαγειαν εν τω πλοιω· και
 δια το μη γνωναι τινα, αυτοι μεν ηυρεθησ μετα
 των ναυτων, ο δε σου εταιρος επηρεν την ενδημην
 του πλοιου επι συνταξει ση, η κακουργοι εσε,
 ενδοχοι αιματων αιδων. Και τον μεν η θαλασσα
 κατε-

fum et accusatores mei. Praeses ait: quomodo igitur salvi et reduces omnes estis, et solus socius tuus non comparet; certum est, ut isti testantur, vos esse magos, et vos in mari hoc maleficium fecisse; et ut nemo suspicetur et vobis maleficium non imputetur, tu solus cum nautis inventus es, ac tuus socius substantiam rerum suarum tulit et abiit. Aut forte,

ἡ Θαλασσα κατεπιε, σε δε εβουληθη ἡ δικη
 διασωθηναι απο της Θαλασσης, και κακως
 ολεσθηναι εν τη πολει ταυτη. Απαγγειλον
 ουν ἡμιν μετα πασης ακριβειας, που εσαι ὁ σος
 ἑταιρος; Εγω δε μετα κλανθμου και οδυρ-
 μου πικροτατου ειπον προς αυτους· χριστιανος
 εμι, μαθητης ὑπαρχω των αποσολων του Χρι-
 σου. Αυτος ουν ὁ κυριος ενετειλατο τοις απο-
 σολοις αυτου, τοις δωδεκα, πορευθηναι εις τον
 κοσμον, και διδαξαι, και βαπτισαι παντας
 τους πισευοντας εις το ονομα του πατρος, και
 του υιου, και του ἁγιου πνευματος. Μετα ουν
 αναληφθηναι αυτον εις τους ουρανους, παντων
 αποσολων συναχθέντων εν ἑνι τοπω ἡσυχαστι-
 κω, λαχρον εβαλον που ἑνασος αυτων πορευ-
 θη. Του ουν διδασκαλου του εμου κληρωσα-
 μενου.

forte, quia malefici estis multorum sanguinis
 rei, divino actum est iudicio, ut socius tuus
 perierit, tu vero e duobus solus salvus eva-
 feris, ut male in hac civitate perires: dic igi-
 tur, ne cuncteris, an socius tuus perierit, an
 periculum evaserit. Ego vero cum fletu re-
 spondi: de eo quod interrogas, tibi respon-
 debo id quod sciam. Et inprimis ut de me
 loquar, non magus sum, sed christianus, et
 Christi

Ex Grynaeo.

κατεπινη· σε δε ἡ βουλή θεῆ, ἡ διη, διασωθεν-
 τα απο της θαλασσης, καιως απολεσθηναι εν τη
 πολει ταυτη. Αναγγειλον ουν μετα πασης κρι-
 βειας, που εστιν ὁ σος ἑταιρος; Εγω δε μετα
 κλαυθμου πικροτατου εφην· ειπον ὑμιν, ὅτι χρι-
 στιανος εμι, μαθητης των αποστολων του Χριστου·
 αυτος ουν ὁ Χριστος ενετειλατο τοις αποστολοις αυ-
 του, τοις δωδεκα, πορευθηναι εις πασαν την οικου-
 μενην, και διδαξαι, και βαπτισαι παντας, εις το
 ονομα του πατρος, και του υιου, και του ἁγιου
 πνευματος. Μετα ουν το αναληφθηναι αυτον εις
 τους ουρανους, παντων των αποστολων συναχθεντων
 εν ἐνι τοπω ἡσυχαστικῳ, λαχμον εποιησαν που εις
 ἕκαστος αυτων πορευθη. Του ουν διδασκαλου του
 εμου

Christi discipulus. Præcepit autem Christus
 dominus discipulis suis anteqvam in coelum
 ascenderet, dicens: ite in univfersum mun-
 dum et prædicate Evangelium omni creatu-
 ræ, et baptizate omnes gentes, qvæ voluerint
 credere, in nomen patris, et filii et spiritus
 sancti. Post vero ascensionem ejus in coe-
 lum, Apostoli ejus congregati in uno loco,
 sortes miserunt inter se, qvam regionem for-
 tiretur unusqvisque eorum ad prædicandum,
 ut illuc proficisceretur et prædicaret. Et cum
 fors

μενου τα μερη της Ασιας, δυσχερες αὐτῷ εἶδη
 νη τῷ κληρωτικῷ τουτῷ, καὶ δια το διῶσαι
 τον λογισμον αὐτου, ἀπεκαλυφθη αὐτῷ, ὅτι
 ἡμαρτεν, καὶ ὑπερ τουτου δικην θαλαττιαν
 ὄσει. Καὶ ἐμβαντων ἡμων εἰς το πλοιον, τα
 εχοντα συμβῆναι, μετὰ ἀληθείας ἀπηγγειλε
 μοι· καὶ ὅτι ἐν τοπῷ τῷ δε καλουμενῷ, μεινον
 με ἀριθμον ἡμερων, το κελευθεν ἡμῖν ὑπο του
 ἡμων διδασκαλου ποιουμεν, εαν δε μὴ παραγι-
 νωμαι, καθως εἶπον σοι, ἐπιστρεψον ἐπὶ την
 ἡμων γην. Ουτε δε ὁ εμος διδασκαλος μαγος
 εσιν, ουτε εγω, ἀλλὰ χριστιανοὶ τυγχανομεν.
 Σκρηνιαριος δε τις, ὀνοματι Σελευκος, κατελ-
 θων ἀπο Ἀντιοχειας διὰ χρείας δημοσιας, καὶ
 ἀκου-

fors Asia cessisset Johanni magistro meo, qui
 nobiscum erat in navi, graviter tulit in ani-
 mo, et quia tunc recusavit, quod spiritui
 sancto placuisset, revelatum illi est, quia
 peccaverat, quod maris tempestatem patere-
 tur, et cum ingressi fuisset navem, quac-
 uncunqve passuri eramus, mihi in veritate præ-
 dixit præcepitqve, ut cum Ephesi essem, il-
 lum ad tertium mensem exspectarem, quo-
 niam si diutius esset superstes in terra, ad il-
 lum

Ex Gr̄yuo.

ἔμου κληροδεντος ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Ἀσίας, δυσχε-
ρες αὐτῷ εἶπεν τὸ κληροτικὸν τοῦτο, καὶ διὰ τὸ
διδασκασθαι τὸν λογισμὸν αὐτοῦ, ἀπεκαλύφθη αὐ-
τῷ, ὅτι ἡμαρτεν, καὶ ὑπὲρ τούτου δίκην θαλαττιαν
τίσει. Καὶ ἐμβαντῶν ἡμῶν ἐν τῷ πλοίῳ, τὰ μελ-
λοντὰ συμβαίνειν μετὰ ἀληθείας ἀπηγγήλην μοι,
παραγγείλας, ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τῷ καλουμένῳ Μαρι-
μαρσεοντι μὲνον ἀριθμὸν ἡμερῶν· καὶ εἰάν παραγίνω-
μαι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ἡμερῶν τούτων, τὸ κελεύθειν
ἡμῖν παρὰ τοῦ διδασκαλοῦ ἡμῶν ποιοῦμεν· εἰάν δὲ
μὴ παραγίνομαι, καθὼς εἶπον, ἐπιστρέφε εἰς τὴν ἰδι-
αν ἡμῶν γῆν. Οὐτε γὰρ ὁ ἐμὸς διδασκαλὸς μάγος
ἐστίν, οὔτε ἐγώ, ἀλλὰ χριστιανὸι τυγχάνομεν ἐγὼ δὲ καὶ
αὐτός. Σαμβάριος δὲ τις, ὀνοματι Σελευκός, κατ-
ελθὼν ἀπὸ Ἀντιοχείας διὰ τινὰς χρείας δημοσίας, καὶ
αἰκου-

lum terminum compareret, ut ipse ministe-
rium a domino sibi commissum adimpleret:
quod si infra id tempus non compareret,
præcepit, ut in propriam terram reverte-
rer. Non igitur magister meus magus est,
sed ipse electus est, repletus a domino fide-
lissimus veritatis annunciator, in fide Jesu
Christi firmissimus. Et cum me audivisset
Selemnus quidam, qui venerat ab Antiochia,
hæc

ακουσας τους λογους τουτους λαλουντος μου προς τους πολιταρχας, επιτρεψεν αυτοις του απολυσαι με. Και ευθεως απελυσαν με. Και εξελθον απο Αντιοχεια δια ουν τεσσαρακοντα ημερων εις την Ασian Φθασας, ηλθον εν αγρω τιμι Μαρμαρεοντι καλουμενω.

* * *

Ὁ δε ειπεν αυτοις· ουκ οὕτως τεκνα, ἀλλ' ενθα προσεταγη ὑμιν αποκατασησατε με, ινα και παρα τῷ αποσειλαντι ὑμας ευπροσωπησητε. Οἱ δε κατηχηθεντες ὑπο τοις λογοις του θεολογου, παντες ευθεως ητησαντο λαβειν την εν Χρισῳ σφραγιδα. Και βαπτισας αυτους εις το ονομα του πατρος, και του υἱου, και του αγιου πνευματος. Απαραντες εκειθεν ηλθομεν εν Πατμῳ τη νησῳ, και παρεβαλομεν εν
Φρω-

hæc verba in simplicitate loquentem, rogavit, ut me abire sinerent; et permiserunt. Et exiens a Seleucia, post quadraginta dies veni in Asiam, in pagum quendam, qui erat in littore maris.

CAPUT XIX.

... Quibus Johannes: habetis talem in principe vestro fiduciam, quod si nos abire finitis, iram ejus non incurratis? Dicunt ei:
non

Ex Grynao.

ακουσας μου τους λογους τούτους προς τον πολιταρχην λαλουντος, επετρεψεν αυτον του απολυσαι με. Και ευθεως επελυσεν με, και εξηλθον. Δια ουν τεσσαρακοντα ημερων εις Ασιαν caetera defunt.

* * *

. αυτους, και ποιαν παρερησιαν εξετε προς τον βασιλευα υμων, τον αποσειλαντα υμας επι τη εξορια υμων, αλλ' εις τον τοπον τον κελευθεντα υμιν αποκαταστησατε με, και τότε υποσχεψατε μετ' ειρηνης εις τους οικους υμων. Και υπολαβων Ιωαννης απο των θειων γραφων, ηρξατο ερμηνευειν και διδασκειν αυτους τα περι του υιου του θεου. Δεξαμενοι δε τον λογον, παρεκαλεσαν αυτον, οπως φωτισθωσιν υπ' αυτου. Και εβαπτισεν αυτους εν τη ειρηνη εκεινη. Απαραντες δε εκειθεν, τουτ' εστιν απο του λοφου, ηλθομεν εν Πατρω τη νησω, εν πολει
τη

non Domine! Dixit Johannes: complete ergo ministerium vestrum secundum regis edictum, et reponite nos in locum ab eo institutum, et tunc in regiones vestras revertemini cum pace. Suscipiens autem postea Johannes, de divina scriptura docebat eos aliqua, quae erant de filio dei; et accepto verbo, rogaverunt, ut baptizarentur ab eo. Et baptizavit in illa die decem, qui aliis praerant, aliorum administratores. Et solventes navem Liphodere-

Φρωρα, και παραδοντες ημας κατα την κελευ-
σιν του βασιλεως τοις οφειλουσιν ημας παρα-
λαβειν ηθελον τη προθεσει της ψυχης συνει-
ναι ημιν. Ο δε Ιωαννης ειπεν αυτοις· τενα,
της χαριτος ηξιωθητε, του λοιπου μη αμελησα-
τε, και τοπος ου μη βλαψη υμας. Ποησαντες
ουν μετ' ημων δεκα ημερας αγαλλιωμενοι και
διδασκομενοι υπο Ιωαννου, ευλογησας και επευ-
ξαμενος αυτοις, απελυσεν εν ειρηνη, παραθεμε-
νος αυτοις τω θεω, εις ον πεπισευκασιιν.

Ην δε τις εν Φρωρα τη πολει ονοματι Μυ-
ρων, το δε ονομα της γυναικος αυτου Φωνη.
Ησαν δε αυτω τρεις υιοι εητορες, και ο ανηρ
πλουσιος και υπηρεια πολλη ην αυτω. Τω
δε μειζονι αυτου υιων υπηρχε πνευμα πυθωνος.
Ο ουν

derelicta, venimus in insulam Pathmon, et
intransentes urbem tradiderunt nos milites fe-
cundum principis edictum illis, qui nos re-
cipere debebant. Rogaverunt ergo Johan-
nem administratores, qui baptizati fuerant,
ut sineret eos nobiscum in illa insula rema-
nere. Sed non permisit dicens: filioli mei,
gratiam quam accepistis solummodo confer-
vetis, et locus nihil vobis nocebit. Fuerunt
ergo nobiscum dies decem, et accepta bene-
dictio-

τη καλουμενη Φθορα. Και παραδοντες ημας οι βασιλικοι τοις οφειλουσιν ημας παραλαβειν, παρελουν τον Ιωαννην συνειναι ημιν. Ο δε Ιωαννης ειπεν αυτοις· τεκνα, της χαριτος ης ελαβετε, μη επεσητε, και τοπος ου μη βλαψη υμας. Απελθιτε δε εκαστος εις τον οικον αυτου. Και ποιησαντες μετ' ημων ημερας δεκα, αγαλλομενοι και διδασκομενοι υπο Ιωαννου· και ευεργηθεντες απεπλευσαν εις τα ιδια.

Ην δε τις ανθρωπος εκει εν Φθορα τη πολει, και ονομα αυτω Μυρων, και το ονομα της γυναικος αυτου Φωνη. Ησαν δε αυτοις υιοι τρεις ξητορες, και ην ο ανηρ πλουσιος, και πολλη υπηρεσια ην αυτω, και πνευμα Πυθωνος υπαρχεν τω υιω αυτου
τω

dictione gavisi, reversi sunt omnes, unusquisque in sua loca.

CAPUT XX.

B. Johannes Myronis familiam convertit ejecto Pythónico spiritu Apollonidis.

Erät autem in illo loco vir quidam prædices, nomine Myron, et illi uxor, nomine Flora: quibus tres erant filii docti in arte rhetorica; et is, qui inter eos maximus ætate erat, habebat spiritum Pythonem. Cum
ergo

Ὁ οὖν Μυρων ἰδὼν ἡμᾶς, ἐλάβεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ-
του. Ἐγνωκὼς οὖν, ὃ τὸν πυθωνα ἐχὼν υἱὸς αὐ-
του, ὑπηχώρησεν εἰς ἕτερον τόπον, ὅπως μὴ δι-
ωχθῆ το πνεῦμα ὑπο Ἰωαννου. Μαθὼν οὖν του-
το Μυρων εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτου· εἰ ἦσαν
οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀγαθοί, εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν
τῷ οἴκῳ, οὐκ ἀν συνεβῆ ἡμῖν τι δυσχίρες· ἀλλὰ
καθὼς τινες ἐξηγουνται μάγοι εἰσι, καὶ μαγεύ-
σαντες τὸν οἶκον ἡμῶν ἐξεδίωξαν τὸν υἱὸν ἡμῶν.
Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ αὐτου πρὸς αὐτον· καὶ εἰ ταυ-
τα οὕτως ἐχει, τίνος ἐνεκεν οὐ διώκεις αὐτούς
ἀπο τοῦ οἴκου ἡμῶν, μετὰ καὶ εἰς τοὺς ἀλλοὺς
ἐνεργήσουσιν; Ὁ δὲ Μυρων εἶπεν αὐτῇ· οὐ διώ-
κω αὐτούς μετὰ το ποιῆσαι το κακόν, ἀλλ' ἐμ-
βαλω

ergo Myron suscepisset nos in domum suam,
cognoscens filius ejus, qui spiritum malignum
habebat, potestatem Johannis, fugit in aliam
regionem, ne eiceret ab eo Johannes spiri-
tum malignum. Agnoscens autem Myron,
quia filius ejus fugisset, dixit uxori suæ: si
homines hi boni fuissent, nunquam id acci-
disset nobis, ut filius noster fugisset, sed po-
tius, sicut narrant multi, magi sunt et male-
fici, et domum hanc maleficio suo incantave-
runt et filium nostrum abiecerunt. Me mi-
serum!

τω μείζονι. Ὁ οὖν Μυρων, ὡς εἶδεν ἡμᾶς, ἐλάβει ἡμᾶς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Γινούς δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃ τὸν πυθῶνα ἔχων, ἀπεδράσεν ἀπο τῆς πόλεως ἐκείνης εἰς ἕτεραν πόλιν, ὅπως μὴ διαχθῆ το πνεῦμα ὑπο Ἰωάννου. Μαθὼν οὖν ὁ Μυρων, ὅτι ἀπεδράσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· εἰ ἦσαν ἀγαθοὶ ἀνδρῶποι οὗτοι, οἱ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν, οὐκ ἂν συνεβῆ ταῦτα ἡμῖν· ἀλλ' ὡς εἴκειν, καθὼς τινες ἐξηγούνται, μαγχοὶ εἰσιν, καὶ μαγεύσαντες τὸν οἶκον ἡμῶν ἐδιώξαν υἱὸν ἡμῶν. Οἱ μὲν τέκνιον, πῶς ἐλυπήσῃ ἐπὶ τῇ σῇ ἀπωλείᾳ, εἰσαγαγῶν τοὺς μαγούς κατὰ σου. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν· καὶ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, τί οὐ διώκεις αὐτοὺς ἀπο τοῦ οἴκου ἡμῶν, μήποτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐνεργήσωσιν, καὶ ἀμφοτέρων ἀσοχήσαντες ἡμεῖς, τελευτήσωμεν πικρῶς; Καὶ εἶπεν Μυρων πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· οὐ διώκω αὐτοὺς μετὰ το

ποίησαι

ferum! charissime fili, quomodo factus sum insipiens, ut magos duos intromitterem, ut te perderem! Dixit autem illi uxor ejus, si ita res se habet, ut dicis, cur non eos de domo ejicis, ne forte similibus maleficiis reliquos filios nostros dementent, et cogant a nobis discedere et perire? Cui Myron: non ejiciam eos, sed multa tribulatione eos afficiam,

T

ciam,

βαλω αυτους εις θλιψιν, ὅπως αναγκασθωσι
 παρασησαι τον υιον ἡμων ζωντα εν τῳ οικῳ ἡ-
 μων, και τοτε αυτους τιμωρησομαι πικρως. Ην
 δε Μυρων πενθερος του επισκοπουντος της ἡγε-
 μονιας της Πατρου. Εγνω ουν ὁ Ιωαννης τῳ
 πνευματι τα λαληθεντα ὑπο Μυρονος τη γυ-
 ναικι αυτου, και ειπε προς με· γνωσκε τεκ-
 νον, ὅτι Μυρων κακα διανοεεται καδ' ἡμων,
 ευχαρισως ουν απενεγκωμεν τους πειρασμους οὔ-
 τως γαγε ἡμιν μεν ὁ μισθος πλεονασει, του-
 τους δε ὁ φωτισμος του Χριστου αναλαμψει.
 Και των λογων τουτων μεταξυ ἡμων λαλου-
 μενων, επισολη ηλθε Μυρωνι παρα του υιου
 αυτου, του τον Πυθωνα εχοντος, περιεχουσα
 οὔτως·

Λαβο-

ciam, donec faciant filium nostrum redire et
 nobis eum in hanc domum sanctum restituant:
 postea vero punientur acerbe. Erat enim My-
 ron focer præfidis infulam Pathmon procuran-
 tis. Cognovit autem Johannes per spiritum
 sanctum quæcunqve locutus est Myron ad uxo-
 rem suam. Et dixit mihi: fili mi Prochore!
 id agnoscas hospitem nostrum mala multa ad-
 versum nos moliri, quæ et intendit explere.
 Nam filius ejus senior spiritum pythonicum
 habet,

Εκ Γρυπτο.

ποιησαι το κακον, αλλ' εμβαλω αυτους εις θλιψιν, οπως ποιησωσιν ανακληθηται τον υιον μου ζωντα, και τοτε τιμωρησομαι αυτους πιθως. Ην δε Μυρων πενδερρος του ηγεμονος. Εγνω ουν Ιωαννης, παντα τα ρηματα ταυτα, και ειπεν προς με· τεκνον Προχορε, γνωστω οτι ο Μυρων πολλα κακα διανοειται καθ' ημων, ο γαρ υιος αυτου ο μειζον πνευμα Πυθωνος εχεν, και ως ηλθομεν φοβηθεν το πνευμα εδιωξεν αυτον εις ετεραν πολιν. Τουτου χαρη ειλει καθ' ημων, αλλα μη αθυμησωμεν επι πασιν τοις επερχομενοις ημιν, οτε γαρ τας θλιψεις επηνεγχη ημιν, τοτε πισευσει αυτος και πας ο οικος αυτου, εις τον κηρυττομενον υφ' ημων. Ταυτα δε αυτου λαλουντος προς με, ερχεται επισολη παρα του υιου Μυρωνος, του τον πυθωνα εχοντος, περιεχουσα οιτως.

. . . mul-

habet, et dum introissemus in domum hanc, timuit spiritus immundus ne eum ejiceremus, et fugit, et transtulit illum in aliam regionem, et propter hanc causam Myron contra nos animo est infenso. Sed ne concidat animus tuus super malis venientibus, quæ inducit Myron super nos. Dum autem ferme hæc ad me loqueretur Johannes, supervenit epistola a filio Myronis directa in hunc modum.

T 2

CAPUT

Λαβόμενοι δε τον Ιωαννην και πληγας αυτω βαρειας και πολλας επιθεντες, δησαντες αυτον εσυραν εξω του τοπου, και αφηκαν ημιθανη αυτον κεισθαι. Απελθον ουν εκεινοι επιτελεσαι την μυσαραν αυτων εορτην. Ως ουν εισηλθον εν τω ιερω οι ιερεις κατα το εθος αυτοις μονως ωσε εκτελεσαι δαιμονικα μυσηρια και απογευσασθαι πρωτους των μιαρων ειδωλοθυτων, ο Ιωαννης κειμενος επι της γης προσευξατο λεγων· ο θεος και πατηρ της ελπιδος ημων Ιησου Χριστου, ο επι του γενναιου Σαμψων τους μεγαρους οικους των αλλοφυλων καταβαλων, και νυν τον *ναον της ασωτειας κατασραφηναι ευδοκησον. Ετι δε Ιωαννου προσευχομενου, ιδου ο ναος εδαφισθη ολος εως θεμελιων, και απεληφθησαν οι δωδεκα ιερεις μονοι εν αυτω και απεθανον. Ο δε λαος, ιδοντες το παραδοξον θαυμα, παλιν προσεδραμον τω Ιωαννη, και εδιδασκοντο υπ' αυτου.

* Textus corrupte habet λαον pro ναον.

Ην

CAPUT XXXIX.

Violentas manus in eum injecerunt, et multis eum plagis impie ac crudeliter affecerunt: extruserunt eum de loco, et ligatum jacentem in terram dimiserunt, abieruntque in templum. Sciens autem Johannes illos et populum ad eorum nefandam consuetudinem inplen-

... multas ei plagas infixerunt et vinctum reliquere, tum in templum ingressi sunt. Sacerdotibus autem lex erat, ut primi ingrederentur, et esculenta gustarent, et ex iis aliqua tollerent; et sic universus congregaretur populus et faceret perversitatem illorum pollutam. Quum vero ingressi essent duodecim illi sacerdotes Dionysii, qui convocatur apud eos: quia dicitur est, ingemuit Johannes adhuc vinctus et jacens super terram, et dixit: Domine Jesu Christe, Dionysii templum destruat. Et statim eversum fuit et interfecit duodecim illos sacerdotes templi.

Argu-

plendam introisse, flevit amare, et exclamavit ad dominum, dicens: Domine Jesu Christe, fili Dei vivi, ruat phanum Liberi patris: et statim phanum ruit, et interfecti duodecim sacerdotes illi. Cumque populus vidisset ruisse templum, et sacerdotes interiisse, timuerunt valde, et dixerunt ad invicem: vadamus ad Johannem, rogantes eum ut oret pro nobis, et ne irascatur contra nos, descendatque ignis de coelo precibus suis, et consumat nos. Et statim venerunt ad Johannem, et liberaverunt a vinculis, et rogabant eum. Et continuo Johannes surrexit, et coepit predicare populo.

CA-

Ἦν δὲ τις ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, Νοητιανὸς ὀνομα αὐτῷ, καὶ τῇ γυναίκῃ αὐτοῦ ὀνομα Φορα, καὶ τούτῳ δύο υἱοὶ ὀνοματι τῷ μείζονι Ροξ, καὶ τῷ νεώτερῳ Πολυκαρπος. Ἐίχε δὲ ὁ Νοητιανὸς πείραν μαγικῆς κακοτεχνίας, καὶ βιβλία πολλὰ, ὑπὸ δαιμονῶν συντιθέμενα. Ὡς οὖν εἶδε τὸ ἱερόν δια τῆς ἐπικλησεως Ἰωαννοῦ συμπεπτωκός, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀποθανόντες, ἐλυπήθη σφοδρὰ καὶ θυμὸν δαιμονιώδη κατὰ Ἰωάννην ἀνελάβεν. Ὁ οὖν Ἰωάννης, ὡς εἶδε τὸν Νοητιανὸν ἐρχομένον πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· τί παραγεγονάσ ἐνταῦθα συμμυσάτων μὲ ἱερέων ἐκείνων; Ὁ δὲ Νοητιανὸς εἶπε τῷ Ἰωάννῃ· ἴδου πάντες ἀγαπῶμεν καὶ πειθομέθα σου, καὶ οὐκ ἐγκαλοῦμεν ἐπὶ τῇ καταστροφῇ τοῦ ἱεροῦ· πλην αἰτούμεθα σε, ὅπως τελείως πληροφορησῆς ἡμᾶς, ὅτι ἐστὶν εὐθότης ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ζῶντα θεὸν καταγγέλλεις ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰωάννης λέγει αὐτῷ· καὶ τί θελεῖς ποιῆσω; Ὁ δὲ Νοητιανὸς·

CAPUT XL.

Nucianus Magus in excitandis a morte duodecim sacerdotibus se Apostolo preferens, excrucatur.

Erat autem in illa civitate homo quidam, nomine Nucianus, et nomen uxoris ejus Flora. Et duos habebat filios, quorum majoris natu

Ex Versione Copta.

Argumentum Capitis 40mi.

De Noetiano totaque ejus domo et de iis omnibus, quæ ipsi Johannes dixit quæque coram ipso fecit; itemque de iis omnibus quæ fecit Noetianus: hæc non secundum Deum ab ipso patrata sunt, sed in phantasia Dæmonis, qui hoc modo homines pervasos reddebat.

Quidam autem vir erat in civitate Merinusa, ejus nomen fuit Noetianus, et uxoris ejus nomen erat Phora. Is duos habebat filios; nomen minoris natu erat Polycarpus, et nomen majoris natu erat Lox. Noetianus magiæ artem habebat, multosque habebat libros a dæmone dispositos. Iste autem quum conspexisset Johannem pro templi destructione orasse, ac templum concidisse, ac duodecim sacerdotes eo casu occisos esse, ingenti tristitia affectus est, et diabolicam adversus Johannem concepit indignationem. Univerfus populus Johanni sese prosternebat, dicebant: ne forte nobis maledicat et igne comburamus. Surrexerunt et ad Johannem confluerent, et doctrina ab illo imbuebantur. Noetianus autem

natu nomen erat Polycarpus. Nucianus vero instructus erat multis malis artibus, et maleficiis multis imbutus: et multi necromantici libri erant apud eum in domo sua repositi. Venit ergo ad Johannem, ubi vidit templum collapsum, et illisos duodecim sacerdotes, et dixit

νος· ἵνα ἀναστήσῃ τοὺς δωδεκά ἱερεῖς τοὺς κατα-
 χωσθέντας ἐν τῷ ναῷ. Ὁ δὲ Ἰωάννης λέγει αὐ-
 τῷ· εἰ ἦσαν ἀξιοὶ ἀναστῆναι, οὐκ ἂν μόνοι οἱ δω-
 δεκά ἐτελευτήσαν. Ὁ οὖν Νοητιανὸς εἶπεν αὐτῷ·
 ἐγὼ μὲν δοξᾶν περιπόων σοὶ ταῦτα φθεγγομαι
 πρὸς σέ· ἢ ἀναστήσον τοὺς τεθνηκότας καὶ πι-
 ψεύσω καὶ γὰρ τῷ ἐσαυρωμένῳ, ἢ εἶδεναι ἔχεις, ὅτι
 ἐμοὶ ἀνίσταντος αὐτοὺς ἐσχάτη τιμωρία ὑποβλη-
 θήσῃ, ὡς καταστροφῆς τοῦ κρατίσου ναοῦ. Λέ-
 γει αὐτῷ Ἰωάννης· μὴ πλανῶν Νοητιανέ, μα-
 ταιαῖς καὶ ψευδῶν ἐλπίσιν ἐπερείδομενος. Τοῦ
 οὖν Ἰωάννου διδάσκοντος τὸν λαόν, ἀναχωρήσας
 Νοητιανὸς ἐν πολλῇ δυσμενείᾳ, παρελθὼν τὴν
 ἐρημωσίν τοῦ ἱεροῦ δι' ἐπικλήσεως δαιμονικῶν μα-
 γείων ἐποίησε παραστῆναι αὐτῷ δωδεκά δαίμονας
 ἐν μορφαῖς τῶν δωδεκά ἱερέων, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 δευτε ὀπίσω μου ὅπως ποιήσωμεν ἀποκτανθῆναι
 τὸν Ἰωάννην. Οἱ δὲ εἶπον· οὐ δύναμεθα ἐγγί-
 σαι

dixit ad Johannem: tunc omnes te diligent,
 si facias duodecim sacerdotes qui mortui sunt,
 resurgere. Respondit Johannes: si digni es-
 sent, ut a Deo sanctificarentur, nunquam in
 templo mortui essent. Nucianus dixit: et ego
 gloriam tuam imminuam, nam et ego eos
 suscitabo, et erit tibi supplicium, quia homi-
 nes

tem dixit Johanni: magister, ecce omnes te diligunt; universos sana, et corde rectus esto, et duodecim illos sacerdotes, qui in templi everfione obierunt, refuscita. Dixit vero illi Johannes: si digni omnino forent, nequaquam in templi everfione mortui essent. Noetianus autem dixit Johanni: ego facio hæc et gloriam tibi do; cæterum dico tibi, aut fuscita sacerdotes, et credam in illum qui crucifixus est; aut illos refuscitabo ego, et tuus ex hac vita exitus cum malo supplicio continget. Atque his dictis abiit Noetianus, et usque ad templi maceriam venit, ac per suam jussionem effecit, duodecim sacerdotes surgere in dæmonibus, qui assumpserant formam sacerdotum. Et dixit illis: venite ac pone me sequimini, ut Johannem male perdam. Dæmones autem dixerunt Noetiano: minime possumus prope accedere

re

nes vita eorum spoliasti; alioquin si fuscitaveris eos, credam in crucifixum, quem tu prædicas. Et his dictis discessit Nucianus, et ruinas templi circuiens, arte dæmonica fecit stare ante se duodecim dæmones in similitudinem duodecim sacerdotum. Et dixit ad eos: venite post me et faciam vos Johannem interficere. Responderunt dæmones, non possumus in loco ullo habitare, ubi steterit pes

ejus;

σαι αυτω, αλλ' ιδου ημεις σηκωμεν ενθαδε· απ-
 ελθων ουν φερε τον λαον, και ιδοντες ημας πει-
 οθησονται, και απελθοντες λιθασωσι τον Ιω-
 αννην και αποθανειται. Εγνω ουν ο Ιωαννης
 τω πνευματι, και ειπε μοι ηρικα παραγενηται
 Νοητιανος ενθαυθα (*lege ενθαδε*) συ πορευθητι
 δι' ετερας οδου οπισθεν της πτωσεως του ναου,
 και ευρησεις εκει ισαμενους δωδεκα τινας εν μορ-
 φαις των ιερεων, και ειπε αυτοις· λεγει ο του
 Χριστου αποστολος Ιωαννης, αφαντωθητε εκ της
 νησου ταυτης εν τοποις ανδρσι. Ετι λαλουν-
 τος κατ' ιδιαν προς με του Ιωαννου, ιδου ηλθεν
 ο Νοητιανος κραζων και λεγων· ανδρες αδελφοι,
 μεχρι τινος ακουετε των διεστραμμενων λογων του
 απατεονος τουτου; ιδου γαρ εγω τους ιερεας ανε-
 ψησα ους ουτος ειπεν αναξιους του ζην, μελλω δε
 και το ιερον ανεγειρειν εαν τουτον θανατωσητε,
 Ελθοντες ουν παντες παρεκτος του πλανου,
 οψεσθε

ejus; sed ecce stabimus hic, tu vero adduc
 populum in hunc locum, ut ipsi nos videant
 suscitatos, et ita credant et vadant et lapident
 Johannem. Consentiens his verbis Nucianus,
 venit ad Johannem, et circumstante turba ex-
 clamare coepit voce magna: o viri, ut quid
 seducti estis per homines hos, et eorum ludi-
 fica-

Ex Versione Copta.

re ad locum, in quo Johannes est; sed ecce huc confestim: vade, et populum ad hunc locum adducito, et videbit nos, et credet nos sacerdotes; et veniet festinanter et lapidabit Johannem, et in suo ex hac vita exitu erit condemnatus. Immundorum spirituum verbo persuasus fuit Noetianus, atque ad Johannem profectus est cum multitudine quem invenit; ex exclamavit magna voce: viri fratres, vos magno errore erratis ab hoc homine seductore decepti, qui verba seductoris dicit, et dicit verba inutilia. Jam vero verba vos audistis, quibus ipsum allocutus sum, cum dixi: aut sacerdotes resuscita, et credam in illum, qui crucifixus est; aut ego illos resuscitabo, et tu damnatus eris in tuo exitu ex hac vita. Et dixerunt: non est vita dignus. Ecce autem ego abii, eosque resuscitavi et aliud etiam templum

ficamenta; vobis loquuntur inepta verba, et nihil facere possunt? Nam et ego conveniens Johannem, dixi illi: suscita mortuos, et ego credam in eum, quem tu prædicas crucifixum; alioquin si illos suscitavero, tu male peribis, quia indignos perire fecisti. Respondit autem mihi: quia non sunt resurrectione digni et vita. Et ecce ego suscitavi eos, et vobis videntibus incolume insuper restituum templum.

οψεσθε ερωμενους τους ανδρας. Οί δε οχλοι
 ακουσαντες περι της εγερσεως των ιερεων, ηκο-
 λουθησαν τω Νοητιανω και απερχομενοι εδιδα-
 σκοντο παρ' αυτου το πως τον Ιωαννην ολεσωσιν.
 Ελθοντες ρουν επι τον τοπον ενθα ενομιζον ευρι-
 σκειν τους λεγομενους ιερεις, και μηδενα ευρον-
 τες, εξεσησαν. Πορευθεισ γαρ εγω κατα την
 εντολην του αποσολου, επετιμησα αυτους και
 αφαντους'εποιησα. Ο ουν Νοητιανος κατεδαπα-
 νατο εαυτω μυριας επικλησει προσκαλουμενος
 αυτους. Πολλας ουν ωρας ο οχλος προσκαρτε-
 ρησας εν τω τοπω, ηρξαντο παντες σκληρως τω
 Νοη-

plum. Nunc autem vos omnes me seqvimi-
 ni, ut vivos videatis, et postea Johannes ma-
 gus male pereat: et nolo ut ipse, neqve disci-
 pulus ejus illuc veniant, sed maneat in loco
 isto. Cum turba a Nuciano hæc verba audis-
 set, qvod sacerdotes suscitati essent, relicto
 Johanne secuta est Nucianum. Et cogitabant
 turbae qvomodo nos male perderent. Sed Jo-
 hannes et ego sine turba venimus ad ruinam
 templi. Sed ubi daemones Johannem vide-
 runt, priusqvam appropinqvarem, subito
 evanuerunt et disparuerunt ab oculis nostris.
 Nos autem abscondimus nos in qvadam scro-
 be

Ex Versione Copta.

plum fascitabo. Venite ergo nunc et sequimini me, et illos videbitis ac supplicium ei infligite, illud vero tantum cavere, ut ipse illiusque discipulus maneat hoc in loco. Quum autem audivissent, quæ de sacerdotibus dixerat Noetianus, eundem secuti sunt, ut viderent, quomodo Johannem perderent. Johannes me secum assumpsit, et per aliam viam perreximus ac illos præveniendò pervenimus ad everisionem templi. Cumque duodecim illi dæmones conspexissent Johannem, priusquam ad illos prope accederet, facti sunt non adparentes illo loco. Ipsi autem nosmet ipsos in spelunca ante templum, quod collapsum fuerat, occultavimus. Cum vero ad desolatum illud templum Noetianus quoque una cum ingenti multitudine venisset, inclamavit dæmones, ut eos vocaret, dicens, illos esse sacerdotes. Sed nulla audita est vox, neque responsio. Et desolatum erat cor illorum ob frustratam expectationem visionis dæmonum,

be juxta ruinam templi. Et cum venisset Nucianus, universa comitante turba, juxta demolitum templum coepit magicis execrationibus vocare dæmones, illos quos dicebat esse sacerdotes, et non respondebant ei, neque se manifestabant, ut fecerant prius. Et cum tota dies illa à mane ad decimam horam consumme-

Νοητιανῶ ἐπιφθεροῦσθαι καὶ λεγεῖν· ὅτι πλανος
 ὑπαρχων ἐφάντασας ἡμᾶς καὶ ἀπεσησας ἀπο
 ζωτικῆς διδασκαλίας· καὶ νυν ποιοῖς ὀφθαλμοῖς
 ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτὸν μετὰ τὸ σ' αὐτὴν διδά-
 χην καταλιπόντες αὐτὸν καὶ σοὶ πεισθέντες τῶ
 ἀπατεωνί. Ἐτεροὶ δὲ ἐζητήσαν αὐτὸν λεγόντες·
 ὃν τρόπον ἐπονερευσατο ποιῆσαι τῶ διδασκαλῶ,
 οὕτως καὶ ἡμεῖς ποιήσωμεν αὐτῶ. Ἄλλοι δὲ δι-
 εκώλυσαν αὐτὸν λεγόντες· ὅτι οὐ δεῖ χωρὶς γνῶ-
 μης τοῦ ἀποσολοῦ τι προπετεσ πράξαι. Ἐλθόν-
 τες οὖν πρὸς Ἰωαννῆν εἶπον αὐτῶ· διδασκαλε δε-
 ομεθα τῆς σῆς ἀγαθοτήτος μακροθύμησαι ἐπὶ
 τοῖς σοῖς τεκνοῖς, ἐφ' οἷς ἀνοήτως τὴν πηγὴν τῆς
 γλυκυτήτος καταλειψάντες ἐπορευθῆμεν ὀπίσω
 χολῆς καὶ πικρίας· ἰδοὺ οὖν ὁ πλανος ὁ κατ'
 ἡμῶν

sumeretur, et nihil suis invocationibus profi-
 ceret Nucianus, iratus populus voluit Nucia-
 num occidere, dicens: maligne, cur fecisti nos
 nostrum magistrum et bonum instructorem
 relinquere, ut crederemus tuis verbis fallen-
 tibus? Et quidam voluerunt impetum in eum
 facere; sed alii inhibuerunt dicentes: non in-
 terficiamus eum, sed ducamus eum ad Jo-
 hannem, et quidquid præceperit faciendum,
 illud sine mora sit exsequendum. Tunc Jo-
 hannes

Ex Versione Copta.

monum, et permanferunt in illo loco a quarta hora usque ad decimam. Mihi Johannes dixit: fili mi Prochore, surge et ad eum locum in quo primum eramus, revertamur, illuc enim venit multitudo. Et furreximus, atque illuc ubi eramus, venimus. Turbae autem aduersus Noetianum infurrexere, atque his illum verbis exprobrarunt: tu spem nostram frustratus es, glorians de nobis et abduxisti nos a magistro nostro Johanne iusto. Manus autem in eum injicere querebant, inqvientes: nos te interficiemus, et sicut tu in magistrum nostrum tam maligne te gessisti, ita etiam faciemus tibi. Quidam vero ex illis dixerunt: illum non occidamus, sed illuc ipsum ducamus ubi est Johannes, et juxta hujus sententiam iudicium de illo feramus. Noetianum ergo ceperunt et ad Johannem duxere, quem sic allocuti sunt: magister! hunc invenimus bonam rectamque viam corrumpentem, quem tu nos docuisti, et te insuper
 quæsi-

hannes dixit mihi: fili Prochore, revertamur in locum unde turba dimota est. Surreximus ergo et venimus in illum locum. Et venit turba et adduxerunt Nucianum coram Johanne, dicentes: magister, hunc probavimus mendacem, et viam veritatis volentem subvertere, et volumus eum interficere sicut et te
 inter-

ἡμῶν αἰθίος γεγονώς, ὁ καὶ σε ἐπεβουλευσας εἰς θάνατον, το σὺν παρισάμενον σοὶ πράξωμεν ἐν αὐτῷ, ἐνοχος γὰρ θάνατον ἐστίν. Ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπεν αὐτοῖς· τέκνα ἀφετε τὴν σκοτίαν, εἰς το σκοτὸς ὄντες πορευέσθε εἰς το Φῶς, καὶ σκοτία οὐ μὴ φθάσῃ ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἀληθεῖα τοῦ Χριστοῦ ἐστίν ἐν ὑμῖν. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτοὺς θανατώσαι τὸν Νοητιανόν. Παρεκαλοῦν οὖν οἱ πλείονες τοῦ λαοῦ τὸν Ἰωάννην, ὅπως ἀξιώθωσι τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Χριστοῦ· ὁ δὲ ἀπελύσεν αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, ὅτι ἔσπερα ἦν. Τῇ οὖν ἐπαυριῶν συνεχθήσαν πρὸς αὐτὸν σὺν ᾧ πάντες ἀξιούντες φωτισθῆναι. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἐπενεύσε καὶ μυσταγωγῆσας αὐτοὺς καταγαγὼν ἐν τῷ ποταμῷ ἐβαπτίσεν· ἦσαν δὲ οἱ φωτισθέντες ἄνδρες διακοσίοι εἰκοσι. Ὁ οὖν Νοητιανὸς οὐκ ἐλήξε τῆς κακουργίας, ἀλλ' ἐπεχειρεῖ δια πλείονων ἐκκοψαί των πισευόντων τὴν προθυμίαν. Γινούσ δὲ Ἰωάννης, εἶπε· κυριε Ἰησοῦ Χριστε, ὁ
ἐπί

interficere moliebatur; et nunc eum ad te adducimus, ut secundum sententiam tuam illum perdamus. Respondit autem Johannes, finite tenebras abire in tenebras; vos autem permanetis in veritatis luce, ne vos tenebrae apprehendant, et vere salvi eritis: et non permittit

quæſiuit occidere, ut nos diſpergeremur. Nobis igitur præcipe, et illum interficiemus ſicut ille voluit te interficere. Dixit eis Johannes: filii mei, finite tenebras abire in tenebras, vos vero eſtis filii lucis, et tenebræ vos non comprehendent, quia veritas Chriſti habitat in vobis. Et non permisit illis Johannes interficere Noetianum. Multi autem ex iis, qui erant in illo loco, rogaverunt Johannem: dum ab eo docebantur, dicentes: perimus a te, o Pater noſter, ut Chriſti ſigillum nobis des. Dixit eis Johannes: ſeqvimini me, in flumen deſcendite, et ibi vos baptizabo. Et cunctos deorſum ad aquam deduxit, eiſque doctrinam prædicavit, ut eos baptizaret. Per magiæ artem igitur aquam in ſangvinem vertit Noetianus; id univerſi viderunt et mirati ſunt. Dixit
vero

miſit eos interficere Nucianum. Tunc pluriſimi de turba rogabant Apoſtolum, ut baptizaret eos? Quibus dixit: ſeqvimini me uſque ad flumen, et illic vos baptizabo. Docuit autem eos quomodo credere deberent in Patrem et filium et ſpiritum ſanctum, et eos perduxit ad flumen. Fecerat autem Nucianus malefica arte, ut tota aqua ſangvinolenta videretur; et expaverunt omnes. Et beatus Apoſtolus oravit ad dominum, dicens: domi-
U ne

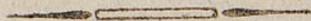
ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου τοὺς ἐπ' αὐτὸν πα-
ραγενομένους παταξὰς ἀορασία, παταξὸν τοῦ
Νοητιανὸν πηρώσει τῶν τοῦ σώματος ὀφθαλ-
μῶν, ὅπως ἀναβλεψῆ πρὸς σὲ τοὺς τῆς ψυχῆς
ὀφθαλμοὺς

ne Jesu Christi, filii dei vivi, qui splendidas
naturas et omne genus animantium posuisti
in usum homini, restitue aqyam fluminis
hujus

Ex Versione Copta.

vero Johannes: domine mi Jesu Christe, fili Dei,
qui naturam mundam homini reposuit, restitue hanc
aquam, et effice ut ad illam concussionem veniet,
quæ a te ei data fuit; et percutite Noetianum

hujus in naturam et conditionem, quæ a te
ab initio data est ei, et cæcitate percutite Nu-
cianum, ut qui alios fallere satagit, ne in do-
mum quidem suam norit regredi

Corrigenda.

- Proleg. pag. xxxii. lin. 8. adfunt lege adfint*
lin. 17. αὶ αὐται — αἱ αὐται,
xxxv. lin. 7 a fine. quaestionem — quaestione
lxi. lin. 14. apgruypho — apocrypho
p. 21. lin. 3 a fine. ἡ ἀληθεια lege εἰ ἀληθεια
61. lin. penult. ειπεν — ειπον
lin. ult. γερωμεν — γερονεν
65. lin. 5. παραπιδησαντες — παραπεδησαντες
73. lin. 15. διατε — διατι
79. lin. 14. αγαδον, — deletur comma
95. lin. 1. ηφθασαα — ηφθασαα
176 et sequ. ΠΑΡΑΔΩΣΙΣ — ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ
176. lin. 1. αυτων — αυτον
lin. 12. ετιοι το πληθος — ηθειοι του πληθους
lin. penult. πιαθηναι — πεισθηναι
lin. ult. δικαιων — δικαιου
177. lin. 1, 2. ὡς συ ειπας και δια της σης αναφορας —*
ὡς συ ειπας και δια της σης αναφορας,
179. lin. 4. αρεσαι — ηρεσεν
183. lin. 3. καιτας, — και τας
197. lin. 2. η̅ — η̅

